

PRŮVODCE SYSTÉMEM VEŘEJNÉ PODPORY VÝZKUMU, VÝVOJE A INOVACÍ 2025

**Marek Blažka
Libor Kraus**

Autoři:

RNDr. Marek Blažka
Ing. Libor Kraus

Doposud vydané publikace:

1. Průvodce systémem státní podpory výzkumu a vývoje v České republice – 1999
ISBN 80-86122-42-5
2. Průvodce systémem státní podpory výzkumu a vývoje v České republice – 2000
ISBN 80-86122-55-7
3. Průvodce systémem státní podpory výzkumu a vývoje v České republice – 2001
ISBN 80-86122-73-5
4. Průvodce systémem státní podpory výzkumu a vývoje v České republice – 2002
ISBN 80-86122-99-9
5. Průvodce systémem veřejné podpory výzkumu a vývoje v České republice – 2003
ISBN 80-7329-030-8
6. Průvodce systémem veřejné podpory výzkumu a vývoje v České republice – 2004
ISBN 80-7329-053-7
7. Průvodce systémem veřejné podpory výzkumu a vývoje v České republice – 2005
ISBN 80-7329-081-2
8. Průvodce systémem veřejné podpory výzkumu a vývoje v České republice – 2006
ISBN 80-7329-112-6
9. Průvodce systémem veřejné podpory výzkumu a vývoje v České republice – 2007
ISBN 80-7329-142-8
10. Průvodce systémem veřejné podpory výzkumu a vývoje v České republice – 2008
ISBN 978-80-7329-171-6
11. Průvodce systémem veřejné podpory výzkumu a vývoje v České republice – 2009
ISBN 978-80-7329-206-5
12. Průvodce systémem veřejné podpory výzkumu a vývoje v České republice – 2010
ISBN 978-80-87294-16-1

13. Průvodce systémem veřejné podpory výzkumu a vývoje v České republice – 2011
ISBN 978-80-87294-27-7
14. Průvodce systémem veřejné podpory výzkumu a vývoje v České republice – 2012
ISBN 978-80-87294-30-7
15. Průvodce systémem veřejné podpory výzkumu a vývoje v České republice – 2013
ISBN 978-80-87294-40-6
16. Průvodce systémem veřejné podpory výzkumu a vývoje v České republice – 2014
ISBN 978-80-87294-48-2
17. Průvodce systémem veřejné podpory výzkumu a vývoje v České republice – 2015
ISBN 978-80-87294-57-4
18. Průvodce systémem veřejné podpory výzkumu a vývoje v České republice – 2016
ISBN 978-80-260-9613-9
19. Průvodce systémem veřejné podpory výzkumu a vývoje v České republice – 2017
ISBN 978-80-906810-0-2
20. Průvodce systémem veřejné podpory výzkumu a vývoje v České republice – 2018
ISBN 978-80-906810-2-6
21. Průvodce systémem veřejné podpory výzkumu a vývoje v České republice – 2019
ISBN 978-80-906810-4-0
22. Průvodce systémem veřejné podpory výzkumu a vývoje v České republice – 2020
ISBN 978-80-906810-6-4
23. Průvodce systémem veřejné podpory výzkumu a vývoje v České republice – 2021
ISBN 978-80-906810-8-8
24. Průvodce systémem veřejné podpory výzkumu a vývoje v České republice – 2022
ISBN 978-80-908558-0-9
25. Průvodce systémem veřejné podpory výzkumu a vývoje v České republice – 2023
ISBN 978-80-908558-2-3

Předmluva

Česká společnost pro nové materiály a technologie byla založena v roce 1993. Jejím posláním je všestranná podpora výzkumu, vývoje a inovací v oblasti nových materiálů a technologií, důraz na aplikaci výsledků ve výrobní praxi a systematický rozvoj odborných znalostí a schopností svých členů. ČSNMT podporuje sdílení výstupů výzkumu a vývoje a posiluje národní i mezinárodní spolupráci v oblasti materiálů a jejich zpracování. V kontextu globálních výzev, rostoucího významu strategických technologií a dynamiky trhu je přesvědčena, že výzkum, vývoj a inovace představují klíčový nástroj pro udržení konkurenceschopnosti a dlouhodobý rozvoj České republiky.

Duchovním otcem této publikace je významný český vědec, odborník a popularizátor výzkumu v oblasti nanotechnologií, Ing. Tasilo Prnka, DrSc., zakládající člen a první prezident ČSNMT. Řídící výbor společnosti se rozhodl pokračovat v edici tohoto průvodce jako trvalé připomínky jeho přínosu a vize.

Výzkumná organizace COMTES FHT a.s. vznikla v prosinci 2000 jako start-up zaměřený na výzkum a vývoj kovových materiálů a technologických procesů jejich zpracování. V roce 2025 slaví 25 let úspěšného výzkumu. Jejím posláním je přispívat ke zvýšení konkurenceschopnosti českých a evropských firem poskytováním špičkových služeb v oblasti výzkumu, vývoje, inovací a transferu technologií do praxe.

COMTES FHT úspěšně řeší výzkumné projekty na národní i mezinárodní úrovni. Mezi nejvýznamnější patří projekt Západočeského materiálově metalurgického centra v rámci OP VaVpl či vybudování Vědeckotechnického parku s podnikatelským inkubátorem z programu OP PIK. Tyto aktivity umožnily nejen rozšířit technické zázemí, ale také rozvinout nové směry aplikovaného výzkumu. V současnosti se COMTES FHT podílí na projektech v programech Národní centra kompetence, na projektech z programů TREND, SIGMA, Delta 2, Théta, OP JAK a OP TAK, řeší čtyři projekty Horizon Europe a koordinuje mezinárodní projekt podporovaný RFCS.

Společnost dnes zaměstnává více než sto odborníků a nabízí komplexní služby – od návrhu materiálů a měření jejich vlastností přes optimalizaci technologických procesů, konstrukci nástrojů až po výrobu a testování prototypů, včetně akreditovaných zkoušek. I v době nejistoty a rostoucích nároků na výkonnost výzkumných organizací zůstává COMTES FHT spolehlivým partnerem pro výzkumné instituce a průmyslové podniky v České republice i v zahraničí.

Historie průvodce

V roce 1999 vydala Česká společnost pro nové materiály a technologie první vydání publikace „Průvodce systémem veřejné podpory výzkumu a vývoje v České republice“. Jednalo se o první komplexní přehled dostupné státní podpory výzkumu, vývoje a mezinárodní spolupráce. Průvodce si okamžitě získal pozitivní odezvu odborné veřejnosti a od té doby vychází pravidelně, každoročně aktualizovaný, aby reflektoval aktuální stav v této dynamicky se vyvíjející oblasti.

ČSNMT a COMTES FHT sdílejí přesvědčení, že výzkum, vývoj a inovace tvoří základní pilíř moderní společnosti a konkurenceschopného hospodářství. Proto i nadále vydávají tuto publikaci společně. Věřící, že i letošní vydání bude užitečným nástrojem pro všechny, kteří se podílejí na přípravě a realizaci výzkumných projektů, i pro širší odbornou veřejnost se zájmem o systém podpory výzkumu a vývoje v České republice.

Obsah

Doposud vydané publikace	4
Předmluva	6
Úvod	16
1. SYSTÉM VÝZKUMU, VÝVOJE A INOVACÍ V SOUČASNOSTI	18
1.1 Národní politika výzkumu, vývoje a inovací ČR	19
1.1.1 Reforma systému výzkumu, vývoje a inovací v České republice	19
1.1.2 Národní politika výzkumu, vývoje a inovací ČR na léta 2009-2015	21
1.1.3 Národní politika výzkumu, vývoje a inovací České republiky na léta 2016-2020 (NP VaVal 2016)	22
1.1.4 Národní politika výzkumu, vývoje a inovací České republiky 2021+ (NP VaVal 2021+)	23
1.2 Priority orientovaného výzkumu, vývoje a inovací	25
1.2.1 Dlouhodobé základní směry výzkumu (do roku 2008)	25
1.2.2 Priority aplikovaného výzkumu, vývoje a inovací ČR na léta 2009–2011	26
1.3 Inovační a hospodářská strategie České republiky	27
1.3.1 Inovační strategie České republiky 2019 - 2030	27
1.3.2 Hospodářská strategie České republiky: Česko do TOP 10	29
1.4 Legislativa a právní předpisy	29
1.4.1 Zákon č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu a vývoje	31
1.4.2 Nařízení vlády č. 397/2009 Sb., o informačním systému výzkumu, experimentálního vývoje a inovací	32
1.4.3 Zákon č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích	33
1.4.4 Zákon č. 227/2006 Sb., o výzkumu na lidských embryonálních kmenových buňkách	33

1.4.5 Nařízení Komise (EU) č. 651/2014 (GBER)	33
1.4.6 Rámec pro státní podporu výzkumu, vývoje a inovací	34
1.4.7 Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů	37
1.5 Rozpočet na výzkum, vývoj a inovace	38
1.5.1 Proces přípravy návrhu rozpočtu	38
1.5.2 Struktura a členění rozpočtu VaVal	39
1.5.3 Posuzování výzkumných organizací	43
1.6 Hodnocení výsledků výzkumných organizací	43
1.6.1 Metodika 2017+ - Metodika hodnocení výzkumných organizací a hodnocení programů účelové podpory výzkumu, vývoje a inovací	45
1.6.2 M25+ - Metodika hodnocení výzkumných organizací (Metodika 2025+)	48
1.7 Informační systém výzkumu, experimentálního vývoje a inovací	50
1.8 Analýzy stavu výzkumu, vývoje a inovací v ČR	53
2. FINANCOVÁNÍ VÝZKUMU A VÝVOJE Z VEŘEJNÝCH PROSTŘEDKŮ	56
2.1 Celkové a veřejné výdaje na VaV ve vybraných vyspělých zemích	57
2.2 Celkové výdaje na VaV a výdaje státního rozpočtu ČR na výzkum a vývoj	58
2.3 Institucionální a účelové výdaje státního rozpočtu ČR na výzkum, vývoje a inovace	61
2.4 Celkové výdaje na výzkum, vývoj a inovace u vybraných poskytovatelů	62
2.5 Institucionální podpora výzkumu a vývoje u vybraných poskytovatelů	63
2.6 Účelová podpora výzkumu, vývoje a inovací u vybraných poskytovatelů	64
2.7 Celková státní podpora výzkumu, vývoje a inovací v jednotlivých regionech	65
3. POSKYTOVATELÉ A PROGRAMY VAVAI V ČR	66
3.1 Grantová agentura ČR (GA ČR)	66

3. 1. 1 Standardní grantové projekty (kód GA)	68	3.5 Ministerstvo průmyslu a obchodu (MPO)	96
3. 1. 2 Mezinárodní (bilaterální) projekty (kód GC)	69	3. 5. 1 Program výzkumu, vývoje a inovací TWIST (kód FY)	96
3. 1. 3 JUNIOR STAR (kód GM)	69	3. 5. 2 Veřejné soutěže	99
3. 1. 4 LA granty (kód GF)	70	3. 5. 3 Kontakty a doplňující informace	99
3. 1. 5 Skupina grantových projektů excelence v základním výzkumu EXPRO (GX)	71	3.6 Ministerstvo vnitra (MV)	100
3. 1. 6 POSTDOC INDIVIDUAL FELLOWSHIP (GN)	72	3. 6. 1 Otevřené výzvy v bezpečnostním výzkumu 2023–2029 Open Calls for Security Research – OPSEC (kód VK)	100
3. 1. 7 Návrátové granty (GY)	73	3. 6. 2 Program bezpečnostního výzkumu pro potřeby státu 2022–2027 (SecPro) (kód VC)	102
3. 1. 8 Veřejné soutěže	73	3. 6. 3 Strategická podpora rozvoje bezpečnostního výzkumu ČR 2026–2031 (IMPAKT 2) (kód VL)	103
3. 1. 9 Kontakty a doplňující informace	74	3. 6. 4 Veřejné soutěže	105
3.2 Technologická agentura ČR (TA ČR)	74	3. 6. 5 Kontakty a doplňující informace	105
3. 2. 1 Národní programy TA ČR	75	3.7 Ministerstvo zdravotnictví (MZ)	106
3. 2. 2 Resortní programy TA ČR	80	3. 7. 1 Program na podporu zdravotnického aplikovaného výzkumu na léta 2024–2030(kód NW)	106
3. 2. 3 Veřejné soutěže	91	3. 7. 2 Veřejné soutěže	108
3. 2. 4 Kontakty a doplňující informace	92	3. 7. 3 Kontakty a doplňující informace	108
3.3 Ministerstvo kultury (MK)	93	3.8 Ministerstvo zemědělství (MZe)	109
3. 3. 1 Program NAKI III (kód DH)	93	3. 8. 1 Program na podporu aplikovaného výzkumu MZe na období 2024–2032 ZEMĚ II (kód QL)	109
3. 3. 2 Veřejné soutěže	94	3. 8. 2 Veřejné soutěže	111
3. 3. 3 Kontakty a doplňující informace	94	3. 8. 3 Kontakty a doplňující informace	111
3.4 Ministerstvo obrany (MO)	94	4. OPERAČNÍ PROGRAMY NA PODPORU VÝZKUMU A VÝVOJE V ČR	113
3. 4. 1 Zdokonalení – podpora rozvoje oblastí posilujících Ozbrojené složky jako obranný pilíř NATO a EU (kód OX)	95	4.1 Operační program Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost 2021–2027 (OP TAK)	114
3. 4. 2 Veřejné soutěže	96	4. 1. 1 Struktura programu	114
3. 4. 3 Kontakty a doplňující informace	96		

4. 1. 2 Další informace a výzvy v programu	118
4.2 Operační program Jan Amos Komenský 2021-2027 (OP JAK)	118
4. 2. 1 Struktura programu	119
4. 2. 2 Další informace a výzvy v programu	121
4.3 Národní plán obnovy (NPO)	122
4. 3. 1 Komponenta 5.1 Excelentní výzkum a vývoj ve zdravotnictví	125
4. 3. 2 Komponenta 5.2 Podpora výzkumu a vývoje v podnicích a zavádění inovací do podnikové praxe	126
4. 3. 3 Komponenta 5.3 Strategicky řízený a mezinárodně konkurenceschopný ekosystém výzkumu, vývoje a inovací	127
5. MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE ČR V OBLASTI VÝZKUMU A VÝVOJE V KONTEXTU NÁSTROJŮ EU	128
5.1 Horizont Evropa 2021-2027	128
5. 1. 2 Pilíř 2 Globální výzvy a konkurenceschopnost evropského průmyslu	134
5. 1. 3 Pilíř 3 Inovativní Evropa	137
5. 1. 4 Průřezová oblast: Rozšiřování účasti a posilování ERA	139
5. 1. 5 Mise v Horizontu Evropa	140
5. 1. 6 Evropská partnerství	141
5. 1. 7 Program EURATOM	142
5. 1. 8 Další informace o programu	142
5.2 Program InvestEU pro výzkum a inovace	142
5.3 Výzkumný fond pro uhlí a ocel - RFCS	144
5.4 Evropský obranný fond (EDF)	144
5.5 Program Digitální Evropa	145

5.6 Nový evropský Bauhaus	147
5.7 European Research Area (ERA)	147
5.8 Joint Research Centre (JRC)	148
6. MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE	150
6.1 Velké výzkumné infrastruktury	150
6. 1. 1 Obecné informace	150
6. 1. 2 Financování	151
6. 1. 3 Mezinárodní struktura	152
6. 1. 4 Cestovní mapa	155
6.2 Projekty sdílených činností	156
6. 2. 1 Národní centrum pro informační podporu výzkumu, vývoje a inovací (NCIP VAVAI)	157
6. 2. 2 CZERA	157
6. 2. 3 EURAXESS ČR	158
6. 2. 4 CZELO - Styčná informační kancelář ČR v Bruselu	159
6. 2. 5 Enterprise Europe Network (EEN)	159
6.3 Mezinárodní aktivity GA ČR	160
6. 3. 1 Global Research Council (GRC)	160
6. 3. 2 Science Europe (SE)	160
6. 3. 3 Mezinárodní spolupráce	161
6.4 Mezinárodní aktivity TA ČR	163
6. 4. 1 Cofundové výzvy	164
6. 4. 2 Evropská partnerství	165

6.5 Mezinárodní aktivity MŠMT	166
6. 5. 1 EUROSTARS	166
6. 5. 2 Program INTER-EXCELLENCE II 2021 – 2029	167
6. 5. 3 Iniciativa Společného programování „Neurodegenerativní onemocnění“	171
6. 5. 4 Společný podnik pro čipy (Chips JU)	172
6. 5. 5 Česko-švýcarská spolupráce v oblasti výzkumných infrastruktur	172
6. 5. 6 Komise J. Williama Fulbrighta	173
7. DALŠÍ AKTIVITY A INSTITUCE MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE	174
7.1 Program Věda pro mír a bezpečnost (SPS)	174
7.2 Evropská kosmická agentura (ESA)	177
7.2.1 Program vývoje vědeckých experimentů (PRODEX)	178
7.3 EMBC, EMBL, EMBO a projekt ELIXIR	179
7.4 Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD)	182
7.5 Evropská jižní observatoř (ESO)	182
7.6 Evropská organizace pro jaderný výzkum (CERN) a Spojený ústav jaderných výzkumů (SÚJV) Dubna	183
7.7 Visegrádská skupina (Visegrad Group)	184
7.8 Von Karman Institute for Fluid dynamics (VKI)	185
7.9 Spolupráce s Ruskou federací a Ukrajinou v rámci EU - STCU, ISTC	185
SEZNAM ZKRATEK	188

Úvod

„Průvodce systémem veřejné podpory výzkumu a vývoje v České republice – 2025“ je již dvacátá šestá publikace této edice, která téměř nepřetržitě vychází od roku 1999. Výjimkou byl pouze minulý rok 2024, kdy průvodce nevyšel. Cíl letošního vydání zůstává shodný s cílem první publikace – přinášet odborné i širší veřejnosti přehledné informace o možnostech a způsobech získávání podpory z programů na výzkum a vývoj, stejně jako upozorňovat na klíčové změny, k nimž v oblasti výzkumu a vývoje dochází.

První vydání bylo vytištěno v nákladu 1000 kusů a jako vůbec první publikace nabídlo ucelený přehled o systému podpory výzkumu a vývoje v České republice – jak z hlediska národní, tak mezinárodní úrovně. V té době neexistovala jednotná národní strategie výzkumu a vývoje, chyběla horizontální koordinace programů napříč rezorty a přístup jednotlivých správců rozpočtových kapitol byl často nekoordinovaný.

Od té doby prošel systém výzkumu a vývoje zásadním vývojem. V roce 2000 vznikla první Národní politika výzkumu a vývoje. Roku 2002 nabyt účinnosti zákon č. 130/2002 Sb., který se stal základním pilířem veřejné podpory výzkumu a vývoje (a od té doby byl již více než dvacetkrát novelizován). V roce 2007 byla zahájena reforma výzkumu a vývoje v reakci na nedostatky identifikované při přípravě nové politiky. V roce 2012 byly vládou schváleny Národní priority orientovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací, o dva roky později pak Evropská komise schválila nové Nařízení Komise č. 651/2014 a nový Rámec pro státní podporu výzkumu, vývoje a inovací, které výrazně ovlivňují právní rámec výzkumu, vývoje a inovací. V roce 2017 byla vládou schválena nová Metodika hodnocení výzkumných organizací a hodnocení programů účelové podpory výzkumu, vývoje a inovací, v roce 2019 vláda schválila Inovační strategie ČR 2019–2030. V roce 2020 byla schválena nová Národní politika výzkumu, vývoje a inovací České republiky 2021+. V dubnu 2021 byl schválen nový rámcový program Horizont Evropa, který určuje směr nejen evropského výzkumu na roky 2021–2027. Tyto i další dokumenty zásadním způsobem ovlivnily současnou podobu systému výzkumu a vývoje v ČR.

Systém výzkumu, vývoje a inovací se nadále vyvíjí. Některé změny vedou ke zlepšení a odstraňují chyby minulosti, jiné jsou reakcí na vnější okolnosti, jako bylo zapracovávání evropských nařízení do české legislativy. Řada změn má však i vnitropolitický charakter, kdy s každou změnou vlády dochází ke změně systému. Ani po třech dekadách nelze hovořit o plné stabilizaci systému – rostoucí nejistota v plánování a financování vyvolaná politickými rozhodnutími zatěžuje činnost výzkumných organizací i firem. Tato nestabilita brání dlouhodobému rozvoji a představuje významnou překážku pro posun českého výzkumu, vývoje a inovací na mezinárodní úroveň.

Současná situace je výrazně ovlivněna pokračující válkou na Ukrajině, jejíž důsledky zasahují napříč celou Evropskou unií – nejen v oblasti bezpečnosti, ale i v energetice, obchodu, migraci a veřejných rozpočtech. Společně s rostoucím geopolitickým napětím a tlaky na zvýšení výdajů na obranu a odolnost infrastruktury dochází v členských státech EU, včetně České republiky, k přehodnocování priorit veřejných investic. Zvyšující se důraz na obranný výzkum, bezpečnostní technologie a strategickou soběstačnost přesměrovává pozornost i finanční prostředky z jiných oblastí. Česká vláda zároveň čelí nutnosti konsolidace veřejných financí, což dále omezuje

prostor pro podporu výzkumných aktivit. Tyto faktory dopadají zejména na aplikovaný výzkum a vytvářejí značný tlak na efektivitu a prokazatelný přínos podpořených projektů. Informace uvedené v tomto průvodci zachycují stav k 11. červnu 2025, přičemž lze očekávat, že řada údajů uvedených v Průvodci 2025 se bude ve zbývajících částech roku 2025 dále měnit.

„Průvodce 2025“ je stejně jako předchozí ročníky sestaven z veřejně dostupných dat a dokumentů, zejména z podkladů Rady pro výzkum, vývoj a inovace a jednotlivých poskytovatelů účelové podpory.

Na závěr lze říci, že navzdory všem změnám stále existují v České republice omezené možnosti pro získání podpory kvalitních výzkumných aktivit. Pokud mají projekty odbornou úroveň, společenský či ekonomický přínos a jsou v souladu s národními či evropskými prioritami, mohou být nadále úspěšně financovány. ČSNMT a COMTES FHT věří, že i toto vydání bude spolehlivým průvodcem v orientaci v systému veřejné podpory výzkumu a vývoje.

1. SYSTÉM VÝZKUMU, VÝVOJE A INOVACÍ V SOUČASNOSTI

Systém výzkumu, vývoje a inovací (dále také „VaVal“) v České republice je v současnosti ovlivňován nejen širší ekonomickou a geopolitickou situací, ale po roce 2020 také výrazným navýšováním podpory akademickému sektoru na vysokých školách a ústavech Akademie věd ČR, a snižováním podpory programů aplikovaného výzkumu, především v průmyslovém sektoru. Značný vliv na financování výzkumu, vývoje a inovací měla rovněž vysoká míra inflace 25,8 % v letech 2022-2023. I ve druhé polovině roku 2025 lze očekávat změny ve struktuře výzev, úpravách pravidel soutěží i prioritizaci konkrétních oblastí výzkumu a vývoje. Za těchto podmínek je třeba údaje uvedené v tomto průvodci chápat jako rámcové a aktuální stav vždy ověřovat v primárních zdrojích – zejména na stránkách jednotlivých poskytovatelů a příslušných úřadů.

Systém VaVal v ČR lze popsat z několika hledisek, přičemž tento průvodce tradičně vychází z klíčových dokumentů, které stanovují jeho základní rámec. Tyto dokumenty se zaměřují především na VaVal financovaný z veřejných prostředků, tedy nejen ze státního rozpočtu, ale i z fondů Evropské unie, rozpočtů krajů a obcí či dalších veřejných zdrojů. I když cca dvě třetiny výzkumných aktivit jsou hrazeny z neveřejných zdrojů, úzce souvisejí s veřejně podporovaným VaVal – např. řada projektů využívá vícezdrojové financování. Zároveň stát podporuje i soukromý sektor prostřednictvím daňových nástrojů, jako je odečet výdajů na výzkum a vývoj od základu daně z příjmů.

Současný systém podpory VaVal je v tomto průvodci popsán z osmi základních aspektů:

1. **koncepčního a strategického** (zejména Národní politika výzkumu, vývoje a inovací ČR)
2. **věcného zaměření** (zejména Priority orientovaného VaVal),
3. **inovačního** (Inovační strategie ČR 2019–2030),
4. **legislativního a právního** (např. zákon č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, vývoje a inovací, ve znění pozdějších předpisů, nebo Rámec Společenství pro státní podporu VaVal),
5. **finančního** (rozpočet na VaVal, daňové odpočty na výzkum a vývoj apod.),
6. **hodnotícího** (např. Hodnocení výzkumných organizací),
7. **informačního** (zejména Informační systém VaVal),
8. **analytického** (zejména Analýza stavu výzkumu, vývoje a inovací v ČR a jejich srovnání se zahraničím výzkumu, vývoje a inovací v ČR a její mezinárodní srovnání)

1.1 Národní politika výzkumu, vývoje a inovací ČR

Národní politika výzkumu, vývoje a inovací České republiky (dále také „NP VaVal“) je klíčovým nástrojem vlády pro strategické řízení a směřování výzkumné, vývojové a inovační činnosti v ČR. Jedná se o dokument schvalovaný vládou, který obsahuje základní cíle podpory, její věcné zaměření, předpoklad vývoje výdajů na výzkum, vývoj a inovace ze státního rozpočtu, z prostředků Evropské unie a ze soukromých zdrojů, priority aplikovaného výzkumu, vývoje a inovací a opatření k jejich realizaci. Její podoba se v čase vyvíjela a odrážela jak vnitřní potřeby systému VaVal, tak evropské a globální trendy. V aktuální podobě představuje souhrnný rámec, který zahrnuje základní výzkum, aplikovaný výzkum, i inovační aktivity a zasazuje je do kontextu hospodářského, společenského a environmentálního rozvoje země.

Současné politice předcházela od roku 1994 řada dokumentů, z období po roce 2000 to byly zejména:

- Národní politika Výzkumu a vývoje České republiky
- Národní politika výzkumu a vývoje České republiky na léta 2004-2008
- Národní inovační politika České republiky na léta 2005-2010
- Harmonizace Národní politiky výzkumu a vývoje České republiky na léta 2004 až 2008 s Národní inovační politikou a dalšími relevantními dokumenty České republiky a Evropské unie
- Národní politika výzkumu, vývoje a inovací ČR na léta 2009-2015
- Aktualizace Národní politiky výzkumu, vývoje a inovací České republiky na léta 2009 až 2015 s výhledem do roku 2020 (dále jen „Aktualizace NP VaVal 2013“)
- Národní politika výzkumu, vývoje a inovací České republiky na léta 2016-2020 a její aktualizace v r. 2019
- Národní politika výzkumu, vývoje a inovací České republiky 2021+, která je koncipována do r. 2027

1.1.1 Reforma systému výzkumu, vývoje a inovací v České republice

Při přípravě politiky v roce 2007 vyšlo najevo, že nedostatky a problémy veřejné podpory výzkumu a vývoje jsou natolik zásadní, že jejich řešení si vyžádá hlubší změny celého systému. Rada pro výzkum a vývoj proto vypracovala návrh Reformy systému výzkumu, vývoje a inovací (dále jen „Reforma“).

Reforma systému výzkumu, vývoje a inovací v České republice, schválená usnesením vlády č. 287 dne 26. března 2008, představovala zásadní přelom ve strategickém řízení oblasti VaVal. Jejím cílem bylo zvýšit efektivitu veřejné podpory, posílit orientaci na výsledky a propojit

výzkum s potřebami společnosti a ekonomiky. Reforma reagovala na dlouhodobé nedostatky systému, jako byla roztržštěnost financování, nízká míra využití výsledků výzkumu v praxi a absence strategického řízení.

Jedním z klíčových pilířů reformy bylo zavedení nového modelu financování, který kladl důraz na účelovou podporu projektů s jasně definovanými cíli a očekávanými přínosy. Byla posílena role Rady pro výzkum a vývoj jako centrálního koordinačního orgánu, zodpovědného za přípravu strategických dokumentů a hodnocení efektivity veřejných investic do VaVal. Reforma rovněž vedla k novelizaci zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu a vývoje z veřejných prostředků, a jeho sladění s evropským rámcem státní podpory.

Dalším zásadním krokem bylo zřízení Technologické agentury České republiky (TA ČR), která převzala odpovědnost za podporu aplikovaného výzkumu a inovací. Tím došlo k oddělení základního výzkumu, financovaného Grantovou agenturou ČR, od aplikovaného výzkumu, čímž se zvýšila transparentnost a účelnost financování. Reforma také stanovila nové priority výzkumu a vývoje, které měly reflektovat potřeby české společnosti a ekonomiky.

V rámci reformy byl rovněž modernizován Informační systém výzkumu, vývoje a inovací (IS VaVal), který začal poskytovat komplexní data o projektech, výsledcích a financování. Tento systém se stal klíčovým nástrojem pro hodnocení efektivity veřejné podpory a pro strategické řízení VaVal. Reforma tak položila základy pro moderní, efektivní a na výsledky orientovaný systém výzkumu, vývoje a inovací v České republice.

Reforma dále přinesla tyto zásadní změny:

1. Pro účinnější koordinaci a omezení překryvů došlo k výrazné redukci počtu poskytovatelů na polovinu (z 22 na 11).
2. Institucionální podpora, která je určena na rozvoj výzkumných organizací, již nebyla poskytována na základě posuzování obecných výzkumných záměrů, ale na základě celkového hodnocení dosažených výsledků výzkumných organizací nebo na základě hodnocení, které provádí poskytovatel (Akademie věd ČR).
3. U účelové podpory VaV byla významná část podpory převedena z ministerstev a úřadů na agentury – Grantovou agenturu ČR (dále jen „GA ČR“) a změnou zákona 130/2002 Sb. na zřízenou Technologickou agenturu ČR (dále jen „TA ČR“).
4. Na jednotlivých resortech zůstala podpora čtyř průřezových a tří odvětvových oblastí.
5. Čtyři oblasti měly průřezový charakter a každá z nich byla podporována jako jeden celek: Mezinárodní spolupráce ve VaV (MŠMT), Bezpečnostní VaV (MV), Aplikovaný VaV národní a kulturní identity (MK), Podpora velkých infrastruktur VaV (MŠMT).
6. Tři oblasti měly určitá specifika, která neumožňovala je efektivně podporovat jako ostatní odvětvový VaV prostřednictvím TA ČR a byly podporovány prostřednictvím příslušných resortů: Zemědělský aplikovaný VaV (MZe), Obranný aplikovaný VaV (MO), Zdravotnický aplikovaný VaV (MZ).

7. Byly definovány podmínky a pravidla pro vznik center excellence a velké infrastruktury pro VaV.

8. Byly určeny zásady podpory, která byla v období do roku 2013 (resp. 2015) poskytnuta VaVal ze zdrojů EU v rámci operačních programů: Výzkum a vývoj pro inovace (OP VaVPI), Podnikání a inovace (OP PI), Vzdělávání pro konkurenceschopnost (OP VK), Praha – Konkurenceschopnost, Praha – Adaptibilita.

1. 1. 2 Národní politika výzkumu, vývoje a inovací ČR na léta 2009-2015

První Národní politika Výzkumu a vývoje České republiky byla schválena vládou usnesením č. 16 ze dne 5. 1. 2000. Toto usnesení stanovilo výši státní podpory výzkumu a vývoje jako podíl na HDP ve střednědobém horizontu a představovalo zásadní krok k vytvoření jednotného rámce pro státní podporu výzkumu a vývoje v České republice. Jejím cílem bylo překonat roztržštěnost systému a vytvořit základ pro koordinaci podpory výzkumu na národní úrovni. Dokument definoval hlavní priority v oblasti základního a aplikovaného výzkumu, ale neřešil efektivní mechanismy financování a vyhodnocování.

V návaznosti na první dokument byla připravena Národní politika výzkumu a vývoje České republiky na léta 2004–2008, která byla schválena vládou usnesením č. 5 dne 7. ledna 2004. Tento strategický dokument formuloval vztah státu k výzkumu a vývoji ve střednědobé perspektivě a stanovil zásady pro oblast VaV, ze kterých vycházela státní správa při realizaci opatření týkajících se této oblasti. Dokument poprvé reagoval na rostoucí vliv evropských programů a nutnost harmonizace českého systému se strukturami EU. Hlavní změnou byla snaha o koordinaci resortních podpor a vytvoření základních mechanismů evaluace.

Národní politika výzkumu a vývoje na léta 2004–2008 byla nahrazena Národní politikou výzkumu, vývoje a inovací České republiky na léta 2009–2015, schválenou vládou usnesením č. 729 dne 8. června 2009. Tento strategický dokument navazoval na předchozí politiku pro období 2004–2008 a zároveň na Reformu systému výzkumu, vývoje a inovací, schválenou usnesením vlády č. 287 ze dne 26. března 2008. Národní politika VaVal 2009-2015 měla šest částí s 35 konkrétními opatřeními, které na sebe navazovaly.

Součástí dokumentu byly i Priority aplikovaného výzkumu, vývoje a inovací. NP VaVal včetně prioritních směrů aplikovaného výzkumu, vývoje a inovací, příloh a usnesení vlády, kterým byla schválena, jsou k dispozici na adrese <http://www.vyzkum.cz/> v sekci Dokumenty / Archiv - Národní politika VaVal. Schválením Národního Programu reforem vláda přijala závazek zvyšování podílu veřejných výdajů na VaVal na HDP, ve kterém se zavázala přijmout taková opatření, aby národní veřejné výdaje na výzkum, vývoj a inovace dosáhly v roce 2020 úrovně 1 % HDP.

Aktualizace Národní politiky výzkumu, vývoje a inovací České republiky na léta 2009 až 2015 s výhledem do roku 2020

Aktualizace Národní politiky výzkumu, vývoje a inovací České republiky na léta 2009 až 2015 s výhledem do roku 2020 (dále jen „Aktualizace NP VaVal 2013“) byla schválena usnesením vlády ze dne 24. dubna 2013 č. 294. Tímto usnesením bylo také uloženo předložit aktualizovanou Národní politiku výzkumu, vývoje a inovací vládě do 31. prosince 2015.

V Aktualizaci NP VaVal 2013 byly zařazeny některé oblasti, kterým se předchozí NP VaVal věnovala pouze okrajově, jako je problematika inovací či propojení vzdělávacích, výzkumných a inovačních aktivit. Inovace byly pojaty jako interaktivní proces, kde se pozitivně uplatňuje vzájemné působení mezi jednotlivými subjekty systému VaVal, včetně zákazníků, tj. uživatelů inovací. Z tohoto důvodu byl v Aktualizaci NP VaVal 2013 položen větší důraz na vytváření prostředí a podmínek pro zavádění inovací v soukromém i veřejném sektoru, včetně vzájemného propojení subjektů v inovačním systému tak, aby docházelo k účinnému přenosu nových znalostí i tržních podnětů.

1. 1. 3. Národní politika výzkumu, vývoje a inovací České republiky na léta 2016-2020 (NP VaVal 2016)

Hlavním cílem Národní politiky výzkumu, vývoje a inovací České republiky na léta 20162020 (dále jen „NP VaVal 2016“), která byla schválena usnesením vlády ze dne 17. února 2016 č. 135, bylo vytvořit kvalitní podmínky pro tvorbu nových poznatků, aktivně usilovat o jejich využívání v inovacích a přispět k naplnění vize. NP VaVal 2016 se zaměřovala na klíčové oblasti, jakými jsou řízení systému VaVal, veřejný sektor VaVal, spolupráce soukromého a veřejného sektoru VaVal, inovace v podnicích a výzvy pro zaměření VaVal. Dokument stanovoval strategické a specifické cíle a opatření k jejich realizaci. Klíčovým momentem pro realizaci NP VaVal 2016 bylo správné nastavení strategického řízení politiky VaVal a efektivnější využívání prostředků pocházejících ze státního rozpočtu, včetně zdrojů z evropských strukturálních a investičních fondů. Mezi hlavní kroky pro implementaci NP VaVal 2016 proto patřilo zřízení nového Ministerstva pro výzkum a vývoj (dále jen „MVV“), jehož se měly stát součástí i GA ČR a TA ČR a rovněž mělo převzít podstatnou část kompetencí MŠMT ve výzkumu a vývoji. MVV mělo být zřízeno novým zákonem o podpoře výzkumu, vývoje a inovací nahrazující zákon č. 130/2002 Sb., k jehož schválení ale nedošlo.

Pro realizaci a finanční podporu opatření NP VaVal 2016 měly být v maximální míře využívány finanční prostředky z Evropských strukturálních a investičních fondů (dále jen „ESIF“) dostupných pro Českou republiku v období 20142020.

Jedním z nástrojů efektivního řízení oblasti výzkumu, vývoje a inovací a podpory aplikovaného výzkumu na národní a regionální úrovni se proto stala Národní výzkumná a inovační strategie pro inteligentní specializaci (RIS3), jež mělo za cíl smysluplné sektorové zaměření finančních prostředků (evropských, národních a soukromých) na podporu aktivit směřujících ke konkrétním výstupům v podobě inovací. Členské státy EU byly povinny připravit své RIS3 za účelem vytipování vhodných perspektivních oblastí ekonomiky, které by měly být následně podpořeny z ESIF. S tímto cílem Česká republika připravila svou RIS3, která odrážela priority našeho hospodářství, na něž by se měly zaměřit programy ESIF a vybrané programy podpory výzkumu a vývoje MPO a TA ČR. První Národní RIS3 ČR byla schválena usnesením vlády ze dne 8. prosince 2014 č. 1028, druhá Aktualizovaná Národní RIS3 ČR, která ji nahradila, usnesením vlády ze dne 11. července 2016 č. 634. Aktuální znění Národní RIS3 strategie 20212027 včetně příloh zveřejňuje na svých stránkách MPO v části Podnikání, poslední platné znění schválila vláda dne 25. ledna 2021.

Další změnou, kterou NP VaVal 2016 ve svém důsledku přinesla, bylo zvýšení počtu poskytovatelů z 10 na 14. V informativní příloze NP VaVal 2016 byly uvedeny potřeby některých resortů v oblasti aplikovaného výzkumu. Návazně se od r. 2017 staly MŽP, MD, MPSV a MZV poskytovateli institucionální podpory výzkumných organizací, spadajících do jejich působnosti (v letech 20122016 jim ji poskytovalo MŠMT).

Usnesením vlády ze dne 8. února 2019 č. 115 byla schválena Zpráva o hodnocení plnění opatření Národní politiky výzkumu, vývoje a inovací České republiky na léta 20162020 (dále jen „Zpráva“). U některých opatření vzešla potřeba modifikace nástroje k jejich plnění – zejména se jednalo o zrušení záměru zřídit Ministerstvo pro výzkum a vývoj (ústřední správní úřad pro VaVal). S tím souviselo sloučení některých opatření do jednoho či naopak rozdělení jednoho původního opatření na dvě samostatná. Součástí Zprávy proto byla aktualizace národní politiky na období do konce roku 2020, která byla připravena v kontextu navržených úprav opatření popsanych ve Zprávě

1. 1. 4. Národní politika výzkumu, vývoje a inovací České republiky 2021+ (NP VaVal 2021+)

Nejnovější Národní politika výzkumu, vývoje a inovací 2021+ (dále jen NP VaVal 2021+) byla schválena usnesením vlády ze dne 20. července 2020 č. 759. Je koncipovaná na léta 20212027 s tím, že o přijetí další politiky na období od r. 2028 se rozhodne po zhodnocení plnění cílů stávající politiky v r. 2026.

Hlavním cílem NP VaVal 2021+ je stát se dynamickou inovativní společností. Hlavní cíl lze indikativně vyjádřit prostřednictvím souhrnného inovačního indexu Evropské unie (EU) tím, že ČR postoupí ze skupiny „mírní inovátoři“ do skupiny „inovační lídři“ a bude dosahovat hodnot tohoto indexu nad průměrem EU. Vizí NP VaVal 2021+ je prostřednictvím efektivní podpory a zacílení VaVal přispět k prosperitě ČR jako země, jejíž ekonomika je založena na znalostech a schopnosti inovovat. Součástí vize jsou občané disponující kvalitními životními podmínkami a ČR je uznávaným partnerem ve společenství evropských zemí i celosvětově.

Hlavní cíl NP VaVal 2021+ je tedy shodný s cílem Inovační strategie České republiky 2019-2030 (viz kap. 1.3), se kterou se částečně zákonitě překrývá, ale NP VaVal 2021+ je zaměřena nejen na inovace, ale zejména na výzkum a vývoj a tomu odpovídá i její struktura a členění.

NP VaVal 2021+ je členěna do devíti kapitol:

1. Úvod (1.1 Kontext tvorby NP VaVal 2021+ a 1.2 Zaměření NP VaVal 2021+)

2. Východiska pro přípravu NP VaVal 2021+ (2.1 Stěžejní mezinárodní dokumenty a 2.2 Stěžejní národní dokumenty)

3. Výchozí stav

4. Strategické cíle

5. Opatření

6. Priority aplikovaného výzkumu

7. Předpoklad vývoje výdajů na VaVal

8. Seznam zkratk

9. Slovníček pojmů

Klíčová je čtvrtá kapitola NP VaVal 2021+ Strategické cíle, kterých je pět:

Cíl 1:

Nastavit strategicky řízený a efektivně financovaný systém výzkumu, vývoje a inovací ČR

Cíl 2:

Podpořit výzkumné organizace ve vytváření motivujících pracovních podmínek a rozvoj lidských zdrojů napříč celým spektrem výzkumu a vývoje

Cíl 3:

Zvýšit kvalitu a mezinárodní excelenci výzkumu a vývoje v ČR, dosáhnout zvýšení otevřenosti a atraktivity ČR pro mezinárodní výzkum a vývoj a zintenzivnit integraci VaVal ČR do Evropského výzkumného prostoru

Cíl 4:

Podpořit rozšíření spolupráce mezi výzkumnou a aplikační sférou v oblasti výzkumu, vývoje a inovací

Cíl 5:

Dosáhnout rozvoje výzkumu, vývoje a inovací v podnicích a ve veřejném sektoru

Každý cíl je členěn na čtyři až jedenáct dílčích cílů (témat), které ho specifikují, např. „Zajistit legislativní podmínky zejména pro nové nástroje účelové podpory inovací a příslušné procesy, zavedení systematického hodnocení programů účelové podpory, zjednodušení administrativy VaVal a zajištění otevřeného přístupu k výsledkům VaV v souladu s evropskou legislativou.“

V navazující páté kapitole NP VaVal Opatření jsou k dílčímu cíli (tématu) uvedena opatření, kterými budou realizovány. Opatření uvádí jeho název, anotaci, termíny realizace, gesci, popř. spolugesci, indikátory splnění opatření, vazby na strategické cíle (některými opatřeními je realizováno více cílů, resp. témat) a zda jde o nové opatření nebo o opatření navazující na Aktualizaci NP VaVal 2016.

Plné znění NP VaVal 2021+ a jejích příloh je na webu Rady pro výzkum, vývoj a inovace ((dále jen „RVVI“).

1.2 Priority orientovaného výzkumu, vývoje a inovací

Od posledního vydání Průvodce nedošlo v oblasti priorit orientovaného výzkumu, vývoje a inovací k žádným formálním změnám. V Programovém prohlášení vlády Petra Fialy je v části věnované vědě, výzkumu a inovacím deklarována potřeba aktualizace priorit. Ty by měly vycházet z dlouhodobých národních i evropských strategických dokumentů a vést k zacílení veřejných prostředků zejména na oblasti s vysokým společenským a ekonomickým přínosem. K aktualizaci priorit zatím nedošlo, probíhá přípravná fáze v rámci pracovní skupiny Rady pro výzkum, vývoj a inovace.

1. 2. 1 Dlouhodobé základní směry výzkumu (do roku 2008)

Až do roku 2008 byly prioritní oblasti výzkumu a vývoje definovány prostřednictvím tzv. dlouhodobých základních směrů výzkumu (DZSV). Přestože šlo o první ucelenou snahu o tematické vymezení podporovaných směrů, soubor DZSV zahrnoval prakticky všechny významnější vědní obory provozované v ČR, což snižovalo jeho praktickou využitelnost při cílení podpory.

Bylo definováno celkem sedm směrů:

1. Udržitelný rozvoj

2. Molekulární biologie

3. Energetické zdroje

4. Materiálový výzkum

5. Konkurenceschopné strojírenství

6. Informační společnost

7. Bezpečnostní výzkum

Tyto směry byly formulovány podle jednotné osnovy a měly sloužit jako podklad pro tvorbu programů účelové podpory.

1. 2. 2 Priority aplikovaného výzkumu, vývoje a inovací ČR na léta 2009–2011

V roce 2008 došlo k přehodnocení DZSV a jejich přeformulování do nového rámce nazvaného Priority aplikovaného výzkumu, vývoje a inovací ČR na léta 2009–2011. Tyto priority se staly součástí Národní politiky výzkumu, vývoje a inovací ČR na období 2009–2015. Ačkoli bylo deklarováno úsilí o užší zaměření na klíčové oblasti s vysokým dopadem na konkurenceschopnost a rozvoj společnosti, konečný soubor čítal osm priorit – tedy více, než bývá běžné u srovnatelných evropských systémů, které zpravidla pracují s 3–5 prioritami. Seznam priorit byl následující:

1. Biologické a ekologické aspekty udržitelného rozvoje

2. Molekulární biologie a biotechnologie

3. Energetické zdroje

4. Materiálový výzkum

5. Konkurenceschopné strojírenství

6. Informační společnost

7. Bezpečnost a obrana

8. Priority rozvoje české společnosti

Ačkoliv došlo k přejmenování a určité revizi struktury, stále přetrvával problém nevyjasnění uplatnění priorit v praxi a způsobu podpory oblastí, které nejsou prioritní.

1. 2. 3 Národní priority orientovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací

Další posun nastal v roce 2012, kdy vláda usnesením č. 552 ze dne 19. července schválila Národní priority orientovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací (dále jen „Priority VaVal“). Tento nový rámec nahradil předchozí priority a přinesl strukturovaný přístup k tematickému zaměření státní podpory VaVal. Priority jsou rozčleněny na oblasti, podoblasti a konkrétní dílčí cíle. Kompletní znění je dostupné na portálu www.vyzkum.cz. Bylo stanoveno šest priorit:

Priorita č. 1

Konkurenceschopná ekonomika založená na znalostech

Priorita č. 2

Udržitelnost energetiky a materiálových zdrojů

Priorita č. 3

Prostředí pro kvalitní život

Priorita č. 4

Sociální a kulturní výzvy

Priorita č. 5

Zdravá populace

Priorita č. 6

Bezpečná společnost

Priority VaVal byly koncipovány tak, aby navazovaly nejen na cíle NP VaVal, ale i na další strategické dokumenty, jako je Strategie mezinárodní konkurenceschopnosti, Národní inovační strategie a rámcové priority programu Horizont 2020. Jejich implementace byla schválena usnesením vlády č. 569 ze dne 31. července 2013.

Priority VaVal jsou stanoveny s výhledem do roku 2030 a stále tvoří závazný rámec pro přípravu programů účelové podpory výzkumu, vývoje a inovací. Slouží jako podklad pro resorty i poskytovatele při formulaci výzev a hodnocení projektů v oblasti orientovaného výzkumu.

1.3 Inovační a hospodářská strategie České republiky

1. 3. 1. Inovační strategie České republiky 2019 - 2030

Inovační strategie České republiky 2019–2030 (dále jen „Inovační strategie“) byla schválena usnesením vlády č. 104 dne 4. února 2019 jako rámcový strategický plán určující směřování vládní politiky v oblasti výzkumu, vývoje, inovací a souvisejících oblastí. Jejím cílem je vytvořit podmínky, které by umožnily České republice zařadit se do roku 2030 mezi nejvíce inovativní ekonomiky Evropy.

Strategie reagovala na dlouhodobý problém českého prostředí – existenci řady strategických materiálů bez návazné implementace. Již v předmluvě autoři upozorňují na slabou realizační schopnost systému: „Málokterá země disponuje takovým množstvím strategických dokumentů jako Česká republika. Problém bohužel spočívá v tom, že se jimi nikdy příliš neřídila. Politická nechuť, neztotožnění se s cíli, resortismus, přílišná komplikovanost akčních plánů a nízká realizační schopnost těch, co za ně odpovídají, jsou hlavními důvody, proč naše vize zůstávají obvykle jen na papíře.“

Průběh realizace Inovační strategie od jejího přijetí tyto výhrady do značné míry potvrzuje. K zásadnímu pokroku v implementaci Inovační strategie České republiky 2019–2030 během posledního volebního období nedošlo.

Inovační strategie má devět pilířů a její struktura lze popsat následovně. Každý z pilířů uvádí institucionální a manažerskou odpovědnost, výchozí stav, cíle a nástroje pro naplnění jed-

notlivých cílů. Každý pilíř je uveden na jedné straně, tj. od řady předchozích dokumentů se Inovační strategie liší i svou přehledností, stručností a výstižností. Přílohou inovační strategie je Mezinárodní srovnání inovačního prostředí ČR, mapující inovační výkonnost ČR podle jednoduchých inovačních indikátorů (znalostí intenzita) a podle složených inovačních indikátorů. V Inovační strategii jsou použity tři nejznámější – Summary Innovation Index (SII), Global Innovation Index (GII) a Innovation Output Indicator (IOI), podle nichž je ČR řazena k „mírným inovátorům“ (Moderate Innovators podle SII), resp. je na průměru 28 zemí EU (GII a IOI).

Prvním pilířem Inovační strategie je Financování a hodnocení výzkumu a vývoje, který se týká celého systému výzkumu, vývoje a inovací, a proto je popsán podrobně. Za tento pilíř má institucionální odpovědnost RVVI, manažerskou odpovědnost má člen jejího předsednictva. Výchozí stav uvádí podíl celkových výdajů na výzkum, vývoj a inovace, který činí v ČR 1,79 % HDP, z toho podnikatelské zdroje jsou ve výši 60 %, vládní a evropské zdroje 40 %. Stručně popisuje probíhající změny v systému hodnocení výzkumných organizací a uvádí slabé stránky jak institucionální, tak účelové podpory (nízká provázanost a proporcionalita inovačního řetězce: základní výzkum → aplikovaný výzkum → inovace → produkt → zisk → reinvestice do výzkumu.

Dále je v tomto pilíři uvedeno devět cílů:

a) posílit financování výzkumu a vývoje (měřeno jako % HDP): 2020: 2,0 %, 2025: 2,5 %, 2030: 3,0 %, tj. každý rok růsto 0,1 p.b.; z toho nárůst na 1 % z veřejných zdrojů, a z podnikatelských zdrojů pak na 1,5 % v roce 2025 a na 2 % v roce 2030,

b) zvýšit institucionální složku financování výzkumu a vývoje u těch výzkumných organizací, které dosahují excelentní výsledky v definovaných výzkumných prioritách,

c) posílit účelovou podporu institucí, jejichž výsledky se uplatňují v praxi, a účelovou podporu aplikovaného společenskovedního výzkumu,

d) hodnocením podpořit orientaci na účast v Horizon Europe a udržet financování výzkumu z evropských fondů

e) plně implementovat systém hodnocení dle Metodiky M2017+, sledovat a trvale vyhodnocovat jeho dopady s akcentem dopadů na společnost,

f) podpořit výzkumná témata, která průřezově splňují kritéria: světově/oborově relevantní výzkum – dostatečná kapacita navazujícího aplikovaného výzkumu – úspěšné aplikace (nová řešení pro kvalitu života, patenty, prodané licence, produkty) - reálné propojení na oborově korespondující firemní prostředí a na obory s potenciálem průlomových technologií s primárním cílem komercializovat na bázi finální produkce v ČR,

g) do roku 2030 dosáhnout excelence ve výzkumu a vývoji podle standardů Evropské výzkumné rady,

h) podpořit získávání prostředků z neveřejných zdrojů prostřednictvím finančních nástrojů,

i) zjednodušit podmínky a urychlit proces zaměstnávání zahraničních kvalifikovaných pracovníků.

Dále pilíř uvádí sedmnáct nástrojů od legislativních, přes finanční až po organizační, pomocí nichž má být vytýčených cílů dosaženo.

Ostatních osm pilířů Inovační strategie je strukturováno stejně jako první pilíř a lze se s nimi seznámit na stránkách RVVI.

1. 3. 2. Hospodářská strategie České republiky: Česko do TOP 10

V říjnu 2024 byla zveřejněna „Hospodářská strategie České republiky: Česko do TOP 10“ (dále jen Hospodářská strategie), na jejíž přípravě se podílelo 16 ministerstev a jejich institucí. Výzkum, vývoj a inovace je jednou z 10 oblastí této strategie a má čtyři strategické cíle:

▪ **Posílit inovační výkonnost České republiky jako celku** (ukazatel: European Innovation Scoreboard – Summary Innovation Index)

▪ **Zlepšit pozice excelentních výzkumných institucí** (ukazatele: Podíl vysoce citovaných publikací (podíl publikací v 10 % nejcitovanějších publikací v celkovém počtu; Celkový počet ERC grantů na tisíc výzkumných pracovníků ve vládním a VŠ sektoru)

▪ **Zvýšit podíl financí na výzkum a vývoj z privátních zdrojů** (ukazatel: Podíl financí na výzkumu a vývoj z privátních zdrojů na HDP)

▪ **Stabilizovat adekvátní rozložení institucionálního a účelového financování výzkumu, vývoje a inovací ze státního rozpočtu** (ukazatel: Podíl institucionální podpory a účelové podpory poskytované ze státního rozpočtu vůči celkovému objemu podpory ze státního rozpočtu)

Celkem 7 hlavních opatření Hospodářské strategie je formulováno obecně (např. „posílit koordinaci výzkumu, vývoje a inovací ustavením centrální instituce zastřešující oblast výzkumu, vývoje a inovací“, „přezkoumat a v případě potřeby adekvátně přehodnotit systém podpory výzkumu a vývoje“ atd.) a na rozdíl od Inovační strategie nestanovuje cílové hodnoty indikátorů (u čtvrtého strategického cíle neuvádí ani výchozí hodnotu). Hospodářská strategie má být realizována prostřednictvím dalších strategií – Národní politiky výzkumu, vývoje a inovací České republiky, Národních priorit orientovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací, Národní RIS3 strategie, Národní strategie umělé inteligence ČR 2030, Průmyslu 4.0, Kvantové strategie České republiky (v přípravě), Národní polovodičová strategie ČR do roku 2030 a Exportní strategie.

1.4 Legislativa a právní předpisy

Poslední pokus o výraznou novelizaci zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací z veřejných prostředků, předložený vládou v minulém volebním období, nebyl projednán Poslaneckou sněmovnou a podobně jako dva předchozí návrhy skončil bez legislativního výsledku.

V roce 2023 připravily ÚV ČR a RVVI návrh zcela nového zákona o výzkumu, vývoji, inovacích a transferu znalostí. Po roce vypořádávání připomínek byl návrh nového zákona předložen vládě, která ho schválila svým usnesením ze dne 18. prosince 2024 č. 957. Poslanecká sněmovna ho projednala v prvním a druhém čtení (Sněmovní tisk č. 885 IX. volebního období). V den uzávěrky 11. června 2025 nebyl v několika plánovaných termínech na 139. schůzi projednán vzhledem k pokračující diskuzi poslanců o bitcoinové kauze. V pátek 13. června 2025 byl návrh zákona ve třetím čtení schválen na 142. schůzi ve znění pozměňovacích návrhů podle stanoviska garančního výboru a postoupen do dalšího legislativního procesu.

Návrh nového zákona má nabýt podle schváleného pozměňovacího návrhu účinnosti od 1. ledna 2027 (podle vládního návrhu má nabýt účinnosti 1. ledna 2026), má výrazně změnit celý systém poskytování podpory ze státního rozpočtu a zavést řadu dalších povinností jak pro poskytovatele podpory, tak pro její příjemce. Rozsah návrhu nového zákona je výrazně větší než stávajícího zákona č. 130/2002 Sb. (101 § oproti stávajícím 42 §) a má na rozdíl od něj mít ještě navíc 5 prováděcích předpisů – nařízení vlády, o jejichž stavu přípravy nejsou veřejně dostupné informace.

V oblasti legislativy EU došlo v uplynulých letech k několika novelám Nařízení Komise (EU) č. 651/2014 (úplné znění v eur-lex), kterými byl mj. článek 25 Podpora na výzkumné a vývojové projekty doplněn o články 25a až 25d týkající se podmínek podpory projektů Horizont 2020. Poslední novelou GBER je Nařízení Komise (EU) 2023/1315 ze dne 23. června 2023.

Dne 19. října 2022 byla zveřejněna novela Rámce pro státní podporu výzkumu, vývoje a inovací z r. 2014 (C(2022) 7388 final), která z hlediska výzkumných organizací přinesla jen dílčí změny, zahrnující v českém znění také již tradičně ne zcela vhodný překlad pojmů (např. místo „transfer znalostí“ je nově používán pojem „předávání znalostí“ apod.), došlo i ke změně číslování jednotlivých bodů Rámce. Významnější změnou je v bodu 80 regulace dokládání způsobilých nákladů písemnými doklady, které musí být „jasné a konkrétní“ s tím, že zjednodušené vykazování nákladů ve formě paušální sazby lze použít na režijní náklady a jiné provozní náklady, včetně nákladů na materiál, dodávky a podobné produkty, jen do výše 20 %.

Právní rámec veřejné podpory VaVal v ČR jako celek je vymezen především následujícími právními předpisy:

a) Zákon č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu a vývoje z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o podpoře výzkumu a vývoje), ve znění pozdějších předpisů.

b) Prováděcím předpisem zákona č. 130/2002 Sb. je nařízení vlády č. 397/2009 Sb., o informačním systému výzkumu, experimentálního vývoje a inovací.

c) Zákon č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích, ve znění pozdějších předpisů,

d) Zákon č. 227/2006 Sb., o výzkumu na lidských embryonálních kmenových buňkách a souvisejících činnostech a o změně některých souvisejících zákonů a souvisejících činnostech a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů

e) Sdělení Komise: Rámec pro státní podporu výzkumu, vývoje a inovací (2014/C 198/01)

f) Nařízení Komise (EU) č. 651/2014 ze dne 17. června 2014, kterým se v souladu s články 107 a 108 Smlouvy prohlašují určité kategorie podpory za slučitelné s vnitřním trhem - General Block Exemption Regulation

g) Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů

Všechny výše uvedené a další právní předpisy jsou k dispozici na adrese www.vyzkum.cz, v sekci Dokumenty.

Oblast výzkumu a vývoje a jeho podpory z veřejných prostředků nepřímo upravuje, kromě výše uvedených předpisů, řada souvisejících právních předpisů, které např. vymezují možnosti státu zasahovat do konkurenčního prostředí (zákon o veřejné podpoře), upravují zadávání veřejných zakázek nebo stanovují postavení státních výzkumných organizací a dotační politiku (rozpočtová pravidla), vymezují postavení Akademie věd České republiky, zřizují vysoké školy, upravují pravidla informačních systémů veřejné správy atd. Výzkumu a vývoje se dále dotýkají i obecné právní předpisy upravující např. smluvní vztahy, průmyslově právní ochranu, poskytování informací, kontrolu apod.

1. 4. 1. Zákon č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu a vývoje

Zákon č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu a vývoje z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o podpoře výzkumu a vývoje) (dále jen „zákon č. 130/2002 Sb.“ nebo „zákon a podpoře výzkumu a vývoje“) představuje základní legislativní rámec, který definuje pravidla pro financování, řízení a kontrolu systému VaVal v České republice. Od svého přijetí sehrál klíčovou roli při stabilizaci veřejné podpory výzkumu a vývoje a při vymezení pravomocí jednotlivých aktérů – poskytovatelů, příjemců podpory i centrálních koordinačních orgánů. Zákon stanovuje zásady účelové a institucionální podpory, upravuje podmínky hodnocení výsledků výzkumné činnosti a vytváří nástroje pro transparentní a efektivní využívání veřejných prostředků. Jeho důležitost spočívá nejen v normativní funkci, ale také v tom, že umožňuje dlouhodobé plánování a strategické řízení výzkumných politik státu, výzkumných organizací, podniků a dalších subjektů.

Zákon č. 130/2002 Sb. byl již dvacet tři krát novelizován a poslední znění je platné od 1. 1. 2024, kdy nabyla účinnosti část čistě technické novely zákona č. 130/2002 Sb. zákonem č. 277/2019 Sb.

Vzhledem k rozsahu změn už v r. 2009 předseda vlády vyhlásil jako zákon č. 211/2009 Sb. úplné znění zákona č. 130/2002 Sb. K dalším změnám zákona č. 130/2002 Sb. došlo zákonem č. 420/2011 Sb., o změně některých zákonů v souvislosti s přijetím zákona o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim – v zákoně č. 130/2002 Sb. (§ 7, 9 a 18, vložen nový § 14a) se mj. týkala způsobilosti uchazeče. Zákonem č. 469/2011 Sb. došlo ke změně délky soutěžní a hodnotící lhůty. Zákonem č. 49/2013 Sb. došlo ke změně orgánů Grantové a Technologické agentury ČR. Další rozsáhlejší změny byly provedeny zákonem č. 194/2016 Sb., kterým byly do zákona implementovány ustanovení evropských předpisů, zejména článků 107 až 109 Smlouvy o fungování Evropské unie, nařízení Komise (EU) č. 651/2014 ze dne 17. června 2014, kterým se v souladu s články 107 a 108 Smlouvy prohlašují určité kategorie podpory za slučitelné s vnitřním trhem a Sdělení Komise – Rámec pro státní podporu výzkumu, vývoje a inovací (2014/C

198/01). Další významnou změnou, kterou zákon č. 194/2016 Sb. přinesl, bylo zřízení Seznamu výzkumných organizací s účinností od 1. 7. 2017, kde podmínky a kritéria zařazení posuzuje podle správního řádu MŠMT. Zákon č. 146/2017 Sb., změnil definici způsobilých nákladů a po roce zrušil změny, které zavedl zákon č. 194/2016 Sb. Zákon č. 367/2017 Sb. (novela rozpočtových pravidel), změnil dosavadní způsob institucionální podpory. Poslední významnější změnou byla změna zákonem č. 50/2020 Sb. účinná od 12. 3. 2020, kterou se do zákona č. 130/2002 Sb. promítly změny týkající se mj. institucionální podpory (zrušení tzv. „kafemlejnku“) a povinnost velkých výzkumných infrastruktur své vykazovat výsledky.

Vzhledem k množství novel a snaze zřídit Ministerstvo pro výzkum a vývoj RVVI připravila návrh věcného záměru nového zákona, který měl nahradit zákon č. 130/2002 Sb., a který byl schválen usnesením vlády ze dne 24. srpna 2016 č. 719. Návrh nového zákona byl v r. 2018 změněn na novelu zákona č. 130/2002 Sb., kterou vláda schválila dne 6. května 2019 usnesením č. 309, která ale nebyla ve volebním období Poslanecké sněmovny projednána. V roce 2020 měla být projednávána zásadní novela zákona, která měla do zákona zakotvit podporu inovací (tu platné znění s výjimkou názvu zákona neobsahuje), zjednodušit administrativu ve VaVal a přinést řadu dalších dlouhodobě diskutovaných změn. Tato novela byla schválena usnesením vlády ze dne 12. prosince 2020 č. 1342 a byla předložena Poslanecké sněmovně (Sněmovní tisk č. 1118 VIII. volebního období), která ji ale neprojednala a tak, stejně jako ostatní návrhy zákonů po ukončení volebního období, skončila v archivu.

1. 4. 2. Nařízení vlády č. 397/2009 Sb., o informačním systému výzkumu, experimentálního vývoje a inovací

Prováděcím předpisem zákona č. 130/2002 Sb. je nařízení vlády č. 397/2009 Sb., o informačním systému výzkumu, experimentálního vývoje a inovací, které kodifikuje údaje jednotlivých částí informačního systému atd.

Nařízení vlády č. 397/2009 Sb., účinné od 1. ledna 2010, stanovuje pravidla pro provoz a správu Informačního systému výzkumu, experimentálního vývoje a inovací (dále jen „IS VaVal“). Tento systém slouží jako centrální databáze pro shromažďování, evidenci a zpřístupňování údajů o projektech, výsledcích a veřejných soutěžích v oblasti výzkumu, vývoje a inovací, které jsou financovány z veřejných prostředků. Nařízení vymezuje strukturu a rozsah evidovaných dat, včetně údajů o příjemcích podpory, výši financování, termínech řešení projektů a dosažených výsledcích. Cílem je zajistit transparentnost, jednotnost a efektivní správu informací v oblasti VaVal.

IS VaVal je klíčovým nástrojem pro strategické řízení a hodnocení výzkumných aktivit v České republice. Umožňuje veřejnosti, poskytovatelům podpory i státní správě přístup k aktuálním a ověřeným informacím, čímž podporuje otevřenost a odpovědnost v nakládání s veřejnými prostředky. Nařízení rovněž stanovuje povinnosti jednotlivých subjektů při předávání údajů do systému a upravuje postupy pro jejich zpracování a zveřejnění. Tím přispívá k vyšší efektivitě a koordinaci v oblasti výzkumu, vývoje a inovací.

1. 4. 3. Zákon č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích

Zákon č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích, který nabyl účinnosti 13. září 2005, stanovuje právní rámec pro vznik, fungování a zánik veřejných výzkumných institucí (v. v. i.) v České republice. Byl třináctkrát novelizován.

Veřejné výzkumné instituce jsou zřizovány státem nebo územními samosprávnými celky a jejich hlavním posláním je provádění výzkumu a vývoje, včetně zajišťování potřebné infrastruktury. Zákon upravuje klíčové aspekty, jako jsou zřizovací listina, rejstřík veřejných výzkumných institucí, orgány instituce (ředitel, rada instituce, dozorčí rada), pravidla hospodaření, nakládání s majetkem a povinnosti v oblasti zveřejňování výsledků a výročních zpráv. Cílem zákona je zajistit transparentní a efektivní fungování těchto institucí v souladu s veřejným zájmem a evropskými pravidly pro veřejnou podporu

Tento zákon mj. upravuje:

- a) způsob zřízení, vznik, činnost a způsob zrušení a zánik veřejné výzkumné instituce,
- b) postavení a působnost zřizovatele a orgánů veřejné výzkumné instituce,
- c) přeměnu příspěvkových organizací zabývajících se výzkumem na veřejné výzkumné instituce.

1. 4. 4. Zákon č. 227/2006 Sb., o výzkumu na lidských embryonálních kmenových buňkách

Zákon č. 227/2006 Sb., o výzkumu na lidských embryonálních kmenových buňkách a souvisejících činnostech a o změně některých souvisejících zákonů, platný od 1. června 2006, představuje klíčový právní rámec pro regulaci výzkumu v této citlivé oblasti v České republice. Byl devětkrát novelizován. Zákon stanovuje podmínky, za nichž lze provádět výzkum na lidských embryonálních kmenových buňkách, včetně povolování, kontroly a registrace linií těchto buněk. Cílem zákona je zajistit etické a právní standardy při nakládání s lidskými embryonálními kmenovými buňkami, přičemž výzkum je povolen pouze na základě povolení vydaného Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy a pouze na registrovaných liniích buněk.

Zákon rovněž upravuje podmínky pro dovoz a vývoz lidských embryonálních kmenových buněk, stanovuje povinnosti výzkumných pracovišť a definuje sankce za porušení stanovených pravidel.

1. 4. 5. Nařízení Komise (EU) č. 651/2014 (GBER)

V roce 2014 vydala Evropská komise nařízení Komise (EU) č. 651/2014 ze dne 17. června 2014, kterým se v souladu s články 107 a 108 Smlouvy prohlašují určité kategorie podpory za slučitelné s vnitřním trhem - General Block Exemption Regulation (dále také „GBER“ nebo „Nařízení Komise“). GBER nahradil Nařízení komise (ES) č. 800/2008, kterým se v souladu s články 107 a 108 Smlouvy o ES prohlašují určité kategorie podpory za slučitelné s vnitřním trhem (obecné nařízení o blokových výjimkách). Evropská komise v oblasti výzkumu, vývoje a inovací tak mj.

umožnila za předpokladu splnění podmínek stanovených GBER zkrátit nebo zcela vynechat povinnost předběžného oznamování popř. i notifikační řízení povinné pro jakoukoliv formu státní podpory výzkumu, vývoje a inovací. Hlavním cílem je zjednodušit administrativu, zvýšit právní jistotu a urychlit poskytování podpory.

Poslední novelou GBERU je Nařízení Komise (EU) 2023/1315 ze dne 23. června 2023. Tato novela byla přijata s cílem aktualizovat a rozšířit pravidla pro poskytování státní podpory v souladu s aktuálními prioritami Evropské unie, zejména v oblasti zelené a digitální transformace.

Klíčové změny zavedené novelou GBER 2023/1315:

▪ **Prodloužení platnosti GBER:**

Nařízení prodlužuje platnost GBER do 31. prosince 2026, čímž poskytuje členským státům delší období pro využívání výjimek z notifikace státní podpory

▪ **Zvýšení prahů pro zveřejňování informací:**

Novela zvyšuje prahy, nad které je povinné zveřejňovat informace o poskytnuté podpoře, což zjednodušuje administrativní zátěž pro menší podpory

▪ **Rozšíření oblastí podpory:**

Nařízení rozšiřuje kategorie podpor, které mohou být poskytnuty bez nutnosti notifikace, například v oblasti ochrany životního prostředí, digitální infrastruktury a inovací

▪ **Zjednodušení pravidel pro malé a střední podniky (MSP):**

Novela zavádí jednodušší pravidla pro poskytování podpory MSP, což má usnadnit jejich přístup k financování a podpoře.

Tato novela je součástí širšího úsilí Evropské komise o modernizaci pravidel státní podpory, aby lépe odpovídala současným ekonomickým a technologickým výzvám.

Pro podrobnější informace a úplné znění novely můžete navštívit oficiální stránku EUR-Lex:

1. 4. 6. Rámec pro státní podporu výzkumu, vývoje a inovací

Evropská komise v roce 2014 vydala rovněž Rámec pro státní podporu výzkumu, vývoje a inovací (2014/C 198/01) ze dne 27. června 2014 (dále jen „Rámec“), který nahradil Rámec Společenství pro státní podporu výzkumu, vývoje a inovací (2006/C 323/01).

Poslední verzí je však Rámec pro státní podporu výzkumu, vývoje a inovací (2022/C 414/01) ze dne 28. října 2022 (dále jen „Rámec 2022“). Aktualizuje pravidla pro poskytování státní podpory v oblasti VaVal, reflektuje nové priority EU v oblasti ekologické a digitální transformace a zavádí zjednodušení pro poskytovatele i příjemce podpory.

Rámec definuje podmínky, za kterých mohou členské státy EU poskytovat veřejnou podporu na výzkumné, vývojové a inovační činnosti, aniž by tím došlo k narušení hospodářské soutěže na vnitřním trhu. Upravuje zejména podmínky pro činnost výzkumných organizací a vymezuje

jejich nehmotná a vedlejší hospodářské činnosti slučitelné s vnitřním trhem EU. Stanovuje kritéria pro posuzování slučitelnosti notifikované podpory s vnitřním trhem a vymezuje způsobilé činnosti, příjemce, formy podpory a maximální intenzity podpory.

Hlavní změny v aktualizovaném Rámci 2022:

▪ **Zjednodušení pravidel:**

Nový rámec zjednodušuje pravidla pro poskytování podpory, což usnadňuje jejich praktické uplatňování a snižuje administrativní zátěž pro poskytovatele i příjemce podpory

▪ **Rozšíření způsobilých činností:**

Rámec aktualizuje definice výzkumných a inovačních činností, zejména v oblasti digitálních technologií, a nově umožňuje podporu infrastruktury pro testování a experimenty potřebné pro vývoj, testování a rozšiřování technologií

▪ **Podpora ekologické a digitální transformace:**

Rámec reflektuje aktuální priority EU, jako jsou Zelená dohoda pro Evropu a digitální strategie, a umožňuje podporu činností přispívajících k těmto cílům

Oba předpisy společně tvoří základní právní rámec pro poskytování veřejné podpory v oblasti výzkumu, vývoje a inovací v EU. Zatímco GBER umožňuje členským státům poskytovat určité druhy podpory bez nutnosti notifikace, Rámec stanovuje podrobnější pravidla pro případy, kdy je notifikace nezbytná.

Výše jsou uvedeny poslední změny novel GBERu a Rámce 2022, ale GBER a nový Rámec přinesly od r. 2014 několik, pro výzkum, vývoj a inovace v České republice, významných změn, zejména:

1) Změna definic pojmů a terminologie (čl. 2 body 83–98) Nařízení Komise, bod 15 písm. a) – jj) Rámce)

▪ namísto pojmu „aplikovaný výzkum“ se nyní používá pojem „průmyslový výzkum“,

▪ „aplikovaný výzkum“ je nyní definován jako „průmyslový výzkum, experimentální vývoj nebo jejich kombinace“,

▪ specifikován byl pojem „projekt“ - musí mít cíle a k jejich dosažení uvést všechny činnosti, náklady a požadavky pro posouzení (předpokládaných) výsledků a jejich srovnání s cíli,

▪ „organizace pro výzkum a šíření znalostí“ (výzkumná organizace - VO) – rozšířily se její nehmotná činnosti o transfer znalostí a vzdělávání se naopak zúžilo na veřejné vzdělávání,

▪ „transfer znalostí“ nyní zahrnuje zejm. spolupráci při výzkumu, poradenství, poskytování licencí, zakládání společností typu spin-off, publikace a mobilitu,

▪ „výzkum ve spolupráci“ (kooperativní výzkum) s podmínkou účinné spolupráce (= mezi VO nebo VO a podnikem za podmínek bodu 28 Rámce), je explicitně vymezen jako nehmotná činnost,

- „smluvní výzkum“ (výzkum prováděný jménem podniků) - poskytování služeb a pronájem zařízení atd. je explicitně vymezen jako hospodářská činnost

- nově je definována „výzkumná infrastruktura“ – zahrnuje nyní jen zařízení, zdroje a služby pro výzkum

- „výhradní vývoj“ je definován jako zadávání veřejných zakázek na služby ve VaV,

- „zadávání veřejných zakázek v předobchodní fázi“ je nyní vymezeno jako sdílení výsledků zadavatele s dodavatelem (např. u prototypů, testovacích sérií aj.)

2) Zvýšení limitů oznamovacích povinností (čl. 4 odst. 1 písm. i) Nařízení Komise)

- zvýšení na dvojnásobek (nyní 40 mil. € - základní výzkum, 20 mil. € - průmyslový výzkum, 15 mil. € - experimentální vývoj)

3) Motivační účinek (čl. 6 odst. 2 Nařízení Komise, body 62 – 65 Rámce)

- zjednodušení – u malých a středních podniků stačí žádost o podporu před zahájením prací (§ 14 odst. 3 zákona č. 218/2000 Sb., rozpočtových pravidel již náležitosti žádosti upravuje), u velkých podniků může poskytovatel žádat další údaje

4) Intenzita podpory (čl. 7 Nařízení Komise, čl. 73 – 77, bod 89 a Příloha II Rámce)

- změna terminologie (dříve „míra podpory“), jde o podíl všech veřejných prostředků na celkových uznaných nákladech projektu (tj. nejen o podíl účelové podpory)

- základní maximální intenzita podpory se nemění, mírně se mění způsob výpočtu při jejím navýšení (u průmyslového výzkumu a experimentálního vývoje pro malé a střední podniky)

5) Kumulace podpor (čl. 8 Nařízení Komise, body 83 - 93 Rámce)

- je možná kumulace podpor z různých zdrojů VaV (jak z různých projektů, ale i z institucionální podpory rozvoje výzkumných organizací) i mimo VaV (např. podle dalších článků nařízení Komise)

6) Způsobilé náklady (čl. 25 odst. Nařízení Komise, bod 73 a Příloha I Rámce)

- specifikace zejména u osobních nákladů (v režijních nákladech by neměly být uváděny osobní náklady přímo související s projektem)

7) Investice do výzkumných infrastruktur (čl. 26 odst. 6 Nařízení Komise)

- intenzita podpory zde nesmí přesáhnout 50 % způsobilých nákladů

1. 4. 7. Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů

Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů zavedl od 1. ledna 2005 významný daňový nástroj na podporu výzkumu a vývoje prostřednictvím tzv. odpočtu na výzkum a vývoj, která umožňuje plátcům daně od základu odečíst 100 % nákladů na VaV a je ekvivalentní cca čtvrtinové dotaci na celkové náklady projektu. Znamená to, že poplatník, který provádí výzkum a vývoj, si může od základu daně dodatečně odečíst výdaje (náklady), které vynaložil na realizaci projektů výzkumu a vývoje. Tento odpočet je nad rámec běžného uplatnění těchto výdajů jako nákladů, což v praxi představuje dvojí daňové zvýhodnění.

V novele zákona o daních z příjmů (zákon č. 458/2011 Sb., který původně měl být účinný od r. 2015) byla zachována podpora projektů VaV odpočtem nákladů na projekt od základu daně z příjmu (odečet 100 % nákladů) a přinesla dvě hlavní změny. Na rozdíl od dosavadního stavu mohou být do nákladů zahrnuty i služby, které souvisí s realizací projektu výzkumu a vývoje a které jsou pořízené od veřejné vysoké školy nebo výzkumné organizace. Výše odpočtu se celkově zvyšuje ze 100 % na 110% u nárůstu výdajů oproti minulému období. Zákonným opatřením Senátu č. 344/2013, Sb., které bylo vydáno z důvodu rekodifikace soukromého práva a které dílčím způsobem změnilo znění i pasáží týkajících se odečitatelných položek ve výzkumu a vývoji, došlo k posunutí účinnosti už od 1. 1. 2014.

Podmínky pro uplatnění odpočtu:

- Poplatník musí vypracovat projekt VaV podle požadavků zákona (musí být archivován před zahájením prací)

- Projekt musí odpovídat definici výzkumu a vývoje podle § 2 zákona č. 130/2002 Sb.

- Uplatněné výdaje musí být prokazatelné a řádně doložené

- Výdaje musí být vynaloženy na uskutečnění vlastního výzkumu a vývoje, nikoliv na služby zajištěné externě

Typicky lze uplatnit např.:

- Mzdy a pojistné pracovníků přímo zapojených do VaV

- Materiálové náklady

- Náklady na provoz zařízení využívaných při řešení projektu

Od 1. ledna 2022 platí novela, která umožňuje uplatnění odpočtu i zpětně (do tří let), pokud nebyl uplatněn dříve, a která zpřesnila některé procesní požadavky.

V roce 2017 Generální finanční ředitelství zveřejnilo Informace k projektu výzkumu a vývoje jako nezbytné podmínce pro uplatnění odpočtu na podporu výzkumu a vývoje dle § 34 odst. 4 a 5 zákona o daních z příjmů, která specifikuje především náležitosti projektu.

Poslední schválené změny jsou uvedeny v Informaci k podání Oznámení o záměru odečíst od základu daně odpočet na podporu výzkumu a vývoje dle § 34ba zákona o daních z příjmů.

Dne 29. května 2025 byl načen poslanců Marka Ženíška a Zbyňka Stanjury k vládnímu návrhu zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o jednotném měsíčním hlášení zaměstnavatele (Sněmovní tisk 926 IX volebního období), jehož další projednávání je možné až po 13. červnu 2026., tj. po uzávěrce této publikace. Pozměňovací návrh obsahuje:

- navýšení sazby na 150 % pro výdaje vynaložené na VaV do 50 mil. Kč a nad tento limit 100 %
- prodloužení doby pro uplatnění odpočtů ze 3 na 5 let
- z projektové dokumentace vypuštění požadavku na uvádění údajů týkajících se kvalifikace osob řešících projekty a formy jejich pracovního vztahu
- zavedení odpočtového celku

1.5 Rozpočet na výzkum, vývoj a inovace

V roce 2023 měly být celkové národní výdaje na výzkum, vývoj a inovace dle schváleného státního rozpočtu ČR 40,2 mld. Kč/rok, ale skutečnost byla v roce 2023 38,9 mld. Kč/rok.

V roce 2024 se celkové národní výdaje na výzkum, vývoj a inovace navýšily o přibližně 2,9% na 40,19 mld. Kč/rok. Nárůst prostředků byl použit především na zvýšení výdajů kapitoly MŠMT.

1. 5. 1 Proces přípravy návrhu rozpočtu

Podle platné legislativy má při tvorbě rozpočtu na výzkum, vývoj a inovace klíčovou roli Rada pro výzkum, vývoj a inovace, zatímco finální návrh státního rozpočtu připravují Ministerstvo financí, vláda a Poslanecká sněmovna. Po jeho schválení Poslaneckou sněmovnou přiděluje Ministerstvo financí prostředky jednotlivým poskytovatelům podpory prostřednictvím příslušných rozpočtových kapitol.

Vlastní příprava návrhu rozpočtu probíhá v několika fázích. Níže je uveden průběh schvalování rozpočtu na VaVal na rok 2025:

1. v listopadu (2023) RVVI schválila Pokyn RVVI k přípravě návrhu výdajů státního rozpočtu České republiky na výzkum, vývoj a inovace na roky 2025-2027,

2. v prosinci (2023) RVVI navrhla poskytovatelům celkovou výši výdajů na výzkum, vývoj a inovace jednotlivých rozpočtových kapitol a výši institucionálních a účelových výdajů na léta 2025-2027,

3. v lednu (2024) předložili správci rozpočtových kapitol jako poskytovatelé podrobný návrh výše

výdajů na následující rok (2025) a návrh střednědobého výhledu na další dva roky (2026, 2027)

4. v únoru 2024 proběhla jednání RVVI se správci rozpočtových kapitol o jejich návrzích,

5. v dubnu 2024 RVVI odsouhlasila návrh rozpočtu, který poté byl rozeslán do meziresortního připomínkového řízení,

6. 12. června (2024) vláda vzala na vědomí návrh výdajů státního rozpočtu České republiky na výzkum, vývoj a inovace na rok 2025 se střednědobým výhledem na léta 2026 a 2027 a dlouhodobým výhledem do roku 2031. Příprava návrhu státního rozpočtu VaVal pak dále probíhala jako součást přípravy návrhu celého státního rozpočtu ČR na rok 2025 a střednědobého výhledu na roky 2026 a 2027, který připravovalo Ministerstvo financí.

7. v září (2024) vláda schválila celkový návrh státního rozpočtu ČR na rok 2025 jako návrh zákona o státním rozpočtu ČR na r. 2025 a předložila ho Poslanecké sněmovně; výdaje na r. 2025 byly ve výši 43,3 mld. Kč,

8. Poslanecká sněmovna schválila zákon č. 434/2024 Sb. o státním rozpočtu ČR na rok 2025 dne 03. prosince 2024.

Při standardním průběhu schvalování schválení rozpočtu Poslaneckou sněmovnou následuje do jednoho měsíce rozpis rozpočtu a poté je možné prostředky uvolňovat příjemcům v závislosti na podmínkách podpory jednotlivých programů a dalších aktivit.

Příprava návrhu výdajů státního rozpočtu České republiky na výzkum, vývoj a inovace na rok 2026 s výhledem na léta 2027 a 2028 na počátku probíhala standardně, proběhlo prvních pět fází jeho přípravy, uvedených v úvodu této kapitoly. RVVI návrh schválila na svém 412. zasedání dne 30. května 2025. Návrh byl stejného dne předložen na jednání vlády. Návrh předpokládá celkový nárůst výdajů v r. 2026 o cca 8 %, tzn. 3,5 mld. Kč. K předloženému návrhu v meziresortním připomínkovém řízení uplatnilo řadu zásadních připomínek zejm. Ministerstvo financí a další resorty, materiál je předložen s rozpory. Návrh byl projednán na jednání vlády dne 11. června 2025, v tiskové zprávě o výsledcích jednání vlády byla použita formulace „schváleno se změnou“ jako v loňském roce. Podle usnesení vlády ze dne 11. 6. 2025 č. 379 vláda vzala návrh RVVI pouze na vědomí, a další příprava návrhu výdajů státního rozpočtu České republiky na výzkum, vývoj a inovace v létě bude pokračovat pod vedením MF při přípravě návrhu zákona o státním rozpočtu České republiky na rok 2026.

1. 5. 2 Struktura a členění rozpočtu VaVal

Veřejná podpora výzkumu a vývoje se provádí dvěma formami, účelovým a institucionálním financováním.

Účelové financování představuje podporu výzkumných projektů a souvisejících činností. Tyto prostředky poskytují správci rozpočtových kapitol formou dotací právnickým a fyzickým osobám, případně navýšením výdajů organizačních složek státu, územních samosprávných celků či organizačních jednotek ministerstev, které se zabývají výzkumem a vývojem, a to prostřednictvím:

- „grantových projektů“ základního výzkumu, tj. projektů navržených fyzickými nebo právníky osobami, kde si cíle a způsob řešení stanovuje příjemce sám
- „programových projektů“ aplikovaného výzkumu, vývoje a inovací, tj. projektů naplňujících cíle programů vyhlášených poskytovateli. Programy navrhuje a vyhlašují správci rozpočtových kapitol, posuzuje je Rada pro výzkum, vývoj a inovace a schvaluje vláda. Některé programy jsou realizovány podporou „projektů pro státní správu“, tj. projektů, kde státní správa určuje parametry jejich výsledků. Jelikož jediným uživatelem je stát, vyhlašuje se veřejná soutěž podle zákona č. 137/2006 Sb
- specifického vysokoškolského výzkumu, kterým je výzkum prováděný studenty při uskutečňování akreditovaných doktorských nebo magisterských studijních programů a který je bezprostředně spojen s jejich vzděláváním
- velké infrastruktury pro výzkum, vývoj a inovace, kde jednotlivé projekty schvaluje vláda

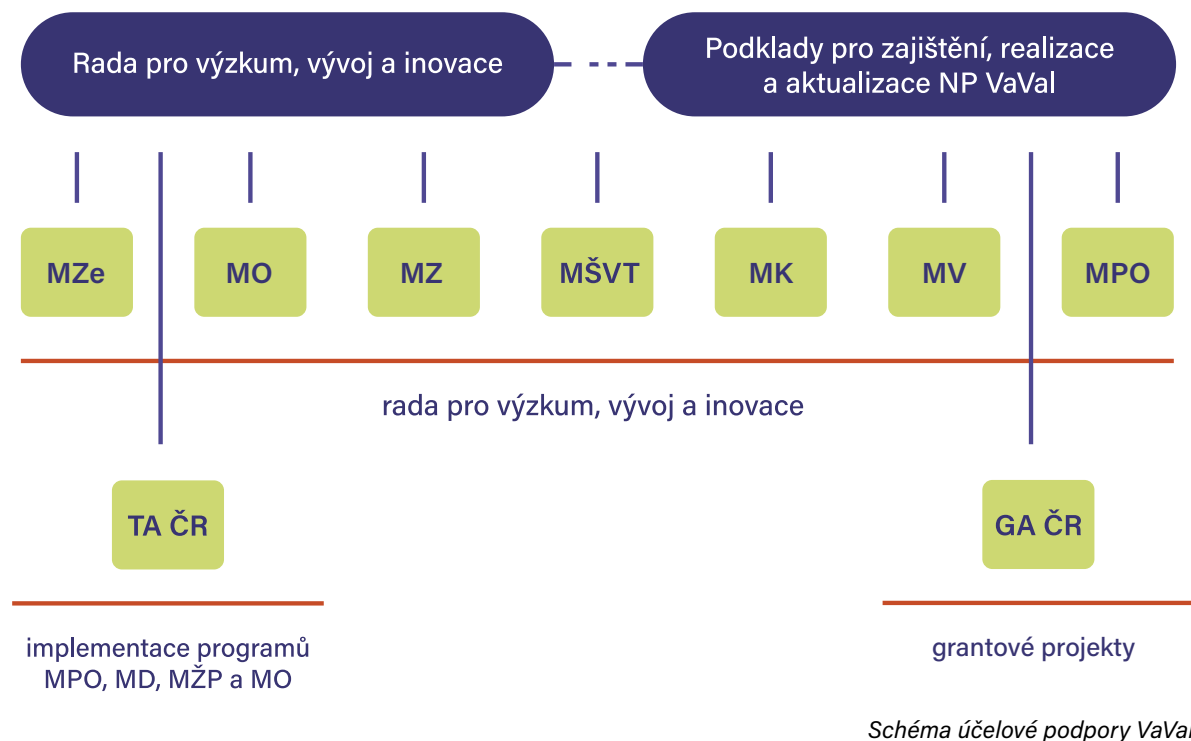
Institucionální financování představuje podporu výzkumných organizací a dalších aktivit.

Lze ji rozdělit na:

- **dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace** podle od roku 2018 postupně nabíhajícího hodnocení výzkumných organizací (zahrnuje i prostředky postupně převáděné z končících projektů Národního programu udržitelnosti I)
- **mezinárodní spolupráci České republiky ve výzkumu a vývoji**, realizovanou na základě mezinárodních smluv, která zahrnuje poplatky za účast České republiky v mezinárodních programech a organizacích a dále podporu projektů mezinárodní spolupráce, kde výběr projektů provádí Evropská unie nebo jiný stát nebo mezinárodní organizace (např. Horizont 2020)
- **operační programy ve výzkumu, vývoji a inovacích** nebo na jejich část zajišťující cíle ve výzkumu, vývoji a inovacích, kde výběr projektů probíhá na základě soutěže podle Nařízení Komise. Ze státních výdajů na výzkum, vývoj a inovace jsou z 15 % spolufinancovány operační programy, související s VaVal, a 85 % veřejných prostředků poskytuje Evropská komise. Tímto způsobem byl v minulých letech plně financován OP VaVpl (MŠMT), částečně OP VK (MŠMT) a částečně OP PI (MPO). Tyto operační programy skončily (poslední projekty byly řešeny v r. 2015) a nahradily je OP VVV (MŠMT) a OP PIK (MPO)
- **náklady systému podpory výzkumu, vývoje a inovací**, zejména na zajištění veřejných soutěží a hodnocení projektů, na ocenění výsledků atd. a na náklady spojené s činností Rady pro výzkum, vývoj a inovace, Grantové agentury České republiky, Technologické agentury České republiky a Akademie věd České republiky

Od r. 2007 (Rámec Společenství) i podrobněji od roku 2014 (Rámec pro státní podporu výzkumu, vývoje a inovací) je institucionální podpora výzkumných organizací určena pouze výzkumným organizacím, kterými mohou být všechny veřejné i soukromé právnické osoby, ale pouze za splnění podmínek definovaných v zákoně č. 130/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů, zejména:

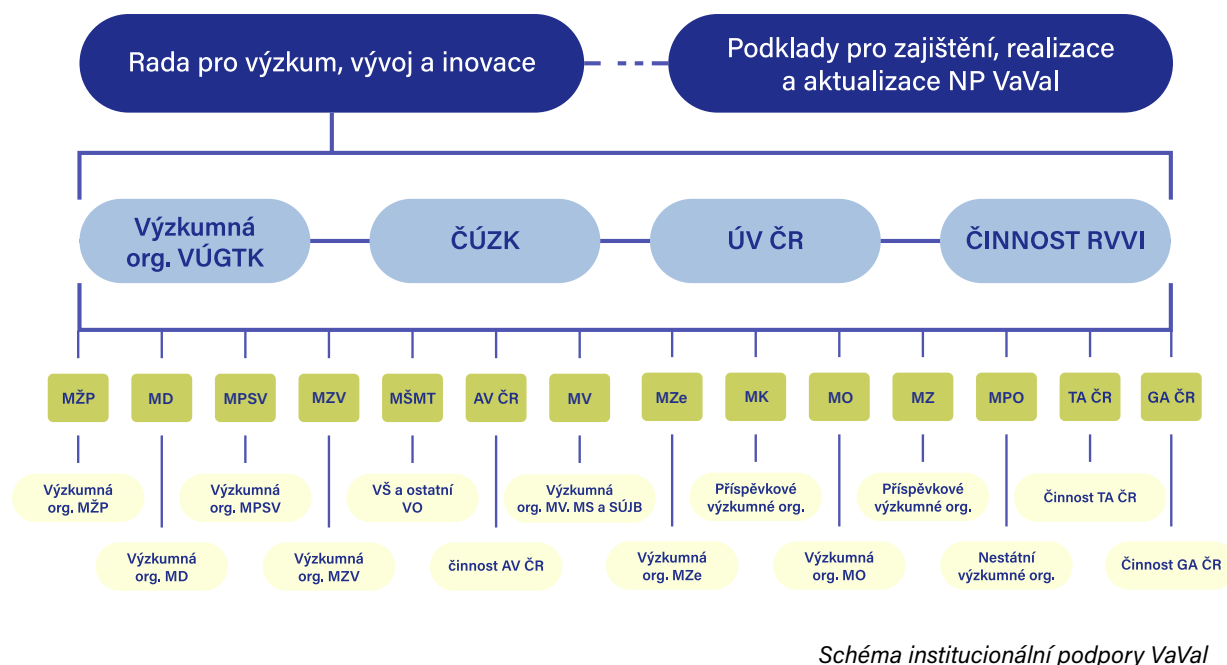
- jejich hlavním účelem je provádět základní výzkum, aplikovaný výzkum nebo vývoj a šířit jeho výsledky prostřednictvím výuky, publikování nebo převodu technologií, které získá zpětně investují do činností podle předchozího bodu
- k jejímž výzkumným kapacitám nebo výsledkům nemají přednostní přístup subjekty provádějící ekonomickou činnost spočívající v nabídce zboží nebo služeb, které by na výzkumnou organizaci mohly uplatňovat vliv.

1. 5. 3 Posuzování výzkumných organizací

Splnění podmínek pro výzkumné organizace hodnotí poskytovatel prostředků, zejména z hlediska článku 107 a 108 Smlouvy o fungování EU a nového Rámce pro státní podporu výzkumu, vývoje a inovací. Souhrnně splnění podmínek posuzovala Rada pro výzkum, vývoj a inovace, která počátkem roku 2017 zveřejnila poslední Seznam posouzených výzkumných organizací (stav ke 2. 2. 2017), (www.vyzkum.cz / sekce Posuzování VO). Vzhledem k tomu, že MŠMT (podle § 33a zákona č. 130/2002 Sb.) od 1. července 2017 podle správního řádu posuzuje žádosti o zápis do seznamu výzkumných organizací (prováděcí předpis je nařízení vlády č. 160/2017 Sb.), Rada pro výzkum, vývoj a inovace posuzování již ukončila. Všechny výzkumné organizace musely po 1. 7. 2017 požádat MŠMT o zápis do Seznamu výzkumných organizací a přiložit podklady, které stanoví prováděcí předpis.

Do r. 2018 byla každému z poskytovatelů institucionální podpory dávána z prostředků státního rozpočtu pro účely institucionální podpory jím zřízených výzkumných organizací k dispozici částka, která závisela zejména na výsledcích výzkumných organizací zřízených tímto poskytovatelem a které byly RVVI klasifikovány jako výzkumné organizace. Od r. 2018 byl nárůst výdajů oproti r. 2016 rozdělován na základě výsledků hodnocení výzkumných organizací (u části poskytovatelů od r. 2019) a v posledních letech i na základě politického rozhodnutí vlády, kde výdaje vysokých škol a ústavů Akademie věd České republiky výrazně rostly, zatímco u resortních výzkumných organizací byly kráceny. Rozhodnutí o poskytnutí institucionální podpory mezi jednotlivé výzkumné organizace je v kompetenci příslušného poskytovatele.

1.6 Hodnocení výsledků výzkumných organizací

S hodnocením výsledků výzkumných organizací, kterým je poskytována veřejná podpora, bylo započato až po roce 2000. Pokud předtím byla hodnocení výzkumných organizací a institucí vůbec prováděna, potom se jednalo většinou o tzv. „sebehodnocení“, která samy prováděly některé výzkumné organizace a instituce. Národní inovační politika ČR na léta 2005-2010 uložila Radě pro výzkum a vývoj novelizovat a průběžně zdokonalovat metodiku hodnocení výzkumu.

Od roku 2004, kdy byla Metodika hodnocení zpracována a použita poprvé, došlo postupně k řadě změn. Metodiky hodnocení a výsledky hodnocení jsou k dispozici na adrese <http://www.vyzkum.cz>, v sekci Hodnocení VaVal.

Metodika hodnocení výsledků výzkumných organizací a hodnocení výsledků ukončených programů (platná pro léta 2010 a 2011) se od Metodiky hodnocení výsledků výzkumných organizací a hodnocení výsledků ukončených programů (platné pro rok 2012) výrazně nelišila. Metodika umožňovala hodnotit pouze ty výsledky, které splňují definice výsledků a další předpoklady pro zařazení do IS VaVal a jsou v něm uvedeny.

Metodika 2012 byla postavena zejména na následujících zásadách:

- neprovádělo se hodnocení efektivnosti výzkumných organizací

- do hodnocení výsledků výzkumných organizací (dále jen „VO“) byly zařazeny pouze VO, které mohly být příjemci institucionální podpory podle pravidel schválených RVVI a podle vládou schváleného návrhu výdajů státního rozpočtu České republiky na výzkum, experimentální vývoj a inovace na rok, ve kterém hodnocení probíhalo, s případným doplněním VO podle výsledků jednání RVVI s poskytovateli o návrhu rozpočtu na rok následující

- do hodnocení VO byly zahrnuty výsledky uplatněné za posledních 5 let bez ohledu na to, z jakého zdroje finančních podpor takové výsledky vznikly

- do hodnocení VO byly podle zákona zařazeny i nově předložené výsledky zařazené do Rejstříku informací o výsledcích (dále jen „RIV“) od 30. května předcházejícího roku do 30. května roku, ve kterém probíhalo Hodnocení, resp. do 29. května roku 2012

- do hodnocení výsledků ukončených programů byly podle zákona zařazeny výsledky z hodnocení VO, vztahující se k programu a výsledky ostatních příjemců programových projektů předložené a zařazené do 250 dní po ukončení poskytování podpory do RIV

Metodika hodnocení výsledků výzkumných organizací a hodnocení výsledků ukončených programů (platná pro léta 2013 až 2015) byla schválena usnesením vlády ze dne 19. června 2013 č. 457.

V této Metodice, platné na léta 2013 až 2015, byly uplatněny tři vzájemně propojené pilíře, které přinášely následující změny:

Pilíř I:

Oborové hodnocení publikačních výsledků. Pro každou oborovou skupinu metodika určovala relevantní druhy výsledků a jejich případné maximální podíly na bodových hodnotách. Tato část hodnocení byla doplněna o tzv. Podpilíř I., který definoval proces a způsob hodnocení peer review u vybraných druhů výsledků, tj. knihy, kapitoly v knihách a články v neimpaktovaných recenzovaných časopisech.

Pilíř II:

Hodnocení kvality vybraných výsledků. Cílem bylo uplatnit demokratický princip, kdy každá VO předložila omezený počet vybraných výsledků k expertnímu posouzení. Expertní panel, ve kterém měli mít výrazné zastoupení zahraniční experti, vybral v rámci každé oborové skupiny maximálně 20 % nejlepších výsledků, které si zasloužily zvláštní bonifikaci. Kromě toho zvláštní bonifikace za excelenci náležela výzkumným organizacím, jejichž pracovníci uspěli v získávání projektů ERC (European Research Council).

Pilíř III:

Hodnocení patentů a nepublikačních výsledků aplikovaného výzkumu. Na rozdíl od dosavadní praxe paušálního bodování všech výsledků nepublikačního charakteru zůstávalo paušální ohodnocení pouze u druhu výsledku patent. Za ostatní výsledky se bodové skóre odvíjelo podle finanční podpory jednak z projektů aplikovaného výzkumu a jednak ze smluvního výzkumu.

Konečné výsledky hodnocení výzkumných organizací za rok 2013 byly zveřejněny se zpožděním dne 30. května 2014 na stránkách Rady pro výzkum, vývoj, inovace.

Výsledky hodnocení za rok 2014 Rada pro výzkum, vývoj a inovace schválila na svém zasedání 18. prosince 2015 a návazně je zveřejnila (www.vyzkum.cz / v sekci Posuzování VO).

Hodnocení výzkumných organizací za rok 2015 a 2016 bylo provedeno podle upravené Metodiky hodnocení výsledků výzkumných organizací a hodnocení výsledků ukončených programů. Metodika, původně platná pro léta 2013 až 2015, byla prodloužena o jeden rok, tj. do roku 2016.

1. 6. 1. Metodika 2017+ - Metodika hodnocení výzkumných organizací a hodnocení programů účelové podpory výzkumu, vývoje a inovací

RVVI připravila v roce 2016 nový systém hodnocení výzkumných organizací a poskytování institucionální podpory. Novou Metodiku hodnocení výzkumných organizací a hodnocení programů účelové podpory výzkumu, vývoje a inovací (dále jen „Metodika 2017+“) vláda schválila svým usnesením ze dne 8. února 2017.

Cílem hodnocení prostřednictvím Metodiky 2017+ bylo především získat informace pro kvalitní řízení systému výzkumu, vývoje a inovací v ČR na všech stupních (formativní stránka), zvýšit efektivitu vynakládání veřejných prostředků (sumativní stránka) a podpořit zvýšení kvality a mezinárodní konkurenceschopnosti českého VaVal. Šlo tedy především o získání jednoho z podkladů pro rozhodování o poskytování institucionální podpory na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumných organizací (dále jen „DKRVO“) v souladu s platnými předpisy, zajištění informací pro řízení systému VaVal v ČR jako celku, podkladů pro plnění úloh poskytovatelů i podkladů pro řízení výzkumných organizací jejich managementem. Hodnocení by také mělo vytvářet také jeden z podkladů pro rozhodnutí o efektivním přidělení institucionální podpory na DKRVO, které mělo sloužit jako motivační nástroj pro zkvalitnění činnosti VO.

Základní principy Metodiky 2017+ jsou shrnuty v následujících bodech:

1. Tři různé úrovně hodnocení. Metodika 2017+ rozlišuje tři úrovně řízení a hodnocení: hodnocení pro účely řízení a financování celého systému VaVal – centrální úroveň – RVVI/ Úřad vlády ČR, hodnocení na úrovni poskytovatelů a hodnocení pro potřeby řízení VO. Metodika 2017+ podrobně popisuje zejména na úroveň národní a definuje metodiku pro úroveň poskytovatelů.

2. Rozdělení VO do tří segmentů. Postavení a mise VO v systému VaVal jsou různé, proto se pro účely hodnocení zavádí jejich rozdělení do tří segmentů: vysoké školy (VŠ), ústavy AV ČR a segment resortů.

3. Společný rámec pro posuzování kvality VO. Metodika 2017+ zavádí posouzení kvality v pěti základních hodnoticích modulech, které jsou pro všechny typy VO společné: M1 – Kvalita vybraných výsledků, M2 – Výkonnost výzkumu, M3 – Společenská relevance, M4 – Viabilita/ Životaschopnost, M5 – Strategie a koncepce. Relativní významnost modulů bude různá podle postavení a mise VO v systému VaVal. Moduly tvoří rámec hodnocení, který může být upraven na úrovni poskytovatelů a přizpůsoben postavení VO v systému VaVal.

4. Periodicita hodnocení. Každoroční hodnocení na národní úrovni bude v implementačním období obsahovat zejména jednotlivé nástroje modulů M1 a M2 (bibliometrickou analýzu nebo vzdálené recenzování v těch oborech, kde bibliometrie neposkytuje relevantní údaje pro hodnocení). Do roku 2020 bude realizováno kompletní hodnocení pomocí všech pěti modulů. Cílovým stavem po roce 2020 je realizace kompletního hodnocení jednou za pět let.

5. Tři základní nástroje hodnocení. K hodnocení VO v jednotlivých modulech bude použita bibliometrická analýza, posouzení hodnotiteli formou vzdálených recenzí a odborným panelem.

6. Vstup VO do hodnocení. Hodnoceny mohou být pouze ty VO, které jsou zapsány v Rejstříku veřejných výzkumných institucí vedeném na MŠMT. Hodnoceny budou ty výsledky VO, které budou obsaženy v databázi RIV.

7. Odborné panely. Pro odborné posouzení VO bude ustaveno 6 odborných panelů podle obo-

rových skupin OECD (Frascati Manual): Natural Sciences, Engineering and Technology, Medical and Health Sciences, Agricultural and Veterinary Sciences, Social Sciences, Humanities and the Arts. Členy příslušných panelů budou také odborníci na aplikovaný a průmyslový výzkum a odborníci z praxe. Odborné panely budou podle možností, tedy tam, kde je to vhodné a účelné, tvořeny zejména nezávislými zahraničními odborníky. Panely budou využívat vzdálené recenze pro hodnocení vybraných výsledků převážně se zapojením zahraničních posuzovatelů, opět s ohledem na vhodnost a účelnost jejich využití. Výstupem panelového posouzení bude návrh zařazení každého výsledku do jednoho z pěti kvalitativních stupňů, jeho odůvodnění a souhrnná zpráva za odborný panel.

8. Škálování VO. Výsledkem kompletního hodnocení ve všech modulech v pětiletých cyklech bude zařazení VO do čtyřstupňové škály. Zařazení vzejde z hodnocení na národní úrovni a na úrovni poskytovatelů po jednání, kterého se zúčastní zástupci poskytovatele (není-li poskytovatel totožný se zřizovatelem, je přizván i zástupce zřizovatele), zástupců RVVI/ÚV ČR a (místo) předsedů panelů s možností přizvat další experty. Výsledky hodnocení schvaluje RVVI. O výsledku kompletního hodnocení VO bude zpracován protokol, který bude před zveřejněním projednán s VO. V implementačním období bude škálování výsledků VO indikativní. První dlouhodobě platné škálování bude provedeno v roce 2019.

9. Implementační období. Přejít na novou metodiku hodnocení bude postupný, implementační období zahrnuje roky 2017–2019. Hodnotit se budou vždy výsledky uplatněné za uplynulý rok. V roce 2019 budou VO poprvé zhodnoceny plným modulem M1 a bibliometrickou analýzou podle M2 a hodnotící panely budou mezinárodní. Hodnotit se budou výsledky za období 2014–2018 s využitím výsledků hodnocení za roky 2017 a 2018 a VO budou rozřazeny podle kvality do škálovacích stupnic.

10. Přejít na pravidelné hodnocení v pětiletých cyklech. Mezi poskytovateli a jednotlivými částmi systému existují významné rozdíly v připravenosti k provedení kompletního hodnocení. Část poskytovatelů provede hodnocení na své úrovni v r. 2017, zbývající část v r. 2018.

11. Principy financování DKRVO. Prostředky na DKRVO budou rozděleny na dvě složky: stabilizační (základna) a motivační (nárůst). Základna bude v implementačním období tvořena 100

% DKRVO rozdělenými podle Metodiky 2013–2016 ve výši výdajů na r. 2016. Motivační složka, minimálně v rozsahu daném meziročním nárůstem DKRVO, bude rozdělena na základě hodnocení. Výsledkem hodnocení bude rozdělení VO do 4 skupin A, B, C a D.

Hodnocení od roku 2017 se řídí Metodikou 2017+ a je realizováno v pěti základních modulech (výsledky VaVal vstupují do prvních dvou).

Modul 1: Hodnocení kvality vybraných výsledků

- Zaměřuje se na nejkvalitnější výsledky, které výzkumná organizace sama vybere (tzv. „best practice“ přístup).
- Hodnocení provádějí oborově specifické odborné panely, složené z domácích i zahraničních expertů (peer review).
- Výsledky se hodnotí podle mezinárodních vědeckých standardů: kvalita, originalita, přínos, vliv na daný obor.
- Každá organizace nominuje omezený počet výsledků (např. 1–5 ročně na FTE výzkumného pracovníka)

Modul 2: Výkonnost výzkumu

- Analyticky vyhodnocuje celkovou publikační a projektovou činnost organizace.
- Pracuje s daty z RIV (Rejstřík informací o výsledcích), citačních databázích a projektových statistik.
- Sleduje např. počet publikací, citační ohlas, úspěšnost v grantových soutěžích (např. GA ČR, TA ČR, Horizon Europe), účast na mezinárodních projektech.
- Hodnocení se provádí automatizovaně a datově, bez expertního zásahu.

Modul 3: Společenská relevance výzkumu

- Zkoumá dopady výzkumu mimo akademickou sféru: spolupráce s aplikační sférou, přenos znalostí a technologií, přínos pro veřejnou správu, zdravotnictví, školství apod.
- Organizace předkládá případové studie, které prokazují společenský dopad.
- Hodnocení provádějí experti podle stanovených kritérií – relevance, míra vlivu, rozsah užití

Modul 4: Strategie a životaschopnost

- Hodnotí vnitřní fungování a rozvojové kapacity výzkumné organizace
- Posuzují se strategické dokumenty, personální politika, řízení výzkumné činnosti, infrastruktura, kvalita řízení a plánování.

- Cílem je zhodnotit, jak organizace plánuje svou činnost v delším časovém horizontu (5+ let).
- Hodnocení provádí expertní panel na základě kvalitativních dokumentů a rozhovorů

Modul 5: Hodnocení programů účelové podpory

- Tento modul se nevztahuje na výzkumné organizace, ale na programy podpory VaVal poskytované státem (např. TA ČR, MPO, MZ atd.).
- Sleduje efektivitu a přínos veřejné podpory – včetně nákladové efektivity, dopadů, splnění cílů programu a přínosu pro společnost či ekonomiku.
- Hodnocení probíhá retrospektivně a používá se pro rozhodování o pokračování, úpravách nebo ukončení programů

Hodnocení probíhá v pětiletých cyklech (aktuálně 2018–2022, nový: 2023–2027 nebo 2024–2028 podle poskytovatele). Výsledky hodnocení slouží jako podklad pro rozdělení institucionální podpory (DKRVO). Průběžné monitorovací zprávy se odevzdávají každoročně, závěrečné hodnocení po ukončení cyklu. Výstupy hodnocení jsou veřejně dostupné a slouží i k řízení kvality a strategickému plánování organizací.

Na úrovni poskytovatelů proběhlo hodnocení výzkumných organizací podle Metodiky 2017+ v letech 2017 a 2018, výsledky jsou zveřejněny na jejich webových stránkách. Na národní úrovni byly výsledky hodnocení podle prvního a druhého z pěti modulů zveřejněny na webových stránkách RVVI za rok 2018 s tím, že na národní úrovni jsou vždy hodnoceny výsledky předložené výzkumnými organizacemi v předchozím roce a dosažené většinou o dva roky dříve. Za rok 2019 proběhlo hodnocení bibliometrických výsledků a vybraných nebibliometrických výsledků předložených výzkumnými organizacemi k 15. 10. 2020 podle pokynů uveřejněných na stránkách RVVI. V letech 2020 až 2024 pokračovala implementace M17+ obdobně jako v předchozích letech a výsledky hodnocení na národní úrovni a výsledky jednání s poskytovateli na tzv. tripartitách jsou zveřejněny na novém rozcestníku Hodnocení VaVal podle Metodiky 2017+ <https://hodnoceni.rvvi.cz/>.

Dne 30. 7. 2019 schválila vláda svým usnesením č. 563 Metodiku hodnocení výzkumných organizací v segmentu vysokých škol. Tato metodika je modifikovanou verzí M17+ a tvoří její Přílohu č. 5. Všechny dokumenty k národní úrovni hodnocení provádění RVVI jsou na její web stránce.

1. 6. 2. M25+ - Metodika hodnocení výzkumných organizací (Metodika 2025+)

RVVI připravila a dne 3. prosince 2024 rozeslala do mezíresortního připomínkového řízení návrh Metodiky hodnocení výzkumných organizací (Metodika 2025+). Po vypořádání řady připomínek RVVI dne 28. května 2025 výrazně upravený návrh Metodiky 2025 schválila pro jednání vlády. Vláda schválila Metodiku 2025+ svým usnesením ze dne 18. června 2025 č. 458. Cílem aktualizované metodiky je odstranit neaktuální, případně redundantní části, ukotvit dosavadní progres, na vhodných místech detailněji popsat procesy a implementovat nové prvky hodnocení. Vláda Metodiku 2017+ zrušil, k hod-

nocení programů je připravován samostatný dokument a hodnocení započatá podle Metodiky 17+ budou podle ní dokončena.

Hodnocení podle Metodiky 2025+ bude probíhat v pěti modulech. V modulu 1 – Kvalita vybraných výsledků prováděném na národní úrovni k zásadním změnám oproti Metodice 2017+ nedochází. V modulu 2 – Komentované statistiky prováděném na národní úrovni je hlavní změnou projevu-jící se začlenění komentářů ke statistickým údajům, jejichž obsah se výrazně nemění. U obou těchto modulů byl podrobněji popsán proces hodnocení na národní úrovni. Význam jednotlivých okruhů v procesu hodnocení má odpovídat misi dané VO. Poskytovatel může provádět paralelní, a v případě potřeby i detailnější hodnocení i v Modulech 1 a 2 pro své vlastní potřeby.

K nejvýraznějším změnám došlo v hodnocení podle modulů 3-5, které provádí poskytovatel. Poskytovatel v relevantních a odůvodněných případech může danou oblast hodnotit v jiném modulu, než je uvedeno níže, nebo ji může hodnotit ve vícero modulech případně nehodnotit vůbec, je-li to v metodice poskytovatele adekvátně odůvodněno.

Pro Modul 3 se jedná o oblasti:

- Společenský význam ve vztahu k misi VO
- Výsledky uplatněné či uplatnitelné v praxi a jejich socioekonomický dopad
- Přenos výsledků výzkumu do vzdělávacího procesu
- Prostředky získané na výzkum a vývoj (granty národní, granty zahraniční, smluvní výzkum, licence z transferu technologií, prostředky z komercializace výsledků VaVal apod.)
- Služba vědecké komunitě
- Transfer, spolupráce s podnikatelskou sférou
- Služba společnosti, popř. regionu (znalecká a konzultační činnost, spolupráce s místní samosprávou apod.)
- Popularizace a komunikace výzkumu

Pro Modul 4 se jedná o tyto oblasti:

- Organizace a řízení VO.
- Personální politika – zejména podmínky pro kvalifikační růst, podpora prospektivních lidských zdrojů, politika rovných příležitostí včetně otázek spojených s genderovou rovností.
- Mechanismy vnitřní evaluace kvality výzkumu a jejich soulad s mezinárodní dobrou praxí (CoARA apod.).
- Systém projektové podpory a transferu znalostí.

- Mezinárodní spolupráce ve výzkumu.
- Strategie přístupu k informacím a správě výzkumných dat.
- Správa výzkumné infrastruktury.
- Smysluplnost vazby hodnocení na vnitřní financování

Pro Modul 5 se jedná o tyto oblasti:

- Vize a výzkumné cíle ve vztahu k misi VO
- Strategické nástroje rozvoje

Kritéria, podle nichž budou jednotlivé oblasti v modulech 3_5 hodnoceny, má stanovit poskytovatel ve svém vnitřním předpise (resortní metodice hodnocení), ke kterému předem dává RVVI své stanovisko

Systém projednávání výsledků hodnocení na národní úrovni a na úrovni poskytovatele na tzv. tripartitách se principiálně nezměnil. Byly stanoveny další podklady, které pro tato jednání má poskytovatel předložit a které jsou specifikovány v příloze č. 2 Metodiky 2025+. Na rozdíl od Metodiky 2017+ neuvádí Metodika 2025+ vazbu výsledků hodnocení na výši institucionální podpory výzkumných organizací. Z Metodiky 2025+ byla vypuštěna příloha č. 1 Metodiky 2017+ „Metodika hodnocení výzkumných organizací na úrovni resortů

Aktualizovány byly rovněž „Definice druhů výsledků“ jako příloha č. 1 Metodiky 2025+, kam byly vedle dílčích úprav např. u definice výsledku druhu „R – Software“ zařazeny dva nové druhy výsledků. Výsledek druhu „T – digitální kolekce dat“ zahrnuje jakékoli datové sady, které splňují stanovené podmínky (musí být opatřena strojově zpracovatelnými a veřejně dostupnými metadaty podle principů FAIR data atd.). Výsledek druhu „Hpub - výsledek zaměřený na kritickou analýzu a hodnocení veřejné politiky či sociálního a politického problému“ může být použit k formulaci a implementaci efektivních politických opatření a prochází transparentním interním recenzním řízením uvnitř zpracovatelské instituce

1.7 Informační systém výzkumu, experimentálního vývoje a inovací

Informační systém výzkumu, experimentálního vývoje a inovací (dále jen „IS VaVal“) je informační systém veřejné správy, jehož správcem je Rada pro výzkum, vývoj a inovace a provozovatelem ÚV ČR. IS VaVal zajišťuje shromažďování, zpracování, poskytování a využívání údajů o výzkumu, vývoji a inovacích podporovaných z veřejných prostředků.

Cíle a obsah IS VaVal, práva, povinnosti a postup při předání, zařazení, zpracování a poskytování údajů jsou stanoveny zákonem č. 130/2002 Sb., nařízením vlády č. 397/2009 Sb., o informačním systému výzkumu, experimentálního vývoje a inovací, zvláštními právními předpisy a Provozním řádem IS VaVal.

Systém integruje několik klíčových modulů:

- **CEP (Centrální evidence projektů):** Eviduje projekty výzkumu, vývoje a inovací financované z veřejných prostředků.risjk.cz
- **RIV (Rejstřík informací o výsledcích):** Shromažďuje informace o výsledcích výzkumných a vývojových projektů
- **VES (Evidence veřejných soutěží):** Zaznamenává informace o veřejných soutěžích ve výzkumu a vývoji
- **CEA (Centrální evidence aktivit):** Obsahuje údaje o aktivitách výzkumu, vývoje a inovací

IS VaVal poskytuje nástroje pro tvorbu a sběr dat, jako je editační rozhraní pro příjemce (VaVER), administrační rozhraní pro poskytovatele podpory (RoP), veřejně přístupnou kontrolní službu a API rozhraní. Detailní informace naleznete zde <https://www.isvavai.cz/is?s=o-is-vavai>.

Informační systém výzkumu, vývoje a inovací, provozovaný Úřadem vlády ČR, naleznete na stránkách <https://www.isvavai.cz/>.

Struktura Analýzy VaVal 2023

Úvodní slovo ministra pro vědu, výzkum a inovace

A. Systém VaVal v ČR

- A.1 Strategické dokumenty a legislativní rámec
- A.2 Klíčoví aktéři, poskytovatelé podpory a programy VaVal
- A.3 Proces přípravy státního rozpočtu na VaVal
- A.4 Projekty sdílených činností

B. Finance

- B.1 Makroekonomické ukazatele
- B.2 Finanční toky ve VaV (data ČSÚ)
- B.3 Přímá veřejná podpora VaV
- B.4 Nepřímá veřejná podpora VaV

C. Lidé ve VaVal

- C.1 Výzkumní pracovníci
- C.2 Genderové hledisko
- C.3 Mladí vědci
- C.4 Vědci v zahraničí a zahraniční absolventi v ČR

D. Výzkumné organizace, zařízení a infrastruktura

- D.1 Výzkumné organizace v ČR
- D.2 Výzkumné infrastruktury

E. Výkonnost a efektivita VaVal

- E.1 Výsledky VaV
- E.2 Inovační výkonnost
- E.3 Spolupráce: Kolaborativní a smluvní výzkum
- E.4 Transfer technologií a znalostí

F. Mezinárodní spolupráce

- F.1 Účast v rámcových programech
- F.2 Mezinárodní mobility
- F.3 Účast v mezinárodních organizacích a konsorciích ERIC
- F.4 Vybrané programy pro rozvoj mezinárodní spolupráce

Seznam zkratek

Přílohová část

- P. 1 Monitoring kvantitativních indikátorů plnění cílů Národní politiky výzkumu, vývoje a inovací ČR na léta 2021
- P. 2 Vybrané datové zdroje ve VaVal
- P. 3 Přehled programů a jejich cílů realizovaných v roce 2023
- P. 4 Přehled resortních koncepcí VaVal
- P. B.2 Finanční toky v systému VaVal
- P. B.3 Přímá veřejná podpora
- P. B.4 Nepřímá veřejná podpora
- P. D.2 Výzkumné infrastruktury
- P. E.1 Výsledky VaV
- P. E.2 Inovační výkonnost
- P. E.4 Transfer technologií a znalostí

Další informace lze najít na adresách:

<https://vyzkum.gov.cz/>

<https://csu.gov.cz/vyzkum-a-vyvoj>

2. FINANCOVÁNÍ VÝZKUMU A VÝVOJE Z VEŘEJNÝCH PROSTŘEDKŮ

Základním prostředkem realizace politiky výzkumu, vývoje a inovací (VaVal) je přímá finanční podpora z veřejných rozpočtů, a to nejen v České republice. Celková výše přímé finanční podpory a její podíl z veřejných zdrojů patří mezi klíčové ukazatele pro hodnocení úrovně VaVal v jednotlivých státech. Dlouhodobě přitom platí, že Evropská unie v celkových výdajích na VaVal zaostává za Spojenými státy americkými a Japonskem, respektive za vyspělými asijskými ekonomikami. Již v roce 2000 stanovila Lisabonská strategie cíl učinit z EU do roku 2010 nejkonkurenceschopnější ekonomiku světa. Tento závazek byl v roce 2002 v Barceloně rozšířen o konkrétní cíl zvýšit výdaje na VaVal na 3 % HDP – přičemž jedna třetina (1 %) měla být zajištěna veřejnými prostředky a dvě třetiny (2 %) financovány ze soukromých (podnikatelských) zdrojů. K naplnění těchto cílů však EU ani většina členských států zatím nedospěly.

Česká republika se k těmto strategickým dokumentům přihlásila, což se promítlo do národní politiky VaVal. V roce 2014 se ČR podařilo přiblížit podílu 2 % výdajů na VaVal k HDP. Tento podíl však v následujících letech klesal a v roce 2016 dosáhl hodnoty 1,68 %, odpovídající stavu z roku 2011. Hlavní podíl na růstu investic do VaVal v předchozím období přitom připadal na soukromé subjekty. V roce 2021 Česká republika poprvé překonala hranici 2 % HDP věnovaných na VaVal – opět zejména díky příspěvku podnikatelského sektoru a zahraničních investic.

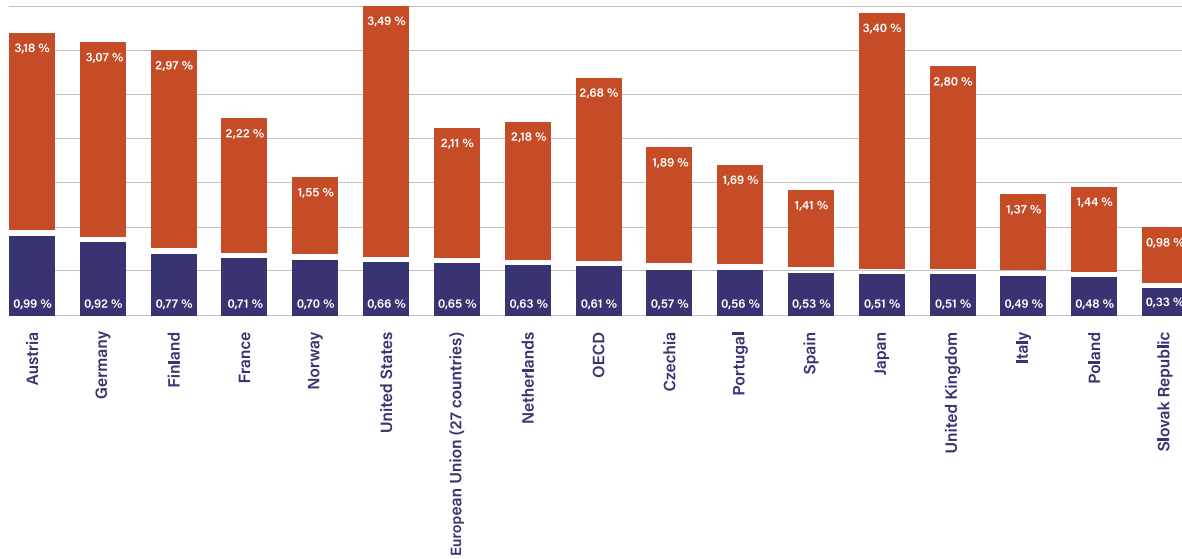
V následujících letech budou ukazatele výdajů na výzkum, vývoj a inovace ovlivňovány především rostoucími nároky na obranu a bezpečnost, proměnou evropské energetiky a geopolitickým napětím včetně nestability na Blízkém východě a v Asii. Tyto faktory vytvářejí trvalý tlak na veřejné rozpočty a vyžadují přehodnocování státních priorit. I při nominálně stabilních výdajích může v důsledku inflace a zvyšujících se provozních nákladů docházet a dochází ke snižování reálné hodnoty prostředků směřujících do oblasti výzkumu a vývoje. Tento vývoj negativně ovlivňuje zejména dlouhodobé projekty a institucionální financování výzkumných organizací.

Přestože poměrové ukazatele k HDP poskytují důležitý rámec pro sledování dlouhodobého vývoje a cílů, je nezbytné je vždy interpretovat s ohledem na specifika daného období a aktuální ekonomicko-politické podmínky, které mají přímý dopad i na vývoj v oblasti výzkumu a vývoje.

2.1 Celkové a veřejné výdaje na VaV ve vybraných vyspělých zemích

Celkové výdaje na VaVal u vybraných poskytovatelů v letech 2017-2025 (mil. Kč)

■ Celkové výdaje na VaV v % HDP
■ Podíl veřejných výdajů v % HDP

zdroj: OECD MSTI 2025/5

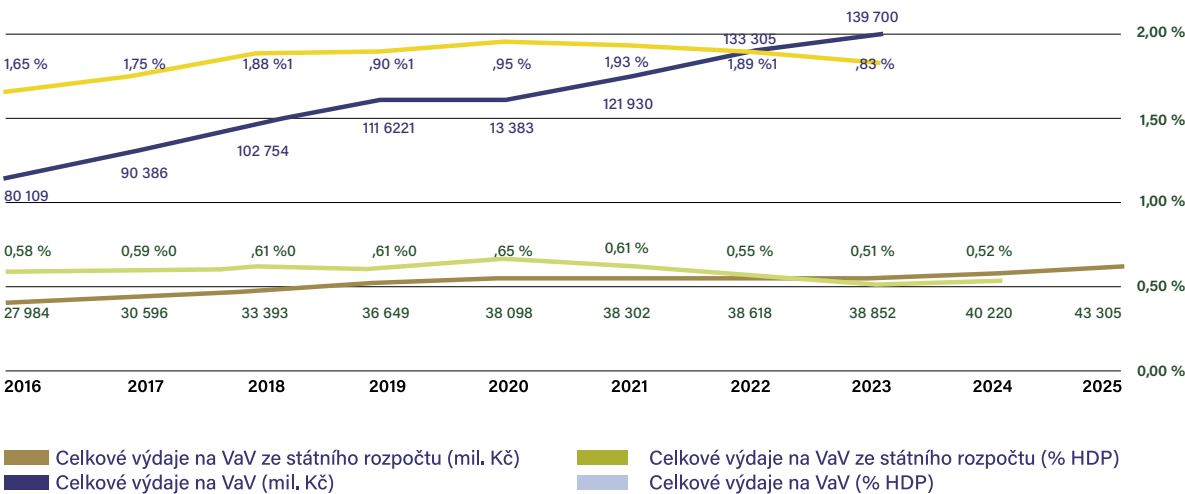
Pozn. Podíl veřejných výdajů v % HDP je za Rakousko, Finsko, Francie, Norsko, USA, Nizozemsko, OECD (Organizaci pro hospodářskou spolupráci a rozvoj, která zahrnuje 38 ekonomicky velmi rozvinutých států světa, které přijaly principy demokracie a tržní ekonomiky), Česká republika, Portugalsko, Španělsko, Japonsko, UK, Itálie, Polsko a Slovensko uveden za rok 2022, za Německo a EU27 je poslední údaj k dispozici za rok 2021.

První z kritérií Lisabonské strategie (celkové výdaje na VaV ve výši 3 % HDP) překročilo z uvedených evropských zemí pouze Německo a Rakousko. Nad průměrem EU, který v roce 2022 poklesl na 2,11%, se pohybuje Francie, Finsko, Nizozemí a Velká Británie.

Druhé kritérium (2 % výdajů zajistit z neveřejných zdrojů) dříve dlouhodobě plnilo pouze Německo, avšak i zde došlo k poklesu pod sledovanou hranici. Toto kritérium tak nesplňuje žádný stát sedmadvacítky. I po započtení vlivů výkyvů v ekonomice, to není příznivá zpráva. EU jako celek, stejně jako Česká republika, rovněž dosud ani jednoho z těchto kritérií nedosáhla. Nižší celkové výdaje na VaV (ve vztahu k HDP) než ČR měly z uvedených vybraných zemí Norsko, Itálie, Portugalsko, Španělsko, Slovensko a Polsko.

2.2 Celkové výdaje na VaV a výdaje státního rozpočtu ČR na výzkum a vývoj

Celkové výdaje na VaV a výdaje státního rozpočtu ČR na VaV v letech 2016–2025 (% HDP a mil. Kč)

zdroj: ČSÚ, Státní rozpočty ČR pro dané roky

Pozn. k rozdílům: OECD, ČSÚ i státní rozpočet používají každý jinou metodiku pro výpočty, absolutní hodnoty i jednotlivé poměrové ukazatele se tak mohou lišit. Např. výdaje státního rozpočtu na výzkum a vývoj zahrnují i výdaje na inovace, které jsou sice v relaci k výdajům na výzkum a vývoj marginální, ale údaje se pak liší od údajů ČSÚ a OECD, které je sledují zvlášť a jiným způsobem - viz ČSÚ náklady na inovační činnosti 2012-2022.

Do roku 2020 celkové výdaje na VaV vyjádřené jako podíl na HDP mírně rostly na úroveň 1,95 % HDP, od r. 2021 začaly klesat na 1,83 % HDP. Hlavním důvodem je nižší nárůst výdajů na VaV ze státního rozpočtu než je růst HDP, který je jen částečně kompenzován nárůstem výdajů na VaV ze soukromých zdrojů. Meziroční změny v letech 2016–2023 ukazuje následující tabulka:

Tabulka meziročních změn výdajů na VaV v České republice (mld. Kč) a jejich podílu na HDP (%)

Rok/ukazatel	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Celkové výdaje na VaV (GERD)	80,1	90,4	102,8	111,6	113,4	121,9	133,3	139,7
- podíl GERD na HDP	1,65	1,75	1,88	1,9	1,95	1,93	1,89	1,83
Výdaje na VaV z domácích veřejných zdrojů	28,5	31,2	35	37,6	38,6	39,4	40,4	41,8
- podíl na HDP	0,59	0,6	0,64	0,64	0,66	0,62	0,57	0,55
Výdaje na VaV z veřejných zahraničních zdrojů	2,7	4,3	6,6	8,1	7,2	8,4	9,5	8,3
- podíl na HDP	0,06	0,08	0,12	0,14	0,12	0,13	0,13	0,11
Výdaje na VaV z podnikatelských zdrojů	48,2	53,8	59,9	64,7	66,1	72,8	81,7	87,6
- podíl na HDP	1,01	1,04	1,09	1,1	1,13	1,15	1,16	1,15
Průměrná roční míra inflace	0,7	2,5	2,1	2,8	3,2	3,8	15,1	10,7

Zdroj: ČSÚ

Výdaje na výzkum a vývoj hrazené z podnikatelských zdrojů rostly v době recese jak absolutně, tak v relaci k HDP a v roce 2023 činily již téměř dvě třetiny (62,7 %) celkových výdajů na VaV ČR.

Výdaje na výzkum a vývoj z domácích veřejných zdrojů sice v absolutní výši rostly v celém období 2016-2023, ale v relaci k HDP dosáhly maxima v r. 2020 a od té doby klesají. Výzkum a vývoj tak fakticky v tomto volebním období přestal být prioritou a příjmy státního rozpočtu ČR generované primárně podniky byly využity pro jiné prioritnější oblasti. To nesouvisí ani tak s geopolitickou situací apod. (např. výdaje na obranný výzkum prudce rostly ve všech vyspělých zemích), ale s tím, že byly řešeny zejména krátkodobé cíle nepřesahující ve většině případů horizont jednoho volebního období. To je mj. patrné na porovnání plánovaných střednědobých výdajů státního rozpočtu na další dva roky se skutečností, kde střednědobý výhled i ve výzkumu a vývoji stal čistě formálním aktem a neumožňuje příjemcům podpory VaV racionálně plánovat své výzkumné aktivity.

Výdaje na výzkum a vývoj ze zahraničních veřejných zdrojů, kde hlavní roli hrají dotace ze strukturálních fondů EI na operační programy (nyní OP JAK a OP TAK) byly v absolutní výši nejvyšší v r. 2022, v relaci k HDP v r. 2019. Meziroční rozdíly jsou ale poměrně malé a značný vliv na ně mají jednak specifická pravidla EU pro tuto oblast, jednak bohužel již v ČR tradiční zpoždění ve vypisování výzev, jejich vyhodnocování a návazně i v čerpání.

V dalších kapitolách je uvedeno podrobné členění výdajů na VaV. V následující tabulce jsou přehledně uvedeny podle jednotlivých kapitol skutečné výdaje v letech 2020-2023, plánované výdaje podle zákonů o státním rozpočtu ČR na r. 2024 a 2025.

Tabulka celkových výdajů státního rozpočtu na výzkum, vývoj a inovace 2020-2027 podle jednotlivých rozpočtových kapitol (v mil. Kč a %):

V absolutní hodnotě nejvíce vzrostly výdaje MŠMT (o 3,4 mld. Kč) a AV ČR (o 1,3 mld. Kč), dále pak TA ČR (o 0,5 mld. Kč), MZd a GA ČR (o 0,3 mld. Kč), MV (o 0,1 Mld. Kč) a rovněž v menším objemu výdaje MD, MŽP, ČÚZK, ÚV ČR a MZV.

Kapitola	skutečnost 2020	skutečnost 2021	skutečnost 2022	skutečnost 2023	SR 2024	SR 2025	rozdíl 2025 - 2020	podíl 2025/2020
Úřad vlády České republiky	60 137	59 500	66 682	78 820	69 964	69 964	9 827	116,30%
Ministerstvo zahraničních věcí	27 870	31 484	34 632	34 632	31 169	31 169	3 299	111,80%
Ministerstvo obrany	554 149	230 691	306 770	434 818	439 417	443 268	-110 880	80,00%
Ministerstvo práce a sociálních věcí	89 188	85 658	94 489	84 486	85 463	88 919	-269	99,70%
Ministerstvo vnitra	663 055	761 446	724 729	792 588	743 863	773 345	110 290	116,60%
Ministerstvo životního prostředí	268 635	287 475	301 529	307 808	296 539	296 367	27 732	110,30%
Grantová agentura České republiky	4 486 950	4 530 293	4 461 513	4 740 951	4 600 000	4 813 000	326 050	107,30%
Ministerstvo průmyslu a obchodu	1751 349	1620 599	1674 975	766 888	1200 000	1051 452	-699 897	60,00%
Ministerstvo dopravy	55 003	93 907	97 663	97 663	87 897	91 412	36 410	166,20%
Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	15 136 039	14 758 895	15 185 975	15 653 258	16 847 976	18 514 308	3 378 269	122,30%
Ministerstvo kultury	628 410	522 945	510 266	458 346	460 113	496 710	-131 700	79,00%
Ministerstvo zdravotnictví	1637 340	1749 678	1882 174	1933 896	1843 275	1977 405	340 065	120,80%
Ministerstvo spravedlnosti	6113	5624	6564	6 490	0	0	-6113	-
Český úřad zeměřič-ký a kastrální	0	0	0	13 211	13 032	13 553	13 553	-
Ústav pro studium totalitních režimů	9930	6935	4844	6 184	0	0	-9930	-
Akademie věd České republiky	6 667 260	6 947 934	7 099 801	6 993 212	7 642 170	7 952 170	1 284 911	119,30%
Technologická agentura České Republiky	5 050 392	5 445 201	4 979 917	5 301 519	4 788 057	5 539 006	488 615	109,7%
Celkem	38 098 405	38 301 831	38 617 744	38 856 572	40 220 167	43 305 157	6 206 752	113,70%

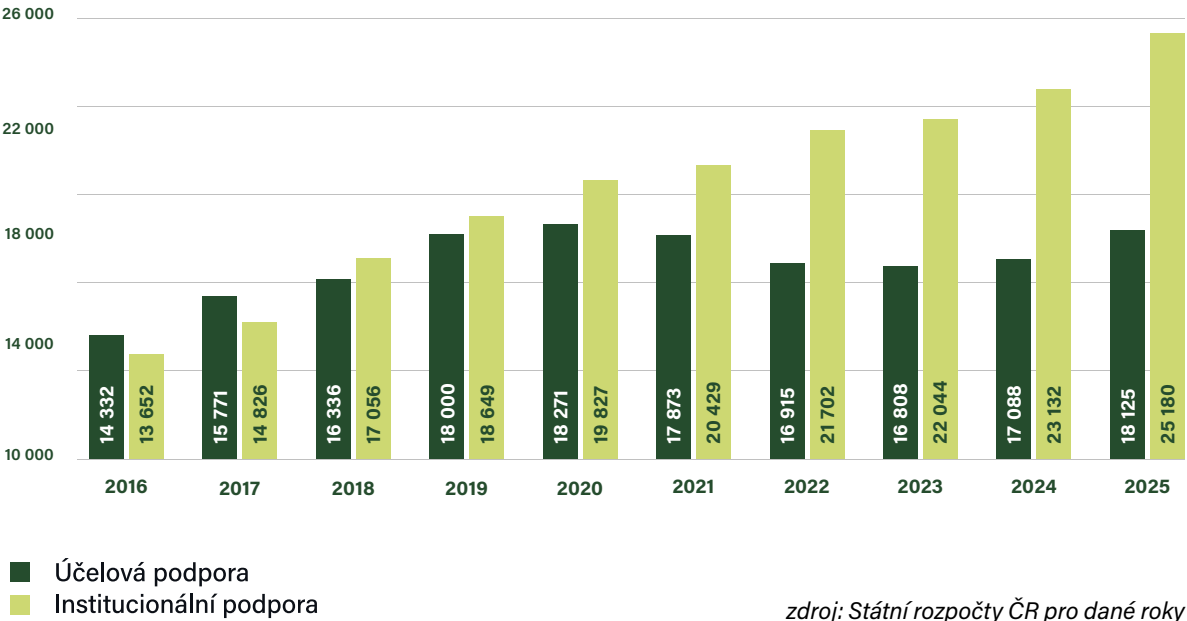
Zdroj: MF 2024

Nejvíce poklesly výdaje MPO (o 700 mil. Kč), MK (o 132 mil. Kč), MO (o 110 mil. Kč) a ve výrazně menší míře i ÚSTR, MSp a MPSV.

Změny ve výši výdajů jednotlivých kapitol mezi roky 2020 a 2025 jsou vyjádřeny i v % vyjádření.

2.3 Institucionální a účelové výdaje státního rozpočtu ČR na výzkum, vývoje a inovace

Institucionální a účelová podpora VaVal ČR v letech 2017-2025 (mil. Kč)

Celkové výdaje na VaV ze státního rozpočtu se skládají ze dvou částí. První je podpora účelová, druhá podpora institucionální.

Účelová podpora je poskytována na základě veřejné soutěže vybraným projektům výzkumu, a to buď grantovým projektům, u kterých si cíle a postupy projektů v základním výzkumu stanovují výzkumní pracovníci sami, nebo programovým projektům, u kterých projekty aplikovaného výzkumu a vývoje usilují o naplnění předem stanovených cílů programů, a popřípadě projektům výzkumu pro potřeby státu (veřejné zakázky ve výzkumu a vývoji). Dále je účelová podpora poskytována na rozvoj infrastruktury pro VaV a na specifický vysokoškolský výzkum.

Institucionální podpora je poskytována výzkumným organizacím v současné době zejména formou výdajů na rozvoj výzkumných organizací podle hodnocení jejich výsledků. Z prostředků na institucionální podporu jsou hrazeny i některé aktivity mezinárodní spolupráce ve VaV a spolufinancování operačních programů ve VaVal. Z institucionálních prostředků jsou rovněž hrazeny náklady na veřejné soutěže a hodnocení a finanční ocenění mimořádných výsledků a náklady na činnost zejména AV ČR. Poměr institucionální a účelové podpory v ČR tak nelze přímo srovnávat se zahraničním, kde je členění výdajů odlišné.

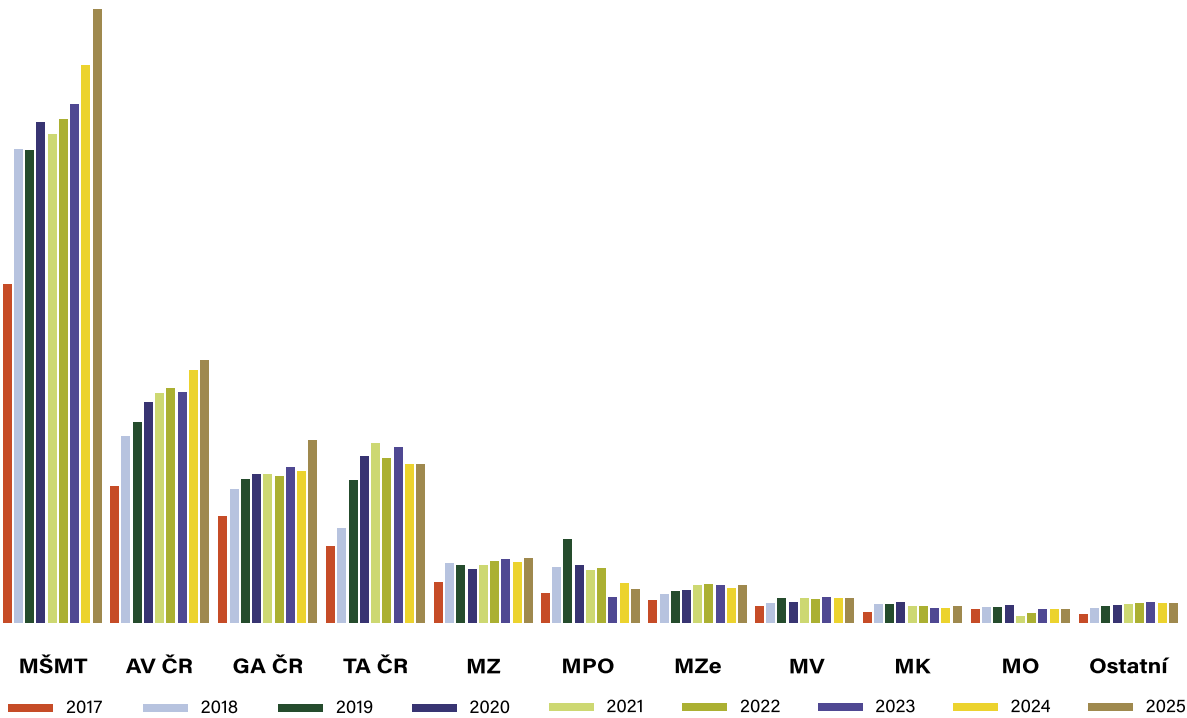
Od roku 2001 byla institucionální podpora vyšší než podpora účelová. RVVI v minulosti usilovala o zmírnění výše rozdílů mezi institucionální a účelovou podporou. Při rozhodování o účelové podpoře jsou více uplatňovány principy soutěže, zatímco z institucionální podpory se v řadě

případů fakticky stává nároková složka podpory. V roce 2014 poprvé výše účelové podpory překonala výši institucionální podpory. Od roku 2020 došlo k opětovnému výraznému zvýšení institucionální složky celkem o 5,4 mld. Kč, zejména na vysokých školách a ústavech AV ČR (viz kap. 2.5), zatímco u resortních výzkumných organizací institucionální podpora stagnovala nebo byla snížena). Po roce 2020 naopak došlo k propadu složky účelové v letech 2020-2023 o více než 1,5 mld. Kč, v letech 2024-20245 opět vzrostla.

I v následujících letech se podle návrhu výdajů státního rozpočtu na VaVal na léta 2026-2028 předpokládá další posilování institucionální složky. Obě tyto složky jsou však nezbytné pro fungování subjektů provádějících VaVal. Cíle dosažení vyrovnaného podílu institucionální a účelové podpory bylo dosaženo již v r. 2018. Současná vláda ve svém programovém prohlášení se zavázala k „využívání synergického efektu v podobě kombinace a propojování různých druhů zdrojů pro navyšování investic“, k „vytvoření podmínek pro vyšší zapojení soukromých investic“ atd. Zapojení soukromých zdrojů do VaVal je ale možné jen u účelové podpory, nikoliv u institucionální podpory. V r. 2025 byla institucionální podpora o 10,1 mld. Kč vyšší než účelová podpora, a její podíl činil více než 58 %.

2.4 Celkové výdaje na výzkum, vývoj a inovace u vybraných poskytovatelů

Celkové výdaje na VaVal u vybraných poskytovatelů v letech 2017-2025 (mil. Kč)

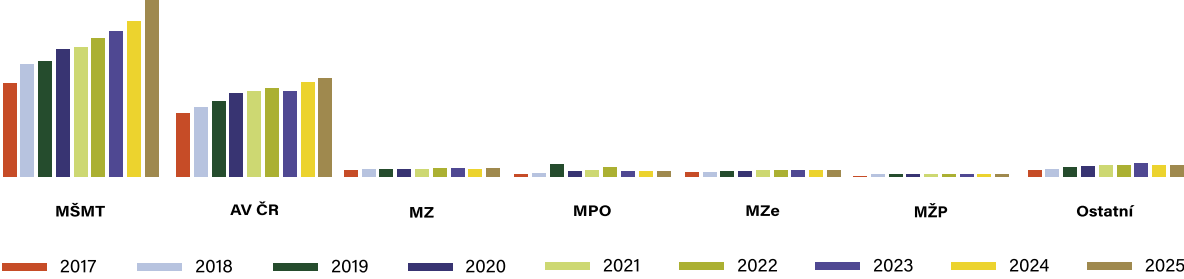
zdroj: Státní rozpočty ČR pro dané roky

V grafu je uveden vývoj celkové podpory, kterou poskytuje 10 poskytovatelů, další čtyři poskytovatelé – MŽP, MPSV, MD a MZV jsou shrnuti jako „ostatní“. Tato kapitola rovněž obsahuje výdaje ÚV na činnosti RVVI a další výdaje.

Vládou schválená Reforma systému výzkumu, vývoje a inovací z roku 2008 snížila počet rozpočtových kapitol ve VaV z 22 na 11 (jedenáctou kapitolou, ze které ale nejsou poskytovány prostředky dalším organizacím, je Úřad vlády ČR - z této kapitoly jsou financovány výdaje na činnost Rady pro výzkum, vývoj a inovace). Od r. 2017 se nově zvýšil počet poskytovatelů na 14 (a počet rozpočtových kapitol na 15), poskytovateli institucionální podpory jsou opět MŽP, MD, MPSV a MZV. V roce 2023 se stal poskytovatelem ČÚZK (Český úřad zeměměřičství a katastrální), v roce 2024 přestalo být poskytovatelem institucionální podpory MSp (Ministerstvo spravedlnosti) a ÚSTR (Ústav pro studium totalitních režimů), který má samostatnou rozpočtovou kapitolu.

2.5 Institucionální podpora výzkumu a vývoje u vybraných poskytovatelů

Institucionální podpora VaV u vybraných poskytovatelů v letech 2017-2025 (mil. Kč)

zdroj: Státní rozpočty ČR pro dané roky

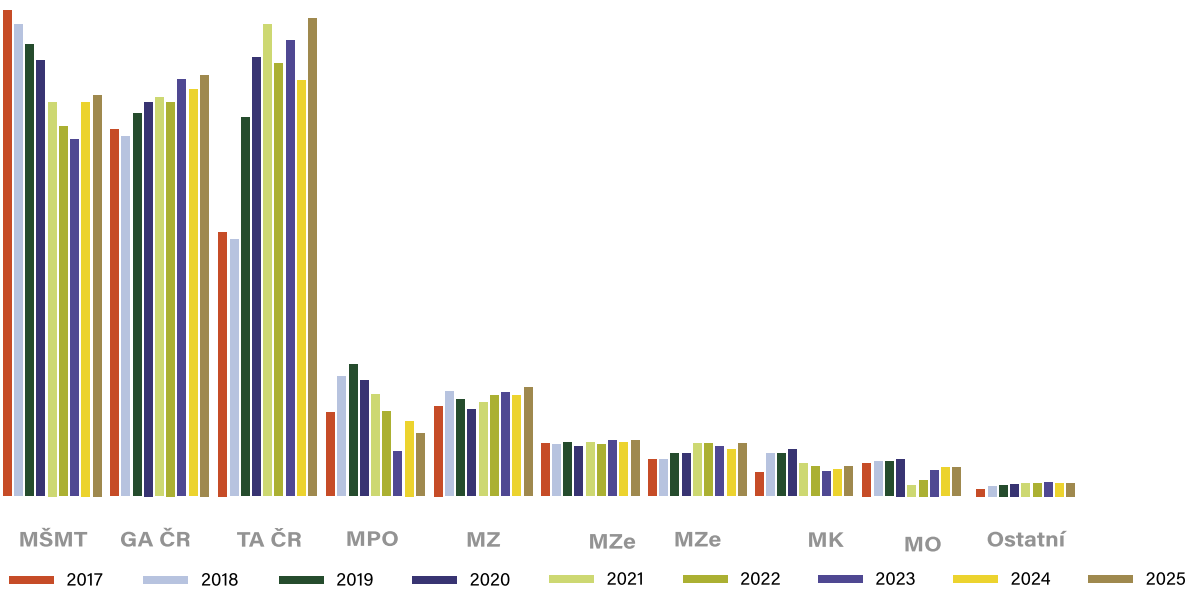
Institucionální podporu poskytuje v ČR 13 rozpočtových kapitol výzkumným organizacím na základě vlastního procesu hodnocení výzkumných organizací v souladu s metodikou vydanou Radou vlády pro výzkum vývoj a inovace s názvem Metodika 2017+. Pro možnost získat institucionální podporu je nutné dlouhodobě vykazovat v dané oblasti dostatečný počet kvalitních výsledků. Podpora tedy není dostupná všem subjektům a je určena výhradně po VO spadající svou činností pod daného poskytovatele. Přístup k hodnocení a poskytování podpory na úrovni poskytovatelů není jednotný a v rámci ministerstev se může lišit. Jak již bylo uvedeno, je institucionální podpora z kapitoly MŠMT poskytována i na spolufinancování operačního programu J. A. Komenský a na mezinárodní spolupráci (příspěvky mezinárodním organizacím). Z institucionálních prostředků jsou rovněž hrazeny náklady na veřejné soutěže a hodnocení a finanční ocenění mimořádných výsledků a náklady na činnost RVVI, AV ČR, GA ČR a TA ČR.

Rozhodující část institucionální podpory rozdělují MŠMT a AV ČR. MŠMT poskytuje institucionální podporu vysokým školám (v roce 2025 9,6 mld. Kč). AV ČR poskytuje institucionální podporu ústavům AV ČR (v roce 2025 5,9 mld. Kč) a rovněž podporuje infrastrukturu AV z výdajů na činnost AV ČR. Výdaje proto nejsou vzájemně přímo srovnatelné.

Od roku 2017 jsou znovu poskytovateli institucionální podpory 4 resorty (MŽP, MD, MPSV a MZV). MŽP je jako největší poskytovatel uveden v grafu samostatně. Zbylí tři z těchto nových poskytovatelů jsou uvedeni jako „Ostatní“, spolu se třemi dalšími poskytovateli – ministerstvem obrany, kultury a vnitra společně s ČÚZK, které je poskytovatelem od r. 2023.

2.6 Účelová podpora výzkumu, vývoje a inovací u vybraných poskytovatelů

Účelová podpora VaVal u vybraných poskytovatelů v letech 2017-2025 (mil. Kč)

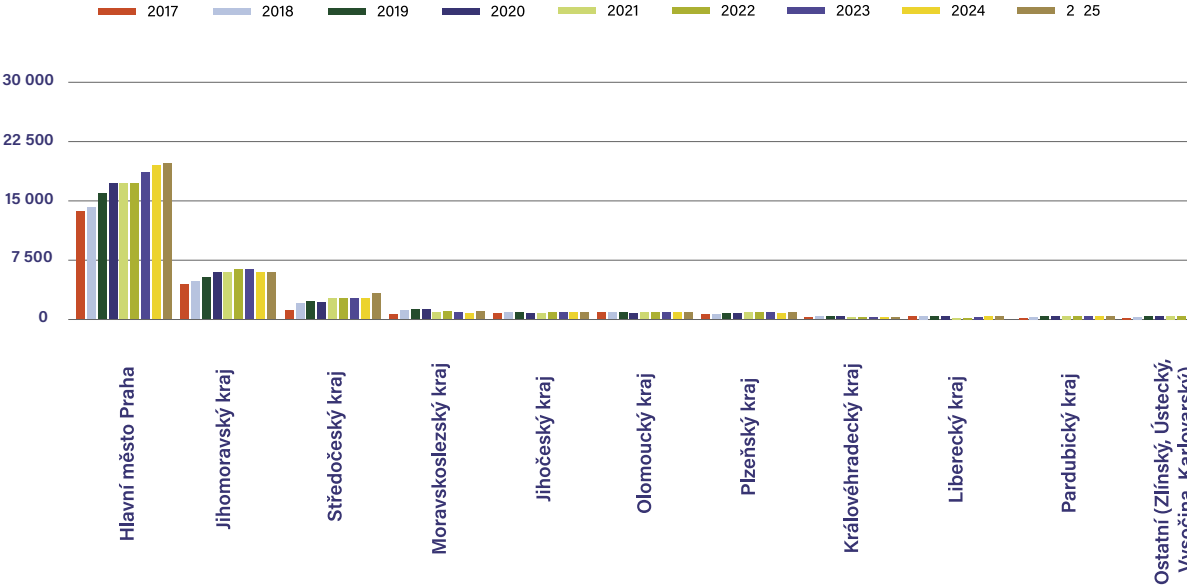
zdroj: Státní rozpočty ČR pro dané roky

Účelová podpora VaV je poskytována projektům VaV na základě výsledků veřejných soutěží. GA ČR poskytuje podporu grantovým projektům základního výzkumu. Ostatní poskytovatelé včetně TA ČR podporují programové projekty, které jsou součástí jimi vyhlašovaných programů VaV a v případě MO, MV a TA ČR i VaVal zadávaný formou veřejných zakázek.

Nárůst výdajů TA ČR, který se v roce 2021 stal největším poskytovatelem účelové podpory, je způsoben zejména implementací resortních programů TREND (MPO), MŽP (Prostředí pro život a Prostředí pro život 2), MD (Doprava 2020+, Doprava 2030) a MO (PRODEF).

2.7 Celková státní podpora výzkumu, vývoje a inovací v jednotlivých regionech

Celková státní podpora VaVal v jednotlivých regionech v letech 2016 - 2023 (mil. Kč)

zdroj: ČSÚ

V celkové státní podpoře VaV je zahrnuta veškerá účelová podpora. Do institucionální podpory je zahrnuta jen podpora poskytovaná na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumných organizací. Není tedy zahrnuta podpora specifického výzkumu na vysokých školách ani podpora vybraným aktivitám mezinárodní spolupráce ve VaV. Podpora z operačních programů je zahrnuta jen ve výši hrazené ze státního rozpočtu ČR – tzv. „kofinancování“.

Podpora VaV z veřejných prostředků je na území ČR, stejně jako v řadě jiných zemí, rozdělena značně nerovnoměrně. Tato nerovnoměrnost je dána nerovnoměrným historickým rozdělením kapacit VaV na území ČR. Do hl. m. Prahy směřovalo v roce 2023 kolem 49 % celkové veřejné podpory VaV a do první trojice krajů (hl. m. Praha, Jihomoravský kraj, Středočeský kraj) přes 75 % celkové podpory. Tento trend se dlouhodobě nemění. Ke zmírnění velkých rozdílů měla napomoci výstavba nových infrastruktur VaV v regionech s výjimkou hlavního města Prahy. Výstavba byla podpořena ze zdrojů EU v rámci operačního programu Výzkum a vývoj pro inovace. Dopad těchto opatření na regionální členění podpory však nebyl významný.

V kraji Zlínském, Ústeckém, Vysočina a Karlovarském jsou hodnoty tak nízké, že v grafu jsou spojeny do jedné položky.

3. POSKYTOVATELÉ A PROGRAMY VAVAI V ČR

V letošním roce, stejně jako v uplynulých pěti letech, vláda vzala návrh výdajů státního rozpočtu na výzkum, vývoj a inovace na příští rok a střednědobý výhled na následující dva roky pouze na vědomí. Poslední návrh rozpočtu byl schválen usnesením vlády ze dne 20. května 2019 č. 352 a pro další přípravu návrhu zákona o státním rozpočtu České republiky na rok 2020 se stal závazným. Letošní příprava návrhu výdajů státního rozpočtu na výzkum, vývoj a inovace na rok 2026 a střednědobý výhled na roky 2027 a 2028 tedy bude přes léto pokračovat už jako součást přípravy návrhu zákona o státním rozpočtu České republiky na rok 2026, který vláda předkládá Poslanecké sněmovně do konce září daného roku. Při schvalování zákona o státním rozpočtu v Poslanecké sněmovně ještě může dojít ve výdajích na výzkum, vývoj a inovace ke změnám, ale ty už jsou většinou marginální a z hlediska podpory programů dosud nehrály prakticky žádnou roli.

Toto téměř čtyřměsíční zpoždění má zásadní dopad zejména na programy, které by měly být zahájeny v příštím roce, nebo na programy, u nichž došlo ke změnám, jako je prodloužení programu apod., a to bez ohledu na to, s jakou výší státní podpory je vláda schválila – programy jsou vládou schvalovány s doložkou „podle možností státního rozpočtu“. Poskytovatelé i příjemci tak v uvedených případech nemají jistotu, zda bude veřejná soutěž v daném programu vůbec vyhlášena, nebo zda v případě, kdy vyhlášena byla, zda nebude pro nedostatek prostředků zrušena, popř. zda nebude výrazně omezena výše státní podpory a tím i úspěšnost uchazečů. V této kapitole tedy ještě více než v ostatních platí, že jsou zde uvedeny informace dostupné při uzávěrce a uchazeči musí sledovat, zda a jak budou veřejné soutěže u jednotlivých poskytovatelů vyhlašovány.

3.1 Grantová agentura ČR (GA ČR)

Grantová agentura České republiky (GA ČR) působí od roku 1993 jako klíčová instituce pro podporu základního výzkumu v České republice. Jejím posláním je každoročně na základě veřejných soutěží poskytovat granty nej kvalitnějším projektům základního výzkumu, jejichž cíle a metody stanovují samotní vědecktí pracovníci napříč všemi vědními obory. Za dobu své existence podpořila 21 581 projektů (stav ke konci května 2025).

Hlavním výstupem podpořených projektů jsou nové poznatky o základních principech jevů, procesů nebo pozorovaných skutečností, které jsou následně prezentovány formou odborných publikací v souladu s ustálenými standardy jednotlivých vědeckých disciplín. GA ČR zároveň zajišťuje průběžný dohled nad realizací projektů – posuzuje jejich průběh a plnění cílů v každém roce řešení a následně hodnotí dosažené výsledky po jejich ukončení.

Financování probíhá prostřednictvím účelových prostředků ze samostatné rozpočtové kapitoly státního rozpočtu určené výhradně na podporu projektů základního výzkumu.

Ročně se o granty GA ČR uchází kolem 3000 navrhovatelů. Tento počet se může mírně lišit v závislosti na konkrétním roce a vyhlášených soutěžích. V posledních letech se úspěšnost žadatelů snižuje.

Míra úspěšnosti podle typu grantů

- **Standardní granty:** V roce 2025 byla úspěšnost podle počtu podaných návrhů grantových projektů přibližně 13 %
- **Skupina grantových projektů excelence v základním výzkumu EXPRO:** V roce 2025 dosáhla úspěšnost 13,5 %
- **Mezinárodní (bilaterální) granty:** Úspěšnost se pohybuje kolem 17 %, což je GA ČR považováno za nízké vzhledem k vysoké kvalitě mnoha nepodpořených návrhů

Hlavní úkoly GA ČR jsou následující:

- 1. Příprava a vyhlášení veřejných soutěží:** GA ČR každoročně připravuje a vyhlašuje veřejné soutěže na podporu grantových projektů v oblasti základního výzkumu.
- 2. Posouzení návrhů projektů:** Návrhy projektů jsou posuzovány odbornými poradními orgány GA ČR, jako jsou oborové komise a hodnoticí panely. Na základě jejich doporučení předsednictvo GA ČR vybírá nej kvalitnější projekty k udělení grantu.
- 3. Udělení grantů a uzavření smluv:** Vybraným projektům jsou uděleny granty v rámci finančních možností stanovených státním rozpočtem. S příjemci grantů GA ČR uzavírá smlouvy o řešení projektů.
- 4. Kontrola průběhu řešení projektů:** GA ČR provádí každoroční kontrolu průběhu řešení a plnění cílů projektů na základě dílčích zpráv předkládaných řešiteli.
- 5. Hodnocení dosažených výsledků:** Po ukončení projektů GA ČR hodnotí dosažené výsledky na základě závěrečných zpráv.
- 6. Kontrola hospodaření s finančními prostředky:** GA ČR dohlíží na účelné a efektivní využívání přidělených finančních prostředků v souladu s příslušnými předpisy a požadavky.
- 7. Mezinárodní spolupráce:** GA ČR spolupracuje se zahraničními vědeckými orgány a institucemi, zejména se členskými zeměmi Evropské unie, a podílí se na mezinárodních výzkumných programech.

Tyto úkoly jsou podrobně definovány ve Statutu Grantové agentury České republiky.

Řada typů grantových projektů již skončila (např. „Podpora mezinárodní spolupráce pro získávání

ERC grantů“ - kód GH), jiné končí letos („Juniorské granty“ - GJ). GA ČR poskytuje účelovou podporu na řešení grantových projektů v rámci těchto skupin grantových projektů:

- Standardní grantové projekty (GA)
- JUNIOR STAR (GM)
- Mezinárodní LA granty (GF)
- Mezinárodní (bilaterální) projekty (GC)
- Skupina grantových projektů excelence v základním výzkumu EXPRO (kód GX)
- POSTDOC INDIVIDUAL FELLOWSHIP – INCOMING (GN)
- POSTDOC INDIVIDUAL FELLOWSHIP – OUTGOING (GN)
- Návrátové granty (GY)

GA ČR podporuje vědecké projekty napříč všemi vědními obory základního výzkumu. Vědní obory jsou rozčleněny do 38 hodnotících panelů, u EXPRO a JUNIOR STAR projektů pak do 8 oborových komisí. Členění hodnotících panelů a oborových komisí je na stránkách GA ČR.

Navrhovatel projektu sám určuje, do kterého panelu či oborové komise by měl být projekt zařazen. Návrh projektu bude v rámci veřejné soutěže hodnocen v panelu či oborové komisi určené navrhovatelem.

Informace naleznete na <https://gacr.cz/zakladni-informace/>

Vyhlášení veřejných soutěží ve výzkumu, experimentálním vývoji a inovacích na podporu grantových projektů v základním výzkumu probíhá vždy na jaře příslušného kalendářního roku (zpravidla na přelomu února a března). Soutěžní lhůta je pro všechny veřejné soutěže stejná, začíná den po dni vyhlášení veřejné soutěže a trvá minimálně 43 kalendářních dní.

3. 1. 1 Standardní grantové projekty (kód GA)

Standardní grantové projekty jsou zaměřené na základní výzkum. Tento typ projektů GA ČR podporuje od svého vzniku, tj. od roku 1993.

Podle informací z IS VaVal bylo dosud (ke květnu 2025) podpořeno 17738 projektů.

Základní principy:

- Délka trvání projektů jsou 2-3 roky, obvykle 3 roky.
- Mohou být podávány do všech oblastí základního výzkumu.
- Téma projektu volí navrhovatel.
- Uchazečem může být kterákoli právnická či fyzická osoba, organizační složka státu nebo územního samosprávného celku, organizační jednotka Ministerstva obrany nebo Ministerstva vnitra, zabývající se výzkumem a experimentálním vývojem.
- Projekt řeší jedna osoba nebo tým vědeckých pracovníků z jedné nebo více institucí.
- Veřejná soutěž je vyhlašována vždy jednou za rok, zpravidla na přelomu února a března, hodnotící proces probíhá do podzimu a výsledky veřejné soutěže jsou vyhlášeny zpravidla před koncem příslušného kalendářního roku.
- Řešitelem může být jedna osoba nebo tým vědeckých pracovníků, a to i napříč institucemi.
- Hlavními kritérii hodnocení návrhů projektů jsou kvalita a originalita návrhu projektu, odborné předpoklady navrhovatele dosáhnout deklarovaných cílů, a přiměřenost nákladů.

3. 1. 2 Mezinárodní (bilaterální) projekty (kód GC)

Mezinárodní grantové projekty (bilaterální) jsou zaměřeny na podporu mezinárodní spolupráce v základním výzkumu na základě podepsaných mezinárodních dohod o spolupráci se zahraničními partnerskými organizacemi. Veřejná soutěž byla poprvé vyhlášena v roce 2006. GA ČR podporuje bilaterální kooperaci vědců a vědeckých týmů ve spolupráci s:

- National Research Foundation of Korea (NRF), Korea
- NSTC (National Science and Technology Council), Tchaj-wan (dříve MOST)
- São Paulo Research Foundation (FAPESP)

Podle informací z IS VaVal bylo dosud (ke květnu 2025) podpořeno 276 projektů.

Podmínkou podpory bilaterálního projektu od GA ČR je jeho udělení v partnerské zemi, tj. grant je uchazečům udělen za podmínky, že jeho udělení schválí oba národní poskytovatelé.

- Mohou být podávány do všech oblastí základního výzkumu.
- Téma projektu volí navrhovatel ve spolupráci se zahraničním navrhovatelem.
- Délka trvání projektů je 2–3 roky.
- V ČR je tento typ soutěže vyhlašován vždy jednou za rok, zpravidla na přelomu února a března, hodnotící proces probíhá do podzimu a termín vyhlášení výsledků je závislý na termínu schválení projektu v partnerské zemi.
- Každý národní poskytovatel financuje aktivity týkající se části řešení projektu v rámci svého teritoria.
- Hlavními kritérii hodnocení návrhů projektů v této veřejné soutěži jsou kvalita a originalita návrhu projektu, komplementární přístupy a metodiky, odborné předpoklady navrhovatelů dosáhnout deklarovaných cílů, přiměřenost nákladů a deklarované vědecké výstupy obou zúčastněných partnerů.
- U tohoto typu mezinárodních projektů hodnocení probíhá nezávisle v obou partnerských agenturách (v případě GA ČR jde o peer review systém hodnocení využívající panelového systému GA ČR a zahraničních oponentů)

3. 1. 3 JUNIOR STAR (kód GM)

Grantové projekty JUNIOR STAR jsou zaměřeny na podporu excelentního základního výzkumu a poskytují příležitost začínajícím vědeckým pracovníkům dosáhnout vědecké samostatnosti a vybudovat novou vědeckou skupinu s několika spolupracovníky, moderním vybavením a nezávislým programem na špičkové mezinárodní úrovni, který oživí současnou strukturu základního výzkumu v ČR. Vědecké osobnosti s originálním myšlením se tak umožní realizace vlastních vědeckých cílů v poměrně raném stadiu vědecké kariéry. Díky této skupině grantových projektů má také dojít k překonávání „inbreedingu“ na českých pracovištích a získávání začínajících excelentních vědeckých pracovníků ze zahraničí. Veřejná soutěž byla poprvé vyhlášena v roce 2020.

Podle informací z IS VaVal bylo dosud (ke květnu 2023) podpořeno 101 projektů.

Základní principy:

- Délka trvání projektů je 5 let.
- Návrhy mohou být podávány ze všech oblastí základního výzkumu.
- Téma projektu volí navrhovatel. V návrhu projektu smí být uveden pouze jeden uchazeč.
- Navrhovatel, tj. vedoucí řešitelského týmu, musí splňovat podmínku, že k 30. září roku vyhlášení soutěže uplynulo nejvýše 8 let od udělení jeho akademického titulu Ph.D. nebo jeho ekvivalentu; může jím být jen pracovník působící v oblasti základního výzkumu.
- Navrhovatel musí mít významnou mezinárodní vědeckou zkušenost (např. získání titulu Ph.D. v zahraničí, dlouhodobější výzkumný pobyt na zahraniční instituci během Ph.D. studia či po jeho skončení, krátkodobé opakované výzkumné pobyty na zahraniční instituci, popřípadě spolupráce se zahraničními autory, která vyústila ve společné publikace). Úroveň této mezinárodní zkušenosti bude jedním z hodnotících kritérií.
- Navrhovatel musí být zároveň autorem publikací v prestižních mezinárodních časopisech, nebo dosáhnout jiného srovnatelného výsledku prokazujícího excelenci.
- Hodnocení probíhá na základě tzv. peer review systému (mezinárodní oborové komise a externí zahraniční oponenti).
- Hlavními kritérii hodnocení návrhů projektů jsou způsobilost uchazeče (zejména technické a institucionální zázemí pracoviště), odborné schopnosti navrhovatele (zejména významné mezinárodní zkušenosti, vědecké výsledky, kterých zatím dosáhl s přihlédnutím k délce jeho dosavadní kariéry, jeho tvůrčí přínos ve vědní oblasti podle zaměření návrhu projektu, potenciál navrhovatele vést řešení projektu samostatně nebo s vytvořenou vědeckou skupinou), kvalita navrhovaného projektu z hlediska jeho zaměření, návrhu způsobu řešení, cílů projektu a výstupů, zahraniční spolupráce, předchozí spolupráce uchazeče a navrhovatele s GA ČR a přiměřenost finančních požadavků.
- Míra podpory činí až 100 %, maximální výše podpory jednoho projektu je 25 mil. Kč

3. 1. 4 LA granty (kód GF)

Dalším typem grantů, který GA ČR poskytuje, jsou mezinárodní grantové projekty, tzv. „LA granty“. Podporu tohoto typu projektů GA ČR zahájila v roce 2015.

LA granty jsou hodnoceny s využitím principu „Lead Agency“ a jsou zaměřeny na podporu mezinárodní spolupráce v základním výzkumu na základě podepsaných mezinárodních dohod o spolupráci se zahraničními partnerskými organizacemi. GA ČR podporuje tento typ mezinárodní kooperace vědců a vědeckých týmů ve spolupráci s americkou agenturou National Science Foundation (NSF) a dále v rámci rozsáhlé evropské iniciativy Weave.

Podle informací z IS VaVal bylo dosud (ke květnu 2025) podpořeno 338 projektů.

Základní principy:

- Délka trvání projektů jsou 2 nebo 3 roky
- Zahrnuty jsou všechny vědecké obory a disciplíny základního výzkumu
- Vědecké týmy jsou financovány svými národními agenturami
- Tento typ projektů je hodnocen s využitím principu „Lead Agency“, tj. na základě dohod mezi agenturami jsou návrhy projektů posuzovány pouze u jedné z národních agentur, druhá výsledky hodnotícího procesu přijímá. Podmínkou udělení mezinárodního projektu od GA ČR

je jeho schválení oběma národními poskytovateli.

- Všichni zapojení navrhovatelé na základě výzvy partnerských agentur zpracují a podají pouze jeden návrh grantového projektu, který bude hodnocen orgány jedné z partnerských agentur („Lead Agency“). Proces hodnocení je založen na mezinárodním „peer review“ systému. Po ukončení hodnocení informuje LA partnerskou agenturu o výsledku hodnocení. Grantový projekt může být podpořen pouze v případě souhlasného kladného doporučení obou partnerských agentur.

- Téma projektu volí český navrhovatel ve spolupráci se zahraničním navrhovatelem.
- Každý národní poskytovatel financuje aktivity týkající se části řešení projektu v rámci svého teritoria.
- Hlavními kritérii hodnocení návrhů projektů v tomto typu výzvy jsou kvalita a originalita návrhu projektu, komplementární přístupy a metodiky, odborné předpoklady navrhovatelů dosáhnout deklarovaných cílů, přiměřenost nákladů a deklarované vědecké výstupy obou zúčastněných partnerů.

GA ČR aktuálně formou LA projektů spolupracuje v rámci iniciativy Weave s těmito zahraničními agenturami:

- Austrian Science Fund (FWF, Rakousko)
- German Research Foundation (DFG, Německo)
- National Science Centre (NCN, Polsko)
- Slovenian Research and Innovation Agency (ARIS, Slovinsko)
- Swiss National Science Foundation (SNSF, Švýcarsko)
- Luxembourg National Research Fund (FNR, Lucembursko)
- Croatian Science Foundation (HRZZ, Chorvatsko)

GA ČR dále formou LA projektů spolupracuje s agenturou National Science Foundation (NSF, USA).

Míra podpory bude až 100 %, maximální výše podpory jednoho projektu je dána Rámcem (tj. 20 mil. EUR), předpokládá se ale u tohoto druhu projektů více než o tři řády nižší. Výzvy v tomto programu jsou dvojího typu – vypisované GA v průběhu roku, které mají stejné datum podání projektu jako ostatní výzvy GA a potom výzvy průběžné. Tento typ výzvy je vyhlašován každý rok, podmínky a termíny se u jednotlivých zahraničních agentur liší.

3. 1. 5 Skupina grantových projektů excelence v základním výzkumu EXPRO (GX)

Cílem EXPRO projektů je vytvářet podmínky pro rozvoj excelentního výzkumu, nastavit standardy excelentní vědy a také napomoci překonat bariéry, které snižují úspěch projektových návrhů ERC a umožnit tak nabytí potřebných znalostí a zkušeností, které se zhodnotí při podávání vysoce prestižních evropských grantů. Podporu tohoto typu projektů GA ČR zahájila v roce 2019.

Podle informací z IS VaVal bylo dosud (ke květnu 2025) podpořeno 98 projektů.

Základní principy

- Délka trvání projektů je 5 let.
- Návrhy projektů mohou být podávány ze všech oblastí základního výzkumu.
- Téma projektu volí navrhovatel.
- Projekt řeší jedna osoba nebo tým vědeckých pracovníků z jedné či dvou institucí.
- Hodnocení probíhá na základě tzv. peer review systému (mezinárodní oborové komise a externí zahraniční oponenti).
- Jednou z podmínek úspěšného splnění projektu je nejpozději do jednoho roku po ukončení řešení projektu podat návrh projektu do jedné z hlavních ERC výzev s hostitelskou organizací v ČR.
- Hlavními kritérii hodnocení návrhů projektů jsou způsobilost uchazeče – zejména technické a institucionální zázemí pracoviště, odborné schopnosti navrhovatele a spolunavrhovatelů, jejich tvůrčí přínos ve vědní oblasti, do které navrhovaný projekt náleží, jejich dosavadní vědecké výsledky, kvalita navrhovaného grantového projektu z hlediska návrhu způsobu řešení, cílů projektu a výstupů, zahraniční spolupráce, předchozí spolupráce uchazeče a navrhovatele s GA ČR a přiměřenost finančních požadavků.

3. 1. 6 POSTDOC INDIVIDUAL FELLOWSHIP (GN)

POSTDOC INDIVIDUAL FELLOWSHIP (PIF) vyhlásil GA ČR poprvé v roce 2021. Tento druh grantů je zaměřen na badatele, kteří dokončili doktorské studium v posledních čtyřech letech. Využít ho půjde buď jako výjezdový grant (outgoing), který českým vědcům umožní bádát na jakémkoli výzkumném pracovišti ve světě s podmínkou jednoho dalšího roku stráveného na pracovišti v České republice, nebo jako příjezdový grant (incoming), díky kterému bude zahraniční vědec moci dva roky bádát na českém pracovišti. Z toho vycházejí dva podprogramy – Incoming a Outgoing. Tedy pro vědce přicházející do ČR a pro vědce žádající výjezdový grant.

Podle informací z IS VaVal bylo dosud (ke květnu 2025) podpořeno 79 projektů.

Základní principy:

- Délka trvání projektů je 3 roky na tuzemském pracovišti, nebo u Outgoing je délka trvání projektů také je 3 roky s tím, že první dva roky stráví řešitel na libovolné zahraniční instituci a poslední rok na tuzemském pracovišti.
- Návrhy projektů mohou být podávány ze všech oblastí základního výzkumu.
- Veřejná soutěž bude vyhlašována vždy jednou za rok, zpravidla na přelomu února a března, hodnotící proces probíhá do podzimu a výsledky veřejné soutěže jsou vyhlášeny zpravidla před koncem příslušného kalendářního roku.
- U „Incoming“ téma projektu volí navrhovatel, kterému byl udělen akademický titul Ph.D. nejdéle před 4 roky (do této lhůty není započítána doba např. na rodičovské dovolené) a má dlouhodobou zahraniční zkušenost (strávil přinejmenším 2 z posledních 3 let na zahraniční instituci, např. doktorské studium).
- U „outgoing“ téma projektu volí navrhovatel působící na instituci v ČR, kterému byl udělen akademický titul Ph.D. nejdéle před 4 roky (do této lhůty není započítána doba např. na rodičovské dovolené).
- Hodnocení probíhá na základě tzv. peer review systému (panelový systém GA ČR a zahraniční oponenti).
- Hlavními kritérii hodnocení návrhů projektů jsou kvalita a originalita návrhu projektu, odborné předpoklady navrhovatele dosáhnout deklarovaných cílů, přiměřenost nákladů (u outgoing kvalita a připravenost zahraniční instituce, na které bude realizována vědecká stáž)

3. 1. 7 Návrátové granty (GY)

Návrátové granty jsou nejnovější grantovou soutěží poprvé vyhlášenou v roce 2025. Ty umožňují excelentním vědkyním a vědcům znovu nastartovat kariéru po jejím přerušení rodičovskou dovolenou nebo kvůli péči o závislou osobu. Návrátové granty jsou určeny pro vědkyně a vědce z českých institucí, kteří dokončili doktorské studium v posledních deseti letech (tato lhůta se prodlužuje o kariérní přestávky). Projekt je možné podat do dvou let od ukončení kariérní přestávky spojené s péčí o dítě nebo jinou závislou osobu v délce alespoň rok.

Základní principy:

- Délka trvání projektů závisí na zvolené výši úvazku a bude dva až čtyři roky.
- Návrhy projektů mohou být podávány ze všech oblastí základního výzkumu.
- Téma projektu volí navrhovatel, který získal akademický titul Ph.D. (nebo jeho ekvivalent) v období max. 10 let před vyhlášením soutěže
- Způsobilými náklady projektu jsou osobní náklady. Výše osobních nákladů musí být v souladu s interními směrnici příjemce.

3. 1. 8 Veřejné soutěže

Kód programu	Soutěžní lhůta začíná	Návrhy projektů je možné podávat	Vyhlášení výsledků veřejné soutěže proběhne
GA	13. 2. 2025	3. 4. 2025	28. 11. 2025
GC	13. 2. 2025	3. 4. 2025	V závislosti na zahraničních partnerech
GF	12. 2. 2025	3. 4. 2025	V závislosti na zahraničních partnerech
GM	13. 2. 2025	3. 4. 2025	30. 10. 2025
GN	12. 2. 2025	3. 4. 2025	28. 11. 2025
GX	V letošním roce se vyhlášení soutěže nepředpokládá		
GY	12. 2. 2025	3. 4. 2025	28. 11. 2025

Aktuální přehled výzev najdete také [zde](#).

3.1.9 Kontakty a doplňující informace

Grantová agentura České republiky
Praha 6, Evropská 2589/33b, 16000
telefon: +420 227 088 841
e-mail: info@gacr.cz

Odkazy:

<http://www.gacr.cz/>
<https://gacr.cz/aktualni-vyzvy/>

3.2 Technologická agentura ČR (TA ČR)

Technologická agentura ČR (dále jen „TA ČR“) je organizační složkou státu, která byla zřízena v roce 2009 zákonem č. 130/2002 Sb., a svoji činnost zahájila v roce 2010. TA ČR se zaměřuje na státní podporu aplikovaného výzkumu a vývoje.

TA ČR zejména zabezpečuje:

- přípravu a realizaci programů aplikovaného výzkumu, vývoje a inovací včetně programů pro potřeby státní správy, veřejných soutěží ve výzkumu, vývoji a inovacích na podporu projektů a zadávání veřejných zakázek,
- hodnocení a výběr návrhů programových projektů,
- poskytování účelové podpory na řešení programových projektů na základě smluv o poskytnutí podpory nebo rozhodnutí o poskytnutí podpory,
- kontrolu plnění smluv o poskytnutí podpory nebo rozhodnutí o poskytnutí podpory a čerpání účelové podpory,
- hodnocení a kontrolu průběhu řešení a plnění cílů programových projektů a kontrolu jimi dosažených výsledků,
- zpracování návrhu výdajů Technologické agentury ČR a zpráv o její činnosti,
- poradenství řešitelům projektů a uživatelům výsledků aplikovaného výzkumu, vývoje a inovací, zejména v oblasti právní, finanční a ochrany duševního vlastnictví,
- podporu komunikace mezi výzkumnými organizacemi a soukromým sektorem a podílové financování programových projektů,
- jedná s příslušnými orgány České republiky nebo Evropské unie v otázce posuzování slučitelnosti poskytované podpory se společným trhem,
- spolupráci s obdobnými zahraničními agenturami

U programů TA ČR dochází ke značným změnám ve výši prostředků na jednotlivé veřejné soutěže uvedené ve schváleném znění programu, střednědobým výhledem státního rozpočtu a vlastním vyhlášením veřejné soutěže; v menší míře ke změnám dochází i v podmínkách (např. u míry podpory). Rozhodující pro uchazeče je proto vždy znění zadávací dokumentace příslušné veřejné soutěže.

Od roku 2019 TA ČR zajišťuje VaV programy i dalším resortům státní správy formou resortních programů. Ty se tak nestávají poskytovatelem účelové podpory, ale podílí se na tvorbě programů v souladu se svým zaměřením. V současné době jsou to Ministerstvo životního prostředí, Ministerstvo dopravy, Ministerstvo obrany a Ministerstvo průmyslu a obchodu.

Kromě níže uvedených programů TAČR zajišťuje i programy mezinárodní spolupráce uvedené v kapitole 6. 4.

3.2.1 Národní programy TA ČR

Program veřejných zakázek v aplikovaném výzkumu a inovacích pro potřeby státní správy BETA2 (TI) a Program na podporu aplikovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací KAPPA (TO) v roce 2024 skončil. Program na podporu aplikovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací THÉTA (2018–2025) (TK) a Program podpory aplikovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací DELTA 2 (2020–2025) (TM) v roce 2025 končí, Program na podporu aplikovaného výzkumu a experimentálního vývoje EPSILON (TH) končí v roce 2026 a žádná další výzva již nebude vyhlášena. Program na podporu aplikovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací Národní centra kompetence (2018–2028) (TN) končí až v roce 2028, ale také nebude již žádná další výzva v rámci tohoto programu zřejmě vyhlášena. V současné době má tedy TA ČR tyto národní programy, ve kterých ještě budou vyhlášeny soutěže:

- BETA 3 (TT)
- THÉTA 2 (TS)
- SIGMA (TQ)

BETA3 (kód TT)

Celým názvem **Program veřejných zakázek v aplikovaném výzkumu a inovacích pro potřeby státní správy BETA3**. Hlavním cílem programu je podpora realizace výzkumných aktivit ve snaze posílit vývoj nových nebo zdokonalení současných postupů, regulačních mechanismů, dozorových činností, dovedností, služeb, informačních a řídicích produktů určených pro kvalitnější a efektivnější výkon státní správy. Program byl schválen v roce 2023.

Program dále podporuje vytváření a inovace modelů, novel právních norem a strategií pro aktuální politiku státu, a to v národním i evropském kontextu. Součástí očekávaných výsledků programu je také návrh metodik vyhodnocování účinnosti těchto politik či strategií k získání zpětné vazby, tvorba podkladů pro budoucí směřování politik v rámci zkvalitnění výkonu státní správy a efektivní alokace veřejných prostředků.

Program veřejných zakázek BETA3 je odlišný od ostatních programů TA ČR. Jeho realizace je založena na úzké spolupráci s útvary zabývajícími se výzkumem, i dalšími věcnými útvary na straně resortů. Na efektivitě a intenzitě spolupráce závisí rychlost a kvalita realizace programu. Základní rozdíl spočívá ve využití mechanismu „veřejných zakázek“, které jsou vyhlášovány s cílem naplnit konkrétní výzkumnou potřebu resortů. Soutěží mezi sebou jednotlivé návrhy řešení reagující na jedno konkrétní zadání resortní potřeby.

Identifikace a sběr výzkumných potřeb resortů probíhá formou kontinuální výzvy v období od roku 2023 do roku 2031. Kontinuita podtrhuje skutečnost, že výzkumné potřeby, zadávací řízení i řešení projektů s následnou aplikací výsledků do praxe poběží po celou dobu trvání programu rovnoměrně, neočekává se kumulace ve výzvách.

Předpokládaná výše podpory ze SR na celou dobu programu (podle platného znění programu) – mil. Kč

Období	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Celkem
Předpokládané výdaje SR	59	127	170	194	194	194	194	194	1326

Doba trvání programu se předpokládá v letech 2023–2031, tj. 9 let. Identifikace a sběr výzkumných potřeb určených orgánů státní správy probíhá v období 2023–2031, se zahájením podpory v roce 2024 a ukončením podpory v roce 2031. Minimální a maximální doba realizace schválených projektů má zohledňovat rozdílný charakter realizovaných potřeb. Doba realizace projektů nesmí přesáhnout dobu trvání programu.

THÉTA 2 (kód TS)

Celým názvem Program na podporu aplikovaného výzkumu a inovací THÉTA 2. Cílem programu THÉTA 2 je prostřednictvím výstupů, výsledků a dopadů z podpořených projektů přispět k transformaci a modernizaci energetického sektoru, a to jak přípravou inovativních technologií, technických řešení a přístupů uplatnitelných v energetice v krátkodobém, střednědobém a dlouhodobém horizontu, tak i tvorbou analýz pro rozhodování v energetice a zkvalitnění regulatorního rámce. Plnění tohoto cíle podpoří dosažení klimaticko-energetických cílů, k nimž se ČR zavázala.

Program THÉTA 2 je program orientovaný na podporu aplikovaného výzkumu a inovací v energetice, který bezprostředně navazuje na program THÉTA. Zaměření programu je, stejně jako u předcházejícího programu, poměrně široké a postihuje všechny oblasti nakládání se všemi relevantními druhy energie v příslušných sektorech včetně sektorových propojení (tzv. sector coupling) a mezioborových aspektů. Zahrnuje propojení jak na technické úrovni (např. interakce a propojení energetiky s jinými obory typu nakládání s odpady či vodou v krajině), tak na úrovni společenské (např. změny chování spotřebitelů). Zohledňuje všechny potřebné dimenze energetiky, od úrovně celostátních energetických systémů až po lokální řešení.

Podle informací z IS VaVal bylo dosud (ke květnu 2025) podpořeno 81 projektů.

Předpokládaná výše podpory ze SR na celou dobu programu (podle platného znění programu) – mil. Kč

Období	2024	2025	2027	2028	2029	2030	2031	Celkem
Celkem	774,0	1304,4	1619,8	1619,8	1619,8	1290,1	774,0	10 621,7
Podpora ze SR	540,0	910,0	1130,0	1130,0	1130,0	900,0	540,0	7410,0
Ostatní zdroje	234,0	394,4	489,8	489,8	489,8	390,1	234,0	3211,7

Doba trvání projektu

Doba financování programu je stanovena na období od roku 2024 do roku 2031, tj. 8 let. První veřejnou soutěž ve výzkumu, vývoji a inovacích (dále také „veřejná soutěž“) na výběr projektů poskytovatel vyhlásil v roce 2023 se zahájením poskytování podpory od roku 2024.

Dobu trvání projektů určuje zadávací dokumentace konkrétní veřejné soutěže a jejich ukončení nesmí překročit dobu trvání programu.

Podpora, její druh a velikost

Předpokládaná průměrná intenzita podpory celkově za program je 70 %. Intenzita podpory, stanovená jako procento uznaných nákladů projektu, bude vypočtena pro každý projekt i pro každého příjemce a dalšího účastníka samostatně. Pokud bude podpora poskytována podnikům dle Nařízení, musí být respektována v něm uvedená maximální intenzita podpory.

Nejvyšší povolené intenzity podpory pro průmyslový výzkum a experimentální vývoj podle kategorie účastníků

Kategorie činností	MP	SP	VP	VO
Průmyslový výzkum	70%	60%	50%	100%
Průmyslový výzkum v případě účinné spolupráce	80%	75%	65%	100%
Experimentální vývoj	45%	35%	25%	100%
Experimentální vývoj v případě účinné spolupráce	60%	50%	40%	100%
Inovace určená malým a středním podnikům	50%	50%	0%	0%
Inovace postupů a organizační inovace	50%	50%	15%	0%

Podrobnější specifikace jsou uvedeny v programu BETA3

Příjemci podpory

Uchazečem, respektive příjemcem podpory na projekt ve všech podprogramech podle zákona č. 130/2002 Sb., Rámce a Nařízení Komise mohou být:

- Organizace pro výzkum a šíření znalostí – právnické osoby, které splňují definici výzkumné organizace podle čl. 2 odst. 83 Nařízení a dle zákona o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací. Tyto organizace mohou řešit projekt samostatně nebo ve spolupráci s dalšími účastníky. Pokud výzkumné organizace vykonávají kromě ne hospodářských činností i hospodářské činnosti, mají povinnost vést oddělené účetnictví pro náklady a příjmy z těchto hospodářských činností
- Podniky – právnické i fyzické osoby vykonávající hospodářskou činnost, bez ohledu na právní formu (příloha 1 Nařízení), které řeší projekt samostatně nebo ve spolupráci s dalšími účastníky a prokáží schopnost projekt spolufinancovat z neveřejných prostředků

Preferovaným modelem spolupráce je účast výzkumné organizace ve spolupráci s podnikem.

SIGMA (kód TQ)

Celým názvem Program na podporu aplikovaného výzkumu a inovací SIGMA. Doba trvání programu je stanovena na období od roku 2022 do roku 2029, tj. 8 let. Poskytovatel nyní předpokládá, že po roce 2029 bude program SIGMA prodloužen.

Podle informací z IS VaVal bylo dosud (ke květnu 2025) podpořeno 288 projektů.

Hlavním cílem programu je podpora aplikovaného výzkumu a inovací vedoucí ke vzniku nových výsledků uplatnitelných v praxi, k řešení výzev a potřeb společnosti a hospodářství a k podpoře řešení systémových opatření výzkumného a inovačního prostředí.

Smyslem programu je přinést do systému podpory aplikovaného výzkumu a inovací větší stabilitu a předvídatelnost na jedné straně, zjednodušení administrativních postupů a požadavků, zvýšení flexibility a schopnosti rychlé reakce na aktuální potřeby a výzvy na straně druhé. Záměrem je také konsolidace části vlastních programů TA ČR do jednoho programu a zároveň ponechání prostoru na podporu v oblastech/tématech, které budou v průběhu realizace programu identifikovány.

Naplnování hlavního cíle programu bude probíhat prostřednictvím pěti dílčích cílů:

1. Dílčí cíl 1 – Aktivita tzv. předaplikačního výzkumu (DC1)

- Definice cíle: Zefektivnit transfer poznatků a výsledků výzkumu a vývoje z výzkumných organizací do praxe a urychlit tvorbu nových inovativních výrobků a služeb.
- Dílčí cíl navazuje na aktivity, které byly podporovány v rámci programů GAMA a GAMA

2. Dílčí cíl 2 – Začínající výzkumníci/výzkumnice a vyrovnávání příležitostí v projektech aplikovaného výzkumu (DC2)

- Definice cíle: Zvýšit zapojení začínajících výzkumnic/výzkumníků a vyrovnávat příležitosti pro ženy a muže v konkurenci aplikovaného výzkumu.
- Dílčí cíl navazuje na aktivity programu ZÉTA

3. Dílčí cíl 3 – Podpora inovačního potenciálu společenských věd, humanitních věd a umění (DC3)

- Definice cíle: Zvýšit inovační potenciál a efektivitu výzkumu společenských věd, humanitních věd a umění.
- Dílčí cíl navazuje na aktivity programu ÉTA

4. Dílčí cíl 4 – Mezinárodní spolupráce (DC4)

- Definice cíle: Zvýšit počet výsledků aplikovaného výzkumu vzniklých v rámci projektů mezinárodní spolupráce a rozšířit počet spoluprací mezi tuzemskými a zahraničními podniky a výzkumnými organizacemi.
- Dílčí cíl navazuje na aktivity programů DELTA, DELTA 2 a na podporu unijních nástrojů

5. Dílčí cíl 5 – Průřezová podpora (DC5)

- Definice cíle: Posílit podporu nových příležitostí v projektech aplikovaného výzkumu a inovací

Předpokládaná výše podpory ze SR na celou dobu programu (podle platného znění programu) – v mil Kč.

Období	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Celkem
Částka ze SR	240	900	1200	1200	1200	1200	1200	7140
Ostatní zdroje	60	225	300	300	300	300	300	1785
Celkem	300	1125	1500	1500	1500	1500	1500	8925

Doba trvání projektu

Maximální délka řešení projektů v tomto programu se odvíjí od dílčího cíle (tedy bývalých samostatných programů) a je nastavena na 6 měsíců až 7 let. Doba trvání projektů nesmí přesáhnout dobu trvání programu.

Podpora, její druh a velikost

Předpokládaná míra podpory celkově za program je 75-100 %. Nejvyšší povolená míra podpory na projekt u dílčího cíle 1 a dílčího cíle 5 je 100 %, u dílčího cíle 2 pak 85 %, u dílčího cíle 3 a 4 pak až 80 %. Míra podpory, stanovená jako procento uznaných nákladů projektu, bude vypočtena pro každý projekt i pro každého příjemce a dalšího účastníka samostatně s tím, že pokud bude podpora poskytována podnikům dle Nařízení Komise, musí být respektovány v něm uvedené maximální stropy měř podpory

	DC1: tzv. Předaplikační výzkum	DC2: Začínající výzkumníci/výzkumnice	DC3: Podpora SHUV	DC4:Mezinárodní spolupráce	DC5: Průřezová podpora
Předpokládaná četnost veřejných soutěží	jednou ročně	jednou ročně	jednou ročně	jednou ročně, unijní nástroje až 3x ročně	jednou ročně
Délka trvání projektů	6 měsíců – 4 roky	1 rok – 2 roky	2 roky – 4 roky	6 měsíců – 5 let	1 rok – 7 let
Očekávaná intenzita podpory na projekt	až 100%	85%	80%	75-80%	až 100%
Tematické zaměření	ne	ne	ano	ano	ano
Celkový výdaj ze SR (v Kč)*	930 mil.	1580 mil.	2230 mil.	1030 mil.	1370 mil.

Příjemci podpory

Uchazečem, respektive příjemcem podpory na projekt podle zákona o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací, Rámce a Nařízení, mohou být:

- **Organizace pro výzkum a šíření znalostí** – právnické osoby, které splňují definici výzkumné organizace podle čl. 2 odst. 83 Nařízení a dle zákona o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací. Tyto organizace mohou řešit projekt samostatně nebo ve spolupráci s dalšími účastníky. Pokud výzkumné organizace vykonávají kromě nehmotných činností i hospodářské činnosti, mají povinnost vést oddělené účetnictví pro náklady a příjmy z těchto hospodářských činností.
- **Podniky** – právnické i fyzické osoby vykonávající hospodářskou činnost, bez ohledu na právní formu (příloha 1 Nařízení), které řeší projekt samostatně nebo ve spolupráci s dalšími účastníky a prokázají schopnost projekt spolufinancovat z neveřejných prostředků.
- **Organizační složky státu** dle § 3 odst. 1 zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích a jimi zřízené příspěvkové organizace dle § 54 téhož zákona.
- **Územně samosprávné celky vč. samosprávou zřizovaných organizací.**

3. 2. 2 Resortní programy TA ČR

V současné době TA ČR má tyto resortní programy, což jsou programy, jejichž návrh pro jednání vlády připravuje příslušné ministerstvo a implementuje ho TA ČR, která má prostředky na realizaci programu ve své rozpočtové kapitole:

- **PROSTŘEDÍ PRO ŽIVOT 2 (SQ) – resortní program MŽP**
- **DOPRAVA 3030 (CL) – resortní program MD**
- **TREND (FW) – resortní program MPO**
- **PRODEF (OZ) – resortní program MO**

Program aplikovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací v oblasti životního prostředí – Prostředí pro život (SS) končí v roce 2026, a nebude již žádná veřejná soutěž vyhlášena. Na tento program navazuje nový program:

Prostředí pro život 2 - Resortní program MŽP (kód SQ)

Celým názvem „Program na podporu aplikovaného výzkumu a inovací v oblasti životního prostředí, ochrany klimatu a udržitelného rozvoje – Prostředí pro život 2“ (dále jen „program Prostředí pro život 2“).

Hlavním cílem programu Prostředí pro život 2 je prostřednictvím VaVal přinést nové poznatky a nová řešení, která přispějí k zajištění zdravého, bezpečného a resilientního životního prostředí pro dobrý život lidí a udržitelný rozvoj společnosti (včetně související nutné socioekonomické transformace), dále k efektivnímu využívání přírodních zdrojů (včetně rozvoje oběhového hospo-

dářství) a minimalizaci rizik plynoucích z lidské činnosti pro životní prostředí a klima a konečně ke zlepšení ochrany přírody a krajiny ČR.

To je podmínka pro plnění cílů Zelené dohody pro Evropu a závazků České republiky v evropském společenství. ČR tak bude užitečnou součástí celosvětového úsilí o snížení dopadů lidské činnosti na klima a biologickou rozmanitost. Tento cíl je shodný s hlavním cílem Koncepce. Pro potřeby programu Prostředí pro život 2 je dále konkretizován do tří vertikálních a čtyř horizontálních specifických cílů, a to podle očekávaných oblastí užití výsledků (dopadů výzkumu) a tematických okruhů řešené problematiky.

Vertikální specifické cíle programu Prostředí pro život 2 jsou:

- a) zkvalitnit veřejnou správu v ochraně životního prostředí, klimatu, v oblasti přechodu na oběhové hospodářství a udržitelného rozvoje,
- b) přinést nová technologická, technická a další řešení tak, aby Česká republika patřila mezi země s co nejmenším ohrožením životního prostředí,
- c) rozšířit poznání ve stěžejních oblastech ochrany životního prostředí, klimatu, biodiverzity, oběhového hospodářství a udržitelného rozvoje společnosti.

Těchto cílů bude dosaženo prostřednictvím podpory VaVal ve třech podprogramech:

- a) Inovace a operativní výzkum ve veřejném zájmu (podprogram 1)
- b) Nová řešení pro ekonomiku, životní prostředí a společnost (podprogram 2)
- c) Environmentální, společenské a klimatické výzvy v dlouhodobé perspektivě (podprogram 3).

Horizontálními specifickými cíli programu Prostředí pro život 2 je – v souladu se Státní politikou životního prostředí ČR 2030 – přispět:

1. ke kvalitnímu a bezpečnému životnímu prostředí,
2. ke klimatické neutralitě EU, rozvoji oběhového hospodářství a k převodu hospodaření se zdroji (včetně vodních) z lineárního k cirkulačnímu principu, k podpoře udržitelného rozvoje a znalostně založené (technologické a environmentálně příznivé) konkurenceschopnosti ČR,
3. k ochraně biologické rozmanitosti, k obnově přírodních ekosystémů, k ekologické stabilitě přírody a krajiny a jejich ochraně a šetrnému využívání,
4. k tvorbě politik a nástrojů zejména v oblasti životního prostředí a ochrany klimatu, a to na základě odborných poznatků (průřezové nástroje).

Podrobný popis horizontálních specifických cílů je uveden v programu Prostředí pro život 2.

Podle informací z IS VaVal bylo dosud (ke květnu 2025) podpořeno 60 projektů.

Předpokládaná výše podpory na celou dobu programu

Období	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	Celkem
Výdaje st. rozpočtu	290	680	1510	1520	1520	1530	1490	1570	1040	11150
Ostatní zdroje	51,5	94,4	205,3	206,4	206,4	207,5	198,9	207,7	129,8	1507,9
Celkové výdaje	341,5	774,4	1715,3	1726,4	1726,4	1737,5	1688,9	1777,7	1169,8	12657,9

Doba trvání programu a projektu

Doba trvání program Prostředí pro život 2 je stanovena na 1. 1. 2024 – 31. 12. 2033 (10 let). Vzhledem ke členění programu Prostředí pro život 2 na tři podprogramy s rozdílnou průměrnou délkou projektů byl program zahájen vyhlášením první veřejné soutěže ve výzkumu, vývoji a inovacích v roce 2024 se zahájením podpory v roce 2025. Poslední veřejná soutěž má být vyhlášena v roce 2031 se zahájením podpory v roce 2032. Již nyní se vyhlašování veřejných soutěží liší od platného znění programu, podle kterého:

- v rámci prvního podprogramu mají proběhnout veřejné soutěže každoročně v letech 2024–2031,
- v rámci druhého podprogramu mají být soutěže vyhlašovány v letech 2024, 2026, 2028 a 2030,
- v rámci třetího podprogramu mají být soutěže vyhlášeny v letech 2025 a 2026

Maximální délka řešení projektů v programu je v rámci prvního podprogramu 36 měsíců, v rámci druhého podprogramu 48 měsíců (v případě hodném zvláštního zřetele může být v rámci druhého podprogramu až 72 měsíců), ve třetím podprogramu sedm let. Minimální délka trvání je v prvních dvou podprogramech 12 měsíců, ve třetím pět let. Doba trvání projektů nesmí přesáhnout dobu trvání Programu.

Podpora, její druh a velikost

Předpokládaná průměrná intenzita podpory celkově za Program je 88 %. Nejvyšší povolená intenzita podpory na projekt v PP1 a PP3 je 100 %, v PP2 maximálně 90 %, a to v případě, že do projektu není zapojen podnik. Intenzita podpory, stanovená jako procento uznaných nákladů projektu, bude vypočtena pro každý projekt i pro každého příjemce a dalšího účastníka samostatně s tím, že pokud bude podpora poskytována podnikům dle Nařízení, musí být respektovány v něm uvedené maximální stropy měr podpory. Nejvyšší povolená intenzita podpory na účastníka je 100 %, přičemž u jednotlivých kategorií účastníků se při stanovení intenzity podpory bude postupovat v limitech daných Nařízením.

Příjemci podpory

Uchazečem, respektive příjemcem podpory na projekt podle Zákona, Nařízení a Rámce mohou být:

- podniky – právnické i fyzické osoby, které podle Přílohy 1 Nařízení vykonávají hospodářskou činnost a které řeší projekt samostatně nebo ve spolupráci s dalšími účastníky a prokážou schopnost projekt spolufinancovat z neveřejných prostředků
- organizace pro výzkum a šíření znalostí – právnické osoby, které splňují definici výzkumné organizace podle čl. 2 odst. 83 Nařízení, dle bodu 16 písm. ff) Rámce a dle Zákona, a které řeší projekt samostatně nebo ve spolupráci s dalšími účastníky
- organizační složky státu – dle § 3 odst. 1 zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích a jimi zřízené příspěvkové organizace dle § 54 téhož zákona
- územně samosprávné celky vč. samosprávou zřizovaných organizací
- další fyzické a právnické osoby (DFPO) veřejného a soukromého práva bez ohledu na právní formu či způsob financování, které budou v projektu vykonávat činnosti, na něž je podpora poskytována mimo režim veřejné podpory, tj. nejedná se o podniky. V PP3 se DFPO mohou projektů účastnit pouze v roli dalšího účastníka (nikoliv hlavního uchazeče)

Program na podporu aplikovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací v oblasti dopravy – DOPRAVA 2020+ (2020–2026) (CK) končí v roce 2026, ale již nebudou vypisovány další soutěže. Na tento program navazuje nový program:

DOPRAVA 2030- Resortní program MD (kód CL)

Celým názvem Program na podporu aplikovaného výzkumu a inovací v oblasti dopravy – DOPRAVA 2030. Přímo navazuje na program Doprava 2020. Hlavním cílem Programu je prostřednictvím výstupů, výsledků a dopadů z podpořených projektů rozvíjet dopravní sektor a všechny druhy dopravy způsobem, který bude reflektovat společenské potřeby, akceleruje technologický a znalostní rozvoj ČR, napomůže růstu konkurenceschopnosti ČR a přispěje k vyšší udržitelnosti a snížení negativních dopadů dopravy na životní prostředí.

Specifické cíle programu jsou následující:

- Udržitelná, přístupná a bezpečná doprava
- Automatizace, digitalizace a technologicky pokročilá doprava
- Nízkoemisní a ekologická doprava

Předpokládaná výše podpory na celou dobu programu (v mil. Kč)

Období	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Celkem
Výdaje státního rozpočtu	150	250	350	450	350	250	150	1950
Ostatní zdroje	50	83	117	150	117	117	50	650
Celkové výdaje	200	233	467	600	467	467	200	2600

Doba trvání projektu

Doba trvání Programu je stanovena na 1. 1. 2023 – 31. 12. 2030 (tedy 8 let). Program podle znění schváleného vládou byl zahájen vyhlášením první veřejné soutěže v roce 2023, se zahájením poskytování podpory od roku 2024. Dále se předpokládalo vyhlašování veřejných soutěží v letech 2024, 2025 a 2026. Celkem měly být vyhlášeny 4 veřejné soutěže se zahajováním poskytované podpory v letech 2024, 2025, 2026, a 2027. Předpokládaná délka řešení projektů v Programu je 36 měsíců, maximální délka řešení projektů je 48 měsíců. Doba trvání projektů nesmí přesáhnout dobu trvání Programu.

Podpora, její druh a velikost

Předpokládaná průměrná intenzita podpory celkově za Program je 75 %. Intenzita podpory, stanovená jako procento uznaných nákladů projektu, bude vypočtena pro každý projekt i pro každého příjemce a dalšího účastníka samostatně s tím, že pokud bude podpora poskytována podnikům dle nařízení Komise, musí být respektovány v něm uvedené maximální stropy měř podpory. Nejvyšší povolená intenzita podpory na účastníka je 100 % (v případě výzkumných organizací), přičemž u jednotlivých kategorií účastníků se při stanovení míry podpory bude postupovat v limitech daných nařízením Komise.

	MP	SP	VP	VO
Průmyslový výzkum	70%	60%	50%	100%
Průmyslový výzkum v případě účinné spolupráce	80%	75%	65%	100%
Experimentální vývoj	45%	35%	25%	100%
Experimentální vývoj v případě účinné spolupráce	60%	50%	40%	100%
Inovace určená malým a středním podnikům	50%	50%	0%	0%
Inovace postupů a organizační inovace	50%	50%	15%	0%

Příjemci podpory

Uchazečem, respektive příjemcem podpory na projekt podle Zákona, nařízení Komise a Rámce mohou být:

- podniky – právnické i fyzické osoby, které podle Přílohy 1 nařízení Komise vykonávají hospodářskou činnost a které řeší projekt samostatně nebo ve spolupráci s dalšími účastníky a prokáží schopnost projekt spolufinancovat z neveřejných prostředků,
- organizace pro výzkum a šíření znalostí – právnické osoby, které splňují definici výzkumné organizace podle čl. 2 odst. 83 nařízení Komise, dle bodu 1.3 písm. ee) Rámce a dle Zákona, a které řeší projekt samostatně nebo ve spolupráci s dalšími účastníky,
- organizační složky státu – dle § 3 odst. 1 zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích a jimi zřízené příspěvkové organizace dle § 54 téhož zákona,
- územně samosprávné celky vč. samosprávou zřizovaných organizací

Podle informací z IS VaVal bylo dosud (ke květnu 2025) podpořeno 66 projektů.

TREND – Resortní program MPO (kód FW)

Původní znění Programu Ministerstva průmyslu a obchodu na podporu průmyslového výzkumu a experimentálního vývoje TREND, který měl končit v roce 2027, bylo nahrazeno novým zněním, s dodatkem „podle možností státního rozpočtu. Původní program TREND byl prodloužen do r. 2030 a schválen usnesením vlády ČR ze dne 7. května 2025 č. 329.

Hlavním cílem programu je zvýšení mezinárodní konkurenceschopnosti podniků, především rozšířením jejich trhů v zahraničí, pronikáním na trhy nové či posunem výše v globálních hodnotových řetězcích. Hlavního cíle bude dosaženo prostřednictvím podpory projektů průmyslového výzkumu a experimentálního vývoje a zavedením jejich výsledků do praxe, zejména do průmyslové výroby a do nabídky produktů na trhu. V souladu s dále popsáním zaměřením budou podporovány především projekty rozvíjející nové technologie a materiály, zvyšující míru automatizace a robotizace a využití digitálních technologií.

Vedlejšími cíli, které specifickým způsobem přispějí k naplnění hlavního cíle, budou

- zvýšení počtu podniků provádějících vlastní výzkumné a vývojové aktivity a jejich zapojení do realizace kolaborativního výzkumu,
- posílení orientace výzkumných organizací v ČR na mezinárodně konkurenceschopný aplikovaný výzkum s přínosy pro průmysl a společnost.

Dílčími cíli, které jsou zaměřeny na preferované obory a oblasti identifikované v relevantních koncepčních dokumentech a strategiích, je podpořit:

- Zvýšení využití moderních způsobů výroby, jejího plánování, řízení a distribuce produktů podle principů iniciativy Průmysl 4. 0.
- Rozvoj nových oblastí digitalizace a její využití v průmyslu a službách.
- Využití nových technologií v Automotive a dalších klíčových aplikačních odvětvích identifikovaných strategickými dokumenty a iniciativami ČR a EU.

▪ Aplikaci principů oběhového hospodářství zaváděním inovací v oblastech získávání druhotných surovin plnohodnotně využitelných v průmyslu a stavebnictví.

Pro účely dosažení cíle je Program členěn na 2 podprogramy podle zaměření a rozsahu s tím, že se vzájemně podporují a doplňují.

1. Podprogram 1 „Technologičtí lídři“

V souladu s cíli Programu se podprogram 1 zaměří na podporu tvorby výsledků VaV a jejich využívání pro vlastní podnikatelskou činnost (zejména pro zefektivnění výroby, zavádění nových výrobků či služeb), a to za prvé u podniků, které již mají zkušenosti s realizací výzkumu a vývoje vlastními kapacitami (skrže stabilizaci a další rozvoj jejich výzkumných oddělení), za druhé u podniků, které mají zkušenost s nákupem VaV služeb od výzkumných organizací, ale zatím nerozvinuly vlastní VaV činnost.

2. Podprogram 2 „Nováčci“

Cílem podprogramu je nastartování vlastních výzkumných a vývojových aktivit u podniků, které doposud nerealizovaly na pravidelné bázi vlastní VaV aktivity ani nákup VaV služeb od výzkumných organizací.

Podle informací z IS VaVal bylo dosud (ke květnu 2025) podpořeno 743 projektů.

Rozpočet podprogramu v mil. Kč (schválený usnesením vlády 202/2019 a po změně v roce 2025):

Období	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Celkem
Podpora (UV 202/2019)	515	1095	1605	1900	1950	1435	855	345	0	0	0	9700
Podpora (změna 2025)	759	1655	1710	1908	2179	1933	1540	1591	1700	1500	900	17375
Celkové výdaje (UV 202/2019)	792	1685	2469	2923	3000	2208	1315	531	0	0	0	14923
Celkové výdaje (změna 2025)	1179	2573	2679	2988	3313	2940	2350	2424	2578	2270	1366	26660

Celkové výdaje na Program jsou rozvrženy v souladu s předpokládaným postupným vyhlásováním jednotlivých veřejných soutěží a očekávanou průměrnou intenzitou podpory 65 % a činí 26 660 mil. Kč, z toho 17 375 mil. Kč z veřejných výdajů. Vedle zdrojů ze státního rozpočtu je na realizaci Programu v období 2023 až 2026 k dispozici až 1724 mil. Kč ze zdrojů Národního plánu obnovy ČR.

Doba trvání projektu

Doba trvání původního programu byla stanovena na 1. 1. 2020 – 31. 12. 2027. Doba trvání prodlouženého programu TREND je nyní stanovena na 1. 1. 2020 – 31. 12. 2030.

Doba trvání Programu je stanovena na 1. 1. 2020 – 31. 12. 2030. Veřejné soutěže na výběr projektů do Programu budou vyhlášovány každoročně v období 2019 až 2027 se zahajováním poskytování podpory v letech 2020 až 2028.

Předpokládaná délka trvání projektů v Programu je maximálně 60 měsíců. Doba trvání projektů nesmí přesáhnout dobu trvání Programu

Podpora, její druh a velikost

Intenzita podpory, stanovená jako procento uznaných nákladů projektu, bude vypočtena pro každý projekt i pro každého příjemce a dalšího účastníka projektu samostatně podle Nařízení Komise a Rámce. Za projekt může činit nanejvýš:

- 70 % celkových uznaných nákladů projektu v podprogramu 1,
- 80 % celkových uznaných nákladů projektu v podprogramu 2.

Poskytovatel může v podmínkách každé veřejné soutěže stanovit i nižší hodnoty maximální intenzity podpory na projekt, než jsou hodnoty výše uvedené. Zároveň pro každého jednotlivého účastníka nesmí intenzita podpory překročit hodnoty v níže uvedené tabulce.

Výzkumné organizace mohou obdržet až 90 % intenzitu podpory, ale pouze na své ne hospodářské činnosti podle čl. 2. 1. 1 bodu 20 Rámce a pokud budou dodrženy všechny související podmínky Nařízení Komise a Rámce a pokud zároveň intenzita podpory na projekt nepřekročí intenzitu stanovenou pro příslušný podprogram. Zbylou část svých uznaných nákladů mohou výzkumné organizace dofinancovat jak z neveřejných, tak i z veřejných zdrojů.

Maximální intenzita podpory pro jednotlivé kategorie činností a jednotlivé kategorie účastníků:

Kategorie činnosti/účastník	malý podnik	střední podnik	velký podnik
Průmyslový výzkum (základní intenzita)	70%	60%	50%
Průmyslový výzkum v případě účinné spolupráce	80%	75%	65%
Experimentální vývoj (základní intenzita)	45%	35%	25%
Experimentální vývoj v případě účinné spolupráce	60%	50%	40%

Příjemci podpory

Podprogram 1 „Technologičtí lídři“

Uchazeči o podporu na projekt podle Zákona mohou být podniky – právnické i fyzické osoby, které podle Přílohy 1 Nařízení Komise vykonávají hospodářskou činnost. Dalšími účastníky projektu mohou být:

- podniky (viz definice uvedená výše)
- výzkumné organizace – organizační složky státu nebo organizační jednotky ministerstev zabývající se výzkumnou činností nebo právnické osoby, které splňují definici organizace pro výzkum a šíření znalostí podle Nařízení Komise a podle Rámce

Příjemcem podpory může být podnik, který řeší projekt samostatně, anebo řeší projekt ve spolupráci s dalšími podniky a/nebo ve spolupráci s VO (formou kolaborativního výzkumu v souladu s Rámcem).

Podmínkou bude doložení dvouleté ekonomické (/účetní) historie uchazeče při podání žádosti o poskytnutí účelové podpory. Konkrétní podmínky prokázání způsobilosti stanoví poskytovatel v souladu se Zákonem vždy v zadávací dokumentaci veřejné soutěže.

Podprogram 2 „Nováči“

Uchazeči o podporu na projekt podle Zákona mohou být podniky – právnické i fyzické osoby, které podle Přílohy 1 Nařízení Komise vykonávají hospodářskou činnost.

Příjemcem podpory může být podnik, který řeší projekt ve spolupráci s VO (musí jít o kolaborativní, nikoliv smluvní výzkum). Přitom musí prokázat, že v posledních pěti letech nebyl příjemcem podpory ze státního nebo jiných veřejných rozpočtů na své či nakupované činnosti výzkumu a vývoje v objemu, který by v úhrnu přesáhl 1 mil. Kč. Dalšími účastníky projektu mohou být:

- podniky
- výzkumné organizace – organizační složky státu nebo organizační jednotky ministerstev zabývající se výzkumnou činností nebo právnické osoby, které splňují definici výzkumné organizace podle Zákona, Nařízení Komise a podle Rámce

Konkrétní podmínky prokázání způsobilosti stanoví poskytovatel v souladu se Zákonem vždy v zadávací dokumentaci veřejné soutěže. Doložení dvouleté ekonomické (/účetní) historie uchazeče nebude vyžadováno.

PRODEF – Resortní program MO (kód OZ)

Celým názvem Program na podporu aplikovaného výzkumu a inovací v obranném průmyslu PRODEF.

Hlavním cílem programu je další rozvoj národního VaVal v oblasti obranného průmyslu, a to prostřednictvím zvýšení zapojení českých subjektů do mezinárodních řetězců a konsorcií, a posílení technologické úrovně českých subjektů, které již v obranném VaVal působí nebo mohou působit – přičemž i zvýšení multidisciplinarity prostřednictvím zapojení právě těch subjektů, které dosud v obranném VaVal nepůsobily. Hlavní cíl je dále tematicky členěn na cíle dvou podprogramů

1. Podprogram 1: Podpora českých uchazečů ve výzvách EDF (PP1)

▪ Cílem prvního podprogramu je zvýšit účast českých subjektů do řešení výzev Evropského obranného fondu a jemu navazujících programů. Podprogram je zaměřen na usnadnění plnění podmínek stanovených ve výzvách EDF (dle Nařízení o EDF) či navazujícím programu. Realizace bude probíhat formou národního spolufinancování aktivit českých subjektů ve výzvách EDF. Podprogram se zaměřuje na podporu úspěšných projektů v rámci jednotlivých výzev EDF, proto kofinancováním těchto projektů dojde k podpoře excelence, neboť projekty uspěly na celoevropské úrovni.

2. Podprogram 2: Národní veřejné soutěže v obranném výzkumu (PP2)

▪ Cílem druhého podprogramu je posilovat rozvoj českého VaVal v oblasti obranného průmyslu, a to pomocí

- zvýšení počtu subjektů provádějících obranný VaVal na národní úrovni;
- rozšíření okruhu budoucích uchazečů o podporu z EDF a dalších mezinárodních výzev;
- posílení užitečnosti a relevance projektů VaVal v obranném průmyslu;
- zvýšení užitečnosti českého VaV ve smyslu využití konkrétními institucemi (např. AČR či NATO)

Podprogram 2 je zaměřen na projekty aplikovaného výzkumu a inovací v oblastech moderních nastupujících a přelomových technologiích, které lze využít pro potřeby AČR. Budou podporovány projekty, které prokáží vazbu na technologické znalostní domény v oblasti přelomových a nastupujících technologií (EDTs – Emerging and Disruptive Technologies).

Dále půjde o projekty aplikovaného výzkumu a inovací směřující obsahově do oblastí, jež jsou ustanoveny v Koncepci obranného aplikovaného výzkumu, vývoje a inovací 2023–2029 a v souladu s klíčovými technologiemi z hlediska zajištění podstatných bezpečnostních zájmů státu a schopností obranného průmyslu ČR obsaženými ve Strategii vyzbrojování a podpory rozvoje obranného průmyslu České republiky do roku 2030.

Podrobněji jsou oba podprogramy popsány v programu PRODEF.

Předpokládaná výše podpory na celou dobu programu PRODEF(v mil. Kč):

Období	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Celkem
Celkem za program	0	357	765	1139	1292	1241	884	442	6120
Podpora ze SR	0	210	450	670	760	730	520	260	3600
Ostatní zdroje	0	147	315	469	532	511	364	182	2520

Doba trvání programu

Doba trvání programu se předpokládá v letech 2024 až 2031, tedy osm let. První veřejná soutěž v podprogramu 2 se předpokládá vyhlásit v roce 2024. Následně se předpokládá vyhlášení veřejných soutěží v podprogramu 2 v letech 2026 a 2028. Vyhlášení národních výzev na podporu projektů z podprogramu 1 bude termínově záviset na vyhlášení výzev z Evropského obranného fondu a jemu navazujících programů (dále jen „EDF“). Maximální délka řešení projektů z obou podprogramů nesmí přesáhnout dobu trvání programu.

Podpora, její druh a velikost

Předpokládaná průměrná intenzita podpory celkově za program je 60 %.

Podpora v PP1 bude poskytnuta v souladu s článkem 25e Nařízení. V rámci PP1 bude poskytnuta podpora doplatku spoluúčasti českého uchazeče ve výši až 50 %. Maximální míra spolufinancování ze strany TA ČR bude blíže specifikována v zadávací dokumentaci (podmínkách zapojení) k vyhlášené národní výzvě.

V rámci PP2 bude předpokládaná průměrná intenzita podpory 60 %. Intenzita podpory, stanovená jako procento uznaných nákladů projektu, bude vypočtena pro každý projekt i pro každého příjemce a dalšího uchazeče, zejména dle čl. 25, 28, 29 Nařízení a Rámce.

Nejvyšší povolená intenzita podpory dle typu subjektu a kategorie činnosti

	MP	SP	VP	VO
Průmyslový výzkum	70%	60%	50%	100%
Průmyslový výzkum v případě účinné spolupráce	80%	75%	65%	100%
Experimentální vývoj	45%	35%	25%	100%
Experimentální vývoj v případě účinné spolupráce	60%	50%	40%	100%
Inovace určená malým a středním podnikům	50%	50%	0%	0%
Inovace postupů a organizační inovace	50%	50%	15%	0%

Příjemci podpory

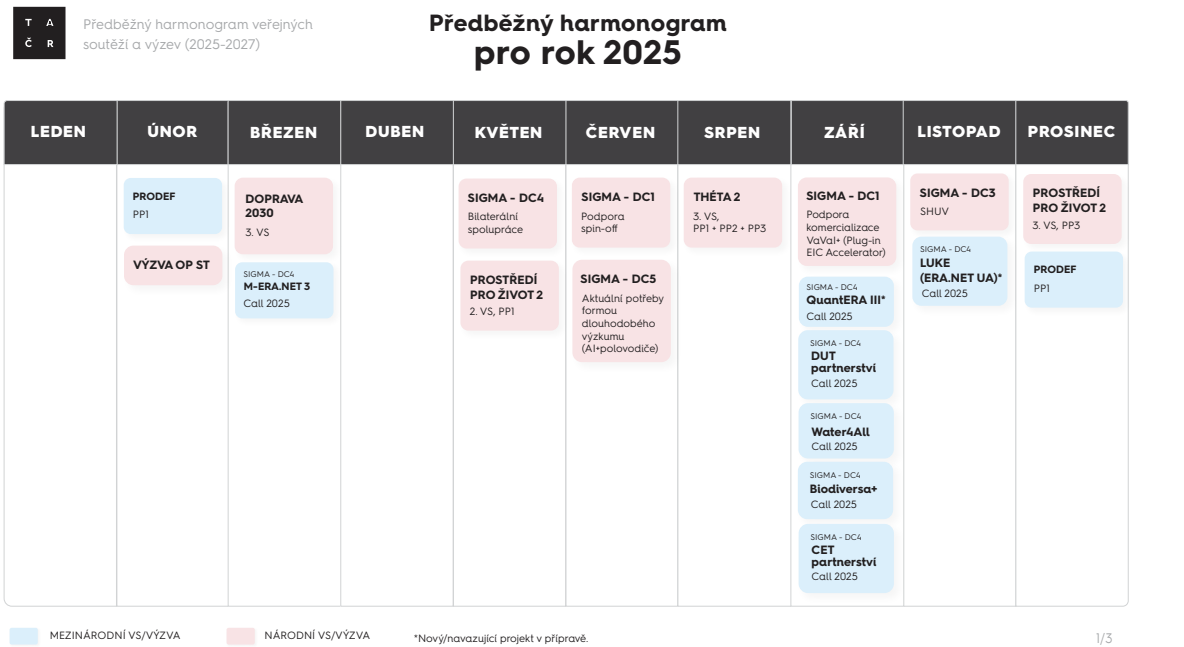
Uchazečem, respektive příjemcem podpory na projekt, podle zákona o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací, Rámce a Nařízení, mohou být:

- Podniky – právnické i fyzické osoby vykonávající hospodářskou činnost, bez ohledu na právní formu (příloha 1 Nařízení), které řeší projekt samostatně nebo ve spolupráci s dalšími uchazeči a prokáží schopnost projekt spolufinancovat z neveřejných prostředků
- Organizace pro výzkum a šíření znalostí – právnické osoby, které splňují definici výzkumné organizace podle čl. 2 odst. 83 Nařízení a dle zákona o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací. Tyto organizace mohou řešit projekt samostatně nebo ve spolupráci s dalšími uchazeči. Pokud výzkumné organizace vykonávají kromě nehopodářských činností i hospodářské činnosti, mají povinnost vést oddělené účetnictví pro náklady a příjmy z těchto hospodářských činností

Podporu na projekt realizovaný v programu mohou získat pouze ti uchazeči, kteří splňují podmínky způsobilosti dané Ministerstvem obrany České republiky v zadávací dokumentaci pro danou veřejnou soutěž / mezinárodní výzvu.

3. 2. 3 Veřejné soutěže

Předpokládaný harmonogram výzev je přehledně zpracován na tomto grafu. Červeně jsou označeny veřejné soutěže programů v této kapitole, modře pak mezinárodní soutěže popisované v kapitole 6. 4.

3. 2. 4 Kontakty a doplňující informace

Technologická agentura České republiky
Kancelář TA ČR
Evropská 1692/37
160 00 Praha 6
telefon: +420 234 611 111
e-mail: info@tacrcz

Odkazy:
www.tacr.cz

3.3 Ministerstvo kultury (MK)

Ministerstvo kultury má Program NAKI III – program na podporu aplikovaného výzkumu v oblasti národní a kulturní identity na léta 2023 až 2030 (dále jen „program NAKI III“).

3. 3. 1 Program NAKI III (kód DH)

Vizí programu NAKI III je zaměřit podporu do oblasti národní a kulturní identity, především v historii a archeologii; v národních, regionálních a lokálních aspektech v jazykové, literární a kulturní identitě; do oblasti národní a kulturní identity ve výzkumu umělecké tvorby; v péči o kulturní dědictví a území s historickými hodnotami a využití poznání kulturního dědictví pro podporu výzkumu v oblasti umění a uměleckého řemesla. Program NAKI III je zaměřen na aplikovaný výzkum ve smyslu teoretické a experimentální práce cílené na získání nových poznatků a dovedností, využitelných pro vývoj nových nebo značně zdokonalených výrobků, postupů nebo služeb. Aplikovaný výzkum národní a kulturní identity poskytuje praktické využití poznatků a dovedností při utváření kulturní orientace člověka, záchraně a využití kulturního dědictví, přijímání, vytváření a uchovávání kulturních hodnot a formování kulturních způsobů soužití. Hlavním cílem programu NAKI III je přispět k tomu, aby veřejné prostředky investované do aplikovaného výzkumu v oblasti národní a kulturní identity přinášely konkrétní ekonomický či jiný společenský přínos z jejich realizace.

Podle informací z IS VaVal bylo dosud (ke květnu 2025) podpořeno 76 projektů.

Celkové výdaje na program NAKI III a výdaje ze státního rozpočtu (v mil. Kč)

Období	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Celkem
Celkové výdaje	363,16	389,475	389,48	389,475	389,475	389,475	389,48	389,475	3089,485
Výdaje SR	345	370	370	370	370	370	370	370	2935

Doba trvání projektu

Doba trvání Programu je stanovena pro období 2023 až 2030, tj. na 8 let.

Doba řešení projektů se podle znění programu schváleného vládou předpokládala v první veřejné soutěži (vyhlášené v r. 2022 na léta 2023–2027) 5 let. Druhá plánovaná veřejná soutěž, která měla být vyhlášena v r. 2023 na léta 2024–2027 s dobou trvání projektů 4 roky, byla kvůli krácení prostředků zrušena. Původně plánovaná třetí veřejná soutěž se tak stala druhou veřejnou soutěží, která má být vyhlášena v r. 2027 na léta 2028–2030, s dobou trvání projektů 3 roky.

Poskytovatel si vyhradil právo ve druhé veřejné soutěži výzkumu, vývoji a inovacích omezit možnost podávání návrhů projektů na ty tematické priority Programu, které by byly již dostatečně pokryty v první veřejné soutěži.

Podpora, její druh a velikost

Maximální intenzita podpory pro výzkumné organizace může být až 100 % za podmínky použití podpory pouze na své ne hospodářské činnosti podle čl. 2. 1. 1 odst. 19 Rámce a pokud budou dodrženy všechny související podmínky Nařízení Komise a Rámce.

Základní intenzita podpory pro podniky je 50 % pro průmyslový výzkum a 25 % pro experimentální vývoj. V souladu s Nařízením Komise (EU) je možné přiznat bonifikaci nad rámec základní intenzity podpory pro podniky podle velikosti a/nebo za splnění podmínek účinné spolupráce.

Příjemci podpory

Uchazečem, resp. příjemcem podpory z Programu, i dalším účastníkem projektu mohou být výzkumné organizace a podniky spolupracující s výzkumnými organizacemi jako jeden z příjemců v konsorciálních projektech nebo jako další účastník projektu. Jak vyplývá ze zkušeností s řešením programů NAKI a NAKI II a z analýz stavu problematiky v ČR a v zahraničí řešené Programem, jsou zaměřeni a cíle Programu takové, že je mohou realizovat z rozhodující míry jen výzkumné organizace, ve spíše výjimečných případech pak ve spolupráci s podniky.

3. 3. 2 Veřejné soutěže

V programu NAKI III prozatím není vyhlášena VS pro rok 2025.

3. 3. 3 Kontakty a doplňující informace

Ministerstvo kultury
Maltézské náměstí 1, 118 11 Praha 1
odbor výzkumu a vývoje
Úřadovna v Praze 7- Dukelských hrdinů 47
tel.: +420 224 301 431
e-mail: martina.dvorakova@mkcr.cz

Odkazy:

www.mkcr.cz, www.mkcr.cz/vyzkum-a-vyvoj-18.html

3.4 Ministerstvo obrany (MO)

Ministerstvo obrany v současnosti spravuje program aplikovaného výzkumu a experimentálního vývoje - „Ambice“ (OY), který je již v závěrečné fázi řešení projektů. Navazuje na něj nový program „Zdokonalení – podpora rozvoje oblastí posilujících Ozbrojené složky jako obranný pilíř NATO a EU“ (OX), dále jen „program Zdokonalení“.

3. 4. 1 Zdokonalení – podpora rozvoje oblastí posilujících Ozbrojené složky jako obranný pilíř NATO a EU (kód OX)

Hlavním cílem Programu je prostřednictvím výstupů, výsledků a dopadů z podpořených projektů rozvíjet v materiální i nemateriální oblasti organizační celky MO a celé spektrum schopností OS, které jsou nezbytné k zajištění obrany země a k dosažení deklarovaných politicko-vojenských ambicí ČR na národní úrovni a ve vztahu k NATO a strukturám EU. Ve vztahu k úkolům AČR se pak jedná o všestrannou podporu její plné bojeschopnosti. Program svou orientací naplňuje strategii Ministerstva obrany a související národní strategie a politiky.

Program časově i fakticky navazuje na program předchozí, rozvíjí a prohlubuje jej a uživateli tak poskytuje možnost navázat plynule na dosavadní řešení a doplnit je o nově identifikované aspekty. Program bude i s ohledem na to, že realizuje zakázku ve VaVal, naplňován projekty obranného VaVal, vycházejícími z přesně vymezených potřeb a požadavků složek MO a OS v následujících oblastech:

1. Rozvoj systémů velení a řízení, komunikačních a informačních systémů a kybernetické obrany
2. Vývoj nových zbraňových a obranných systémů
3. Účinná ochrana sil a prostředků
4. Příprava personálu
5. Přeprava, udržitelnost sil a efektivní působení sil
6. Zdravotnické zabezpečení
7. Rozvoj obranné politiky státu, podpora velení a řízení v proměnlivém bezpečnostním a operačním prostředí a role OS ve společnosti

Předpokládaná výše podpory na celou dobu programu (podle platného znění programu) v mil. Kč

Období	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Celkem
Výše podpory	48,24	170	385	395	375	250	100	1723,34

Doba trvání projektu

Doba trvání Programu je stanovena na roky 2025 až 2031, tj. 7 let.

Projekty Programu, jejichž minimální délka řešení bude 1 rok a maximální délka 4 roky, budou ukončeny nejpozději k 31. prosinci 2031. První veřejné zakázky na projekty Programu budou vyhlášeny v roce 2025.

Podpora, její druh a velikost

Způsobilé náklady budou specifikovány v zadávací dokumentaci ke každé veřejné zakázce. Podpora bude poskytována na uznané náklady projektu vymezené v souladu se zákonem č. 130/2002 Sb. Veškeré uznané náklady projektu musí být vynaloženy na činnosti přímo související s realizací projektu a musí být přiřazeny konkrétním kategoriím VaVal. Uznané náklady projektu budou hrazeny ze 100 %.

Příjemci podpory

Příjemci podpory na projekt a další účastníci projektu mohou být všechny subjekty vyhovující zákonu 130/2002 Sb.11 Podporu na projekt v tomto Programu mohou obdržet pouze ti uchazeči, kteří splňují podmínky kvalifikace uvedené v § 37 zákona č. 134/2016 Sb. Uchází-li se o řešení jednoho projektu společně více dodavatelů (uchazečů), vztahuje se povinnost prokázat splnění podmínek kvalifikace na všechny tyto dodavatele. Splnění podmínek kvalifikace prokazuje dodavatel způsobem stanoveným poskytovatelem v Zadávací dokumentaci. Splnění podmínek kvalifikace bude vyhodnoceno komisí pro přijímání návrhů projektů před hodnocením vlastních návrhů projektů. Nesplnění některé z kvalifikačních podmínek je důvodem pro vyřazení uchazeče z veřejné zakázky.

3. 4. 2 Veřejné soutěže

Veřejná zakázka a zadávání projektů bude realizováno v souladu se standardizovanými postupy, které jsou pro realizaci programů VaVal v rezortu MO nastaveny a používány.

3. 4. 3 Kontakty a doplňující informace

Ministerstvo obrany ČR

Oddělení výzkumu, vývoje a evropských fondů Odkazy:

Náměstí Svobody 471/4,

160 01 Praha 6

tel.: + 420 973 225 243

e-mail: michal.papacek@mo.gov.cz

<https://vyzkum.mo.gov.cz/>

www.army.cz

3.5 Ministerstvo průmyslu a obchodu (MPO)

V současnosti na MPO běží program The Country for the Future (FX). V tomto programu se už nepředpokládá vyhlášení další soutěže. Program TREND, který navazuje na agendu programů MPO, běží jako resortní program MPO v gesci TAČR. Nový program MPO je Program TWIST.

3. 5. 1 Program výzkumu, vývoje a inovací TWIST (kód FY)

Program výzkumu, vývoje a inovací TWIST, kde TWIST je zkratkou slov Transfer, Výzkum, Vývoj a Inovace pro Strategické Technologie začal v roce 2025.

Hlavním cílem programu je Zvýšení inovační výkonnosti firem, zejména v oblasti rozvoje nových technologií a digitalizace. Hlavního cíle bude dosaženo prostřednictvím podpory dosahování a zavádění výsledků projektů průmyslového výzkumu a experimentálního vývoje do praxe, zejména do průmyslové výroby a do nabídky produktů na trhu, a také prostřed-

nictvím vytváření vysoké přidané hodnoty v perspektivních oborech a s pomocí využívání klíčových technologií, výzkumu a inovací v oblastech inteligentní specializace.

Cíle programu budou naplňovány ve třech samostatných podprogramech:

Podprogram 1

„Aplikovaný výzkum ve strategických oblastech“ - zaměří se na podporu tvorby výsledků výzkumu a vývoje v prioritních oblastech chytré specializace, tedy doménách a misích Národní RIS3 strategie, přispívajících k rozvoji ekonomiky založené na znalostech, a využívání dosahovaných výsledků v podnikatelské činnosti (zejména pro zefektivnění výroby, zavádění nových výrobků či služeb).

Podprogram 2

„Inovace do praxe“ - smyslem podprogramu je zvýšení intenzity zavádění inovací v malých a středních podnicích v souladu s definovanými standardy Průmyslu 4.0 a klíčovými trendy perspektivních odvětví, a to podporou zavádění inovací do podnikové praxe. Záměrem je podporovat primárně inovace založené na prokazatelném využití výsledků předchozího výzkumu a vývoje, např. ze spolupráce s vysokou školou a ostatními výzkumnými organizacemi či pořízením jejich know-how. Dále budou podporovány také ostatní inovace, zejména inovace zaměřené na posílení digitalizace podniků.

Podprogram 3

„Vouchery transferu znalostí“ - zaměřuje se na zlepšení v oblasti transferu znalostí a technologií, konkrétně posílení motivace podniků využívat výsledky výzkumu a vývoje pocházející především z veřejných výzkumných institucí, ale i ostatních výzkumných organizací, včetně jejich dalších duševních aktiv, pro rozvoj komercializace výsledků a inovační výkonnosti.

Předpokládaná výše podpory na celou dobu programu (podle platného znění programu) v mil. Kč

Období	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Celkem
Výše podpory	410	715	935	935	935	735	335	5200
Celkové výdaje	670	1180	1520	1520	1520	1220	570	8200

Celkové výdaje na Program jsou rozvrženy v souladu s předpokládaným postupným vyhlášením jednotlivých veřejných soutěží a činí 8 200 mil. Kč, z toho 5 000 mil. Kč z výdajů státního rozpočtu.

Doba trvání programu a projektu

Doba trvání programu je stanovena na 1. 1. 2025 – 31. 12. 2031. Veřejné soutěže na výběr projektů do programu budou vyhlášeny počínaje rokem 2024 s tím, že je plánováno vyhlášovat několik veřejných soutěží v kalendářním roce podle potřeb jednotlivých podprogramů.

Podpora, její druh a velikost

Maximální intenzita podpory, stanovená jako procento uznaných nákladů projektu, bude vypočtena pro každý projekt i pro každého příjemce a dalšího účastníka projektu samostatně podle Nařízení GBER a Rámce, případně bude podpora poskytnuta v režimu de minimis. Za projekt může maximální intenzita podpory činit v Podprogramu 1 až 70 % celkových uznaných nákladů projektu a v Podprogramu 2 a 3 až 50 % celkových uznaných nákladů projektu.

V první veřejné soutěži na podporu projektů v podprogramu 1, vyhlášené na konci roku 2024, je maximální výše dotace na jeden projekt 30 mil. Kč, zároveň činí nejvýše 70 % způsobilých nákladů projektu a maximální délka řešení 24 měsíců a jeho začátek musí být plánován mezi 1. březnem a 1. zářím 2025.

Poskytovatel může v podmínkách každé veřejné soutěže stanovit i nižší hodnoty maximální intenzity podpory na projekt, než jsou hodnoty výše uvedené. Zároveň pro každého jednotlivého účastníka nesmí intenzita podpory překročit hodnoty v níže uvedené tabulce.

V souladu s Nařízením GBER je možné přiznat bonifikaci nad rámec základní intenzity podpory pro jednotlivé účastníky za splnění podmínek účinné spolupráce.

V případě výzkumných organizací v Podprogramu 1 činí maximální intenzita podpory 90 %, ale pouze na nehopodářské činnosti ve smyslu čl. 2. 1. 1 Rámce a při dodržení všech souvisejících podmínek Nařízení GBER a Rámce.

Maximální intenzita podpory pro jednotlivé kategorie činností a jednotlivé kategorie účastníků:

Kategorie činnosti/účastník	MP	SP	VP
Průmyslový výzkum (článek 25 GBER)	70%	60%	50%
Průmyslový výzkum v případě účinné spolupráce	80%	75%	65%
Experimentální vývoj (článek 25 GBER)	45%	35%	25%
Experimentální vývoj v případě účinné spolupráce	60%	50%	40%
Inovace určená malým a středním podnikům (čl. 28 GBER)	50%	50%	0%
Inovace postupů a organizační inovace (čl. 29 GBER)	50%	50%	0%

Příjemci podpory

Příjemci podpory se liší podle podprogramu:

Podprogram 1 - „Aplikovaný výzkum ve strategických oblastech“

Uchazeči o podporu na projekt mohou být:

- **podniky** – právnické osoby, které podle Přílohy 1 Nařízení GBER vykonávají hospodářskou činnost

Dalšími účastníky projektu mohou být:

- **podniky** (viz definice uvedená výše),
- **výzkumné organizace** – organizační složky státu nebo organizační jednotky ministerstev zabývajících se výzkumnou činností nebo právnické osoby, které splňují definici organizace pro výzkum a šíření znalostí podle Nařízení GBER a podle Rámce

Podprogram 2 - „Inovace do praxe“

Uchazeči o podporu podle Zákona mohou být podniky – právnické osoby, které podle Přílohy 1 Nařízení GBER vykonávají hospodářskou činnost, a splňují definici malého a středního podniku.

Podprogram 3 - „Vouchery transferu znalostí“

Uchazeči o podporu mohou být podniky – právnické osoby, které podle Přílohy 1 Nařízení GBER vykonávají hospodářskou činnost, a splňují definici malého a středního podniku, včetně podniků typu start-up a spin-off.

3. 5. 2 Veřejné soutěže

Program TREND vyhlašuje TA ČR – viz kapitola 3. 2. 2.

V programu TWIST je plánováno vyhlašovat několik veřejných soutěží v kalendářním roce podle potřeb jednotlivých podprogramů a možností státního rozpočtu. Budou vyhlašovány na <https://mpo.gov.cz/cz/podnikani/podpora-vyzkumu-a-vyvoje/>

3. 5. 3 Kontakty a doplňující informace

Ministerstvo průmyslu a obchodu České republiky (MPO)

Na Františku 32, 110 15 Praha 1

Odbor výzkumu, vývoje a inovací

tel.: +420 224 851 111

e-mail: jan.kulik@mpo.gov.cz

Odkazy:

<https://mpo.gov.cz/>

<https://mpo.gov.cz/cz/podnikani/podpora-vyzkumu-a-vyvoje/>

https://mpo.gov.cz/assets/cz/podnikani/podpora-vyzkumu-a-vyvoje/novinky-a-aktuality/2024/12/03_Program-TWIST_zneni-od-03-12-2024.pdf

3.6 Ministerstvo vnitra (MV)

Ministerstvo vnitra v současnosti poskytuje podporu ve čtyřech programech. Program IMPAKT, celým názvem Strategická podpora rozvoje bezpečnostního výzkumu ČR 2019–2025 (IMPAKT 1) (kód VJ) letos končí, Program bezpečnostního výzkumu ČR 2021–2026: vývoj, testování a evaluace nových bezpečnostních technologií (SECTECH) (kód VB) končí v roce 2026 a soutěž již nebude vyhlášena.

Program Otevřené výzvy v bezpečnostním výzkumu 2023–2029 Open Calls for Security Research – OPSEC (kód VK) a Program bezpečnostního výzkumu pro potřeby státu 2022–2027 (SecPro) (kód VC) běží a jsou vypisovány soutěže.

Nový program Strategická podpora rozvoje bezpečnostního výzkumu České republiky 2026–2031 (IMPAKT 2) byl schválen vládou 28. 5. 2025, ale jeho realizace je závislá na možnostech státního rozpočtu.

3. 6. 1 Otevřené výzvy v bezpečnostním výzkumu 2023–2029 Open Calls for Security Research – OPSEC (kód VK)

Hlavním cílem Programu je systematicky podněcovat a rozvíjet zájem výzkumné a inovační sféry o zapojení do řešení bezpečnostních výzev pro moderní společnost a tvořit tak základnu pro rozvoj konkurenceschopných bezpečnostních inovací. Posláním Programu je podpořit výzkumné a vývojové aktivity v oblasti bezpečnosti státu a jeho občanů v souladu s charakteristickými potřebami bezpečnostního systému a společenskými potřebami systémového charakteru v oblasti bezpečnosti, jak je vymezují platné strategické a koncepční materiály bezpečnostní politiky.

Program OPSEC je členěn na tři podprogramy:

- **Podprogram 1:** Rozvoj schopností vymáhání práva je cíleně zaměřen na priority MKBV 2017+ „Efektivní zásah“ a „Adaptabilní bezpečnostní systém“ v oblasti boje proti organizovanému zločinu a dalším závažným formám kriminality, s důrazem na priority Koncepce rozvoje Policie ČR a dalších souvisejících dokumentů
- **Podprogram 2:** Krizová připravenost bezpečnostních a záchranných sborů je cíleně zaměřen na priority MKBV2017+ „Efektivní zásah“ a „Adaptabilní bezpečnostní systém“ v oblasti krizové připravenosti bezpečnostních a záchranných sborů s důrazem na priority rozvojových dokumentů v oblasti krizového řízení a ochrany obyvatelstva
- **Podprogram 3:** Odolná společnost se zaměřuje primárně na prioritu MKBV2017+ „Resilientní komunita.“ Jedná se o podprogram charakteristický velkou diverzitou témat, specificky se jedná o témata, kde dochází k překryvu mezi činnostmi bezpečnostního systému a aktivitami dalších aktérů jako je například prevence kriminality, environmentální bezpečnost či ochrana obyvatelstva

Podle informací z IS VaVal bylo dosud (ke květnu 2025) podpořeno 51 projektů.

Předpokládaná výše podpory na celou dobu programu (podle platného znění programu) v mil. Kč

Období	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Celkem
Veřejné	288	278	300	300	300	300	300	2066
Neveřejné	30	50	50	50	50	50	50	330
Celkem	330	350	350	350	350	350	350	2396

Doba trvání projektu

Doba trvání Programu je stanovena od 1. 1. 2023 do 31. 12. 2029. Programy veřejné soutěže mají v systému účelové podpory bezpečnostního výzkumu stabilizační úlohu, proto je doba realizace Programu 7 let, přičemž platí, že délka projektů nepřekročí 4 roky, aby nedocházelo ke snižování bezpečnostního přínosu z výsledků. Délka programových projektů je proto stanovena na 24–48 měsíců. Vyhlášení 1. veřejné soutěže proběhlo v roce 2022. Celkově se v Programu předpokládá vyhlášení minimálně 3 veřejných soutěží. Poskytovatel předběžně předpokládá vyhlášení dalších soutěží v letech 2024 a 2025.

Podpora, její druh a velikost

Maximální možná intenzita podpory projektu je stanovena na 100 % uznatelných nákladů. Příjemcům – podnikům, bude poskytována podpora dle Nařízení Komise a příjemcům – výzkumným organizacím, bude podpora poskytována dle Rámce.

Program podporuje 3 charakteristické typy projektů, v zásadě odpovídající členění na aplikovaný výzkum a experimentální vývoj. Pro každý z uvedených typů se stanoví další limity podpory samostatně, za účelem alespoň částečného sdílení rizika mezi uchazečem a poskytovatelem.

Příjemci podpory

Uchazečem, respektive příjemcem podpory na projekt podle zákona č. 130/2002 Sb., Rámce a Nařízení Komise mohou být:

- Organizace pro výzkum a šíření znalostí (VO) – právnické osoby, které splňují definici výzkumné organizace podle čl. 2 odst. 83 Nařízení Komise a dle zákona č. 130/2002 Sb., a které řeší projekt ve spolupráci s dalšími účastníky.
- Podniky – právnické i fyzické osoby vykonávající hospodářskou činnost, bez ohledu na právní formu (příloha 1 Nařízení Komise), které řeší projekt samostatně nebo ve spolupráci s dalšími účastníky a prokáží schopnost projekt spolufinancovat z neveřejných prostředků.

3. 6. 2 Program bezpečnostního výzkumu pro potřeby státu 2022–2027 (SecPro) (kód VC)

Program je určen k naplňování konkrétních výzkumných potřeb orgánů státní správy podílejících se na plnění úkolů v rámci systému vnitřní bezpečnosti a ochrany obyvatelstva ČR. Uživatelem výsledků Programu, bude stát, tj. příslušný orgán státní správy, který své výzkumné potřeby předložil poskytovateli.

Hlavním cílem Programu je zvýšení bezpečnosti státu a občanů ČR prostřednictvím podpory výzkumných potřeb orgánů státní správy, které umožní jednotlivým aktérům na poli zajišťování bezpečnosti získávat, osvojovat si, udržovat a rozvíjet potřebné specifické schopnosti pro efektivní zabezpečování úkolů v jejich působnosti.

Program se svým způsobem zaměřuje na odstraňování inovačních bariér. Nejde však o bariéry pro uvádění slibných technologií na trhy (jako v případě programu SECTECH), nýbrž bariéry pro zavádění inovativních řešení do bezpečnostní praxe. Nejzásadnějšími z nich jsou mnohdy zcela specifické kvalitativní požadavky na technologie v kombinaci s velmi omezeným trhem, citlivost knowhow či dat, která je nutné s řešitelem sdílet nebo striktní nutnost integrace do stávajících systémů uživatele. Tyto požadavky zásadně omezují dostupnost technologií v řadě oblastí, ve kterých inovační potřeby existují. Vlastní vývoj s úzkým zapojením uživatele, tzv. odborného gestora, pomáhá tuto překážku překonat.

Vzhledem k charakteru programu i způsobům a limitům nakládání s výsledky jsou dílčí cíle programu orientovány především na podporu projektů, které vyžadují kontrolu nakládání s výsledky, sdílení know-how o taktice nebo postupech bezpečnostních sborů nebo vstup/vhled do stávajících systémů konečných uživatelů. Hlavní cíl programu proto bude naplňován podporou potřeb zaměřených na některý z následujících dílčích cílů programu:

- 1) Citlivý výzkum ve prospěch státu
- 2) Analytická podpora, standardy, evaluace a inovace v bezpečnostní politice i praxi a v krizovém řízení
- 3) Nejmodernější technologie pro rozvoj schopností bezpečnostního systému

Podle informací z IS VaVal bylo dosud (ke květnu 2025) podpořeno 13 projektů.

Předpokládaná výše podpory na celou dobu programu (podle platného znění programu) – v mil. Kč

Období	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Celkem
Výše veřejné podpory	100	110	150	150	150	120	780

Doba trvání projektu

Doba trvání Programu je stanovena od 1. 1. 2022 do 31. 12. 2027. Veřejné zakázky budou zadávány od roku 2021 do roku 2026. Na základě cyklicky poptávaných výzkumných potřeb (identifikace výzkumných potřeb) bude na výzkumné projekty poskytována podpora od 1. 1. 2022.

V odůvodněných případech lze předkládat výzkumné potřeby i mimo identifikaci výzkumných potřeb. Odůvodněnými případy se rozumí především nutnost flexibilní reakce na mimořádné bezpečnostní hrozby, flexibilní podpora při mimořádných událostech či nouzových a krizových stavech.

Minimální doba realizace schválených veřejných zakázek je vzhledem k vývojovému zaměření a rozdílnému charakteru realizovaných potřeb stanovena na 6 měsíců. Maximální doba realizace je omezena na 36 měsíců.

Jedinou výjimku z tohoto pravidla tvoří tzv. longitudinální studie a tvorba speciálních databází (dílní cíle 2e a 2f), které budou jako potenciální potřeby poptány pouze v první identifikaci výzkumných potřeb. U těchto projektů se předpokládá velmi specifické zacílení, trvání zadané první etapy po celou délku programu a realizace navazujících etap v navazujících programech bezpečnostního výzkumu.

Podpora, její druh a velikost

Podíl výdajů státního rozpočtu na celkových výdajích reflektuje způsob výběru projektů formou veřejných zakázek, jejichž uznané náklady budou hrazeny v plné výši, tzn. nejvyšší povolená intenzita podpory je 100 %.

Příjemci podpory

V souladu s § 2 odst. 2 písm. b) zákona č. 130/2002 Sb. může být uchazečem o účelovou podporu organizační složka státu nebo organizační jednotka ministerstva zabývající se výzkumem a vývojem a dále právnická, nebo fyzická osoba. Z hlediska Rámce a Nařízení se jedná o Organizace pro výzkum a šíření znalostí (VO) a podniky. Bližší specifikace bude v konkrétní výzvě.

3. 6. 3 Strategická podpora rozvoje bezpečnostního výzkumu ČR 2026–2031 (IMPAKT 2) (kód VL)

Hlavním cílem programu IMPAKT 2 je soustředěná mobilizace potenciálu akademického a veřejného výzkumného sektoru v oblastech spolupráce a koordinace výzkumných agend výzkumných organizací, mezinárodní spolupráce a rozvoje lidských zdrojů (institucionálního zázemí) pro rozvoj bezpečnostního výzkumu, která přispěje k vytvoření prostředí pro synergickou a dlouhodobou výzkumnou podporu bezpečnostního systému ČR.

Program se dělí na 3 podprogramy zcela odlišného charakteru, mezi nimiž (ale i ve vztahu k iniciativám již existujícím v národním výzkumném prostředí) existují silné synergické efekty.

Podprogram 1 – Centra spolupráce v bezpečnostním výzkumu

Cílem PP 1 „Centra spolupráce v bezpečnostním výzkumu“ je posílit znalostní a výzkumnou základnu bezpečnostního systému prostřednictvím vytvoření Center spolupráce v bezpečnostním výzkumu, která zajistí:

- integraci a koordinaci výzkumných aktivit v prioritních oblastech napříč výzkumnou komunitou
- efektivní šíření znalostí a technologií mezi výzkumnou komunitou a koncovými uživateli;
- dlouhodobý rozvoj odborných kapacit a aplikovaných znalostí v klíčových oblastech, které odpovídají dlouhodobým potřebám bezpečnostního systému

Podprogram 2 – Internacionalizace bezpečnostního výzkumu

Cílem PP 2 „Internacionalizace bezpečnostního výzkumu“ je rozvinout mezinárodní spolupráci v oblasti bezpečnostního výzkumu za účelem získání a sdílení klíčových poznatků a posílení globální konkurenceschopnosti domácí výzkumné komunity. To zahrnuje:

- podpora projektových iniciativ: zajistit podporu českých pracovišť při realizaci mezinárodních projektů v klíčových oblastech bezpečnostního výzkumu
- rozvoj specializované spolupráce: podporovat spolupráci ve vysoce specializovaných tématech relevantních pro bezpečnostní systém
- budování mezinárodních vztahů: prohlubovat vztahy mezi českými vědeckými institucemi a zahraničními partnery za účelem dlouhodobé spolupráce a sdílení know-how

Podprogram 3 – Lidské zdroje pro bezpečnostní výzkum

Cílem PP 3 „Lidské zdroje pro bezpečnostní výzkum“ je mobilizovat lidský potenciál nezbytný pro rozvoj bezpečnostního výzkumu. Jeho cílem je podpořit iniciativy zaměřené na profesní růst a dlouhodobý rozvoj odborné způsobilosti v oblasti bezpečnostního výzkumu.

Předpokládaná výše podpory na celou dobu programu (podle platného znění programu) v mil. Kč

Období	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Celkem
PP1	108	216	252	252	234	216	1278
PP2	22,5	45	52,5	52,5	48,75	45	266,25
PP3	19,5	39	45,5	45,5	42,25	39	230,75
Celkem	150	300	350	350	325	300	1775

Doba trvání projektu a programu

Doba trvání Programu je stanovena od 1. 1. 2026 do 31. 12. 2031.

Veřejné soutěže na výběr projektů k podpoře v tomto Programu budou vyhlašovány podle harmonogramu pro jednotlivé podprogramy. Výzvy budou realizovány s ohledem na finanční možnosti státního rozpočtu a potřeby vztahující se k plnění cílů Programu.

Projekty realizované v rámci Programu musí být ukončeny nejpozději do 31. 12. 2031. Maximální délka projektu v podprogramu 1 je 6 let, v podprogramech 2 a 3 jsou to 3 roky. Minimální délka projektu je 12 měsíců.

Podpora, její druh a velikost

S ohledem na omezení Programu na výzkumné organizace se nepředpokládá spoluúčast ze soukromých prostředků. Očekává se tedy intenzita podpory 100 % způsobilých nákladů projektů u všech tří podprogramů.

Protože PP 1 synergicky doplňuje program institucionální podpory Ministerstva vnitra (tj. podporovat obsah, který není v institucionální podpoře řešen), bude participace příjemců institucionální podpory Ministerstva vnitra omezena na max. 20 % celkové finanční podpory projektu (toto omezení se týká pouze PP 1). Finanční rozsah podpory jednotlivých projektů celkem i na jeden rok bude pro všechny podprogramy stanoven v zadávací dokumentaci příslušné veřejné soutěže.

Příjemci podpory

V souladu s právním rámcem Programu a v návaznosti na účel Programu jsou způsobilými uchazeči, resp. potenciálními příjemci podpory pouze:

- Organizace pro výzkum a šíření znalostí (dále jen „výzkumné organizace“) – právnické osoby, které splňují definici výzkumné organizace podle čl. 2 odst. 83 Nařízení a dle zákona o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací, a které řeší projekt samostatně nebo ve spolupráci s dalšími účastníky.

3. 6. 4 Veřejné soutěže

V programu Otevřené výzvy v bezpečnostním výzkumu 2023 – 2029 Open Calls for Security Research – OPSEC byla vyhlášena 2. veřejná soutěž dne 2. dubna 2025. Návrh projektu musel být podán prostřednictvím informačního systému TA ČR), a to v době trvání soutěžní lhůty, tj. od 3. dubna 2025 do 16:00 dne 28. května 2025.

V roce 2025 byla vyhlášena třetí identifikace výzkumných potřeb v programu veřejných zakázek (v programu bezpečnostního výzkumu pro potřeby státu 2022–2027 (SecPro)). Návrhy výzkumných potřeb bylo možné zaslat do 14. února 2025.

U programu Strategická podpora rozvoje bezpečnostního výzkumu ČR 2026–2031 (IMPAKT 2) by dle programu měla proběhnout 1. veřejná soutěž už v roce 2025.

3. 6. 5 Kontakty a doplňující informace

Ministerstvo vnitra
Odbor bezpečnostního výzkumu a policejního vzdělávání
Nad Štolou 3, 170 00 Praha 7
tel.: +420 974 832 746
e-mail: obv@mv.gov.cz

Odkazy:

<https://mv.gov.cz/>

<https://mv.gov.cz/vyzkum/clanek/zakladni-informace-o-bezpecnostnim-vyzkumu-bezpecnostni-vyzkum.aspx>

3.7 Ministerstvo zdravotnictví (MZ)

Ministerstvo zdravotnictví v současnosti poskytuje podporu ve dvou programech. Program na podporu zdravotnického aplikovaného výzkumu na léta 2020–2026 (NU), který pouze dobíhá a v roce 2026 končí a Program na podporu zdravotnického aplikovaného výzkumu na léta 2024–2030(kód NW).“

3. 7. 1 Program na podporu zdravotnického aplikovaného výzkumu na léta 2024–2030(kód NW)

Program navazuje na předchozí programy zdravotnického aplikovaného výzkumu. Hlavním cílem Programu je prostřednictvím výstupů a dopadů z podpořených projektů přispět k zajištění a dalšímu rozvoji mezinárodně kompetitivního zdravotnického výzkumu České republiky, jehož úroveň bude srovnatelná s vyspělými státy Evropské unie. Realizace Programu následně přispěje k zajištění vývoje prakticky využitelných výsledků pro potřeby zdravotnictví, a to v oblasti veřejného zdraví, objasňování patogeneze a rozvoje chorob, či hledání inovativních řešení pro medicínu, se zřetelem k dodržení maximální efektivity užití veřejných prostředků. V rámci podpořených projektů bude dosaženo nových poznatků, jejichž konkrétní záměr nebo cíl bude směřovat ke zlepšení klinických postupů v diagnostice, léčbě a prevenci při řešení nejčastějších, ale i vzácných nebo zcela nových onemocnění. Ve střednědobém i dlouhodobém horizontu bude mít realizace Programu pozitivní dopad na zabezpečení aktuálních potřeb zdravotnictví v České republice a napomůže k celkovému zlepšování lidského zdraví, ať už v kontextu české populace nebo v celosvětovém měřítku.

Program je členěn do třech hlavních tematických celků reflektujících strategické oblasti zdravotnického výzkumu v České republice:

- Veřejné zdraví
- Patogeneze a rozvoj chorob;
- Inovativní řešení pro medicínu

Předpokládaná výše podpory na celou dobu programu (podle platného znění programu) – v mil. Kč

Období	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Celkem
Celkové výdaje	330	850	1380	1655	1380	970	572,5	7137,5
Výdaje státního rozpočtu	300	775	1275	1525	1275	900	537,5	6587,5
Neveřejné zdroje	30	75	105	130	105	70	35	550

Doba trvání projektu a programu

Doba trvání Programu je stanovena v letech 2024 až 2030, tj. 7 let. Doba trvání projektu bude

nejméně 3 roky, nejdéle 7 let s tím, že v jednotlivých veřejných soutěžích ve výzkumu, experimentálním vývoji a inovacích bude jejich délka stanovena tak, aby byly optimálně využity disponibilní výdaje státního rozpočtu. Projekty realizované v rámci Programu musí být ukončeny nejpozději do 31. 12. 2030. Bližší specifikace bude uvedena v zadávací dokumentaci veřejné soutěže.

Podpora, její druh a velikost

Podpora bude poskytována formou dotace na uznané náklady právníkům nebo fyzickým osobám, formou zvýšení výdajů organizačních složek státu nebo organizačních jednotek ministerstev.

Intenzita podpory, stanovená jako procento uznaných nákladů projektu, bude vypočtena pro každý programový projekt i pro každého příjemce a dalšího účastníka samostatně podle Nařízení Komise. Nejvyšší povolená intenzita podpory na jeden projekt může být v souladu se zákonem č. 130/2002 Sb. a Nařízením Komise pro projekty, jichž se účastní pouze výzkumné organizace, až 100 % celkových uznaných nákladů, a to na nehopodářské činnosti výzkumných organizací dle bodu 20 a následujících Rámce. Pro projekty, jichž se účastní podniky, budou nejvyšší povolené intenzity podpory pro aplikovaný výzkum¹ a jednotlivé kategorie příjemců a dalších účastníků uvedeny v zadávací dokumentaci každé veřejné soutěže dle aktuálních předpisů Evropské unie.

Povolená intenzita podpory dle kategorie výzkumu a podniků

Období	Malý podnik	Střední podnik	Velký podnik
Základní výzkum	100%	100%	100%
Průmyslový výzkum	70%	60%	50%
Průmyslový výzkum v případě:			
▪ účinné spolupráce mezi podniky; pro velké podniky: přeshraniční spolupráce nejméně s jedním malým nebo středním podnikem	80%	75%	65%
▪ spolupráce podniku s výzkumnou organizací			
▪ veřejného šíření výsledků			
Experimentální vývoj	45%	35%	25%
Experimentální vývoj v případě:			

Období	Malý podnik	Střední podnik	Velký podnik
- účinné spolupráce mezi podniky; pro velké podniky: přeshraniční spolupráce nejméně s jedním malým nebo středním podnikem - spolupráce podniku s výzkumnou organizací - veřejného šíření výsledků	60%	50%	40%

Příjemci podpory

Uchazečem, resp. příjemcem podpory z Programu na projekt podle zákona č. 130/2002 Sb., Nařízení Komise a Rámce, i dalším účastníkem projektu mohou být:

- Organizace pro výzkum a šíření znalostí (dále jen „výzkumné organizace“) – právnické osoby, které splňují definici výzkumné organizace podle Nařízení Komise a které řeší projekt samostatně, nebo ve spolupráci s dalšími účastníky a prokáží schopnost projekt spolufinancovat z neveřejných prostředků
- Podniky – právnické i fyzické osoby, které podle Přílohy 1 Nařízení Komise vykonávají hospodářskou činnost a které řeší projekt samostatně, nebo ve spolupráci s dalšími účastníky a prokáží schopnost projekt spolufinancovat z neveřejných prostředků. Příjemcem podpory v souladu s čl. 1 odst. 4 písm. a) Nařízení Komise nemůže být podnik, na který byl vydán inkasní příkaz

3. 7. 2 Veřejné soutěže

V rámci Programu je plánováno vyhlášení celkem 4 jednostupňových veřejných soutěží. Veřejná soutěž byla vyhlášena poprvé v roce 2023 se zahájením poskytování podpory v roce 2024. Následně je plánováno každoroční vyhlášení veřejných soutěží v letech 2024, 2025 a 2026, se zahájením poskytování podpory v letech 2025, 2026 a 2027 s tím, že do veřejné soutěže vyhlášené v roce 2026 se budou moci přihlásit projekty s maximální délkou trvání 4 roky.

3. 7. 3 Kontakty a doplňující informace

Agentura pro zdravotnický výzkum České republiky (AZV ČR)
Ministerstvo zdravotnictví
Oddělení vědy a výzkumu
(Agentura pro zdravotnický výzkum České republiky)
Ruská 2412/85, 100 05 Praha 10
Ing. Iva Vrbíková
tel: +420 271 019 257
e-mail: info@azvcr.cz

Odkazy: <https://mzd.gov.cz/category/veda-a-lekarska-povolani/veda-a-vyzkum/>
www.azvcr.cz

3.8 Ministerstvo zemědělství (MZe)

V současné době na Ministerstvu zemědělství probíhá řešení dvou programů. Program aplikovaného výzkumu Ministerstva zemědělství na období 2017–2025, ZEMĚ (kód QK) dobíhá a nebude už vyhlášena nová soutěž. V novém Programu na podporu aplikovaného výzkumu MZe na období 2024–2032 ZEMĚ II (kód QL) soutěže vyhlášovány budou.

3. 8. 1 Program na podporu aplikovaného výzkumu MZe na období 2024–2032 ZEMĚ II (kód QL)

Cíle Programu jsou plně kompatibilní a mají přímou vazbu na Národní politiku VaVal 2021+ a navazující Národní priority orientovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací do roku 2030. NPOV poskytují základní směry zaměření především aplikovaného výzkumu v oblastech, které jsou relevantní rovněž pro Ministerstvo zemědělství. Dalším strategickým dokumentem, na který tento Program reaguje je Národní RIS3 strategie, kde relevantními doménami jsou především zelené technologie, bioekonomika a udržitelné potravinové zdroje. Cíle Programu také reflektují Strategii resortu Ministerstva zemědělství s výhledem do roku 2030 a nezbytně také reagují na Koncepti VaVal MZe 2023+.

Hlavní (globální) cíl – Rozvoj udržitelného zemědělství prostřednictvím nových výzkumných poznatků je vyhodnocován prostřednictvím čtyř specifických cílů:

- Specifický cíl 1.** - Rozvoj inovativního zemědělství, potravinářství, vodního hospodářství a lesnictví prostřednictvím nových postupů a technologií
- Vychází ze základního poslání Programu a zahrnuje směřování výzkumných institucí a soukromých podniků k prioritním tématům zemědělského výzkumu dle potřeb zemědělského resortu
- Specifický cíl 2.** Propagace zemědělského výzkumu, jeho výsledků a příbuzných témat směrem k odborné a laické veřejnosti
- Navazuje na Očekávané výsledky Programu a zvyšuje povědomí veřejnosti o důležitosti, tématech a výsledcích zemědělského výzkumu. V podporovaných projektech klade důraz na šíření jejich výsledků, včetně jejich popularizace
- Specifický cíl 3.** Rozvoj tvorby politik v agrárním sektoru
- Podpora výzkumu směřujícího k tvorbě nové politiky (konceptů, strategií, nástrojů a legislativy) založené na poznatcích (Evidence-Based Policy)
- Specifický cíl 4.** Řešení výzkumných potřeb pro podporu veřejné správy v agrárním sektoru
- Aktivní vyhledávání aktuálních výzkumných potřeb resortu zemědělství a jejich řešení ve spolupráci s výzkumnými institucemi

Předpokládaná výše podpory na celou dobu programu (podle platného znění programu) v mil. Kč

Období	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	Celkem
Výdaje ze státního rozpočtu	300	580	1000	1000	1160	1160	1160	990	750	8100
Ostatní výdaje	40	80	135	135	165	165	170	145	110	1145
Výdaje celkem	340	660	1135	1135	1325	1325	1330	1135	860	9245

Doba trvání projektu a programu

Doba trvání Programu se předpokládá v letech 2024 až 2032, tj. 9 let.

Veřejná soutěž na výběr projektů do Programu bude vyhlášena poprvé v roce 2023 se zahájením poskytování podpory v roce 2024. Následně se předpokládá vyhlášení veřejných soutěží v letech 2024, 2025, 2027, 2028 a 2029, celkem se tak v Programu počítá s vyhlášením 6 veřejných soutěží. Maximální délka řešení projektů v tomto Programu je stanovena na 6 let (různě u jednotlivých podprogramů). V roce 2025 bude navíc v podprogramu I vyhlášena veřejná soutěž na podporu strategických projektů transdisciplinární povahy, jejichž cílem bude přispět k rozvoji poznání v definovaných klíčových oblastech a přinést výsledky uplatnitelné v praxi. U těchto projektů se počítá s dobou řešení 6 let.

Doba řešení projektů nesmí přesáhnout dobu trvání Programu.

Podpora, její druh a velikost

Intenzita podpory, stanovená jako procentní podíl výše podpory a způsobilých nákladů projektu celkem, bude vypočtena pro každý projekt i pro každého příjemce a dalšího účastníka samostatně. V případě, že bude podpora poskytována podnikům dle GBER a nepřekročí nejvyšší povolenou intenzitu podpory určenou GBER.

V souladu s GBER je možné přiznat bonifikaci nad rámec základní intenzity podpory pro relevantní účastníky za splnění podmínek účinné spolupráce. Za účinnou spolupráci se v souladu s čl. 2 odst. 90 GBER a Rámcem považuje spolupráce nejméně dvou nezávislých stran za účelem výměny znalostí či technologií nebo k dosažení společného cíle na základě dělby práce, kde příslušné strany společně stanoví rozsah projektu spolupráce, přispívají k jeho realizaci a sdílejí jeho rizika a výsledky. Náklady na projekt může nést v plné výši jedna či více stran. Za formy spolupráce nejsou považovány smluvní výzkum a poskytování výzkumných služeb.

V projektech nebude povoleno čerpání finančních prostředků na stejné způsobilé náklady z jiných národních nebo evropských zdrojů. Uchazeči budou povinni upozornit na veřejnou podporu identického nebo podobného projektu či části projektu, který řeší s podporou z veřejných zdrojů.

Příjemci podpory

Uchazečem, respektive příjemcem podpory na projekt podle zákona o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací, Rámce a GBER, mohou být:

• **Výzkumné organizace** – právnické osoby, definované jako „organizace pro výzkum a šíření znalostí“ podle čl. 2 odst. 83 GBER a dle zákona o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací. Tyto organizace mohou řešit projekt samostatně nebo ve spolupráci s dalšími účastníky. Pokud výzkumné organizace vykonávají kromě nehmotných činností i hospodářské činnosti, mají povinnost vést oddělené účetnictví pro náklady a příjmy z těchto hospodářských činností

• **Podniky** – právnické i fyzické osoby vykonávající hospodářskou činnost, bez ohledu na právní formu (Příloha I GBER), které řeší projekt samostatně nebo ve spolupráci s dalšími účastníky a prokáží schopnost projekt spolufinancovat z neveřejných prostředků

• **Organizační složky státu** dle § 3 odst. 1 zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích a jimi zřízené příspěvkové organizace dle § 54 téhož zákona

Případná spolupráce podniků a výzkumných organizací, případně dalších fyzických a právnických osob nesmí podnikům poskytovat nepřímé výhody prostřednictvím výzkumné organizace.

3. 8. 2 Veřejné soutěže

3. veřejná soutěž na výběr projektů do Programu na podporu aplikovaného výzkumu MZe na období 2024–2032 ZEMĚ II byla vyhlášena 16. dubna 2025. Termín pro podávání návrhů projektů končí 4. června 2025

3. 8. 3 Kontakty a doplňující informace

Národní agentura pro zemědělský výzkum (NAZV) byla zřízena Ministerstvem zemědělství ČR. Je součástí odboru výzkumu, vzdělávání a poradenství Ministerstva zemědělství. NAZV zajišťuje veřejné soutěže na projekty VaV podle podmínek a kritérií stanovených MZe ve spolupráci s programovými komisemi, které jsou jmenovány náměstkem ministra zemědělství.

Ministerstvo zemědělství
Odbor precizního zemědělství, výzkumu a vzdělávání
Oddělení NAZV
Těšnov 65/17, Praha 1, 110 00
e-mail: info@mze.cz

Odkazy:

<https://mze.gov.cz/public/portal/mze/>
<http://eagri.cz/public/web/mze/poradenstvi-a-vyzkum/vyzkum-a-vyvoj/narodni-agentura-pro-zemedelsky-vyzkum/>

3.9 Souhrn výzev v aktuálních programech podpory

Poskytovatel	Kód	Název aktivity	Zahájení	Ukončení	Výzva v roce 2025	Další výzvy
GA ČR	GA	Standartní projekty	1993	-	A	A
GA ČR	GC	Mezinárodní projekty	1994	-	A	A
GA ČR	GF	LA granty	2014	-	A	A
GA ČR	GX	Excelence v základním výzkumu EXPRO	2018	-	A	A
GA ČR	GM	JUNIOR STAR	2020	-	A	A
GA ČR	GN	POSTDOC INDIVIDUAL FELLOWSHIP	2021	-	A	A
GA ČR	GX	Grantové projekty EXPRO	2019	2030	N	N
GA ČR	GY	Návratové granty	2025	2035	A	A
TA ČR	TT	BETA 3	2023	2031	A	A
TA ČR	TS	THÉTA 2	2024	2031	A	A
TA ČR	TQ	SIGMA	2022	2035	A	A
TA ČR/MPO	QZ	PRODEF	2024	2031	A	A
TA ČR/MPO	FW	TREND	2020	2030	N	N
TA ČR/MŽP	SQ	Prostředí pro život 2	2024	2033	A	A
TA ČR/MD	CL	DOPRAVA 2030	2023	2030	A	A
MK	DH	Program NAKI III	2023	2030	N	A
MO	OY	Ambice	2020	2026	N	N
MO	OX	Zdokonalení	2025	2031	N	N
MPO	FX	The Country for Future	2020	2027	N	N
MPO	FY	TWIST	2025	2031	A	A
MV	VJ	IMPAKT 1	2019	2025	N	N
MV	VB	SECTECH	2021	2026	N	N
MV	VK	OPSEC	2023	2029	A	A
MV	VC	SecPro	2022	2027	A	A
MV	VL	IMPAKT 2	2026	2031	A	A

Probíhající soutěže lze nalézt na stránkách RVVI

<https://www.isvavai.cz/ves?s=probihajici-souteze>

Další užitečné informace pak poskytuje například portál <https://vedavyzkum.cz/>.

4. OPERAČNÍ PROGRAMY NA PODPORU VÝZKUMU A VÝVOJE V ČR

Operační programy představují základní nástroj pro čerpání prostředků z fondů Evropské unie v rámci politiky soudržnosti a dalších evropských iniciativ. V programovém období 2021–2027 má Česká republika k dispozici přibližně 550 miliard korun z fondů politiky soudržnosti a spolu s dalšími evropskými nástroji může celková částka dosáhnout až 960 miliard korun. Tyto prostředky jsou určeny na podporu hospodářského, sociálního a územního rozvoje, s důrazem na posílení konkurenceschopnosti, udržitelný rozvoj, energetickou transformaci, inovace a digitální infrastrukturu.

Operační programy pro nové období navazují na minulé programové období 2014–2020, během něhož se České republice podařilo využít většinu vyčleněných prostředků. Klíčovým cílem pro období 2021–2027 je zajistit efektivní a cílené využití financí, které přispějí k rozvoji regionů, podpoře výzkumu a vývoje, modernizaci podnikatelského prostředí, zlepšení dopravní a environmentální infrastruktury a k dosažení cílů Zelené dohody pro Evropu.

Čerpání prostředků probíhá prostřednictvím schválených operačních programů, mezi které patří například Operační program Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost (OP TAK), Operační program Jan Amos Komenský (OP JAK), Operační program Doprava (OP D), Operační program Životní prostředí (OP ŽP) a další. Každý z programů má stanovené priority a cíle, které odpovídají strategickým potřebám České republiky i požadavkům Evropské unie.

Česká republika se v tomto období soustředí na zvýšení kvality čerpání, důslednou kontrolu efektivity projektů a naplňování strategických cílů EU i národních rozvojových dokumentů.

Operační programy, které mají přímou návaznost na výzkum a vývoj, jsou:

- Operační program Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost 2021-2027 (OP TAK)
- Operační program Jan Amos Komenský 2021-2027 (OP JAK)

Zatímco OP JAK v gesci MŠMT je spolufinancován z výdajů státního rozpočtu na výzkum, vývoj a inovace (v r. 2025 ve výši 1,9 mld. Kč), OP TAK již ve stávajícím období z výdajů státního rozpočtu na výzkum, vývoj a inovace není spolufinancován, vzhledem k tomu že podíl ČR zajišťují již plně soukromé zdroje podniků.

Národní plán obnovy (NPO) není operačním programem, ale finančním nástrojem EU pro oživení a odolnost (Recovery and Resilience Facility), původně zřízený k potlačení následků pandemie.

4.1 Operační program Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost 2021-2027 (OP TAK)

Operační program Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost (OP TAK) představuje klíčový nástroj podpory českých podnikatelů v programovém období 2021–2027. Z Evropského fondu pro regionální rozvoj (EFRR) je pro tento program vyčleněno celkem 3,2 miliardy EUR, což odpovídá přibližně 81,5 miliardy Kč. Tyto prostředky jsou určeny na spolufinancování podnikatelských projektů zaměřených na:

- výzkum, vývoj a inovace,
- digitalizaci a rozvoj digitální infrastruktury,
- podporu podnikání,
- chytrou a udržitelnou energetiku
- a cirkulární ekonomiku

Řídicím orgánem OP TAK je Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR (MPO). Roli zprostředkujícího subjektu plní Agentura pro podnikání a inovace (API).

Program je strukturován do pěti prioritních os, které jsou dále rozpracovány do specifických cílů a podporovaných aktivit. O podporu z OP TAK mohou žádat podnikatelské subjekty z celé České republiky, s výjimkou projektů realizovaných na území hlavního města Prahy.

Výzkum, vývoj a inovace – zejména z pohledu podnikové sféry a efektivního využívání výsledků výzkumu pro inovace – představují zásadní oblast, která bude v nadcházejících letech určovat úspěch České republiky na cestě k transformaci v znalostní ekonomiku a jejímu zařazení mezi technologicky nejvyspělejší země světa. O to důležitější je, aby podpora poskytovaná z OP TAK dosahovala maximálního efektu a skutečně napomáhala rozvoji inovačních a digitalizačních aktivit českých podniků. Česká republika se podle souhrnného inovačního indexu za rok 2021 umístila na 17. místě v EU a od roku 2010 je součástí skupiny tzv. průměrných inovátorů.

OP TAK (jehož pracovní název zněl OP Konkurenceschopnost) přímo navazuje na zkušenosti z předchozího Operačního programu Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost (OP PIK) a staví na osvědčených postupech i výsledcích tohoto programu.

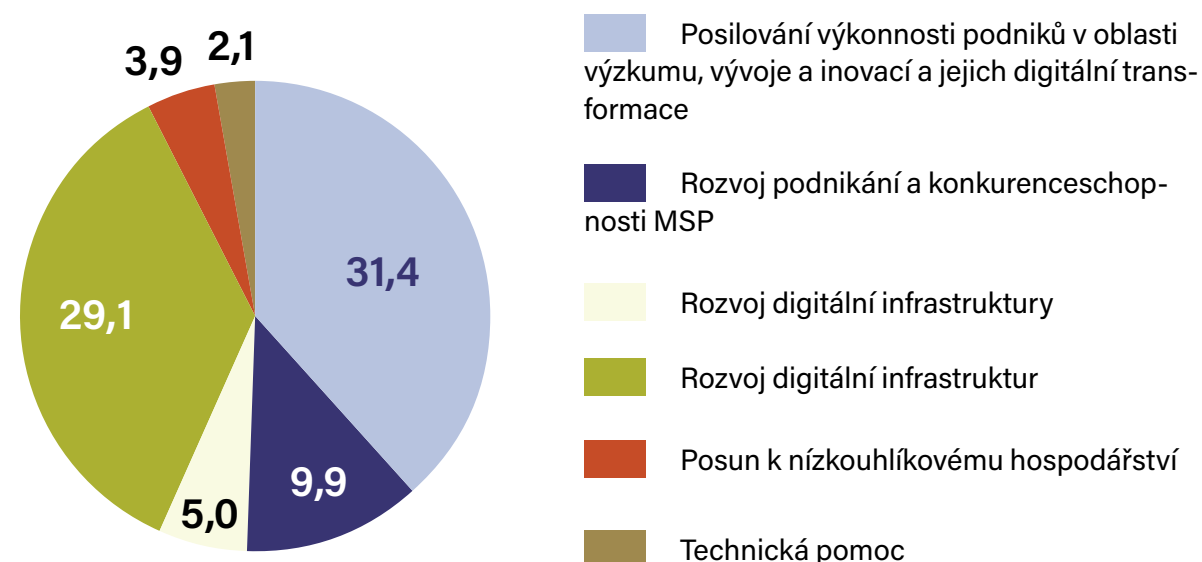
4.1.1 Struktura programu

Celková alokace programu byla stanovena na 3,1 mld. EUR. Program má definovaných 5 základních priorit:

- **Priorita 1:** Posilování výkonnosti podniků v oblasti výzkumu, vývoje a inovací a jejich digitální transformace
- **Priorita 2:** Rozvoj podnikání a konkurenceschopnosti MSP
- **Priorita 3:** Rozvoj digitální infrastruktury

- **Priorita 4:** Posun k nízkouhlíkovému hospodářství
- **Priorita 5:** Efektivnější nakládání se zdroji
- **Technická pomoc**

Finanční alokace jednotlivých aktivit (mil. Kč)

Priorita OP TAK se dále dělí do Specifických cílů, v rámci nichž jsou vyhlašovány konkrétní výzvy na podporu jednotlivých aktivit. Specifické cíle zaměřené na výzkum a vývoj, nebo podporu VaV obsahují, jsou celkem 2.

SC 1.1: Rozvoj a posílení výzkumných a inovačních kapacit a zavádění pokročilých technologií

Předpokládaná alokace: 24 mld. Kč. Velikost podniku je MSP i VP, navazuje na programy OP PIK: Inovační vouchery, Proof of Concept, Inovace, Aplikace, Potenciál, Partnerství znalostního transferu, Spolupráce, Služby infrastruktury.

Podporované aktivity:

- **Realizace podnikového Val, zejména ve spolupráci s VO - podle priorit RIS3:** Jedná se o podporu projektů průmyslového výzkumu a experimentálního vývoje, jejichž hlavním cílem je tvorba nových znalostí potřebných pro vývoj nových produktů, materiálů, technologií a služeb. Opatření jsou zaměřená na podporu projektů Val (realizovaného zejména ve spolupráci podniků s VO), jejichž zaměření odpovídá prioritám Národní RIS3 strategie

▪ **Zavádění výsledků výzkumu a vývoje ve formě inovací do podnikové praxe, zavádění organizačních a procesních inovací, ochrana a využívání duševního vlastnictví:**

Typovým inovačním projektem je zavedení nových výrobků a služeb do výroby a jejich uvedení na trh a dále pak zvýšení efektivnosti výrobních procesů a procesů poskytnutí služby s využitím pokročilých technologií. Opatření jsou zaměřená zejména na umožnění komplexního rozvoje inovačního potenciálu a inovačních procesů a tržní uplatnění inovativních řešení, tj. podpora celého procesu směřujícího k uvedení nové inovace (produktu/procesu/služby/organizace/marketing) na trh

▪ **Zavádění a rozšiřování digitálních a dalších pokročilých inovačních technologií v podnicích:**

Podpora na zavádění pokročilých technologií je řešena zlepšením přístupu podniků k otevřené infrastruktuře, ve které mohou otestovat nové technologie v reálných provozních podmínkách. Rovněž je poskytována podpora dílčím inovačním a proof of concept projektům zaměřeným na prvotní zavedení a další rozšíření nové technologie či nového inovativního řešení a/nebo jejich posun na vyšší úroveň technologické připravenosti

▪ **Inovační vouchery:**

Opatření jsou zaměřená zejména na podporu zjednodušených schémat na zahájení či zintenzivnění inovačních aktivit MSP s VO či nákup specializovaných služeb od podpůrných organizací a jiných dodavatelů (typu technologických či kompetenčních center, center pro digitální inovace, klastrů, jiných subjektů VaV infrastruktury apod.) při zavádění nových inovačních řešení a využití pokročilých technologií, včetně zvýšení dovedností a kompetencí MSP a jejich zaměstnanců při zavádění pokročilých technologií

▪ **Budování a rozvoj infrastruktury pro Val, testování a ověřování technologií v podnikatelském sektoru:**

Podpora otevřené infrastruktury pro Val umožňující otevřený přístup podnikům za účelem testování a ověřování nových technologií a konceptů. Podpora jsou zaměřena na rozvoj technologických center, která budou poskytovat specializované služby pro MSP, vč. začínajících podniků, zaměřené zejména na zavádění nových inovačních řešení, pokročilých technologií, kreativních inovací, nových řešení v oblasti NUT, ochranu duševního vlastnictví či zvýšení dovedností a kompetencí v těchto oblastech

▪ **Sdílené kapacity pro Val - klastry, technologické platformy, inovační centra, huby a coworkingová centra, atd.:**

Opatření se zaměřují na posílení kapacit klastrových organizací, které budou schopny poskytovat specializované podpůrné služby s vyšší přidanou hodnotou pro MSP a vytvářet strategická mezioborová či přeshraniční partnerství. Záměrem je rovněž přispět k vytváření vazeb mezi podniky, VO, technologickými centry, huby a dalšími podpůrnými organizacemi, prohlubovat inteligentní specializaci dle priorit Národní RIS3 strategie, vytvářet inovační a investiční příležitosti ve spolupráci s velkými podniky a akcelarovat průmyslové změny

▪ **Rozvoj transferu znalostí, komercializace, podpora při ověřování výsledků Val a jejich uvádění na trh (zvýšení horizontální mobility (podniky – VO – školy)):**

Záměrem je zvýšení mobility a znalostního transferu v rámci společných projektů podnikatelů a VO, při kterých dochází k transferu znalostí a přímé aplikaci výzkumných poznatků v podniku, které mají strategický význam pro jeho další rozvoj. Jedná se o aktivity za účasti

doktorandů, úspěšných absolventů, nebo i na základě dočasně vytvořených pozic pro vysoce kvalifikované odborníky z VO

SC 1.2: Využití přínosů digitalizace pro občany, podniky, výzkumné organizace a veřejnou správu

Předpokládaná alokace: 7 mld. Kč. Velikost podniku, který může žádat - pouze MSP. Navazuje na programy OP PIK: ICT a strategické služby, Technologie. Podporované aktivity:

▪ **Zavádění digitalizace v podnicích včetně nezbytné analýzy procesů a návazné investiční podpory pro nasazování digitálních řešení** - podpora projektů v oblastech souvisejících s umělou inteligencí, automatizací procesů, robotikou a kybernetickou bezpečností online i kyber-fyzických systémů, a to v souvislosti se zaváděním nových technologických poznatků, včetně podpory odborné přípravy a vzdělávání zaměstnanců spojené se zaváděním nových technologií ve firmách

▪ **Pořízení vysoce výkonné výpočetní techniky a podpora využití HPC** - projekty či služby zaměřené na řešení výpočetně náročných úloh, zpracování rozsáhlých dat, využití nástrojů umělé inteligence, pokročilé vizualizace, tvorby digitálních dvojčat atd

▪ Využití moderních technologií (např. block-chain, virtuální realita aj.) pro rozvoj ekonomiky

▪ **Vývoj a pořízení specializovaného SW** (např. pro počítačovou bezpečnost, simulace, monitorování, počítačové vidění, pro práci s velkými daty – Big Data Analytics, pro 3D tisk apod.), dále například v oblasti digitalizace, automatizace, Průmyslu 4.0 nebo Stavebnictví 4.0, zavádění umělé inteligence, robotizace, strojového učení, rozšířené a virtuální reality, business intelligence, e-commerce apod

▪ **Budování a modernizace výpočetních a datových center**

Ostatní specifické cíle tak, jak jsou navrženy, nepodporují investice do výzkumu a vývoje, nebo pouze okrajově v rámci konkrétní výzvy.

Formou podpory jsou u většiny specifických cílů kromě dotace i další finanční nástroje. Implementace konkrétní podoby finančních nástrojů je vždy podložena závěry předběžného posouzení (ex ante assessment). Kromě nastavených - záručních, úvěrových či ekvitních schémat byly nově zavedeny finanční nástroje v kombinaci s dotací. Probíhá pokračování spolupráce s ČMZRB a skupinou EIB. MPO dále preferuje možnost využití územně-specifických přístupů, jako jsou územně cílené výzvy (pružně adaptovatelných na aktuální stav ekonomiky v daném území), případně bonifikace žádosti (ovšem pravděpodobně na základě jiného dostupného tržního ukazatele než je původně využívaná míra nezaměstnanosti).

4. 1. 2 Další informace a výzvy v programu

V programu jsou výzvy vyhlašovány po celý rok, jejich kompletní seznam je na adrese

<https://apiagentura.gov.cz/cs/radce/vsechny-vyzvy/>

Další informace k dispozici na: <https://apiagentura.gov.cz/cs/op-tak/> a <https://www.mpo.cz/cz/podnikani/dotace-a-podpora-podnikani/optak-2021-2027/>

4.2 Operační program Jan Amos Komenský 2021-2027 (OP JAK)

Operační program Jan Amos Komenský (dále jen „OP JAK“) vychází z dokumentů definujících národní politiku v oblasti vzdělávání, výzkumu a vývoje a navazuje na úspěšný Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání (dále jen „OP VVV“).

Cílem Operačního programu Jan Amos Komenský je podpora rozvoje otevřené a vzdělané společnosti založené na znalostech a dovednostech, rovných příležitostech a rozvíjející potenciál každého jednotlivce, která povede k růstu konkurenceschopnosti České republiky a zlepšení životních podmínek jejích obyvatel. Intervence do oblasti VaV a vzdělávání jsou klíčovým předpokladem pro využití znalostního potenciálu a zajištění úspěšné budoucnosti. Zastřešujícím strategickým dokumentem na národní úrovni pro rozvoj všech složek VaVal je Národní politika výzkumu, vývoje a inovací České republiky 2021+, která představuje rovněž důležitý podklad pro zdůvodnění intervencí z fondů EU v programovém období 2021-2027.

Intervence zahrnují podporu rozvoje výzkumu a vývoje s vysokým potenciálem uplatnění v praxi, podporu spolupráce výzkumných organizací s aplikační sférou a podporu rozvoje motivačního a internacionalizovaného prostředí v jednotlivých výzkumných organizacích. Podpora směřuje také do systémového rozvoje implementace European Open Science Cloud (EOSC), a to jak budováním potřebné infrastruktury, tak rozvojem lidských zdrojů. Pokračuje také financování rozvoje regionálních inovačních ekosystémů prostřednictvím projektů tzv. smart akceleratorů, stejně jako rozvoj implementace Národní výzkumné a inovační strategie inteligentní specializace ČR (NRIS3).

V oblasti VaV se v předchozích operačních programech (OP VaVpl a OP VVV) primárně budovala a následně rozvíjela potřebná základna pro kvalitní výzkum a vývoj. OP JAK nyní podporuje cílený rozvoj této základny se zaměřením na vytváření kvalitních podmínek pro spolupráci výzkumné a aplikační sféry, internacionalizaci výzkumných organizací, rozvoj lidského kapitálu a nezbytné infrastruktury, a to vždy v návaznosti na prioritní oblasti NRIS3.

OP JAK se věnuje rovněž podpoře výzkumných projektů s vysokým aplikačním potenciálem, které přispívají k řešení výzev udržitelného rozvoje. Současně financuje rozvoj klíčových výzkumných infrastruktur, včetně tzv. velkých výzkumných infrastruktur, a excelentních výzkumných projektů orientovaného výzkumu, které stojí na špičkových výzkumných týmech a záměrech s vysokým potenciálem generovat vynikající výsledky výzkumu a vývoje, podpořených nejvyšší kvalitou výzkumnou infrastrukturou.

OP JAK pokračuje také v intervencích komplementárních s evropským programem Horizont Evropa, a to zejména prostřednictvím podpory vysoce kvalitních projektů programu Marie Skłodowska-Curie Actions a komplementární podpory projektů programu Teaming.

4. 2. 1 Struktura programu

V oblasti výzkumu, vývoje a inovací ČR nadále zaostává za světovými lídry a řadí se mezi tzv. moderate innovators. Cílem podpory výzkumu a vývoje je rozvoj špičkových kapacit, a to jak v oblasti infrastruktury, tak především v oblasti lidských zdrojů, prohlubování znalostního potenciálu, kterým subjekty v ČR disponují, zaměřením na aktuální i budoucí celospolečenské výzvy a budování základny pro budoucí aplikovatelnost výsledků výzkumu a vývoje v praxi. Jen tímto způsobem může česká ekonomika dlouhodobě obstát v konkurenci s vyspělými zeměmi.

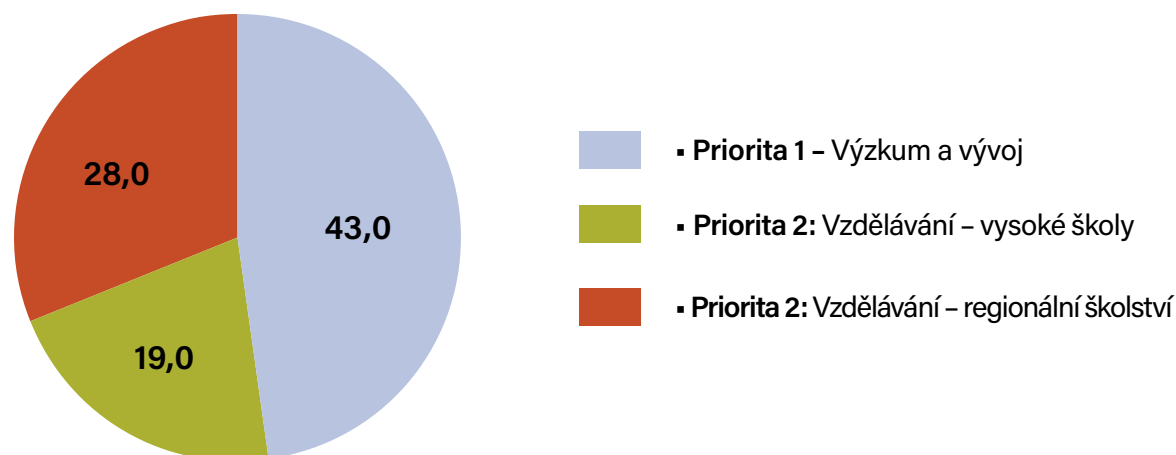
OP JAK přispívá ke zvyšování konkurenceschopnosti ČR v oblasti výzkumu a vývoje prostřednictvím posilování kapacit pro kvalitní výzkum a budoucí uplatnění výsledků VaVal.

- Posílení strategické inteligence a kompetencí pro řízení politiky VaVal a podpory inovačních ekosystémů na národní a regionální úrovni
- Vybudování prostředí a kapacit pro implementaci Open Science zahrnující zejména implementaci iniciativy EOSC a zpřístupňování výzkumných dat v souladu s principy FAIR a systémové řešení na národní úrovni pro zajištění propojení dílčích informačních, bibliometrických, knihovnických a analytických zdrojů a systémů využitelných ve VaVal
- Posílení domácí i zahraniční image České republiky jako vysoce inovativní země
- Zvýšení otevřenosti výzkumného systému a posílení zapojení výzkumných týmů z českých výzkumných organizací do mezinárodních projektů
- Posílení internacionalizace a rozvoj institucionálního prostředí výzkumných organizací, posílení špičkových výzkumných týmů
- Posílení spolupráce výzkumných organizací s aplikační sférou, posílení aplikovatelnosti výsledků VaVal a posílení orientace výzkumu ve výzkumných organizacích do oblastí s vysokým potenciálem aplikovatelnosti v praxi
- Posílení klíčové infrastruktury potřebné pro špičkový výzkum
- Zajištění dostatečného počtu kvalifikovaných pracovníků ve výzkumu a vývoji včetně využití potenciálu žen
- Zajištění up-to-date výzkumné infrastruktury
- Posílení excelence ve výzkumu v oblastech, jež byly identifikovány jako národní priority pro VaVal

Celková alokace programu byla stanovena na cca 90 miliard korun. Program má pouze čtyři, resp. dvě priority, které definují další strukturu. Priority 3 a 4 jsou určené na zajištění kvalitního řízení a implementaci programu. Priorita 2 se dělí mezi vysoké a regionální školství.

- Priorita 1 – Výzkum a vývoj
- Priorita 2 – Vzdělávání
- Priorita 3 – Technická pomoc
- Priorita 4 – Technická pomoc

Finanční alokace jednotlivých priorit: (mil. Kč)

Priority OP JAK se dále dělí do Specifických cílů, v rámci nichž jsou vyhlašovány konkrétní výzvy na podporu jednotlivých aktivit. Výzkum a vývoj je podporován v první prioritě ve specifickém cíli 1 a částečně i 2.

SC 1.1 Posílení výzkumných a inovačních kapacit a zavádění pokročilých technologií Cíl je zaměřen na podporu rozvoje zázemí a kapacit výzkumného prostředí v ČR tak, aby byly vytvořeny dostatečně kvalitní podmínky pro rozvoj špičkového výzkumu, jehož výsledky budou reagovat na aktuální potřeby a trendy. Intervence by měly vést k tomu, aby výsledky realizovaného výzkumu v dlouhodobější perspektivě byly uplatnitelné v praxi tak, aby byla posílena konkurenceschopnost ČR.

Klíčovými oblastmi jsou podpora rozvoje a nastavení institucionálního prostředí VO tak, aby byly implementovány moderní principy řízení lidských zdrojů včetně opatření pro dosahování rovnosti žen a mužů, vytvoření atraktivního prostředí pro oslovení a udržení zahraničních pracovníků i efektivní spolupráci s aplikační sférou. Intervence budou reflektovat také podpůrné prostředí ve VaVal zahrnující mimo jiné i technické pracovníky. Podporované aktivity jsou:

- institucionální prostředí VO, internacionalizace a rozvoj lidského potenciálu
- rozvoj aplikačního potenciálu VO
- excelence ve výzkumu
- doplňkovost s programem Horizont Evropa
- infrastruktura pro VaVal
- systémová opatření na národní úrovni na podporu výzkumného a inovačního prostředí

SC 1.2 Rozvoj dovedností pro inteligentní specializaci, průmyslovou transformaci a podnikání

Podpora v rámci tohoto specifického cíle se bude orientovat na posilování kapacit a kompetencí pro realizaci efektivního, v triple-helix sdíleného a koordinovaného řízení NRIS3 na národní úrovni a jeho propojení s úrovní regionální. Na regionální úrovni se podpora zaměří na podporu tzv. měkkých infrastruktur typu Smart Akcelerátor, které přispívají k vytváření podmínek pro posilování inteligentní specializace, rozvoj inovačních ekosystémů a rozvoj spolupráce mezi aktéry tzv. triple/quadruple helix (zejména výzkumných institucí, vzdělávacích institucí, firemní sféry a veřejného sektoru) na úrovni jednotlivých krajů.

Podporované aktivity jsou:

- zapojení aktérů/stakeholderů do procesů účinné a perspektivní prioritizace politiky VaVal
- rozvoj spolupráce mezi institucemi (včetně specializovaných národních i regionálních agentur apod.)
- osvojování zahraničních zkušeností a dobrých praxí
- mapování a analýza výzkumného a inovačního prostředí, vyhodnocování aktuálních i budoucích potřeb ekonomiky a společnosti, identifikace příležitostí a vyhodnocování politik a strategií zaměřených na oblast VaVal a technologií a jejich nástrojů,
- vyhodnocování politik a strategií zaměřených na oblast VaVal
- vyhodnocování dopadů nových technologií na společnost v souladu s principy odpovědného výzkumu a inovací;
- podpora síťování aktérů výzkumného a inovačního prostředí, odstraňování identifikovaných bariér
- podpora designu/přípravy a realizace konkrétních nových/inovovaných regionálních strategických nástrojů/intervencí na podporu regionálních inovačních systémů a posilování inteligentní specializace regionů

4. 2. 2 Další informace a výzvy v programu

V průběhu roku jsou vyhlašovány výzvy v obou prioritách. Jejich harmonogram je k dispozici na <https://opjak.cz/harmonogram-vyzev/>

Další informace jsou k dispozici na adrese programu <https://opjak.cz/>

4.3 Národní plán obnovy (NPO)

Na červencovém zasedání EU v roce 2020 byl přijat balíček ozdravných opatření a rozpočet na období 2021–2027 s cílem pomoci zemím EU zotavit se z následků pandemie a podpořit investice do ekologické a digitální transformace.

Komplexní balíček v celkové výši 1,8 bilionu EUR se skládá z:

- víceletého finančního rámce (VFR)
- mimořádného fondu na podporu hospodářského oživení v rámci nástroje NextGeneration EU (NGEU).

Celkový rozpočet NGEU činí 750 miliard eur, z toho 390 miliard eur bude rozděleno ve formě grantů a 360 miliard eur ve formě půjček. Částky v rámci NGEU budou přiděleny na celkem sedm programů:

- Facilita na podporu oživení a odolnosti (Recovery and Resilience Facility – RRF, 313 miliard eur v grantech)
- Horizont Evropa
- InvestEU
- Program rozvoje venkova
- Fond pro spravedlivou transformaci
- ReactEU
- RescEU

Nejedná se tedy o tradiční operační program, ale o finanční nástroj EU k potlačení následků pandemie koronaviru. Členské státy mohou o podporu z RRF žádat Evropskou komisi předkládáním národních plánů na podporu oživení. V ČR se tento plán nazývá Národní plán obnovy – NPO.

Vláda ČR schválila svým usnesením ze dne 17. května 2021 č. 467 Národní plán obnovy s rozpočtem 179 miliard korun, které může Česká republika čerpat ze záchranného evropského fondu Recovery and Resilience Facility.

V reakci na narušení celosvětového trhu s energií způsobené ruskou invazí na Ukrajinu realizuje Evropská komise plán REPowerEU. Iniciativa, která byla zahájena v květnu 2022, má za cíl pomoci zemím EU šetřit energií, vyrábět čistou energii a diverzifikovat její dodávky. V rámci REPowerEU získá Česko dodatečné finanční prostředky především na posílení energetické bezpečnosti a na pomoc s energetickou transformací. Připravovaná opatření zároveň urychlí dekarbonizaci a přispějí ke snížení nákladů na energie pro české domácnosti, firmy, ale i veřejný sektor. Díky přidání sedmého pilíře REPowerEU byl rozpočet pro tzn. upgrade Česka navýšen na 228,4 mld. Kč. Finanční příspěvek EU je rozplánován do 9 splátek, přičemž celkem může Česko na svoji modernizaci získat až 209 mld. Kč ve formě grantů a až 19,4 mld. Kč ve formě půjček.

Národní plán obnovy má nyní sedm pilířů, které vycházejí ze stávající situace českého hospodářství, dlouhodobých trendů, dopadů úpadku způsobeného pandemií a energetickou krizí

a dalších vládních strategických dokumentů. Jednotlivé priority, nazývané pilíře, se dále dělí na konkrétní komponenty:

Pilíř 1 Digitální transformace

- 1.1 Digitální služby občanům a firmám
- 1.2 Digitální systémy veřejné správy
- 1.3 Digitální vysokokapacitní sítě
- 1.4 Digitální služby ekonomika a společnost, inovativní start-upy a nové technologie
- 1.5 Digitální transformace podniků
- 1.6 Zrychlení a digitalizace stavebního řízení

Pilíř 2 Fyzická infrastruktura a zelená tranzice

- 2.1 Udržitelná doprava
- 2.2 Snižování spotřeby energie ve veřejném sektoru
- 2.3 Přejít na čistší zdroje energie
- 2.4 Čistá mobilita
- 2.5 Renovace budov a ochrana ovzduší
- 2.6 Ochrana přírody a adaptace na klimatickou změnu
- 2.7 Církulární ekonomika, recyklace a průmyslová voda
- 2.8 Revitalizace území se starou stavební zátěží
- 2.9 Podpora biodiverzity a boj se suchem

Pilíř 3 Vzdělávání a trh práce

- 3.1 Inovace ve vzdělávání v kontextu digitalizace
- 3.2 Adaptace školních programů
- 3.3 Modernizace služeb zaměstnanosti a rozvoj trhu práce

Pilíř 4 Instituce a regulace a podpora podnikání v reakci na Covid-19

- 4.1 Systémová podpora veřejných investic
- 4.2 Nové kvazikapitálové nástroje na podporu podnikání a rozvoj ČMZRB v roli národní rozvojové banky
- 4.3 Protikorupční reformy (bez finančního příspěvku)
- 4.4 Zvýšení efektivity výkonu veřejné správy
- 4.5 Rozvoj kulturního a kreativního sektoru

Pilíř 5 Výzkum, vývoj a inovace

- 5.1 Excelentní výzkum a vývoj ve zdravotnictví
- 5.2 Podpora výzkumu a vývoje v podnicích a zavádění inovací do podnikové praxe
- 5.3 Strategicky řízený a mezinárodně konkurenceschopný ekosystém výzkumu, vývoje a inovací

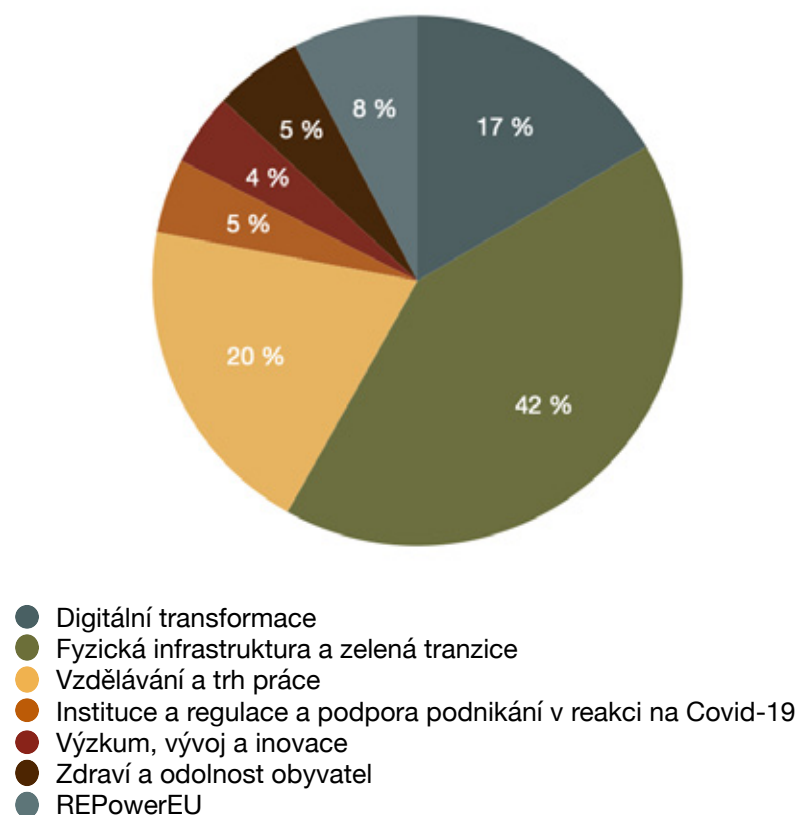
Pilíř 6 Zdraví a odolnost obyvatel

- 6.1 Zvýšení odolnosti systému zdravotní péče
- 6.2 Národní plán na posílení onkologické prevence a péče

Pilíř 7 RE:PowerEU

- 7.1 Infrastruktura pro obnovitelné zdroje energie a elektrizační soustava
- 7.2 Podpora decentralizace a digitalizace odvětví energetiky
- 7.3 Komplexní reforma poradenství týkajícího se renovační vlny v České republice
- 7.4 Přizpůsobení škol - podpora zelených dovedností a udržitelnosti na vysokých školách
- 7.5 Dekarbonizace silniční dopravy
- 7.6 Elektrifikace železniční dopravy
- 7.7 Zjednodušení povolenacích řízení v oblasti životního prostředí a vymezení oblastí pro rozvoj obnovitelných zdrojů energie

Rozdělení finanční alokace na jednotlivé pilíře

Pro účely této publikace je relevantní 5. pilíř a komponenta č. 5.1 a 5.2, kde je přímo podporován výzkum a vývoj jako primární činnost. Není však vyloučeno, že i v ostatních komponentách v rámci jednotlivých výzev bude VaV podporovanou aktivitou k dosažení primárního cíle dané komponenty.

Na pilíř 5 (Výzkum, vývoj a inovace) je celkem vyčleněno 10,095 miliard Kč. Všechny moderní technologie mají svůj základ v objevech a vynálezech. Aby se Česká republika stala prosperujícím státem s mezinárodní relevancí a rostoucí produktivitou práce, je třeba zajistit rozvoj všech složek výzkumu a vývoje – jak základního, tak aplikovaného. Zároveň je nezbytné zjednodušit spolupráci mezi soukromým a veřejným sektorem, podpořit zavádění inovací v podnicích a vhodně zaměřit výzkum, vývoj a inovace.

Pro účely této publikace je relevantní 5. pilíř a komponenta č. 5.1 a 5.2, kde je přímo podporován výzkum a vývoj jako primární činnost. Není však vyloučeno, že i v ostatních komponentách v rámci jednotlivých výzev bude VaV podporovanou aktivitou k dosažení primárního cíle dané komponenty.

Na pilíř 5 (Výzkum, vývoj a inovace) je celkem vyčleněno 10,095 miliard Kč. Všechny moderní technologie mají svůj základ v objevech a vynálezech. Aby se Česká republika stala prosperujícím státem s mezinárodní relevancí a rostoucí produktivitou práce, je třeba zajistit rozvoj všech složek výzkumu a vývoje – jak základního, tak aplikovaného. Zároveň je nezbytné zjednodušit spolupráci mezi soukromým a veřejným sektorem, podpořit zavádění inovací v podnicích a vhodně zaměřit výzkum, vývoj a inovace.

4. 3. 1 Komponenta 5.1 Excelentní výzkum a vývoj ve zdravotnictví

Modernizovat a renovovat vědeckou infrastrukturu v České republice tak, aby odpovídala evropským normám. Rozvoj síťové struktury v oblasti výzkumu a vývoje, snížení roztržitosti v oblasti odvětví výzkumu v České republice za účelem zlepšení jeho řízení. Podpora základního výzkum v konkrétních, státem vymezených zdravotnických oborech. Tato investice do vědecké základny v prioritních oblastech zdravotnického výzkumu přinese i systémovou změnu v podobě vzniku nejméně čtyř výzkumných konsorcií, které se soustředí na obory s vysokou úmrtností, zejména na výzkum v oblasti infekčních chorob, neurovědy, onkologický výzkum, výzkum metabolických poruch a kardiovaskulárních onemocnění, včetně výzkumu socioekonomického dopadu zdravotních rizik.

Náklady na celou komponentu se odhadují v celkové výši 5 000 mil Kč. Předmětem investic je veřejná podpora výzkumu a vývoje pro prioritní oblasti lékařských věd a souvisejících společenskovedních disciplín. Poskytovatelem podpory této komponenty je Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy.

Pro účely realizace programové komponenty byl vytvořen program EXCELES. Tento program je jediným implementačním nástrojem komponenty 5.1 „Excelentní výzkum a vývoj ve zdravotnictví“ Národního plánu obnovy. Program EXCELES byl navržen ve spolupráci se členy expertní pracovní skupiny působící při Radě pro výzkum, vývoj a inovace a s dalšími zástupci odborných kruhů. Jeho cíle vycházejí z analyticky identifikovaných národních potřeb podpořit výzkum a dosáhnout excelence v úzce vymezených, specifických prioritních oblastech zdravotnického výzkumu. Současně vyplňují mezeru v národním systému podpory VaVal komplementárně k časově souběžným opatřením na podporu výzkumu a vývoje na národní úrovni, k ostatním komponentám Národního plánu obnovy i v časové návaznosti k relevantním výzvám operačních programů Výzkum, vývoj a vzdělávání a Jan Amos Komenský. Program EXCELES současně zohledňuje požadavky řady dalších relevantních strategických dokumentů.

Podporované oblasti ze strany programu EXCELES

V návaznosti na analytická zjištění Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy vymezilo prioritní oblasti VaVal, které mají být programem podpořeny s cílem zvýšení schopnosti výzkumných kapacit reagovat jak na aktuální trendy a potřeby ve VaVal v návaznosti na výskyt závažných chorob se statisticky nejvyšší smrtností nebo s vysokými přímými (medicínskými)

a nepřímými (sociálními a ekonomickými) náklady, tak zároveň na dopady a komplikace u těchto chorob způsobené onemocněními typu covid-19, i na sociální a ekonomické dopady systémových zdravotních rizik s těmito chorobami spojenými.

Podporovanými prioritními oblastmi VaVal v programu EXCELES jsou specifické biologické, lékařské a společenskovední obory, popř. další navazující vědní, technické a technologické disciplíny cíleně zaměřené na:

- studium infekčních chorob a virologii;
 - onkologii
 - oblast neurověd, resp. na problematiku neurodegenerativních a dalších typů neurologických onemocnění
 - problematiku metabolických onemocnění a kardiovaskulárních chorob;
 - sociální a ekonomické dopady systémových zdravotních rizik, tj. souborně na problematiku:
-
- fungování veřejné správy, komunikace veřejné správy s veřejností a chování společnosti v situacích zdravotního ohrožení,
 - efektivity zdravotní péče, životního stylu a jiných sociálně ekonomických determinant zdravotních rizik,
 - obnovy hospodářství po zdravotních či bezpečnostních krizích z hlediska hospodářské politiky, trhu práce a nezaměstnanosti, lidského kapitálu a vzdělávání nebo řešení nárůstu chudoby

Více informací na:

<https://www.msmt.cz/vyzkum-a-vyvoj-2/program-exceles-komponenta-5-1-narodniho-planu-obnovy>
<https://www.planobnovy.cz/>

4. 3. 2 Komponenta 5.2 Podpora výzkumu a vývoje v podnicích a zavádění inovací do podnikové praxe

Cílem komponenty je zvýšení inovační výkonnosti endogenních podnikatelských subjektů a zkvalitnění spolupráce v rámci inovačního ekosystému České republiky díky podpoře výzkumu a vývoje realizovaného ve spolupráci soukromého a veřejného sektoru a podpoře inovativních podniků v rychlém zavádění inovací, se zvláštním zřetelem na digitalizaci, organizační inovace a propojení s akademickou sférou. Důraz bude kladen na mezinárodní spolupráci a synergické efekty s rámcovým programem na podporu výzkumu a inovací.

Cílem investic v rámci komponenty je pomoci obnovení ekonomiky a posílení její odolnosti, a to zvýšením konkurenceschopnosti a flexibilitnosti podniků, zejména malých a středních, zvýšením inovační výkonnosti endogenních podnikatelských subjektů a příspěvkem ke zkvalitnění spolupráce v rámci inovačního ekosystému ČR.

Pro účely realizace komponenty nevnikli konkrétní program, tak jako v případě komponenty 5.1, ale je realizován skrze posílení či úpravu současných a připravovaných programů, ale i vytvá-

ření samostatných výzev. Tyto opatření budou vyhlašovány MPO a v menší míře TA, ale jejich realizaci mohou převzít další subjekty.

Náklady na celou komponentu se odhadují v celkové výši 5 095 mil Kč. Předmětem investic má být podpora zavádění inovací do podnikové praxe, podpora spolupráce v oblasti výzkumu a vývoje (v souladu s Národní RIS3 strategií), podpora výzkumu a vývoje v oblasti životního prostředí a podpora výzkumu a vývoje v synergických efektech a rámcovým programem pro výzkum a inovace.

Více informací na <https://www.mpo.cz/cz/podnikani/narodni-plan-obnovy/>

4. 3. 3 Komponenta 5.3 Strategicky řízený a mezinárodně konkurenceschopný ekosystém výzkumu, vývoje a inovací

Vláda ČR schválila Program na podporu vytvoření a kultivace systémových podmínek pro rozvoj excelence (program EXCELENCE). Jeho cílem je vytvořit a rozvíjet prostředí, které umožní dlouhodobou podporu špičkového výzkumu v Česku. Program bude v letech 2026–2030 realizovat Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, na r. 2026 jsou navrženy výdaje ve výši 249 mil. Kč.

Účelem programu EXCELENCE je podpora a rozvoj institucionálního zázemí výzkumné organizace, které povedou k dalšímu rozvoji excelence na půdě ČR, ale i na mezinárodní úrovni. Program je určen pro všechny výzkumné organizace, které již v minulosti prokázaly, že disponují excelentními výzkumnými týmy schopnými aktivně se zapojit do projektů excelentního výzkumu, vývoje a inovací.

Podpora se zaměří především na rozvoj administrativního a strategického zázemí organizací tak, aby se excelentní výzkumné týmy mohly dlouhodobě rozvíjet a udržet si svou konkurenceschopnost jak na národní, tak i na mezinárodní úrovni.

Program EXCELENCE má přispět k naplňování cílů Národního plánu obnovy, konkrétně komponenty 5.3 „Strategicky řízený a mezinárodně konkurenceschopný ekosystém výzkumu, vývoje a inovací“.

Vyhlášení veřejné soutěže je plánováno na podzim roku 2025. Podrobnosti a aktuální informace budou postupně zveřejňovány na webových stránkách MŠMT.

4. 3. 4 Další informace a výzvy v programu

Dle dostupných informací se výzva v komponentě 5.1 (program EXCELES) v roce 2025 nepředpokládá. Komponenta 5.2 bude realizována skrze výzvy MPO a TA ČR.

<https://www.edu.cz/npo/vyhlasene-vyzvy-z-npo/>
<https://www.mpo.cz/cz/podnikani/narodni-plan-obnovy/>
<https://www.tacr.cz/programy-a-souteze/>
<https://www.planobnovy.cz/vyzkum-vyvoj-a-inovace>
<https://www.planobnovy.cz/vyhlasene-vyzvy>

5. MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE ČR V OBLASTI VÝZKUMU A VÝVOJE V KONTEXTU NÁSTROJŮ EU

Hlavními nástroji Evropské unie pro financování výzkumu, vývoje a inovací na evropské úrovni zůstávají rámcové programy. Pro aktuální období je schválen 9. rámcový program Horizont Evropa (HEU) s celkovým rozpočtem přibližně 95 miliard EUR. Pro srovnání, v letech 2014–2020 měl 8. rámcový program Horizont 2020 (H2020) schválený rozpočet ve výši 77,028 miliardy EUR a rozpočet programu EURATOM činil 1,603 miliardy EUR.

Pro Českou republiku patří mezi hlavní priority v oblasti mezinárodní spolupráce zapojení do struktur výzkumu a vývoje Evropské unie (Evropský výzkumný prostor - ERA), především pak co nejeefektivnější účast v rámcových programech (dále také „RP“) výzkumu a vývoje EU a programu EURATOM.

Účast a úspěšnost zapojení českých výzkumných organizací v 8. rámcovém programu byla problémová – efektivita i míra získané podpory zůstávaly ve srovnání s většinou zahraničních subjektů podprůměrné.

Obecnými prioritami je účast ČR na budování, strukturování a posilování Evropského výzkumného prostoru (tzv. Lublaňský proces) a účast na realizaci strategie Evropa 2020 – dosažení konkurenceschopnosti srovnatelné s USA a Japonskem a tzv. Barcelonský cíl – výdaje na výzkum a vývoj ve výši průměrně v EU 3 % HDP. Významné jsou z hlediska mezinárodní spolupráce ve výzkumu a vývoji však rovněž samostatné projekty mnohostranné a dvoustranné spolupráce, vybrané k finanční podpoře ve veřejné soutěži a podpora účasti ve významných mezinárodních vládních i nevládních organizacích a aktivitách.

Celkově došlo k propojení jednotlivých finančních nástrojů a institucí a jejich implementace do Rámcového programu Horizont Evropa. Rozdělení níže tedy nesleduje oddělené systémy, ale odkazuje na jednotlivé složky navzájem propojené programem Horizont Evropa. Vzhledem k tomu, že nelze zcela oddělit ani další mezinárodní spolupráci, najdeme propojení s HEU i v dalších kapitolách věnovaných mezinárodní spolupráci ve VaV. Cílem bylo problematiku zpřehlednit, zvolené rozdělení do jednotlivých kapitol je jedno z mnoha možných.

5.1 Horizont Evropa 2021-2027

Horizont Evropa představuje rámcový program Evropské unie pro výzkum a inovace v období 2021–2027. Navazuje na úspěchy dosažené předchozím programem Horizont 2020, který byl ukončen v prosinci 2020 a často bývá uváděn jako „success story“ Evropské unie.

Rozpočet programu činí 95,517 miliardy eur (v běžných cenách), což představuje přibližně 30% nárůst oproti rozpočtu Horizontu 2020. Toto navýšení odráží skutečnost, že výzkum a inovace zůstávají jednou z hlavních politických priorit Evropské unie. Rozpočet je rozdělen mezi tři hlavní pilíře a jednu průřezovou oblast, přičemž největší podíl směřuje na řešení globálních výzev.

Horizont Evropa je nejen největším, ale podle vyjádření Evropské komise také dosud nejambicióznějším výzkumným a inovačním programem EU, který má potenciál přinést významné vědecké, společenské i ekonomické dopady, přispět k naplnění klimatických cílů a vytvořit nová vysoce kvalifikovaná pracovní místa.

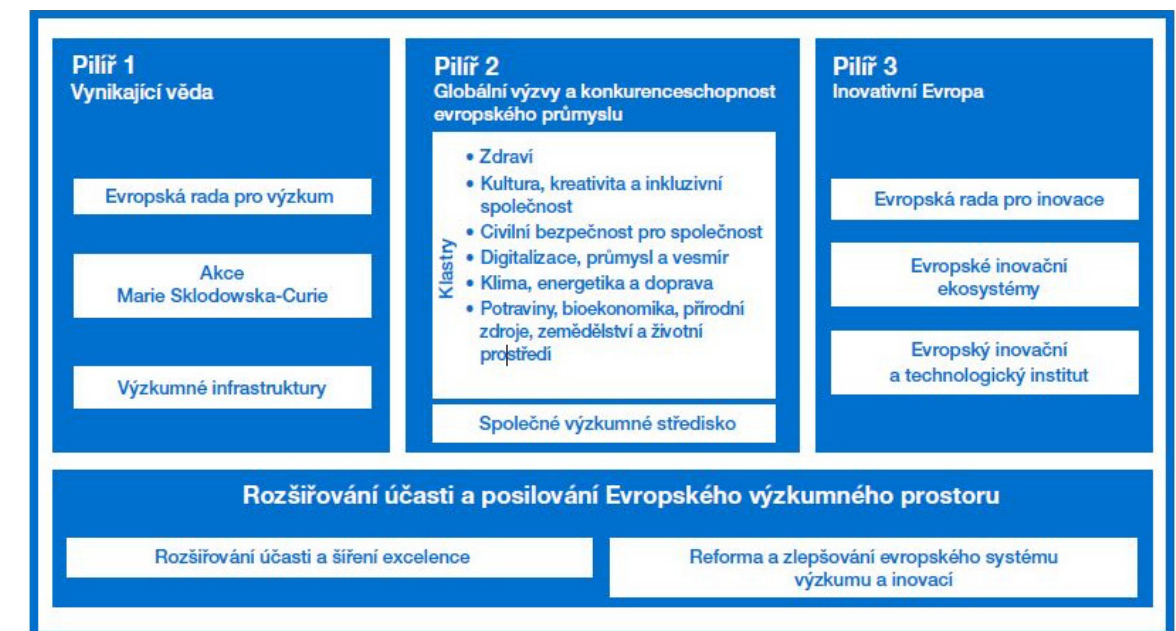
Cílem programu je:

- posílit vědeckou a technologickou základnu EU, mimo jiné vývojem řešení pro ekologickou a digitální transformaci
- přispět k dosažení cílů udržitelného rozvoje
- posílit konkurenceschopnost a růst, a to podporou výzkumu a inovací od fáze konceptu až po uvedení na trh

Program Horizont Evropa zajišťuje, aby činnost EU v oblasti vědy a technologií přinesla výsledky z hlediska řešení největších globálních výzev v klíčových oblastech, jako jsou zdraví, stárnutí, bezpečnost, znečištění a změna klimatu.

Program Horizont Evropa je rozdělen do tří pilířů a jedné průřezové oblasti. První pilíř se zaměřuje na excelentní vědu, druhý na globální výzvy a konkurenceschopnost průmyslu, a třetí na inovativní Evropu. Průřezová oblast zahrnuje rozšiřování účasti a posilování Evropského výzkumného prostoru (ERA). Program Horizont Evropa je takto rozdělen, aby pokryl široké spektrum výzkumu a inovací a přispěl k řešení globálních výzev a posílení konkurenceschopnosti Evropy.

Struktura programu Horizont Evropa je následující:

Zdroj: Horizont Evropa a Technologické centrum Praha

Pilíř 1: Excelentní věda

- Evropská výzkumná rada (ERC): Podporuje špičkový výzkum napříč všemi obory.
- Akce Marie Skłodowska-Curie (MSCA): Podporuje mobilitu a rozvoj kariéry výzkumných pracovníků.
- Výzkumné infrastruktury: Podporuje rozvoj a přístup k výzkumným infrastrukturám

Pilíř 2: Globální výzvy a konkurenceschopnost evropského průmyslu

Šest tematických klastrů pokrývajících oblasti globálních výzev:

- Zdraví: Zaměřuje se na inovace a řešení v oblasti zdraví a medicíny.
- Kultura, kreativita a inkluzivní společnost: Podporuje výzkum v oblasti kultury, umění, médií a sociálních inovací.
- Civilní bezpečnost pro společnost: Řeší otázky bezpečnosti, kybernetické bezpečnosti a ochrany.
- Digitalizace, průmysl a vesmír: Podporuje výzkum v oblasti digitálních technologií, průmyslu a vesmíru.
- Klima, energetika a mobilita: Zkoumá témata související s klimatem, energetikou a dopravou.
- Potraviny, bioekonomika, přírodní zdroje, zemědělství a životní prostředí: Zabývá se výzkumem v oblasti potravin, zemědělství a ochrany životního prostředí

Společné výzkumné středisko (JRC): Poskytuje vědecké a technické znalosti pro politiky EU.

Pilíř 3: Inovativní Evropa

- Evropská rada pro inovace (EIC): Podporuje inovace a podnikání.
- Evropský inovační a technologický institut (EIT): Podporuje inovace prostřednictvím vzdělávání a podnikání.
- Evropské inovační ekosystémy: Podporuje rozvoj inovačních ekosystémů v Evropě

Průřezová oblast: Rozšiřování účasti a posilování ERA

- Podporuje zapojení méně rozvinutých členských států do programu.
- Cílem je posílit Evropský výzkumný prostor (ERA)

Novinkou programu jsou mise, navázané na tematické klastry ve druhém pilíři. Mise jsou definovány jako portfolia projektů s odvážnými a současně měřitelnými cíli. Koncept misí byl inspirován historickou misí Apollo 11, která měla zásadní dopad na celé lidstvo. Právě pojem „dopad“ (na vědu, společnost a občany) je v souvislosti s misemi často zdůrazňován. Předpokládá se, že dopad misí bude mnohonásobně větší než u jednotlivých samostatných projektů. Charakteristickým znakem misí je přístup bottom-up, který umožňuje zapojení širokého spektra aktérů do jejich tvorby.

Vedle misí jsou s klastry spojena také Evropská partnerství, což jsou iniciativy realizované Evropskou komisí ve spolupráci s partnery z veřejného a soukromého sektoru.

Významné postavení v programu má Evropská rada pro inovace, jejíž aktivity byly pilotně ověřeny již v rámci Horizontu 2020 a která se stává nedílnou součástí třetího pilíře programu.

Velký důraz se klade na otevřenou vědu. Otevřený přístup k publikacím a výzkumným datům je standardním požadavkem programu a stává se jeho běžnou praxí. Zároveň se otevírají nové možnosti zapojení zemí s rozvinutou vědeckou, inovační a technologickou kapacitou.

Klíčovými legislativními dokumenty programu jsou Pravidla pro účast a šíření výsledků a Strategický plán, které nastavují rámec fungování a směřování programu.

5. 1. 1 Pilíř 1: Excelentní věda

První pilíř Horizontu Evropa Excelentní věda podporuje excelentní výzkum a vytváří podmínky pro jeho provozování. Jedná se zejména o podporu vynikajících projektů špičkového badatelského výzkumu, mobilitu vynikajících výzkumných pracovníků a špičkové infrastruktury. Priorita je rozdělena do tří velkých oblastí:

- Evropská rada pro výzkum (ERC)
- Akce Marie Skłodowska-Curie (MSCA)
- Evropské výzkumné infrastruktury

Evropská rada pro výzkum

Evropská rada pro výzkum (European Research Council, ERC) byla založena v roce 2007 a financuje špičkový badatelský výzkum ve všech vědních oborech, tzv. frontier research. Podporuje výzkum směřující za hranice současného poznání daného oboru s cílem dosáhnout průlomových objevů nebo významného posunu v dané vědecké oblasti na globální úrovni. V rámci programu Horizont Evropa je pro ERC vyčleněno 16 miliard eur, přičemž 66 % tohoto rozpočtu je určeno pro vědce 2–12 let po získání titulu Ph.D. (tzv. ERC Starting a Consolidator granty). Základním principem je podpora individuálních projektů hlavních řešitelů (Principal Investigator, PI) a jejich týmů bez stanovení tematických priorit (tzv. bottom-up přístup). O grant ERC se mohou ucházet jednotlivci z celého světa, pokud si zvolí hostitelskou instituci v členské zemi EU nebo v zemi přidružené k rámcovému programu EU.

Cílem ERC je podpora vzniku a rozvoje nové generace výzkumných lídrů v Evropě a identifikace témat klíčových pro budoucnost vědy a její služby společnosti. Jediným kritériem hodnocení je vědecká excellence návrhu i řešitele. To zahrnuje originalitu dosavadních výsledků a především revoluční myšlenku s potenciálem zásadního vlivu na obor, posunu jeho hranic či otevření nových směrů výzkumu. Projekty ERC jsou často vysoce rizikové (tzv. high-risk/high-gain) a interdisciplinární s výrazným společenským, ekonomickým nebo politickým dopadem.

Granty ERC jsou považovány za značku kvality a měřítko úrovně výzkumu v jednotlivých zemích i renomé vědeckých institucí v mezinárodním srovnání.

Typy grantů ERC

- **ERC Starting** granty podporují samostatné kariéry vynikajících mladých vědců ve fázi budování vlastního výzkumného týmu nebo programu. O grant se mohou ucházet badatelé, kteří získali Ph.D. 2–7 let před datem 1. ledna roku aktuálního pracovního programu (např. 1. 1. 2021 pro výzvy v pracovním programu 2021). Hlavní řešitel se zavazuje věnovat projektu ERC alespoň 50 % svého pracovního úvazku a zároveň trávit minimálně 50 % času v členském státě EU nebo přidružené zemi. Výše podpory činí až 1,5 milionu eur na pět let, s možností navýšení o 1 milion eur ve zdůvodněných případech

- **ERC Consolidator** granty podporují vědce ve fázi konsolidace a rozšíření vlastního výzkumného týmu. Určeny jsou badatelům, kteří získali Ph.D. 7–12 let před 1. lednem roku aktuálního pracovního programu. Hlavní řešitel se zavazuje věnovat projektu alespoň 40 % úvazku a trávit 50 % času v EU nebo přidružené zemi. Podpora činí až 2 miliony eur na pět let, s možností do-
datečných 1 milionu eur

- **ERC Advanced** granty jsou určeny pro již etablované špičkové vědce s prokazatelným významným přínosem v oboru v posledních 10 letech. Hlavní řešitel věnuje projektu alespoň 30 % úvazku a 50 % času působí v EU nebo přidružené zemi. Podpora dosahuje až 2,5 milionu eur na pět let, s možností dalšího 1 milionu eur

- **ERC Synergy** granty podporují spolupráci 2–4 hlavních řešitelů s cílem realizovat společné projekty, které zásadně přesahují běžné kolaborativní projekty a propojují disciplíny a unikátní znalosti tak, aby vedly k průlomovým objevům. Každý řešitel se zavazuje věnovat projektu alespoň 30 % úvazku a 50 % času působit v EU nebo přidružené zemi

- **Proof-of-Concept** granty podporují hlavní řešitele ERC grantů při prvotní fázi využití výsledků jejich výzkumu v praxi. O grant mohou žádat řešitelé projektů stále probíhajících nebo ukončených nejpozději 12 měsíců před 1. lednem roku daného pracovního programu. Podpora činí 150 000 eur na 18 měsíců, většina projektů však končí do 12 měsíců

Účast v projektech ERC je všeobecně považována za indikátor kvality výzkumné organizace i jako důležitý indikátor kvality celého národního výzkumu. V mezinárodním srovnání má Česká republika výrazně méně grantů ERC než odpovídá všem demografickým a ekonomickým ukazatelům, včetně deklarovaných prostředků směřujících do VaVal. Podobně jako některé jiné země je také ČR silně poznamenána vysokým procentem řešitelů grantů ERC v zahraničí, zejména v zemích EU-15, včetně odchodu s již získanými granty. ČR zaostává rovněž v počtu podaných žádostí (s 697 žádostmi je mezi zeměmi EU a asociovanými k RP EU na 22. místě) a účastnické úspěšnosti (byť se oproti 7. RP takřka ztrojnásobila: 8,7 % vs. 2,9 %). Pokud jde o institucionální zastoupení, je také patrná určitá nevyváženost úspěšnosti z hlediska pracovišť i oborů. Nejvíce podaných i získaných projektů ERC má sektor vysokých škol. Zaostává za ním (až na několik výjimek) Akademie věd České republiky.

Akce Marie Skłodowska-Curie (MSCA)

Program **Marie Skłodowska-Curie** (Marie Skłodowska-Curie Actions, MSCA) je zaměřen na podporu školení a rozvoje kariéry výzkumných pracovníků prostřednictvím doktorských programů, postdoktorandských výzkumných pobytů a kolaborativních projektů. Jeho klíčovým prvkem je mobilita, kdy výzkumníci realizují pobyty na hostitelské instituci v zemi, kde dosud dlouhodobě nepůsobili. Cílem je, aby si osvojili nové znalosti, dovednosti a kompetence, které napomohou jejich dalšímu profesnímu rozvoji. Program podporuje mezinárodní, mezioborovou a mezisektorovou spolupráci a vítá zapojení neakademického sektoru, zejména průmyslu a malých a středních podniků.

Program MSCA je rozdělen do pěti základních typů grantů:

- **MSCA sítě pro doktorandy (MSCA Doctoral Networks, DN)** - Tyto sítě jsou zaměřeny na přípravu nové generace výzkumných pracovníků, kteří budou schopni čelit současným i budoucím výzvám a uplatnit své znalosti a nápady ve prospěch ekonomiky a společnosti. MSCA Doctoral Networks zvyšují kvalitu a atraktivitu doktorského studia v Evropě tím, že spojují výzkumné a přenositelné dovednosti, a zlepšují profesní uplatnění absolventů v akademické i neakademické sféře. Důraz je kladen na mezinárodní, mezioborovou a mezisektorovou mobilitu doktorandů

- **MSCA individuální granty pro postdoktorandy (MSCA Postdoctoral Fellowships, PF)** - Tyto granty rozvíjejí tvůrčí a inovační potenciál výzkumníků s titulem Ph.D. prostřednictvím odborného školení a mezinárodní, mezioborové i mezisektorové mobility. O granty se mohou ucházet vynikající vědci jakékoli národnosti. Program podporuje mimo jiné reintegraci výzkumníků zpět do evropského výzkumného prostoru, návrat po kariérní přestávce, výzkum v neakademickém sektoru nebo pomoc vědcům prchajícím před konflikty

- **MSCA výměnné pobyty (MSCA Staff Exchanges, SE)** - Cílem výměnných pobytů je podpořit inovativní mezinárodní, mezisektorovou a mezioborovou výzkumnou spolupráci prostřednictvím sdílení znalostí, metod a nápadů. Program umožňuje mobilitu různých typů zaměstnanců zapojených do výzkumné činnosti – výzkumných, technických i administrativních pracovníků. Partnerské instituce mohou své pracovníky vysílat i přijímat v rámci projektového konsorcia

- **Spolufinancování regionálních, národních a mezinárodních programů (MSCA COFUND)** - Program MSCA COFUND se zaměřuje na spolufinancování nových nebo již existujících doktorských a postdoktorandských programů realizovaných na regionální, národní nebo mezinárodní úrovni. Cílem je šířit osvědčené principy MSCA, zejména v oblasti mezinárodního, mezisektorového a mezioborového výzkumného školení, a podpořit mobilitu výzkumníků v jakékoli fázi jejich profesní dráhy

- **MSCA a občané (MSCA and Citizens)** - Tato akce, známá především prostřednictvím Evropské noci vědců, má za cíl přiblížit výzkum a výzkumníky široké veřejnosti. Zaměřuje se na zvyšování povědomí o významu výzkumu, jeho dopadu na každodenní život a společenské přínosy práce vědců. Cílem je posílit uznání vědecké práce ve společnosti a podnítit zájem mladých lidí o vědu a výzkumnou kariéru

Evropské výzkumné infrastruktury

Výzkumné infrastruktury představují zařízení a prostředky, prostřednictvím nichž výzkumníci získávají přístup ke špičkovým zdrojům a službám nezbytným pro realizaci výzkumné činnosti. Zahrnují jak vědecké vybavení a materiál, tak znalostní zdroje, například sbírky, archivy, strukturované vědecké informace, informační a komunikační technologie a další prvky jedinečné povahy, které jsou nezbytné pro uskutečňování výzkumu. Tato zařízení podporují výzkumné a inovační aktivity evropské vědecké komunity a významně přispívají k posilování výzkumného a technologického postavení Evropy na globální úrovni.

V rámci Horizontu Evropa, rámcového programu pro výzkum a inovace na období 2021–2027, jsou výzkumné infrastruktury součástí prvního pilíře zaměřeného na podporu excelentní vědy. Jejich cílem je posílit evropské postavení skrze přístupné výzkumné infrastruktury světové úrovně jako součást propojeného evropského prostředí vědeckých a technologických infrastruktur.

Evropská unie prostřednictvím rámcového programu financuje zejména procesy budování, modernizace a projektů zajišťujících přístup k výzkumným infrastrukturám. Strategickou orientaci podpory výzkumných infrastruktur v Horizontu Evropa formuje činnost Evropského strategického fóra pro výzkumné infrastruktury (ESFRI), které působí jako poradní orgán Rady EU pro konkurenceschopnost.

Podpora výzkumných infrastruktur v rámcovém programu se soustředí na pět tematických destinací:

- **INFRADEV:** Efektivně fungující prostředí evropských výzkumných infrastruktur
- **INFRAEOSC:** Zabezpečení operativního, otevřeného a FAIR ekosystému EOSC
- **INFRASERV:** Služby výzkumných infrastruktur podporující zdravotnický výzkum, urychlující zelenou a digitální transformaci a posouvající hranice lidského poznání
- **INFRATECH:** Nová generace vědeckých přístrojů, nástrojů, metod a pokročilých digitálních řešení
- **INFRANET:** Síťová konektivita - spolupráce bez hranic

Do oblasti výzkumných infrastruktur spadá rovněž iniciativa European Open Science Cloud (EOSC), která je od roku 2021 realizována formou společného programového partnerství.

Aktuální a nadcházející výzvy v oblasti výzkumných infrastruktur jsou zveřejňovány v pracovním programu pro výzkumné infrastruktury a na portálu Funding & Tenders Evropské komise.

5. 1. 2 Pilíř 2 Globální výzvy a konkurenceschopnost evropského průmyslu

Klastry druhého pilíře programu Horizont Evropa – Globální výzvy a konkurenceschopnost evropského průmyslu jsou zaměřeny na podporu systémových změn v celé společnosti a ekonomice, nikoli na jednotlivá odvětví. Tyto klastry významně přispívají k naplnění cílů Zelené dohody pro Evropu, cílů udržitelného rozvoje OSN, a rovněž ke strategiím a politikám v oblastech, jako jsou průmysl, digitalizace, ochrana biodiverzity nebo zemědělství. Řešení složitých a provázaných výzev si vyžádá aktivní zapojení širokého spektra zainteresovaných aktérů, včetně koncových uživatelů a občanské společnosti.

Na klastry navazují výzkumné mise s jasně definovanými cíli a očekávanými dopady a také nově vytvořená evropská partnerství, která prostřednictvím strategických výzkumných a inovačních agend umožňují lépe koordinovat hledání řešení globálních výzev a přispět k dosažení cílů udržitelného rozvoje.

Pilíř 2 má šest klastrů:

Klaster 1 – Zdraví

Klaster 2 – Kultura, kreativita a inkluzivní společnost

Klaster 3 – Civilní bezpečnost pro společnost

Klaster 4 – Digitalizace, průmysl a vesmír

Klaster 5 – Klima, energetika a mobilita

Klaster 6 – Potravinářství, bioekonomika, přírodní zdroje, zemědělství a životní prostředí

Klaster 1 – Zdraví

Zdraví a životní pohoda obyvatel představují klíčovou prioritu politik Evropské unie a jejích programů. V oblasti sociálních práv tyto programy podporují spravedlivější, inkluzivní a více sociální Evropu pro všechny občany Unie, a to na základě Evropského sociálního modelu, který reflektuje výzvy 21. století. Poskytování kvalitní a včasné zdravotní péče dostupné pro všechny obyvatele patří mezi zásadní cíle EU. Tento cíl odpovídá rovněž cíli OSN v oblasti udržitelného rozvoje, který do roku 2030 usiluje o zajištění všeobecné zdravotní péče a eliminaci úmrtí, jímž lze předejít.

Hlavní výzvou zůstává odstranění přetrvávajících nerovností v oblasti zdraví mezi jednotlivými státy EU i uvnitř nich. Významná je i potřeba reagovat na nárůst některých onemocnění, například nádorových onemocnění, nepřenosných chorob, nemocí duševního zdraví a také na výskyt infekčních nemocí. Důraz je kladen na zlepšení propagace prevence onemocnění, včetně oblasti očkování. Dalšími prioritními tématy jsou dopady zvyšujícího se znečištění životního prostředí na zdraví, rostoucí antimikrobiální rezistence a demografické změny, zejména v souvislosti se stárnutím populace. Výzkum a inovace podporované v Klastru 1 by měly směřovat k pokroku ve znalostech, k posilování kapacit a k vývoji inovativních řešení, která přispějí ke zlepšení zdraví a životní pohody obyvatel a k transformaci systémů zdravotní péče.

Klaster 2 – Kultura, kreativita a inkluzivní společnost

Společenské a humanitní vědy mají v programu Horizont Evropa své pevné místo prostřednictvím Klastru 2. Jeho hlavním cílem je posílit demokratické vládnutí a občanskou angažovanost v Evropě, chránit a zpřístupňovat evropské kulturní dědictví a hledat odpovědi na výzvy související se současnou společenskou, ekonomickou a technologickou transformací. Aktivita podporované v rámci Klastru 2 jsou zaměřeny na získávání a koordinaci mezioborových poznatků z evropských společenských věd s cílem lépe porozumět aktuálním proměnám společnosti, ekonomiky, politiky a kultury. Výsledky výzkumu mají přispět k návrhu konkrétních politických opatření, která podpoří spravedlivější a inkluzivnější Evropu a urychlí její zelenou a digitální transformaci.

Mezi výzkumná témata Klastru 2 patří demokratické hodnoty, vzdělávání, nerovnosti, nezaměstnanost, diskriminace, radikalizace a dodržování lidských práv. Pozornost je věnována také kulturní rozmanitosti a uchování evropského kulturního dědictví. Nově je zkoumána role kulturních a kreativních průmyslů jako významného odvětví evropské ekonomiky. Sociální inovace podporované tímto klastrem mají posilovat zapojení a postavení občanů. Klaster je otevřen pro společenské a humanitní vědy, umění i kulturní a kreativní odvětví.

Klaster Kultura, kreativita a inkluzivní společnost se člení na tři základní oblasti, tzv. Destinations. Přehled otevřených, připravovaných a uzavřených výzev je k dispozici na evropském portálu:

- Výzkum demokracie a vládnutí / DEMOCRACY
- Výzkum evropského kulturního dědictví a kulturních a kreativních průmyslů / HERITAGE
- Výzkum společenské a ekonomické transformace / TRANSFORMATION

Klastr 3 - Civilní bezpečnost pro společnost

Bezpečnost patří mezi hlavní priority fungující společnosti a její zajištění vyžaduje patřičnou pozornost. Jelikož bezpečnostní hrozby neznají hranice, je nezbytné společné a koordinované úsilí všech – od politiků, průmyslu a bezpečnostních složek až po výzkum, který přináší nové technologie, postupy a hlubší porozumění lidskému faktoru. Klastr 3 se zaměřuje na komplexní a multioborový přístup k otázkám civilní bezpečnosti a přispívá k naplňování příslušných priorit EU. Hlavním cílem je ochrana občanů, evropské ekonomiky, veřejných prostor a kritické infrastruktury všech typů před terorismem a trestnou činností a zajištění bezpečného digitálního prostředí. Výzkum se soustředí na pochopení příčin terorismu a kriminality za účelem účinné prevence, na inovace technologií a postupů pro včasné varování a na zajištění rychlé a efektivní reakce na reálné hrozby. Ochrana vnějších hranic má umožnit legální, bezpečný a zároveň rychlý pohyb osob a zboží. V oblasti kybernetické bezpečnosti je cílem vytvořit důvěryhodné a bezpečné digitální prostředí s využitím nejnovějších technologií a služeb.

Klastr 3 funguje v úzké spolupráci s programy jako Digitální Evropa, Fond pro vnitřní bezpečnost a Fond pro integrovanou správu hranic. V oblastech s možným duálním využitím výsledků je koordinován s programy obranného výzkumu EU. Výzkum je orientován na potřeby koncových uživatelů, rozvoj kapacit bezpečnostního sektoru, schopnost předvídat hrozby a adekvátně reagovat na incidenty, ale také na pochopení lidského faktoru a společenských souvislostí.

Témata řešená v rámci klastru jsou pečlivě koordinována s klíčovými evropskými agenturami, jako jsou EUROPOL, FRONTEX, EU-LISA, JRC, ENISA či Evropská obranná agentura (EDA). Výzkumné aktivity jsou koncipovány tak, aby pokrývaly celý řetězec od prevence přes řešení krizových situací až po nápravu škod, s důrazem na interoperabilitu technologií a služeb. Zvláštní pozornost je věnována ochraně lidských práv, osobních údajů a zohlednění sociálních dopadů technologií. Sleduje se návaznost na výsledky dřívějších projektů a propojení na další programy, zejména na unijní programy v oblasti vnitřní bezpečnosti a digitálních technologií.

Klastr 4 - Digitalizace, průmysl a vesmír

Digitalizace a rozvoj technologií, včetně vesmírných, rozhodujícím způsobem ovlivňují všechny ekonomické sektory a celou společnost. Jsou základem transformace průmyslové výroby a vzniku nových výrobků a služeb, které zásadním způsobem ovlivňují způsob našeho života a jsou klíčem budoucího udržitelného rozvoje. Hlavní strategické priority Klastru 4 jsou:

- Transformace evropského průmyslu zajišťující čistou, klimaticky neutrální, oběhovou a konkurenceschopnou ekonomiku
- Zajištění (posílení) vedoucího postavení a strategické autonomie Evropy v klíčových technologiích
- Rozvoj technologií a inovací, které slouží občanům

Očekávané dopady této části druhého pilíře programu Horizont Evropa se promítají do 6 oblastí pracovního programu (tzv. Destinations)

1. Dosažení globálního vedoucího postavení v klimaticky neutrálních, oběhových a digitalizovaných digitálních hodnotových řetězcích

2. Dosažení technologického vedoucího postavení pro otevřenou strategickou autonomii Evropy v oblasti surovin, chemických látek a inovativních materiálů
3. Špičkové technologie v oblasti dat a výpočetní techniky
4. Digitální a nové technologie pro konkurenceschopnost a přizpůsobení se Zelené dohodě
5. Otevřená strategická autonomie při vývoji, zavádění a využívání globálních kosmických infrastruktur, služeb, aplikací a dat
6. Lidsky orientovaný a etický rozvoj digitálních a průmyslových technologií

Klastr 5 - Klima, energetika a mobilita

Hlavními cíli tohoto klastru jsou boj s klimatickými změnami, zlepšení konkurenceschopnosti průmyslu energetiky a dopravy stejně jako kvalita služeb, kterou tyto sektory poskytují společnosti. To vyžaduje lepší porozumění příčinám klimatických změn, jejich vývoji, rizikům, dopadům a příležitostem. Je třeba, aby energetické a dopravní systémy byly přátelské ke klimatu a k životnímu prostředí, aby byly chytřejší, bezpečnější, odolnější, inkluzivnější, konkurenceschopnější a účinnější.

Hlavní hnací silou je zde potřeba dekarbonizace energetického a dopravního sektoru do roku 2050 a zároveň posílení jejich konkurenceschopnosti.

Klastr 6 – Potravin, bioekonomika, přírodní zdroje, zemědělství a životní prostředí

Lidská činnost v kombinaci s klimatickou změnou vytváří značný tlak na přírodní zdroje a ekosystémy, na nichž závisí zajištění výživy pro stále rostoucí světovou populaci. Přístupy založené na principech oběhového hospodářství, bioekonomiky a ekonomiky využívající potenciál moří a oceánů (blue economics) mají nabídnout možnosti, jak sladit ekologické, sociální a ekonomické cíle a směřovat k udržitelnému rozvoji.

Výzkum a inovace realizované v tomto klastru mají přispět k urychlenému dosažení cílů hlavních evropských a globálních strategií a politik. Jde zejména o naplňování cílů udržitelného rozvoje OSN, které zahrnují zajištění dostatečné výživy, přístup k čisté vodě, podporu zdraví a kvality života obyvatel Země a důraz na udržitelnou výrobu i spotřebu. Aktivita Klastru 6 podporují také dosažení klimatické neutrality do roku 2050, což je klíčový cíl Zelené dohody pro Evropu. Další rozvoj bioekonomiky a oběhového hospodářství má umožnit lepší využití biologických zdrojů pro obnovitelnou produkci, snížit závislost EU na neobnovitelných surovinách, přispět ke snížení emisí a omezení vzniku odpadů z průmyslové výroby. Ochrana a obnova přírodních ekosystémů tvoří jeden z hlavních pilířů Evropské strategie pro biodiverzitu, přičemž zastavení úbytku biodiverzity znamená zároveň prevenci budoucích rizik pro lidské zdraví.

5. 1. 3 Pilíř 3 Inovativní Evropa

Inovace ve všech svých podobách představují pro Evropskou unii jeden z klíčových nástrojů, které jí umožňují nadále zajišťovat prosperitu svých obyvatel a reagovat na budoucí výzvy. Jejich úspěšné zavádění vyžaduje systémový, průřezový a mnohostranný přístup. Hospodářský rozvoj Evropy, sociální blahobyt a kvalita života jsou úzce spjaté se schopností zvyšovat produktivitu a podporovat růst, což zásadně závisí na schopnosti inovovat. Inovace jsou rovněž nezbytným předpokladem pro zvládnutí hlavních výzev, kterým EU čelí. Musí být odpovědné, etické a udržitelné. Aby mohla EU uspět v nové éře průlomových inovací, musí poskytnout podpora

inovátorům vycházet z agilního, jednoduchého, plynulého a individuálně přizpůsobeného přístupu. Politika v oblasti vývoje a zavádění průlomových inovací a rozšiřování podnikatelských aktivit by měla být odvážná v podstupování rizik, reflektovat uvedené výzvy a přinášet přidanou hodnotu k inovačním aktivitám realizovaným jednotlivými členskými státy či regiony.

Pilíř „Inovativní Evropa“ zahrnuje tři hlavní komponenty:

- Evropská rada pro inovace
- Evropské inovační ekosystémy
- Evropský inovační a technologický institut

Evropská rada pro inovace

Evropská rada pro inovace (EIC) slouží jako jednotné kontaktní místo EU pro evropské inovátory, a to z řad výzkumníků i soukromých společností, především malých a středních podniků. Jejím cílem je podporovat hlavně rizikové průlomové a přelomové inovace (technologické i netechnologické) s potenciálem pro tvorbu nových trhů a překlenovat mezery ve financování větší nabídkou nástrojů rizikového financování. To by mělo mj. přispět k rychlejšímu postupu inovačních podniků na cestě od nápadu k tržnímu uplatnění. Podpora EIC je určena jednotlivým žadatelům i multidisciplinárním konsorciím řešitelů. Řídí se především pravidlem bottom-up, tedy minimálním tematickým vymezením z hlediska oborů vědy a techniky. Výjimku tvoří speciální tematicky cílené výzvy na podporu inovací s významným hospodářským nebo společenským dopadem. Hlavními nástroji EIC jsou:

- **EIC Pathfinder** – pokročilý výzkum průlomových technologií
- **EIC Transition** – transformace výstupů výzkumu v inovace
- **EIC Accelerator** – další rozvoj a tržní uplatnění inovací

Evropská rada pro inovace rovněž stimuluje inovátory a zavádění inovací do praxe prostřednictvím speciálních cen (Prizes). Mezi ně patří např. EU Prize for Women Innovators, ocenění iCapital nebo European Social Innovation Competition.

Evropské inovační ekosystémy

Evropské inovační ekosystémy (EIE) jsou druhou součástí pilíře Inovativní Evropa. Hlavním cílem této části je zlepšovat fungování inovačního prostředí napříč EU tak, aby poskytovalo efektivní podporu výzkumným pracovníkům i podnikatelům zabývajícím se inovacemi. Usiluje proto o stimulaci spolupráce, vytváření sítí a výměnu znalostí mezi aktéry, kteří nabízejí podporu inovátorům, a to na místní, regionální, národní i mezinárodní úrovni. Zaměřuje se na všechny druhy inovací a všechny inovátory napříč EU, kromě inovací v podnicích i na sociální inovace a inovace ve veřejném sektoru. Činnosti podporované v oblasti EIE doplňují aktivity nástrojů EIC a Evropského inovačního a technologického institutu (EIT).

Pracovní program EIE je rozdělen do dvou hlavních částí (Destinations):

▪ CONNECT

Rozvoj propojeného a inkluzivního inovačního ekosystému v Evropě a posílení spolupráce mezi aktéry inovačního ekosystému za účelem zkvalitnění podpory inovačních podniků

▪ INNOVSMES

Financování evropského partnerství Inovativní MSP (Eurostars 3)

Evropský inovační a technologický institut

Evropský inovační a technologický institut (European Institute of Innovation and Technology, EIT) sídlí v Budapešti a byl zřízen jako samostatný subjekt EU v r. 2008 s cílem přispívat k udržitelnému hospodářskému růstu a konkurenceschopnosti posilováním inovační kapacity členských států a EU jako celku. Je průkopníkem integrace vzdělávání, podnikání a výzkumu (tzv. znalostního trojúhelníku) a klade silný důraz na podnikatelský talent a inovační dovednosti. Od r. 2014 je součástí rámcových programů EU pro výzkum a inovace. Působí především prostřednictvím znalostních a inovačních společenství (KICs), což jsou rozsáhlá evropská partnerství subjektů z oblasti vzdělávání a odborné přípravy, podnikání a výzkumu. V současné době funguje devět KICs: první 3 byla zahájena v r. 2009 (EIT Digital, EIT Climate-KIC a EIT InnoEnergy), další 2 v r. 2014 (EIT Health a EIT Raw Materials), v r. 2016 vzniklo 1 KIC (EIT Food), v r. 2019 2 KIC (EIT Urban Mobility a EIT Manufacturing) a poslední EIT KIC Culture & Creativity zahájilo činnost v roce 2022. Každé KIC má své hlavní sídlo a několik ko-lokačních center, jejichž úkolem je působit jako zeměpisná centra pro faktickou implementaci znalostního trojúhelníku.

V souvislosti s přetrvávajícími regionálními rozdíly v inovační výkonnosti v Evropě zahájil EIT v roce 2014 Regionální inovační program (Regional Innovation Scheme, RIS) s cílem rozšířit svůj dosah na země řazené podle Evropského srovnávacího přehledu inovací (European Innovation Scoreboard) mezi skromné a umírněné inovátory a jejichž zapojení do EIT KICs je minimální. Jednotlivé KICs pak působí v těchto zemích prostřednictvím inovačních hubů. V programu Horizont Evropa patří KICs mezi evropská partnerství a informace o jejich aktivitách a službách jsou uvedeny části „Průřezová partnerství“.

5. 1. 4 Průřezová oblast: Rozšiřování účasti a posilování ERA

K hlavním cílům této horizontální části patří posílení spolupráce napříč Evropou, zejména prostřednictvím otevření evropských výzkumných a inovačních sítí, a zlepšení kapacit v oblasti řízení výzkumu v zemích oprávněných ucházet se o granty na rozšiřování účasti (tj. 13 tzv. nových členských států EU, Portugalsko, Řecko, 9 nejvzdálenějších regionů EU a vybrané třetí země přidružené k programu Horizont Evropa). Současně je potřeba podpořit národní politické reformy nejen v oblasti výzkumu a inovací a pomoci plně využít talentový potenciál EU prostřednictvím cílených opatření. Přestože se EU tradičně vyznačuje špičkovými vědeckými a technologickými výsledky, výzkumná a inovační činnost zůstává roztržštěná.

Aktivity jsou rozděleny do dvou hlavních oblastí:

- Rozšiřování účasti a šíření excelence - Snižování přetrvávajících rozdílů ve výkonnosti výzkumu a inovací prostřednictvím sdílení znalostí a odborných poznatků napříč EU napomůže způsobilým zemím dosáhnout konkurenceschopného postavení v globálních hodnotových řetězcích. S cílem zvrátit trend uzavřených forem / klubů spolupráce, které mohou vyloučit velký počet slibných institucí a jednotlivců, včetně těch nových, jsou tedy nutné další kroky, například podporou otevřenosti a rozmanitosti projektových konsorcií, které umožní plné využití talentového potenciálu i přenos výstupů výzkumu a inovací napříč EU

- Reforma a zlepšení evropského systému výzkumu a inovací - do značné míry se vztahuje k posílení a zdokonalování Evropského výzkumného prostoru (dále jen část ERA) s cílem vzájemně posílit politické reformy na národních úrovních a doplnit je tvorbou politických iniciativ, výzkumem, vytvářením sítí, navazováním partnerství, koordinací, shromažďováním dat a monitorováním a hodnocením na úrovni EU. Do určité míry se jedná o pokračování části H2020 nazvané Věda se společností a pro společnost neboli SwafS. Část ERA (a následně i jednotlivá témata výzev) je strukturována do 4 skupin: Investice a reformy; Lepší přístup k excelenci; Převedení výsledků výzkumu a inovací na ekonomické hodnoty; a Prohlubování ERA

5. 1. 5 Mise v Horizontu Evropa

Nový koncept v programu Horizont Evropa představují mise - tedy portfolia akcí v oblasti výzkumu a inovací se zásadním dopadem napříč obory a odvětvími, které by měly být relevantní pro významnou část evropského obyvatelstva. Každá z misí má ambiciózní, jasně definované měřitelné cíle a očekávané dopady dosažitelné ve stanoveném časovém horizontu. Konkrétní zaměření misí vychází z doporučení expertů nominovaných do tzv. výborů misí (Mission boards). Konkrétní mise budou vyhlášovány formou speciálních výzev ve druhém pilíři programu Horizont Evropa.

Nyní je stanoveno pět misí:

- **Mise – Rakovina:** Rakovina postihuje každého bez ohledu na věk, pohlaví, nebo sociální postavení a představuje obrovskou zátěž pro pacienty, jejich rodiny a společnost obecně. Pokud nebudou přijata žádná další opatření počet lidí s nově diagnostikovaným onkologickým onemocněním se každý rok zvýší ze současných 3,5 milionu na více než 4,3 milionu do roku 2035. Mise usiluje o stanovení společných cílů, které pomohou zvrátit tento negativní trend

- **Mise - Adaptace na změnu klimatu včetně společenské transformace:** Adaptace na změnu klimatu je proces přizpůsobování se současnému či očekávanému stavu klimatu a jeho dopadům. Mise bude sloužit k podpoře tohoto procesu, k nalezení účinných řešení včetně změn chování obyvatel. Klimatická odolnost zahrnuje odolnost environmentálních systémů, odolnost sociálních a ekonomických systémů a odolnost politických systémů

- **Mise - Zdravé oceány, moře, pobřežní a vnitrozemské vody:** Zdraví oceánů a vod je pod nebývalým tlakem. Stav vodních ekosystémů zhoršily desítky let znečišťování a škodlivého využívání, způsobeného rostoucí populací a ekonomikou náročnou na zdroje. Další tlak přináší změna klimatu a acidifikace oceánů. Je tak ohrožena schopnost oceánů regulovat zemské klima. Cílem mise je plné zotavení a regenerace evropských mořských a sladkovodních ekosystémů do roku 2030

- **Mise - Klimaticky neutrální a chytrá města:** Města pokrývají zhruba 3 % souše, a přitom produkují více než 70 % emisí na souši vznikajících. Cílem mise Klimaticky neutrální a chytrá města je podpora a propagace 100 evropských měst na jejich cestě ke klimatické neutralitě do roku 2030. Pro formální zapojení má sloužit Klimatický závazek města (Climate City Contract)

- **Mise - Zdravá půda a potraviny:** Život na Zemi závisí na zdravé půdě, která poskytuje potravu, vodu a podmínky pro optimální biodiverzitu a zároveň přispívá k odolnosti vůči změně klimatu. Cílem mise je zabezpečit, aby do roku 2030 bylo alespoň 75% půdy v každém státě EU zdravých, to znamená schopných poskytovat základní ekosystémové služby

5. 1. 6 Evropská partnerství

Evropská partnerství (EP) jsou iniciativy, jejichž prostřednictvím Evropská unie v součinnosti s veřejnými i soukromými partnery podporuje rozvoj a implementaci programu na podporu výzkumu a inovací. Hrají rozhodující roli v dosažení strategických cílů v přechodu k ekologické, klimaticky šetrné a digitální Evropě při zachování odolnosti a konkurenceschopnosti evropského průmyslu.

Jsou hlavním prostředkem v řešení složitých problémů, které potřebují integrovaný přístup za součinnosti velkého počtu aktérů z různých částí hodnotových řetězců a zemí. Vycházejí přitom ze společných vizí zakotvených ve strategických dokumentech (tzv. roadmaps) podporovaných všemi partnery.

Rámcový program Horizont Evropa zavedl v EP strategičtější, ucelený přístup zaměřený na jeho dopady. Partnerství jsou zakládána v těch oblastech, v nichž mohou dosáhnout cílů programu Horizont Evropa účinněji než jinými prostředky rámcového programu. Součástí druhého Strategického plánu programu Horizont Evropa na období 2025–2027 je i vyhlášení devíti nových EP. Podrobnější informace budou postupně začleňovány do nových sekcí odpovídajících klastrů.

Typy partnerství a jejich relevance pro jednotlivé klastry jsou přehledně popsány na webu Evropské Komise - Partnerství.

Výzvy společně programovaných partnerství (co-programmed partnerships) jsou založena na memorandu o porozumění a/nebo ujednání mezi Evropskou komisí a partnery ze soukromé a/nebo veřejné sféry. Jsou součástí pracovních programů a výzev v jednotlivých klastrech druhého pilíře programu HE.

Institucionalizovaná partnerství (institutionalized partnerships) byla založena Evropskou komisí (podle článku 185/187) v roce 2021. Následně připravila a vyhlásila svoje vlastní výzvy, které se budou dále, většinou každoročně, opakovat. Institucionalizovaná partnerství jsou výzkumné a inovační programy prováděné několika členskými zeměmi, založené na rozhodnutí Rady a Evropského parlamentu na základě článku 185 Smlouvy o fungování EU nebo jsou strukturami založenými na základě rozhodnutí Rady podle článku 187 Smlouvy o fungování EU

Společně financovaná partnerství (co-funded partnerships) jsou založena na uzavřené grantové dohodě mezi Evropskou komisí a konsorciem partnerů v návaznosti na vyhodnocení otevřené výzvy. Jsou implementována prostřednictvím programových konsorcií, jejichž členy jsou především národní a regionální poskytovatelé podpory VaVal, které financují účast partnerů ze svých zemí.

Partnerství budou uzavírána v oblastech:

- Zdraví
- Digitalizace, průmysl a vesmír
- Klima, energetika a doprava
- Potraviny, bioekonomika, přírodní zdroje, zemědělství a životní prostředí
- Průřezová partnerství EIT

Část těchto aktivit pro ČR zastřešuje TA ČR, viz kapitola 6. 4.

Více informací lze nalézt na adrese:

<https://www.evropskyvyzkum.cz/cs/nastroje-spoluprace/iniciativy-ek/eip>

<https://ec.europa.eu/research/innovation-union/index.cfm?pg=eip>

https://research-and-innovation.ec.europa.eu/funding/funding-opportunities/funding-programmes-and-open-calls/horizon-europe/european-partnerships-horizon-europe_en

5. 1. 7 Program EURATOM

Program Euratom je integrální součástí programu Horizont Evropa, zároveň je k němu komplementární. Vychází z jiné smlouvy, proto je jeho základní délka pět let, 2021 až 2025, s následným předpokládaným prodloužením o dva roky, tj. do roku 2027. Základní právní předpisy umožní synergie s programem Horizont Evropa.

Program Euratom využívá stejná kritéria hodnocení projektů nezávislými hodnotiteli. Stejný je požadavek šíření výsledků a maximalizace jejich využívání. Využívá stejné nástroje, např. Portál pro finanční příležitosti a veřejné zakázky, a platí pro něj stejná pravidla účasti.

Obecnými cíli programu Euratom jsou výzkum a školicí aktivity zaměřené na trvalé zlepšování jaderné bezpečnosti a jaderného zabezpečení a na radiační ochranu, a potenciální příspěvek k dlouhodobé dekarbonizaci energetického systému bezpečným, účinným a zabezpečeným způsobem.

5. 1. 8 Další informace o programu

<https://www.horizontevropa.cz/cs>

<https://www.horizontevropa.cz/cs/vyzvy>

5.2 Program InvestEU pro výzkum a inovace

Programem InvestEU poskytne EU klíčové dlouhodobé financování, přičemž přiláká soukromé investice na podporu udržitelného oživení a pomůže zvýšit odolnost evropské ekonomiky, která bude klást silnější důraz na ekologii a digitalizaci. Cílem je vytvořit dodatečné investice v období 2021-2027 ve výši více než 372 miliard EUR. Program InvestEU vychází z úspěšného modelu investičního plánu pro Evropu, který sdružuje Evropský fond pro strategické investice a 13 dalších finančních nástrojů EU v jednom nástroji.

Program podporuje tyto 4 hlavní oblasti investic:

- udržitelná infrastruktura,
- výzkum, inovace a digitalizace
- malé a střední podniky
- sociální investice a dovednosti

Rozpočtová záruka EU ve výši 26,2 miliardy eur, která je do těchto čtyř oblastí orientačně rozdělena takto:

- udržitelná infrastruktura: 9,9 miliardy eur
- výzkum, inovace a digitalizace: 6,6 miliardy eur
- malé a střední podniky: 6,9 miliardy eur
- sociální investice a dovednosti: 2,8 miliardy eur

Strategické investice budou možné v rámci všech čtyř oblastí, a to s cílem uspokojit budoucí potřeby evropského hospodářství a podpořit otevřenou strategickou autonomii EU v klíčových odvětvích.

Program InvestEU je hlavní součástí plánu obnovy Ministerstva pro místní rozvoj.

5.3 Výzkumný fond pro uhlí a ocel - RFCS

Se vstupem ČR do Evropské unie se ČR stala automaticky také členem Evropského společenství uhlí a oceli. Původní zaměření Společenství (Společenství bylo založeno na 50 let a jeho činnost skončila 23. 7. 2002) - RFCS - bylo postupně převedeno (zvláště jeho finanční prostředky) v podstatě na výzkumný program v oblasti uhlí a oceli. Gestorem členství ČR ve Společenství je MPO a spolugestorem MŠMT. Výzkumný fond pro uhlí a ocel poskytuje finanční prostředky na podporu projektů v oblasti uhlí a oceli a to pro všechny podnikatelské subjekty i výzkumné organizace.

Výzkumný fond pro uhlí a ocel (RFCS) podporuje výzkumné a inovační projekty v oblasti uhlí a oceli. Zároveň se v tomto programovém období zaměřuje i na výzkumné činnosti v oblasti uhlí a přeměn regionů v souladu se zásadami mechanismu spravedlivé transformace (Just Transition Mechanism) a snížením emisí z výroby oceli.

Podpora výzkumných projektů v odvětví ocelářského průmyslu bude probíhat prostřednictvím specializovaného společného programu Clean Steel v součinnosti s dalšími programy Evropské unie, zejména s programem Horizon Europe.

Projekty financované z RFCS jsou

- I. procesy výroby oceli
- II. optimalizované využití a zachování zdrojů, úspory energie a zlepšení výkonnosti průmyslu
- III. bezpečnost a ochrana zdraví při práci
- IV. ochrana životního prostředí
- V. technologie podporující uhelné regiony v období transformace
- VI. snížení emisí z výroby oceli

Více informací o programu včetně kontaktů lze nalézt na adresách:

https://ec.europa.eu/info/research-and-innovation/funding/funding-opportunities/funding-programmes-and-open-calls/research-fund-coal-and-steel-rfcs_en
https://ec.europa.eu/info/research-and-innovation/research-area/industrial-research-and-innovation_en
<https://www.horizontevropa.cz/cs/struktura-programu-he/era,-programy,-fondy-a-iniciativy-eu/evropske-programy-a-iniciativy/vyzkumny-fond-pro-uhli-a-ocel/dokumenty>

5.4 Evropský obranný fond (EDF)

Evropský obranný fond (European Defence Fund, EDF) je program na podporu společného obranného výzkumu a vývoje a na podporu konkurenceschopného obranného průmyslu. Je zaměřen na výzkum a vývoj nejmodernějších a interoperabilních obranných technologií a vybavení. Cílem je

také iniciovat a podpořit spolupráci členských zemí (pravidlo účasti minimálně 3 různých členských zemí). V projektech je bonusem podporována účast malých i středních firem.

Program EDF je implementován ročními pracovními programy a tématickými výzvami. Je řízen Generálním ředitelstvím Evropské komise DG DEFIS (Defence Industry and Space).

Pro období 2021-2027 má program rozpočet 7,953 miliard €, které jsou rozděleny na dva směry:

- 2,7 miliard € pro kolaborativní obranný výzkum zaměřený na nové a budoucí bezpečnostní hrozby s cílem maximalizace inovací a zavádění nových technologií,
- 5,3 miliard € pro spolufinancování projektů rozvoje schopností založených na spolupráci, které doplňuje národní příspěvek. Cílem je efektivita využití rozpočtu pro obranu v členských zemích a redukce duplikovaných akcí

Programu EDF předcházely dva pilotní programy:

- Preparatory Action on Defence Research (PADR), 2017-2019, 90 milionů €,
- European Defence Industrial Development Programme (EDIDP), 2019-2020, 500 milionů €

Více informací o programu včetně kontaktů lze nalézt na adresách:

<https://aobp.cz/cs/evropsky-obranny-fond/>
<https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/opportunities/calls-for-proposals?order=DESC&pageNumber=1&pageSize=50&sortBy=startDate&isExactMatch=true&status=31094502&frameworkProgramme=44181033>

5.5 Program Digitální Evropa

Cílem programu Digitální Evropa (Digital Europe Programme /DEP/) je podpora digitální transformace v Evropské unii prostřednictvím investic do špičkových technologií. Programové období je 7 leté (2021 – 2027) a rozpočet je 7 588 milionů EUR. Program Digitální Evropa je v gesci Ministerstva průmyslu a obchodu.

Digitální Evropa v programovém období 2021–2027 financuje projekty v šesti klíčových oblastech:

- **Vysoce výkonná výpočetní technika** (2,227 mld. eur): zavádění superpočítačových kapacit světové úrovně exascale a post-exascale
- **Umělá inteligence, data a cloud** (2,062 mld. eur): vytvoření odvětvových datových prostorů v celé EU založených na federativní infrastruktuře cloud-to-edge a podpora testování a přijímání řešení založených na umělé inteligenci (AI TEF)
- **Kybernetická bezpečnost** (1,650 mld. eur): budování pokročilých kapacit v oblasti kybernetické bezpečnosti, podpora sdílení best practices a zajištění širokého nasazení systémů kybernetické bezpečnosti

- **Pokročilé digitální dovednosti** (0,577 mld. eur): zvýšení nabídky vzdělávání a odborné přípravy v oblasti klíčových digitálních technologií a digitálních dovedností pro odvětví, která nespádají do oblasti IKT, a podpora spolupráce mezi vysokoškolskými institucemi a soukromým sektorem

- **Urychlení využívání digitálních technologií** (1,072 mld. eur): zřízení sítě Evropských digitálních inovačních center (EDIH) podporujících digitální transformaci evropských veřejných a soukromých organizací a zavádění projektů s významným dopadem, jako jsou kapacity blockchainu nebo digitální transformace veřejné správy a služeb

- **Polovodičové čipy** (1,65 mld. eur): od září 2023 v rámci Aktu o čipech byly mobilizovány finanční prostředky z programu DIGITAL na řešení nedostatku polovodičů podporou budování kapacit prostřednictvím iniciativy Čipy pro Evropu

Program se svou rozmanitostí témat zaměřuje na širokou škálu zájemců:

- malé a střední podniky
- vysokoškolské instituce
- výzkumná centra
- orgány veřejné správy
- velké společnosti

Převažujícím typem financování je forma dotací. Financování zahrnuje granty s 50% dotací pro všechny způsobilé žadatele, granty s 75% dotací pro malé a střední podniky, 100% dotace pro koordinační a podpůrné akce (CSA) a veřejné zakázky.

Program Digitální Evropa doplňuje další programy EU, jako je program Horizont Evropa pro výzkum a inovace a Nástroj pro propojení Evropy pro digitální infrastrukturu, Nástroj pro oživení a odolnost a strukturální a investiční fondy.

Celkové cíle, rozsah, výsledky a výstupy, jakož i přidělené rozpočtové prostředky jsou pro každé téma popsány v různých pracovních programech:

- **Hlavní pracovní program pro období 2025–2027** – zahrnující cíle „umělá inteligence, data a cloud“, „pokročilé digitální dovednosti“, „zavádění – urychlení využití digitálních technologií“

- **Pracovní program Evropského kompetenčního centra a sítě pro kybernetickou bezpečnost (ECCC) pro období 2025–2027**

- **Pracovní program Chips Joint Undertaking** pro období 2023–2027

Více informací o programu včetně kontaktů lze nalézt na adresách:

<https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/programmes/digital>

<https://czechinvest.gov.cz/cz/Program-Digitalni-Evropa>

5.6 Nový evropský Bauhaus

Nový evropský Bauhaus je interdisciplinární a kreativní iniciativa zahájená Evropskou komisí v roce 2021. Má pomoci při hledání cest k uskutečnění cílů Zelené dohody pro Evropu. Koncept New European Bauhaus chce propojit svět architektury, designu a umění se světem vědy, vzdělávání a inovací.

Nový evropský Bauhaus má vést k systematické změně v chápání životního stylu. Při vytváření veřejného prostoru i soukromého bydlení mají být zohledněny environmentální ohledy (využívání materiálů), kulturní hledisko (styl) a sociální citění (inkluze). Technologie mají být užívány v souladu s estetickým vnímáním, s potřebami sociálního začleňování a s ohledem na životní prostředí.

Financování projektů Nového evropského Bauhausu (NEB) vychází z několika stávajících programů EU: programu pro výzkum a inovace Horizont Evropa a jeho misí, programu pro životní prostředí a klima LIFE a Evropského fondu pro regionální rozvoj. Přehled (běžících i uzavřených) výzev souvisejících s tematikou NEB napříč unijními programy je k dispozici na evropském portálu pro finanční příležitosti Funding & Tenders Opportunities. Komise zároveň vybízí členské státy, aby základní hodnoty Nového evropského Bauhausu začlenily i do svých strategií územního a sociálně-ekonomického rozvoje a plánů na oživení a odolnost. Každoročně bude probíhat soutěž o ceny Nového evropského Bauhausu. Ocenění budou udělena projektům a nápadům, které přispívají ke vzniku krásných, udržitelných a inkluzivních míst.

V Horizontu Evropa je Nový evropský Bauhaus soustředěn do několika vědních oblastí (klastřů). Pravidelně jsou vypisována témata a výzvy k předkládání projektů. Informace ke každé oblasti poskytnou české národní kontakty:

- Klastř 2 – Kultura, kreativita a inkluzivní společnost
- Klastř 4 – Digitalizace, průmysl a vesmír
- Klastř 5 – Klima, energetika a mobilita
- Klastř 6 – Potravinářství, bioekonomika, přírodní zdroje, zemědělství a životní prostředí

5.7 European Research Area (ERA)

Evropský výzkumný prostor (ERA) byl zřízen rozhodnutím Evropské rady a jeho základní ideou je vytvoření jednotného prostředí pro výzkum a vývoj v Evropě s cílem dosáhnout lepší soudržnosti (koheze) v této oblasti a přispět ke zlepšení konkurenceschopnosti Evropy vůči Spojeným státům americkým a některým asijským státům.

Koncepce ERA byla oficiálně spuštěna sdělením Evropské komise v lednu roku 2000 s názvem: Na cestě k Evropskému výzkumnému prostoru (Towards a European Research Area).

Snahou této iniciativy Evropské komise je vytvořit:

- společný a jednotný prostor pro výzkum a inovace
- bezhraniční trh pro výzkum
- technologie a inovace po celé Evropské unii
- synergie mezi EU a členskými státy pro společné zlepšování nastavení systému a politik výzkumu
- volný pohyb výzkumných pracovníků
- sdílení znalostí a inovací

Evropská unie čelí obrovským společenským, ekologickým a hospodářským výzvám. Je potřeba znovu lépe vybudovat a dosáhnout ekologického a digitálního přechodu. Tyto nové požadavky vyžadují nové reakce, a proto byl zahájen proces obnovy evropského výzkumného prostoru. V roce 2018 nastal proces revitalizace a v září 2020 vydala Evropská komise sdělení s názvem Nový Evropský výzkumný prostor (A New European Research Area).

Nová ERA podporuje

- investice a reformy ve výzkumu a inovacích
- růst trhu
- posílení mobility výzkumníků a volnou výměnu znalostí a technologií
- zlepšení přístupu k excelenci

Česká republika usiluje o aktivní účast na rozvoji ERA a na činnostech významných mezinárodních vědeckých institucí. Řízení účasti ČR v ERA má v gesci Odbor výzkumu a vývoje Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. Česká republika se účastní aktivit Evropského výzkumného prostoru například zapojením v rámcovém programu pro výzkum a inovace Horizont Evropa, podporou mezinárodní spolupráce v koordinačních aktivitách a programech a mezinárodních organizacích. ČR má své delegáty v některých pracovních skupinách a v odborných poradních skupinách pro jednotlivá témata rámcového programu Horizont Evropa.

Více informací o ERA včetně kontaktů lze nalézt na adresách:

[https://www.horizontevropa.cz/cs/struktura-programu-he/era,-programy,-fondy-a-iniciativy-eu/evropsky-vyzkumny-prostor-\(era\)/o-era/informace?callsSort=0](https://www.horizontevropa.cz/cs/struktura-programu-he/era,-programy,-fondy-a-iniciativy-eu/evropsky-vyzkumny-prostor-(era)/o-era/informace?callsSort=0)
https://research-and-innovation.ec.europa.eu/strategy/strategy-2020-2024/our-digital-future/european-research-area_en

5.8 Joint Research Centre (JRC)

Společné výzkumné středisko (JRC, Joint Research Centre) je generální ředitelství Evropské komise, které spadá do kompetencí komisaře pro vzdělávání, kulturu, mládež a sport. Sestává se ze sedmi výzkumných institucí rozmístěných v pěti členských státech: v Belgii, Německu, Itálii, Nizozemsku a Španělsku.

Společné výzkumné středisko (JRC) bylo založeno v roce 1957 za účelem poskytování evropských odborných poznatků v oblasti jaderné energie a časem se stalo rozsáhlým, rozmanitým a víceúčelovým výzkumným ústavem, který je zcela začleněn do Evropské komise. Působí jako rozhraní mezi technologickým výzkumem a praktickým uplatňováním tohoto výzkumu v politikách Společenství. Společné výzkumné středisko řeší zásadní společenské problémy podněcováním inovací prostřednictvím rozvoje nových metod, nástrojů a standardů a sdílením tohoto know-how s členskými státy, vědeckou obcí a mezinárodními partnery.

JRC nabízí přístup ke svým nenukleárním zařízením pro výzkumníky a vědce ze států EU, z kandidátských zemí EU a ze zemí přidružených v programu Horizont 2020. Co se týče nukleárních zařízení, JRC je poskytnut státům EU, kandidátským zemím (dle podmínek ustanovených na základě relevantních dohod) a zemím zapojených v Euratom Research Programme.

JRC bude nabízet dva druhy přístupu ke svým zařízením:

První přístup (relevance-driven) je založen na vědecké a socio-ekonomické významnosti navržených projektů a zahrnuje jejich selekci na bázi peer-review, která bude následovat po vyhlášení výzvy pro přihlašování projektů. Tento přístup je zaměřen především na zapojení univerzit, výzkumných organizací, malých a středně velkých podniků v oblastech, jež korespondují se strategickými prioritami JRC a EU, jako jsou: dlouhodobě udržitelný rozvoj, kompetitivnost, standardizace, integrace a soudržnost. V případě přístupu relevance-driven mají uživatelé za povinnost pouze financovat dodatečné náklady, které vzniknou na straně JRC; přístup do nukleárních výzkumných zařízení bude poskytnut bez dalších poplatků.

Druhý přístup (market-driven) je primárně zaměřen na průmyslové odvětví a instituce se ziskem, v jehož případě se od uživatelů očekává uhrazení veškerých nákladů.

Více informací lze nalézt na adrese:

<https://www.evropskyvyzkum.cz/cs/nastroje-spoluprace/iniciativy-ek/jrc>
https://joint-research-centre.ec.europa.eu/index_en

6. MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE

Gestorem mezinárodní spolupráce ve výzkumu a vývoji je podle zákona Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Mezinárodní spolupráce ve výzkumu a vývoji (dále jen „MSVV“) je realizována na základě dlouhodobé koncepce. Základním pilířem a hlavní náplní MSVV jsou společné projekty výzkumných a vývojových prací či účast na mezinárodních mnohostranných projektech (aktivitách). V některých případech je dvoustranná dohoda o spolupráci zaměřena pouze na podporu mobility výzkumných a vývojových pracovníků – viz spolupráce s konkrétními státy.

Smluvní rámec zapojení České republiky do mezinárodní spolupráce ve výzkumu a vývoji na dvoustranné úrovni tvoří dohody o vědeckotechnické spolupráci uzavírané v gesci Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, dále tzv. kulturní dohody, jejichž sjednávání zajišťuje Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ve spolupráci s Ministerstvem kultury a Ministerstvem zahraničních věcí, a rovněž dohody o hospodářské, průmyslové a vědeckotechnické spolupráci, které jsou uzavírány za účasti Ministerstva školství Ministerstvem průmyslu a obchodu.

6.1 Velké výzkumné infrastruktury

Provoz excelentních výzkumných infrastruktur v EU byl v uplynulém období označen za jeden z klíčových předpokladů pro progresivní rozvoj výzkumu a vývoje, a tím i pro zajištění konkurenceschopnosti národních výzkumných a inovačních systémů členských států EU a Evropského výzkumného prostoru (ERA), jakož i hospodářství EU jako celku. Řešení současných socioekonomických výzev, vzhledem ke stále rostoucí znalostní a technologické náročnosti, je možné především díky propojování a sdílení odborných kapacit prostřednictvím mezinárodně koordinovaných výzkumných infrastruktur.

6.1.1 Obecné informace

Výzkumnou infrastrukturou se rozumí zařízení, zdroje a související služby, které vědecká obec využívá k provádění výzkumu v příslušných oborech, zahrnující vědecké vybavení a výzkumný materiál, zdroje založené na znalostech, například sbírky, archivy a strukturované vědecké informace, infrastruktury informačních a komunikačních technologií, například sítě GRID, počítačové a programové vybavení, komunikační prostředky, jakož i veškeré další prvky jedinečné povahy, které jsou nezbytné k provádění výzkumu. Tyto infrastruktury se mohou nacházet na jednom místě, nebo mohou být „distribuované“ v rámci sítě (organizovaná síť zdrojů). V české legislativě je specifikována „velká výzkumná infrastruktura, která je výzkumným zařízením nezbytným pro ucelenou výzkumnou a vývojovou činnost s vysokou finanční a technologickou náročností, která je schvalována vládou a zřizována pro využití též dalšími výzkumnými organizacemi.“

Provoz výzkumných infrastruktur v integrovaném mezinárodním prostoru – a v souladu s principy politiky otevřeného přístupu k jejich kapacitám – umožňuje uživatelům dosahovat výsledků, kterých by jako individuální aktéři využívající pouze kapacity své domovské instituce dosáhli jen obtížně. Výzkumné infrastruktury tímto přispívají ke zvýšení efektivity vynakládání veřejných prostředků na výzkum a vývoj a pomáhají předcházet nežádoucí fragmentaci či dublování úsilí jednotlivých výzkumných organizací. Uživatelé mají na mezinárodní úrovni přístup k prvotřídnímu vybavení, přístrojům a expertíze, a v důsledku tak disponují nejmodernějšími a technologicky nejpokročilejšími nástroji pro realizaci excelentního výzkumu a vývoje.

Česká republika v uplynulých letech účinně reagovala na rostoucí význam výzkumných infrastruktur a za účelem jejich uznání jako klíčové součásti národního výzkumného a inovačního systému učinila řadu kroků směřujících k vytvoření vhodného prostředí pro jejich výstavbu, provoz, další investiční rozvoj, financování a zapojení do mezinárodních struktur.

Základní typologie výzkumných infrastruktur rozlišuje tři skupiny provozovaných zařízení: tzv. „single-sited“ výzkumné infrastruktury umístěné na jednom místě, distribuované výzkumné infrastruktury zahrnující více kapacit na různých místech a virtuální výzkumné infrastruktury. Podle životního cyklu se výzkumné infrastruktury člení na infrastruktury v přípravné fázi, implementační (konstrukční) fázi, provozní fázi a fázi vyřazování z provozu. Všechny tyto typy – s výjimkou infrastruktur ve fázi vyřazování – jsou zastoupeny i v národním výzkumném a inovačním systému ČR. Specifickým typem projektu velké výzkumné infrastruktury v ČR jsou kapacity zajišťující účast ČR v mezinárodní výzkumné infrastruktuře umístěné v zahraničí. Účelem takového projektu je zajištění podílu ČR na konstrukci či modernizaci technologického zařízení mezinárodní výzkumné infrastruktury formou vývoje a „in-kind“ dodávky experimentálního zařízení (např. CERN). Pokud je daná mezinárodní výzkumná infrastruktura spravována právní formou mezinárodní organizace podle mezinárodního práva veřejného nebo ERIC, veškeré další závazky spojené s členstvím ČR (např. úhrada mandatorních členských příspěvků) zajišťuje Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy jako věcně příslušný orgán státní správy ČR.

6.1.2 Financování

Financování velkých výzkumných infrastruktur v České republice je úzce spjato s cílem zajistit stabilní a předvídatelné zdroje na podporu excelentního výzkumu a vývoje, a tím i posílit postavení ČR v mezinárodním výzkumném prostoru. Provozní náklady velkých výzkumných infrastruktur jsou dlouhodobě hrazeny z kapitoly Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT) v rámci účelových výdajů státního rozpočtu na výzkum, experimentální vývoj a inovace, konkrétně z aktivity Projekty velkých výzkumných infrastruktur (kód LM). Tento model financování byl koncipován tak, aby umožnil dlouhodobou rozpočtovou stabilitu a předvídatelnost provozu těchto strategických investic státu do znalostní ekonomiky.

Historie financování velkých výzkumných infrastruktur v České republice sahá do roku 2009, kdy byla tato oblast poprvé systematicky ukotvena v rámci státní politiky výzkumu, vývoje a inovací. V tomto roce byly zahájeny první programy účelové podpory velkých výzkumných infrastruktur financované z kapitoly Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT). Od té doby se velké výzkumné infrastruktury staly nedílnou součástí národního výzkumného a inovačního systému, přičemž provozní náklady jsou hrazeny z účelových výdajů státního rozpočtu (projekty s kódem LM).

V roce 2010 schválila vláda první strategické dokumenty a rámce pro podporu těchto infrastruktur, což umožnilo jejich systematický rozvoj a integraci do mezinárodních struktur, například do Evropského výzkumného prostoru (ERA). Od té doby byla podpora v dalších letech plánována a opakovaně navazovala na hodnocení kvality a relevance těchto zařízení.

Významným milníkem bylo období po roce 2016, kdy byly posíleny principy otevřeného přístupu a mezinárodní srovnatelnosti služeb velkých výzkumných infrastruktur.

V roce 2019 byla ustavena pracovní skupina pro velké výzkumné infrastruktury při Radě vlády pro výzkum, vývoj a inovace (RVVI). Jejím úkolem bylo vymezit rámec pro financování a přínos velkých výzkumných infrastruktur i velkých výzkumných inovačních center po roce 2022. Ve stejném roce vláda schválila „Inovační strategii České republiky 2019–2030“, kde byly velké výzkumné infrastruktury zahrnuty mezi klíčové nástroje k posílení národního výzkumného a inovačního systému. Strategie se zaměřila na vytvoření komplementárního schématu financování, které propojuje institucionální podporu pro dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumných organizací s účelovou podporou velkých výzkumných infrastruktur a nástroji na podporu spolupráce výzkumu a průmyslu.

Principy financování byly stanoveny s důrazem na otevřenost kapacit všem uživatelům, účelovou podporu MŠMT jako majoritní zdroj financování a rovněž na zajištění přístupu uživatelů v režimu otevřeného nebo smluvního výzkumu. První komplexní evaluace velkých výzkumných infrastruktur proběhla v roce 2021 a poskytla odborné podklady pro rozhodnutí vlády o podpoře těchto infrastruktur v letech 2023–2029. Na konci roku 2022 byl schválen nový víceletý finanční rámec, v jehož rámci činí účelová podpora provozu 44 velkých výzkumných infrastruktur v roce 2023 téměř 2 miliardy Kč. Investiční rozvoj těchto infrastruktur je nadále podporován prostřednictvím Operačního programu Jan Amos Komenský, z něhož je na období 2023–2026 alokováno bezmála 4 miliardy Kč. Tento přístup reflektuje strategický význam velkých výzkumných infrastruktur jako páteře národní výzkumné a inovační kapacity ČR

6. 1. 3 Mezinárodní struktura

V České republice je gestorem členství v právnických osobách typu ERIC (European Research Infrastructure Consortium) Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT). Tento resort vykonává tuto roli z titulu své odpovědnosti za agendu velkých výzkumných infrastruktur a za mezinárodní spolupráci ve výzkumu a vývoji. MŠMT zajišťuje zastupování České republiky na úrovni řídicích orgánů právnických osob ERIC a koordinuje výkon členských práv a povinností ČR, a to ve spolupráci s vědeckou komunitou, která zajišťuje odborné a provozní zapojení ČR – zpravidla formou provozu národních uzlů v distribuovaných infrastrukturách, nebo prostřednictvím technologických „in-kind“ příspěvků u „single-sited“ infrastruktur.

Právní rámec ERIC (European Research Infrastructure Consortium), tzv. konsorcium pro evropské výzkumné infrastruktury, byl vytvořen v roce 2009 na základě nařízení Rady (ES) č. 723/2009 o právní formě konsorcia pro evropskou výzkumnou infrastrukturu (ERIC), které umožňuje zřizování výzkumných infrastruktur s flexibilními modely správy a financování. ERIC slouží jako právní rámec pro zřizování a provoz panevropských výzkumných infrastruktur a umožňuje jejich řízení, financování a integraci na nadnárodní úrovni. Cílem tohoto právního nástroje je

zjednodušit zřízení a provozování výzkumných infrastruktur, které mají strategický význam pro Evropský výzkumný prostor (ERA).

Klíčové charakteristiky ERIC:

- ERIC je právnická osoba se sídlem v některém z členských států EU nebo zemí přidružených k rámcovým programům EU pro výzkum a vývoj
- Zřizuje ji Evropská komise na základě formální žádosti předložené minimálně jedním členským státem EU a alespoň dvěma dalšími členskými státy nebo přidruženými zeměmi
- Členy ERIC mohou být státy EU, třetí státy nebo mezinárodní organizace. Soukromé subjekty se členy stát nemohou
- ERIC má flexibilní model financování: podíl členských států na nákladech může zahrnovat přímé platby (in-cash), dodávky technologií a služeb (in-kind) nebo kombinaci těchto forem
- ERIC má daňové zvýhodnění: je osvobozeno od DPH na dodávky a služby přímo související s jeho činností, což zlevňuje provoz a investice
- ERIC umožňuje rychlejší a administrativně méně náročné založení a provoz oproti tradičním mezinárodním organizacím vytvářeným na základě mezinárodního práva veřejného (např. CERN)

Účel a význam ERIC:

- ERIC poskytuje stabilní právní a organizační základnu pro výzkumné infrastruktury, které: jsou příliš rozsáhlé nebo náročné na to, aby byly financovány a provozovány jedním státem
- mají klíčový význam pro evropskou vědu, výzkum a technologický rozvoj,
- podporují spolupráci a sdílení kapacit mezi členskými státy a přispívají k integraci ERA

ERIC je dnes standardní právní formou pro panevropské výzkumné infrastruktury, které působí v různých vědeckých oblastech (např. biomedicína, fyzika, environmentální vědy, humanitní vědy). Rozhodnutí o zřízení právnické osoby ERIC vydává Evropská komise na základě žádosti členských států. Členy ERIC mohou být pouze státy EU, třetí státy nebo mezinárodní organizace. Forma podílu členských států na financování činností ERIC může zahrnovat peněžní příspěvky, provoz národních uzlů nebo „in-kind“ příspěvky v podobě technologických dodávek.

Česká republika je k roku 2025 členským státem celkem 16 právnických osob ERIC, mimo jiné:

- AnaEE-ERIC (Analysis and Experimentation on Ecosystems)
- BBMRI-ERIC (Biobanking and BioMolecular resources Research Infrastructure)
- CERIC-ERIC (Central European Research Infrastructure Consortium)
- CESSDA ERIC (Consortium of European Social Science Data Archives)
- CLARIN ERIC (Common Language Resources and Technology Infrastructure)
- DARIAH ERIC (Digital Research Infrastructure for the Arts and Humanities)
- EATRIS-ERIC (European Infrastructure for Translational Medicine)

- ECRIN-ERIC (European Clinical Research Infrastructure Network)
- ELI ERIC (Extreme Light Infrastructure)
- ESS ERIC (European Social Survey)
- Euro-Biolmaging ERIC (European Research Infrastructure for Imaging Technologies in Biological and Biomedical Sciences)
- European Spallation Source ERIC
- EU-OPENSOURCE ERIC (European Infrastructure of Open Screening Platforms for Chemical Biology)
- ICOS ERIC (Integrated Carbon Observation System)
- Instruct-ERIC (Integrated Structural Biology Infrastructure)
- SHARE-ERIC (Survey of Health, Ageing and Retirement in Europe)

Rozhodnutí o zapojení ČR do ERIC přijímá MŠMT na základě výsledků mezinárodního hodnocení příslušné velké výzkumné infrastruktury a po schválení financování vládou ČR formou jejího usnesení.

Existují i mezinárodní výzkumné infrastruktury, které nemají právní formu ERIC nebo mezinárodní organizace ustavené na základě mezinárodního práva veřejného a jsou ustaveny na základě právních rámců jejich hostitelských států (např. Jules Horowitz Reactor). Do těchto právních entit nevstupuje v roli jejich člena stát a nevykonává ani úhradu mandatorních členských povinností vůči dané právnické osobě (např. členské příspěvky). V takových případech představuje projekt velké výzkumné infrastruktury v jistém slova smyslu „přístupový bod“ k mezinárodní výzkumné infrastruktuře, kdy nositel projektu velké výzkumné infrastruktury zabezpečuje za uživatelskou komunitu ČR ty náležitosti, které u právnických osob ERIC nebo mezinárodních organizací ustavených na základě mezinárodního práva veřejného zabezpečuje přímo MŠMT za ČR jako členský stát takových právních entit. Specifický druh výzkumných infrastruktur ČR, jež nejsou financovány z dotačního titulu velkých výzkumných infrastruktur, ale jiným legislativním rámcem financování, představují VVI, kde je ČR členským státem (např. CERN, EMBC, EMBL, ESA), které jsou opsány v dalších kapitolách.

Přímé zapojení pracovišť ČR provozovaných na principu velké výzkumné infrastruktury do těchto mezinárodních výzkumných infrastruktur je ze strany MŠMT finančně podporováno jako součást finanční podpory velkých výzkumných infrastruktur. Mezinárodní výzkumné infrastruktury, do nichž se velké výzkumné infrastruktury ČR takto zapojují, zahrnují například:

- BNL (Brookhaven National Laboratory, USA)
- CTA (Cherenkov Telescope Array, Chile a Španělsko)
- FAIR (Facility for Antiproton and Ion Research, Německo)
- Fermilab (Fermi National Accelerator Laboratory, USA)
- ILL (Institut Laue-Langevin, Francie)
- JHR (Jules Horowitz Reactor, Francie)
- LSM (Laboratoire Souterrain de Modane, Francie)
- Pierre Auger Observatory (Argentina)
- SPIRAL (Système de Production d'Ions Radioactifs Accélérés en Ligne, Francie)

MŠMT chce i nadále podporovat integraci velkých výzkumných infrastruktur ČR do takových mezinárodních výzkumných infrastruktur, které nejsou provozovány na bázi právního rámce ERIC, ale národních právních předpisů jejich zahraničních hostitelských států. Podpora MŠMT na tyto činnosti bude poskytována jako součást podpory velkých výzkumných infrastruktur ČR, a to stejně jako v případě podpory zapojování do právnických osob ERIC na základě výstupů mezinárodního hodnocení věcně příslušných velkých výzkumných infrastruktur a v návaznosti na rozhodnutí vlády ČR o jejich financování přijatého jejím usnesením.

Více informací lze nalézt na adrese:

<http://www.msmt.cz/vyzkum-a-vyvoj-2/velke-infrastruktury-vyzkumu>

<https://www.vyzkumne-infrastruktury.cz>

6. 1. 4 Cestovní mapa

Cestovní mapa ESFRI (European Strategy Forum on Research Infrastructures Roadmap) představuje strategický dokument Evropského výzkumného prostoru (ERA), který definuje prioritní panevropské výzkumné infrastruktury. První vydání této cestovní mapy bylo publikováno v roce 2006. Jejím cílem je podpořit koordinovaný rozvoj výzkumných infrastruktur v Evropě a přispět k posílení vědecké excelence, technologického rozvoje a inovací.

Poslední aktualizace Cestovní mapy ESFRI byla provedena v roce 2021, kdy byla schválena její aktuální verze zahrnující celkem 41 projektů a 22 infrastruktur ve fázi provozu (tzv. landmarks). Tato cestovní mapa reflektuje měnící se potřeby evropské vědecké komunity a zohledňuje strategické cíle EU v oblasti výzkumu a inovací, včetně Zelené dohody (European Green Deal), digitální transformace a posílení odolnosti evropské společnosti. ESFRI zároveň v roce 2024 zahájilo přípravné práce na nové aktualizaci, která je plánována na rok 2026.

Cestovní mapa ESFRI slouží jako základní referenční rámec také pro Cestovní mapu velkých výzkumných infrastruktur ČR. Cestovní mapa ČR zajišťuje strategické plánování a financování velkých výzkumných infrastruktur na národní úrovni a podporuje jejich zapojení do mezinárodních struktur, zejména do projektů a landmarků uvedených na cestovní mapě ESFRI.

Poslední aktualizace Cestovní mapy velkých výzkumných infrastruktur ČR byla provedena v roce 2019. Tato verze zahrnovala 48 velkých výzkumných infrastruktur pokrývajících široké spektrum vědních oblastí: fyzikální vědy, energetiku, environmentální vědy, biomedicínu, společenské a humanitní vědy a ICT. Dokument nastavil strategický model podpory na období 2016–2022, s důrazem na efektivní využívání státního rozpočtu a prostředků Evropských strukturálních a investičních fondů (zejména z OP VVV).

V návaznosti na nový víceletý rámec podpory velkých výzkumných infrastruktur na období 2023–2029, schválený vládou ČR na konci roku 2022, byla v roce 2023 zahájena příprava nové aktualizace Cestovní mapy ČR. Tato aktualizace reflektuje změny v evropské infrastrukturní krajině, výsledky mezinárodního hodnocení velkých výzkumných infrastruktur ČR i aktuální priority národní výzkumné a inovační politiky.

Cestovní mapa velkých výzkumných infrastruktur ČR tak i nadále zajišťuje, že jsou podporovány

výlučně ty infrastruktury, které mají schválené financování z účelové podpory MŠMT a jsou připravené čerpat prostředky na investiční rozvoj z evropských programů, aktuálně z Operačního programu Jan Amos Komenský (OP JAK) pro období 2021–2027.

Více informací lze nalézt na adrese:

<https://www.esfri.eu/esfri-events/launch-2021-esfri-roadmap>

<https://roadmap2021.esfri.eu/>

6.2 Projekty sdílených činností

V ČR působí hned několik institucí, které zajišťují či zprostředkovávají mezinárodní spolupráci. Tzv. projekty sdílených činností (SSČ) v ČR zahrnují jak čistě národní analytické a koordinační projekty (CZERA, STRATIN+), tak platformy zapojené do celoevropských sítí (Euraxess, EEN, CZELO). Všechny jsou financovány buď z účelové podpory MŠMT v rámci SSČ, nebo kombinovaně z programů EU a národního spolufinancování. Níže jsou uvedeny ty nejvýraznější (Projekt STRATIN+ skončil v roce 2024, proto není podrobněji uveden):

Národní centrum pro informační podporu výzkumu, vývoje a inovací (NCIP VaVal)

- Cílem je poskytovat jednotné a komplexní služby (databáze, nástroje, metodiky) výzkumným organizacím a průmyslu, aby se snadněji orientovaly v integrovaném evropském výzkumu

Projekt CZERA (Strategická platforma pro integraci do ERA)

- Realizuje Technologické centrum Praha ve spolupráci se Střediskem společných činností AV ČR.
- Poskytuje analytické, administrativní a poradenské služby pro lepší zapojení českých subjektů do programů EU (Horizont Evropa, Gender-NET, COST apod.)

STRATIN+ (Strategická inteligence pro výzkum a inovace)

- Společný projekt TC AV ČR a MŠMT od roku 2021.
- Zaměřuje se na metodologii hodnocení socioekonomických dopadů velkých výzkumných infrastruktur a poskytuje analytické výstupy pro plánování podpory infrastruktury

Euraxess ČR

- Provozovatel: Středisko společných činností AV ČR (ve spolupráci s dalšími partnery)
- Účel: národní servisní síť pro mobilitu výzkumných pracovníků, poskytování informační a administrativní podpory zahraničním i českým vědcům při přesunu do/ze zahraničí
- Součást celoevropské sítě Euraxess

CZELO (Czech Liaison Office for Research, Development and Innovation in Brussels)

- Provozovatel: Technologické centrum Praha
- Účel: zastoupení české výzkumné a inovační komunity v Bruselu, monitoring a analýza politik EU, podpora zapojení českých subjektů do evropských programů
- Financování: prostřednictvím projektů SSČ (MŠMT)

EEN (Enterprise Europe Network)

- Provozovatel: síť regionálních center (např. Technologické centrum Praha, CzechInvest aj.)
- Účel: podpora malých a středních podniků při zapojení do mezinárodní spolupráce v oblasti výzkumu, vývoje a inovací, technologický transfer, partnerství
- Financování: Evropská komise (COSME, Horizont Evropa) + národní spolufinancování

6. 2. 1 Národní centrum pro informační podporu výzkumu, vývoje a inovací (NCIP VAVAI)

Národní centrum pro informační podporu výzkumu, vývoje a inovací (NCIP VaVal) je projekt sdílených činností financovaný z rozpočtové kapitoly Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy v rámci výdajů státního rozpočtu ČR na výzkum, vývoj a inovace. Projekt je realizován od 1. ledna 2021 a jeho ukončení je plánováno na 31. prosince 2027. Celkový rozpočet projektu činí přibližně 3,5 miliardy Kč.

NCIP VaVal má za cíl posílit efektivitu národního systému výzkumu, vývoje a inovací prostřednictvím vybudování komplexní platformy One-Stop-Shop for Researchers (OSS4R). Tato platforma je zaměřena na poskytování integrovaných služeb pro výzkumné pracovníky a inovační aktéry. Mezi hlavní služby platformy patří zajištění přístupu k elektronickým informačním zdrojům, poskytování asistence při zapojování do evropských portálů a programů a patentové poradenství. Součástí projektu je i zřízení Národního repozitáře pro dokumentové výstupy výzkumu, který umožní uchování a zpřístupnění výsledků výzkumu v souladu s principy otevřené vědy.

NCIP VaVal navazuje na výsledky projektu CzechELib – Národní licenční centrum pro elektronické informační zdroje, realizovaného v letech 2018–2020 z Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání. Nad tímto základem buduje NCIP VaVal novou servisní strukturu, která integruje služby pro výzkumnou komunitu, vysoké školy, výzkumné organizace i podnikatelský sektor.

Řešitelem projektu NCIP VaVal je Národní technická knihovna, která projekt realizuje ve spolupráci s dalšími národními a mezinárodními partnery. NCIP VaVal přispívá k plnění cílů Inovační strategie ČR 2019–2030 a Národní politiky výzkumu, vývoje a inovací ČR 2021+, zejména v oblasti podpory otevřeného přístupu k vědeckým výsledkům a integrace ČR do Evropského výzkumného prostoru.

Více informací včetně kontaktů lze nalézt na adrese:

<https://www.msmt.cz/vyzkum-a-vyvoj-2/narodni-centrum-pro-informacni-podporu-vyzkumu-vyvoje-a>

<https://www.techlib.cz/cs/84703-narodni-centrum-pro-informacni-podporu-vyzkumu-vyvoje-a-inovaci>

6. 2. 2 CZERA

CZERA (Česká republika v Evropském výzkumném prostoru) představuje projekt sdílených činností, jehož hlavním cílem je poskytovat komplexní podporu českým pracovištím při jejich zapojování do Evropského výzkumného prostoru (ERA) a rámcových programů EU pro výzkum

a inovace. Projekt byl zahájen v roce 2013 a od té doby zajišťuje kontinuitu a rozvoj činností navazujících na předchozí projekty zaměřené na podporu mezinárodní spolupráce ve VaVal, včetně projektů CZERA, CZERA 2 (2015–2017) a CZERA 3 (Inter-Excellence).

Projekt CZERA realizuje Technologické centrum Praha, které prostřednictvím tohoto projektu zabezpečuje činnost národního kontaktního pracoviště pro rámcové programy EU. V rámci projektu CZERA 3, který byl ukončen v roce 2021, byla tato podpora poskytována zejména pro 9. rámcový program EU (Horizont 2020). Od 1. ledna 2021 na tento projekt navázal nový projekt CZERA, který bude probíhat do 31. prosince 2027 a jehož cíle a poslání zůstávají stejné.

CZERA představuje expertní systém poskytující široké spektrum odborných konzultačních a podpůrných služeb předkladatelům a účastníkům projektů rámcového programu Horizont Evropa. Zároveň poskytuje analyticko-informační služby orgánům státní správy a dalším subjektům odpovědným za tvorbu politiky VaVal, a to zejména v oblasti mezinárodní vědecké spolupráce. Projekt je strukturován do osmi dílčích okruhů aktivit, které odpovídají požadavkům Evropské komise na fungování národního systému národních kontaktních pracovišť (NCP).

Na aktivity zaměřené na národní kontaktní pracoviště navazují v rámci projektu další expertní služby analytického charakteru. Tyto služby umožňují státní správě i organizacím VaVal získávat zpracované informace a podklady využitelné pro strategické rozhodování v oblasti mezinárodní spolupráce ve výzkumu a inovacích.

Více informací včetně kontaktů lze nalézt na adrese:

<https://www.msmt.cz/vyzkum-a-vyvoj-2/czera>

<https://www.tc.cz/cs/projekty>

6. 2. 3 EURAXESS ČR

EURAXESS ČR je součástí celoevropské sítě EURAXESS, jejímž cílem je podpora mezinárodní mobility a kariéry výzkumných pracovníků. V České republice je činnost sítě koordinována Střediskem společných činností Akademie věd ČR, v. v. i., a to za dlouhodobé finanční podpory Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy.

Prostřednictvím sítě českých center EURAXESS je poskytován komplexní informační a poradenský servis jak zahraničním výzkumným pracovníkům přijíždějícím do ČR, tak českým výzkumným pracovníkům vyjíždějícím do zahraničí, a to včetně jejich rodinných příslušníků. Služby EURAXESS ČR pokrývají zejména oblasti týkající se vízových a pobytových povinností, pracovních podmínek, sociálního zabezpečení, daní a dalších aspektů souvisejících s mobilitou.

Síť EURAXESS ČR se podílí na naplňování cílů Evropského výzkumného prostoru (ERA) v oblasti zajištění otevřeného a atraktivního trhu práce pro výzkumníky a podporuje mobilitu jako nástroj zvyšování kvality a internacionalizace české vědy. Služby sítě jsou v souladu s požadavky Evropské komise na jednotný standard služeb poskytovaných v rámci sítě EURAXESS v celé Evropě.

Činnost EURAXESS ČR je součástí národních projektů sdílených činností a její provoz a rozvoj jsou podporovány v rámci spolupráce se státní správou a institucemi výzkumu, vývoje a inovací.

Více informací včetně kontaktů lze nalézt na adrese:

<https://www.euraxess.cz/cs>

6. 2. 4 CZELO - Styčná informační kancelář ČR v Bruselu

CZELO (Czech Liaison Office for Research, Development and Innovation in Brussels) je styčná kancelář České republiky pro výzkum, vývoj a inovace, která byla zřízena v Bruselu v roce 2005. Kancelář byla založena s cílem zlepšit informační tok mezi Evropskou komisí a českou výzkumnou veřejností a usnadnit zapojení českých subjektů do evropské výzkumné spolupráce.

CZELO je projektem Technologického centra Praha, realizovaným s podporou Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy v rámci programů na podporu mezinárodní spolupráce ve výzkumu a vývoji (zejména v rámci podpory EUPRO). CZELO poskytuje odborné služby a informační podporu českým výzkumným pracovníkům a organizacím ze všech vědních oborů, a to bezplatně. Jejím hlavním úkolem je napomáhat úspěšnému zapojování českého výzkumu do rámcových programů EU a dalších iniciativ Evropské unie v oblasti výzkumu a inovací.

CZELO je součástí neformální sítě IGLO (Informal Group of RTD Liaison Offices), která sdružuje styčné kanceláře členských států EU a dalších evropských zemí působících v Bruselu v oblasti výzkumu a vývoje. Účast v této síti umožňuje sdílení informací a zkušeností a posiluje koordinační roli kanceláře při zastupování zájmů české výzkumné komunity v evropských strukturách.

Řešitelem aktuálního projektu CZELO na období 2021–2027 je Dům zahraniční spolupráce (DZS). Projekt je financován z rozpočtové kapitoly MŠMT na výzkum, vývoj a inovace. Celkové náklady na realizaci projektu za toto období činí 84 milionů Kč, a jeho cílem je nadále zajišťovat služby směřující k podpoře mezinárodní spolupráce ČR v oblasti výzkumu a vývoje.

Více informací včetně kontaktů lze nalézt na adrese:

www.czelo.cz

6. 2. 5 Enterprise Europe Network (EEN)

Enterprise Europe Network (EEN) je mezinárodní síť institucí zaměřená na podporu malých a středních podniků, především v oblasti zvyšování jejich konkurenceschopnosti a využívání příležitostí jednotného trhu Evropské unie i mimo něj. Síť byla založena Evropskou komisí a poskytuje služby, které zahrnují asistenci při mezinárodním technologickém transferu, podporu při vyhledávání zahraničních obchodních partnerů a projektových partnerů pro mezinárodní výzkumnou a technickou spolupráci.

EEN dále nabízí konzultace v oblasti ochrany duševního vlastnictví a poradenství při vyhledávání zdrojů financování inovačních projektů. Síť působí ve více než 60 zemích světa, kde propojuje přibližně 600 organizací, které se zaměřují na podporu podnikání a inovací.

V České republice je EEN zastupována Enterprise Europe Network Česká republika, což je konsorcium šesti partnerů. Koordinátorem této sítě na národní úrovni je Technologické centrum Praha. EEN

ČR poskytuje služby především malým a středním podnikům v oblasti internacionalizace a inovací a aktivně přispívá k zapojování českých firem do mezinárodních kooperačních aktivit.

Financování aktivit sítě EEN v České republice je zajišťováno prostřednictvím programu COSME (program Evropské unie pro konkurenceschopnost podniků a malých a středních podniků) a z prostředků Ministerstva průmyslu a obchodu ČR.

Více informací o programu včetně kontaktů lze nalézt na adrese:

<https://www.enterprise-europe-network.cz/>

6.3 Mezinárodní aktivity GA ČR

Jednou z dlouhodobých priorit GA ČR je udržování i další rozvoj aktivit na poli mezinárodní spolupráce. Na globální úrovni je mezinárodní spolupráce realizována v rámci členství GA ČR v Global Research Council (GRC), na celoevropské úrovni potom zejména na základě členství v nadnárodní organizaci Science Europe (SE). Na základě bilaterálních dohod GA ČR úzce spolupracuje s Německem, Rakouskem, Polskem, Slovinskem, Švýcarskem, USA, Lucemburskem, Tchaj-wanem, Jižní Koreou, a brazilským státem São Paulo.

6.3.1 Global Research Council (GRC)

Tato organizace byla založena v roce 2012. GRC sdružuje národní agentury podporující základní výzkum z Evropy, Asie, Afriky, Latinské Ameriky a USA. Hlavní myšlenkou, která motivovala založení této organizace, bylo vytvoření platformy pro komunikaci a spolupráci mezi národními agenturami, prosazování společných zájmů a principů financování základního výzkumu, sdílení zkušeností s financováním základního výzkumu v různých zemích, koordinace sdílení informací a dat, podpora excelentního výzkumu a excelentních výzkumných týmů napříč světadíly.

Více informací o programu včetně kontaktů lze nalézt na adrese:

<https://gacr.cz/global-research-council/>

6.3.2 Science Europe (SE)

Science Europe (SE) je sdružení organizací zajišťujících financování evropského výzkumu (research funding organisations, RFO) a organizací, které výzkum přímo provádějí (research performing organisations, RPO). Sdružení bylo založeno v roce 2011 a sídlí v Bruselu. Science Europe přebírá a dále rozvíjí řadu aktivit, které v minulosti realizovala European Science Foundation (ESF), jejíž činnost byla postupně utlumena a ukončena ke konci roku 2015.

Science Europe sdružuje 52 organizací z 27 evropských zemí (stav k roku 2024). Českou republiku zde zastupuje Grantová agentura České republiky (GA ČR), která je zároveň zakládajícím členem tohoto sdružení. GA ČR je dosud jediným zástupcem ČR v SE. Science Europe spolupracuje kromě svých členských organizací také s evropskými univerzitami a akademiemi, evropskými

vědeckými mezivládními organizacemi, národními vládami a Evropskou komisí. Prostřednictvím přímého jednání s těmito partnery Science Europe přispívá k rozvoji Evropského výzkumného prostoru (ERA).

Hlavními zájmy Science Europe jsou koordinace postupů a strategií evropských organizací podporujících a realizujících výzkum a posilování konkurenceschopnosti evropské vědy a výzkumu na globální úrovni. Science Europe podporuje práci svých členských organizací, jejich vzájemnou spolupráci v oblasti strategie i konkrétních aktivit a spolupracuje rovněž s výzkumnými organizacemi mimoevropských zemí. Cílem je prosazování zájmů vědecké obce, podpora maximálního přínosu členských organizací k rozvoji ERA a zajištění toho, aby veřejně financovaný výzkum a inovace přispívaly k hospodářskému rozvoji a řešení společenských výzev.

Jedním ze stěžejních témat, kterým se GA ČR v rámci Science Europe aktivně věnuje, je problematika otevřeného přístupu k datům a výstupům výzkumu (open access), což odpovídá trendům a požadavkům na zajištění dostupnosti výsledků vědy financované z veřejných prostředků.

Více informací o programu včetně kontaktů lze nalézt na adrese:

<https://gacr.cz/mezinarodni-aktivity/science-europe/>

6.3.3 Mezinárodní spolupráce

Mezinárodní spolupráce se zpravidla člení na dva základní typy: bilaterální spolupráci a spolupráci realizovanou na principu Lead Agency (LA). Oba typy spolupráce mají svá specifika, která se týkají zejména způsobu podávání návrhů, hodnocení projektů a financování:

Bilaterální spolupráce

Návrhy bilaterálních grantových projektů se podávají do veřejné soutěže v anglickém jazyce a musí být doručeny současně oběma agenturám. Předložené návrhy musí splňovat všechny požadavky stanovené jak NSTC, tak GA ČR. Vyhlášení soutěže se obvykle očekává jednou ročně, zpravidla na přelomu února a března. Doba řešení projektů je stanovena na 2 až 3 roky. Návrhy projektů musí vycházet z komplementárních metodik a postupů obou spolupracujících týmů. Každý návrh musí mít jednoho odpovědného řešitele na české straně a jednoho na straně tchajwanské.

Posuzování návrhů projektů probíhá nezávisle u každé národní agentury podle jejích pravidel. Na základě hodnocení návrhu a srovnání jeho kvality s ostatními návrhy daného kalendářního roku rozhoduje každá agentura samostatně o doporučení k financování. Finanční podpora může být poskytnuta pouze v případě, že s doporučením financování souhlasí obě národní agentury.

V rámci GA ČR je návrh projektu podáván prostřednictvím on-line aplikace GRIS. Český navrhovatel se při podání návrhu řídí aktuálně platnou zadávací dokumentací pro daný rok. Návrh následně prochází standardním procesem posuzování, který je založen na systému peer review a hodnocen příslušnými panely GA ČR.

Bilaterální spolupráci má GA ČR s těmito partnerskými organizacemi:

- NSTC (National Science and Technology Council), Tchaj-wan (dříve MOST)
- National Research Foundation of Korea (NRF), Jižní Korea
- São Paulo Research Foundation (FAPESP), São Paulo

Více informací lze nalézt na adrese: <https://gacr.cz/mezinarodni-aktivity/bilateralni-spoluprace/>

LA spolupráce

Projekty posuzované na principu Lead Agency patří mezi stále častěji upřednostňované formy spolupráce mezi zahraničními agenturami podporujícími základní výzkum, a to zejména z důvodu snížení administrativní zátěže. Doba trvání těchto projektů se pohybuje mezi 2 až 3 lety, přičemž konkrétní délka závisí na dohodě s příslušnou zahraniční agenturou. Návrhy lze předkládat ve všech oborech základního výzkumu, přičemž téma projektu je určeno ve spolupráci českého a zahraničního navrhovatele.

LA spolupráce probíhá s:

- National Science Foundation (NSF, Spojené státy americké)
- Fonds zur Förderung der wissenschaftlichen Forschung (FWF, Rakousko)
- German Research Foundation (DFG, Německo)
- National Science Centre (NCN, Polsko)
- Slovenian Research Agency (ARIS (původně ARRS), Slovinsko)
- Swiss National Science Foundation (SNSF, Švýcarsko)
- National Research Fund (FNR, Lucembursko)

Navrhovatelé na základě výzvy partnerských agentur připraví a podají pouze jeden návrh projektu, který je hodnocen orgány té agentury, jež v daném případě plní roli Lead Agency. Hodnocení probíhá prostřednictvím mezinárodního systému peer review. Vedoucí agentura následně informuje partnerskou agenturu o výsledku hodnocení a předkládá jí návrh na financování projektu. Tento systém je založen na vzájemné důvěře partnerských agentur. Každý národní poskytovatel financuje část projektu realizovanou na území svého státu.

CEUS – Central European Science Partnership

V roce 2019 podepsali nejvyšší představitelé Grantové agentury ČR (GA ČR), Austrian Science Fund (FWF), National Science Centre (NCN, Polsko) a Slovenian Research Agency (ARRS) dohodu CEUS – Central European Science Partnership s oficiálním názvem Lead Agency Agreement: Memorandum of Understanding on the unilateral administration and mutual recognition of evaluation procedures. Tato spolupráce umožňuje realizaci vědeckých projektů výzkumných týmů z České republiky, Rakouska, Polska a Slovinska na principu Lead Agency, přičemž projekty mohou být bilaterální nebo trilaterální.

Hlavním kritériem pro určení vedoucí agentury je dohoda mezinárodního výzkumného týmu o tom, která agentura bude návrh administrovat. To se odvíjí od původu hlavní myšlenky projektu a výše rozpočtu. Cílem CEUS je podpora základního výzkumu v regionu střední Evropy a zjednodušení administrace mezinárodních projektů.

USA – NSF

Dne 28. dubna 2021 podepsala Grantová agentura ČR (GA ČR) smlouvu o spolupráci s National Science Foundation (NSF) ve Spojených státech amerických. Tato dohoda představuje dosud nejrozsáhlejší rámec pro podporu společného základního výzkumu mezi ČR a USA. Spolupráce je založena na principu Lead Agency, přičemž v tomto partnerství vystupuje jako vedoucí agentura výhradně NSF.

První projekty v rámci této spolupráce bylo možné podat v roce 2021 s počátkem řešení v roce 2022. Spolupráce se zaměřuje na oblasti umělé inteligence, nanotechnologií a věd o plazmatu, kde je podpora projektů realizována na základě posouzení návrhů podle standardních hodnotících procesů NSF.

WEAVE

Dne 18. prosince 2020 byla oficiálně spuštěna evropská iniciativa WEAVE, kterou vytvořilo 12 evropských organizací pro financování výzkumu ve spolupráci se Science Europe. Cílem WEAVE je financovat excelentní mezinárodní výzkumné projekty hodnocené na principu Lead Agency, čímž se má zjednodušit podávání návrhů a výběr projektů, protože hodnocení provádí vždy pouze jedna agentura.

GA ČR je do této iniciativy zapojena a již spolupracuje s částí členů WEAVE:

- Austrian Science Fund (FWF – Rakousko)
- German Research Foundation (DFG – Německo)
- National Science Centre (NCN – Polsko)
- Slovenian Research Agency (ARRS – Slovinsko)
- Swiss National Science Foundation (SNSF – Švýcarsko)
- National Research Fund (FNR – Lucembursko)

V následujících pěti letech plánuje GA ČR spolupráci rozšířit i na další členy WEAVE. Iniciativa podporuje svobodný výběr složení, zaměření a obsahu projektů výzkumnými týmy napříč Evropou a využívá stávající hodnotící a finanční struktury zapojených agentur.

Více informací o programech včetně kontaktů lze nalézt na adrese:

<https://gacr.cz/mezinarodni-aktivity/la-spoluprace/>

6.4 Mezinárodní aktivity TA ČR

TA ČR se aktivně zapojuje do mezinárodní spolupráce prostřednictvím účasti v evropských a mezinárodních programech podpory aplikovaného výzkumu, vývoje a inovací. TA ČR se podílí na implementaci programů ERA-NET Cofund, kde spolupracuje s partnerskými agenturami z členských států EU a dalších evropských zemí na přípravě společných výzev k podávání projektů.

Dále je TA ČR zapojena do programů Eurostars, EUREKA a do aktivit Partnerships (partnerství) v rámci rámcových programů EU pro výzkum a inovace, aktuálně Horizont Evropa.

Mezinárodní aktivity TA ČR jsou financovány v souladu se schválenými programy podpory aplikovaného výzkumu a inovací, a to jak z národních prostředků státního rozpočtu ČR, tak z evropských zdrojů (např. příspěvky na činnost partnerských struktur v rámci Horizon Europe Partnerships). Cílem mezinárodní činnosti TA ČR je přispět ke zvýšení zapojení českých firem, výzkumných organizací a dalších subjektů do mezinárodních projektů a podpořit transfer znalostí a technologií mezi ČR a zahraničím

Program podpory aplikovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací DELTA 2 (kód TM) v roce 2025 končí, Program na podporu aplikovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací KAPPA (TO) skončil v roce 2024. ERA-NET Cofund se předpokládá až do roku 2026. Ale od roku 2021 se ERA-NET Cofundy postupně transformují na Evropská partnerství.

6. 4. 1 Cofundové výzvy

ERA-NET Cofund je mechanismus evropského rámcového programu pro výzkum a inovace Horizont 2020 a Horizont Evropa (pro období do roku 2025), který dává příležitost poskytovatelům z jednotlivých členských států (jako je TA ČR), asociovaných zemí a většinou i některých neevropských států vyhlášovat společné mezinárodní výzvy na dohodnuté téma.

Uchazeči předkládají projekty konsorcia tvořená mezinárodními partnery, přičemž každý poskytovatel financuje své národní úspěšné uchazeče ve výzvě na základě výběru projektů na mezinárodní úrovni. Seznam zahraničních organizací zapojených do dané výzvy bývá před jejím vyhlášením vždy zveřejněn.

Doba trvání ERA-NET Cofundů se předpokládá až do roku 2026. Od roku 2021 se vybrané ERA-NET Cofundy postupně transformují na Evropská partnerství. V roce 2025 proběhne poslední výzva M-ERA.NET 3, zaměřena na podporu projektů v oblasti materiálového výzkumu a inovací. Témata výzvy jsou:

- Sustainable materials for energy applications
- Innovative surfaces, coatings and interfaces
- Advanced composites and lightweight materials
- Functional materials
- Materials addressing environmental challenges
- Next generation materials for electronics

Maximální výše podpory TA ČR na jeden projekt je stanovena na 350 000 EUR s maximální intenzitou podpory 80 % na jeden projekt. Uchazečem z České republiky mohou být jak výzkumné organizace, tak podniky. Vyhlášení mezinárodní výzvy proběhlo dne 4. 3. 2025 a termín pro příjem zkrácených návrhů projektů (pre-proposals) byl do 13. 5. 2025. Předpokládaný začátek řešení projektu je nejdříve březen 2026.

Více informací o programu včetně kontaktů lze nalézt na adrese:

<https://www.tacr.cz/o-nas/poslani-a-priority/cofund/>

https://tacrgovcz/wp-content/uploads/documents/2025/03/06/1741254158_Podm%C3%ADnky%20zapojen%C3%AD%20%C4%8Desk%C3%A9ho%20uchaze%C4%8De%20do%20v%C3%BDzvy%20M-ERA.NET%203%20Call%202025.pdf

6. 4. 2 Evropská partnerství

Evropská partnerství (dále jen Partnerství) jsou nový připravovaný nástroj unijního programu Horizont Evropa, který nahradil dosud využívané nástroje jako ERA-NET Cofund, Společné programové iniciativy (JPIs), Společné technologické iniciativy (JTIs) a další.

Existují tři typy Partnerství, z nichž TA ČR se zapojí do jednoho, tzv. cofundového (Spolufinancovaného) typu. Stejně jako nástroj ERA-NET Cofund, EU partnerství cofundového typu dávají příležitost poskytovatelům z jednotlivých členských států (jako je TA ČR), asociovaných zemí a většinou i některých neevropských států vyhlášovat společné mezinárodní výzvy na dohodnuté téma. Evropská komise do rozpočtu na podporu projektů národním poskytovatelům přispívá 30 % celkové částky.

Partnerství jsou rozdělena tematicky. V první vlně je TA ČR zapojena Partnerství, která navazují na její současně probíhající ERA-NET Cofundy a další aktivity:

- Partnerství Water4All – zabezpečení vodních zdrojů
- Partnerství pro biodiverzitu – podpora biodiverzity a ochrana ekosystémů
- Partnerství Driving Urban Transitions (DUT) – udržitelná mobilita, městská klimatická neutralita a oběhová ekonomika
- Partnerství Clean Energy Transition (CET) – čistá energetika
- Partnerství Innovative SMEs / Eurostars

Pro uchazeče výzev v Partnerstvích se proces zapojení nebude výrazně lišit od zapojení do výzev nástroje ERA-NET Cofund. Projektové návrhy budou moci podávat mezinárodní projektová konsorcia tvořená stanoveným počtem partnerů z různých zemí zapojených do dané výzvy. Výzvy budou opět organizovat národní poskytovatelé podpory, kteří budou koordinovat zapojení uchazečů ze své země a budou provádět kontrolu způsobilosti k podpoře. Uchazeči se budou řídit mezinárodními pravidly a také pravidly svého národního poskytovatele. Ve většině výzev bude probíhat centralizované mezinárodní hodnocení návrhů projektů. Úspěšné uchazeče podpořených projektů financují jejich národní poskytovatelé.

Většina partnerství spolufinancovaného typu, do kterých se plánuje TA ČR zapojit, bude vyhlášovat až 6 výzev, na které bude poskytovatelům podpory přispívat Evropská komise. Tyto výzvy se budou řídit pravidly unijního programu, tedy Horizont Evropa.

Více informací o aktivitách včetně kontaktů lze nalézt na adrese:

<https://tacrgovcz/mezinarodni-spoluprace/>

6.5 Mezinárodní aktivity MŠMT

Kromě již uvedených aktivit MŠMT koordinace řady evropských fondů existují další nástroje podpory výzkumu a vývoje, které jsou v gesci MŠMT.

6.5.1 EUROSTARS

Eurostars je mezinárodní program určený na podporu aplikovaného výzkumu a vývoje, jehož cílem je posílit inovační kapacity malých a středních podniků (MSP) v Evropě a partnerských zemích. Program byl spuštěn v roce 2007, nyní probíhá jeho třetí fáze označovaná jako Eurostars-3, která je součástí Evropského partnerství pro inovativní MSP spolufinancovaného z prostředků Horizon Europe. Eurostars podporuje vývoj nových produktů, procesů a služeb vedoucích k posílení konkurenceschopnosti a komerčního uplatnění výsledků výzkumu na mezinárodních trzích.

Program Eurostars se aktuálně účastní celkem 37 zemí. Tato struktura zahrnuje všechny členské státy EU a země asociované k programu Horizon Europe, dále pak další partnery mimo Evropu, jako jsou Kanada, Jižní Korea, Singapur, Jižní Afrika, Švýcarsko a Spojené království

Žadatelé o podporu v programu Eurostars mohou být konsorcia složená z alespoň dvou nezávislých partnerů ze dvou různých zemí zapojených do programu. Hlavním žadatelem (tzv. hlavním řešitelem) musí být vždy malý nebo střední podnik se zaměřením na výzkum a vývoj. Do konsorcia se dále mohou zapojit výzkumné organizace, univerzity, velké podniky nebo další typy institucí, pokud jsou způsobilé podle pravidel národního financování.

Aktuálně běží již třetí verze programu Eurostars, tzn. Eurostars-3. Doba trvání programu Eurostars-3 je stanovena na období 2021–2027, přičemž výzvy jsou vyhlašovány obvykle dvakrát ročně (typicky v únoru a září). Maximální délka realizace jednotlivých projektů je 36 měsíců, přičemž komercializace výsledků by měla nastat do dvou let po ukončení projektu (pro biomedicínské projekty do šesti let v podobě zahájení klinických zkoušek).

Maximální výše podpory se liší v závislosti na pravidlech národního financování. V případě České republiky poskytuje Technologická agentura ČR podporu malým a středním podnikům až do výše 60 % způsobilých nákladů na české části projektů. Výše podpory výzkumným organizacím a ostatním subjektům se řídí národními předpisy a pravidly způsobilosti. Celkový rozpočet Eurostars-3 činí přibližně 1,75 miliardy EUR, přičemž projekty jsou financovány kombinací národních prostředků a příspěvku Evropské unie.

Více informací lze nalézt na adresách:

<https://msmt.gov.cz/vyzkum-a-vyvoj-2/aktuality-k-programu-eurostars-3-1>

6.5.2 Program INTER-EXCELLENCE II 2021 – 2029

Zatímco v minulosti bylo programů podpory více, v současnosti jsou všechny integrovány pod zastřešující program Program podpory mezinárodní spolupráce ve výzkumu, vývoji a inovacích INTER-EXCELLENCE II (kód LU). V programu jsou zahrnuty tři podprogramy:

- INTER-ACTION
- INTER-COST
- INTER-EUREKA

Program je orientován na podporu iniciace a dalšího rozvoje mezinárodní spolupráce ve výzkumu a vývoji a integraci České republiky do evropských i světových výzkumných struktur. Zprostředkuje českým pracovištím účast v projektech evropské spolupráce a bilaterální spolupráce se zeměmi mimo Evropskou unii. Vytvoří českým výzkumným týmům podmínky pro zpřístupnění mezinárodních výsledků, poznatků a dovedností a umožní jim podílet se na jejich tvorbě a využití.

Hlavním cílem programu je fungující mezinárodní spolupráce ve VaVal jako příspěvek k zvyšování znalostní a vzdělanostní úrovně ČR, k řešení společenských výzev ČR a ke zvyšování přidané hodnoty ekonomiky ČR. Dále má program několik obecných a specifických cílů, které jsou zajišťovány již konkrétními podprogramy a jejich výzvami:

1. Zvýšení úrovně strategického zacílení mezinárodní spolupráce ve VaVal podle společenských výzev a strategických priorit ČR

- 1.1 Strategická orientace mezinárodního VaVal v ČR jako příspěvek k řešení společenských výzev ČR a k realizaci priorit ČR na poli VaVal prostřednictvím spolupráce s mezinárodními partnery (nástroj: podprogramy inter-action, inter-eureka)

2. Růst kvality a zvýšení míry excelence VaVal v ČR skrze participaci na projektech mezinárodního výzkumu, vývoje a inovací:

- 2.1 rozvoj bilaterální spolupráce na poli VaVal se strategickými zahraničními partnery, s nimiž má ČR uzavřenu platnou dohodu/prováděcí dokument charakteru bilaterální mezivládní či mezirezortní dohody pro aktivity VaVal (nástroj: podprogram inter-action, inter-eureka)
- 2.2 rozvoj multilaterální spolupráce na poli VaVal zapojením do existujících mezinárodních schémat podpory VaVal (nástroj: podprogramy inter-cost, inter-eureka)

3. Rozvoj mezinárodní spolupráce výzkumných organizací a podniků v oblasti VaVal (nástroj: podprogramy inter-eureka, inter-action)

- 3.1 posilování míry spolupráce podniků a výzkumných organizací na mezinárodních projektech VaVal
- 3.2 rozvoj mezinárodní spolupráce podniků v oblasti inovací

4. Růst úrovně rozvoje a řízení lidských zdrojů na poli mezinárodního VaVal

PODPROGRAM INTER-ACTION

Podprogram představuje mechanismus mezinárodní spolupráce při řešení výzkumných projektů založený na smlouvách mezivládního či mezirezortního charakteru. Česká republika v současné době registruje bezmála 80 platných (specifických) bilaterálních dohod o vědeckotechnické spolupráci mezivládního nebo mezirezortního charakteru, přičemž přibližně 18 z nich bylo uzavřeno po roce 1993 a lze je tak pokládat za aktivní (to platí i o vybraných starších dohodách). Bez přímé podpory zůstává záměr bilaterální spolupráce na poli vědy a techniky mezi smluvními stranami pouze deklarovaným a představuje pro rozvoj výzkumu, vývoje a inovací v ČR, jakož i bilaterálních vztahů signatářských zemí nevyužitou příležitost.

Dohody o vědeckotechnické spolupráci byly přitom uzavřeny i se zeměmi, které jsou z hlediska vědy a výzkumu atraktivním potenciálním protějškem, ať již pro excelentní výsledky v konkrétních vědeckých oborech, špičkové parametry prostředí vědy a výzkumu obecně či pro zřetelné komplementární vlastnosti k českému výzkumnému prostředí (např. lokalizace, kulturní shoda, tradice spolupráce); společný postup lze tedy z pohledu ČR důvodně označit za jednoznačně přínosný či potenciálně synergický. Spolupráce s těmito zeměmi (často mimoevropskými) může být zároveň pouze s obtížemi dosažitelná prostřednictvím jiných schémat podpory.

PODPROGRAM INTER-COST

Podprogram INTER-COST je navázán na mezinárodní program COST a podpoří ty projekty, které budou představovat příspěvi českých výzkumníků k naplnění cílů příslušné akce COST. Zapojení do mezinárodního programu COST umožňuje příjemci podpory řešit projekty základního i aplikovaného výzkumu, za využití synergizujícího efektu národní podpory výzkumu v podprogramu INTER-COST a podpory koordinace a setkávání výzkumníků ze strany mezinárodního programu COST. Účast v mezinárodním programu COST (participaci na schválené akci COST) je nezbytnou podmínkou účasti uchazeče/příjemce v podprogramu INTER-COST.

Popsaný mechanismus jednak sám vede k významným výsledkům výzkumu a vývoje, zároveň dokáže přinést členskému státu, participující instituci i zapojenému výzkumníkovi zásadní zkušenost s mezinárodní spoluprací na řešeném výzkumném projektu, přímo využitelnou v dalších náročných programech multilaterální podpory (např. RP). Zapojení do mezinárodního programu COST umožňuje českému výzkumnému subjektu participovat na společných akcích až se 38 stálými členy, jedním spolupracujícím a jedním partnerským státem v Evropě i mimo ni.

PODPROGRAM INTER-EUREKA

Podprogram INTER-EUREKA slouží k podpoře mezinárodní spolupráce mezi průmyslovými podniky a výzkumnými organizacemi zapojením do mezinárodní sítě EUREKA a integrace mezinárodního rozměru do VaVal aktivit podniků. Projekt v síti EUREKA má dosah až k 47 zemím celého světa (z toho k 41 členům sítě a dalším přidruženým zemím) a je tak vhodným nástrojem integrace mezinárodního rozměru do podnikového výzkumu malých, středních i velkých podniků, nezřídka ve spolupráci s výzkumnými organizacemi (VVŠ, VVI i ostatních) na mezinárodním výzkumu. Projekty mohou probíhat na pvůdorysu multilaterálním i bilaterálním.

Předpokládaná výše podpory na celou dobu programu:

Celkové výdaje dle podprogramů a rozpočtových let (součet všech zdrojů) v mil. Kč:

Podprogram I-E II	Celkové výdaje								Celkem
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	
INTER-ACTION	87	219	320	366	366	320	219	87	1984
INTER-COST	34	99	147	171	171	147	99	34	902
INTER-EUREKA	44	143	211	248	248	211	143	44	1292
INTER-EXCELLENCE II	165	461	678	785	785	678	461	165	4178

Výdaje ze státního rozpočtu dle podprogramů a rozpočtových let v mil. Kč

Podprogram I-E II	Výdaje státního rozpočtu								Celkem
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	
INTER-ACTION	84	212	310	355	355	310	212	84	1922
INTER-COST	33	96	143	166	166	143	96	33	876
INTER-EUREKA	33	107	158	186	186	158	107	33	968
INTER-EXCELLENCE II	150	415	611	707	707	611	415	150	3766

Doba trvání programu a projektu

Program I-E II je navrhován na léta 2021 – 2029 pro projekty s délkou řešení maximálně pět let.

Podpora, její druh a velikost

Níže uvedená tabulka uvádí maximální míru podpory.

Kategorie výzkumu	Přípustná v programu			Výzkumná organizace	Podnik		
	I-A	I-C	I-E		malý	střední	velký
Základní výzkum	A	A	N	100%	100%	100%	100%
Průmyslový výzkum a základní sazba	A	A	A	100%	50%		
za předpokladu nehospodářské činnosti VO				100%			
s bonifikací MSP (+20% MP; + 10 % SP)					70%	60%	50%
s bonifikací účinné spolupráce (+ 15 %)					80%*	75%	65%
Experimentální vývoj a základní sazba	A	A	A	25%			
za předpokladu nehospodářské činnosti VO				100%			
s bonifikací MSP (+20% MP; + 10 % SP)					45%	35%	25%
s bonifikací účinné spolupráce (+ 15 %)					60%	50%	40%

* Intenzitu podpory u PV a EV je možno zvýšit max. na 80%

Očekávaná průměrná intenzita podpory činí v podprogramu INTER-EUREKA 75 %, v podprogramu INTER-ACTION a INTER-COST shodně 97 %¹⁰⁶ Celková očekávaná průměrná intenzita podpory v programu I-E II činí v součtu všech podprogramů cca 90 %.

Příjemci podpory

Specifikace uchazečů v jednotlivých podprogramech je vždy uvedena v zadávací dokumentaci veřejné soutěže/výběru projektů na mezinárodní úrovni v programu I-E II a může být poskytovatelem oproti výše uvedenému přehledu dále zúžena. Obecně platí, že uchazečem může být v podprogramu

INTER-ACTION

- výzkumná organizace;
- malý, střední, velký podnik zabývající se výzkumem se sídlem v ČR

INTER-COST

- výzkumná organizace;
- malý, střední podnik zabývající se výzkumem se sídlem v ČR

INTER-EUREKA

- malý, střední, velký podnik zabývající se výzkumem se sídlem v ČR
- výzkumná organizace (v pozici dalšího účastníka projektu)

Jednotlivé výzvy a specifikace v rámci podprogramů naleznete na stránkách:

<https://msmt.gov.cz/vyzkum-a-vyvoj-2/inter-excellence-ii-2021-2029>

<https://msmt.gov.cz/vyzkum-a-vyvoj-2/aktuality>

6. 5. 3 Iniciativa Společného programování „Neurodegenerativní onemocnění“

Joint Programming Initiative on Neurodegenerative Disease Research (JPND) byla založena v roce 2010 jako pilotní iniciativa evropského společného programování (Joint Programming) zaměřená na boj proti neurodegenerativním onemocněním, jako jsou Alzheimerova a Parkinsonova choroba a další neurologické poruchy. Je největší globální výzkumnou iniciativou svého druhu a sdružuje respondenty zhruba 28–30 evropských zemí, včetně států mimo EU, jako je Kanada. JPND si klade za cíl koordinovat a zosobit společnou vizi výzkumu, strategický výzkumný plán a institucionální strukturu tak, aby byl společně čerpán z existujících národních kapacit a prostředků.

Od zahájení v roce 2011 JPND postupně spustil několik transnacionálních výzev na podporu výzkumu. První kolem roku 2011 se zaměřilo na biomarkery a genetické faktory, následovaly výzvy na socioekonomické modely, kohortové studie, zobrazovací metody, nefarmakologické intervence a velkoobjemové analýzy omics dat (např. výzvy v letech 2011–2014, 2015–2017 a novější v roce 2022/2023). Součástí JPND jsou také výzvy pro expertní pracovní skupiny a zakládání Center of Excellence v neurodegeneraci.

Výzvy JPND probíhají zpravidla jednou ročně se zaměřením na konkrétní témata, jejichž cílem je přinést interdisciplinární, transnacionální výzkumné odpovědi na výzvy spojené s neurodegenerativními onemocněními. Projekty podpořené v rámci JPND mají obvykle dobu trvání až 36 měsíců, financování obstarává každá členská agentura na řešení části projektu ve své zemi. Prostředky poskytované v rámci výzev se pohybují v řádech stovek tisíc až milionů eur na projekt, v závislosti na zemi účastníka.

JPND usiluje o vývoj nových léčebných strategií, zlepšení nástrojů pro diagnózu, péči a podporu pacientů i jejich rodin a také o snížení ekonomické a společenské zátěže spojené s epidemií neurodegenerativních onemocnění. Prostřednictvím společných výzev usiluje o vytvoření evropské a globální výzkumné platformy, která zlepší harmonizaci výzkumných aktivit, podporuje interdisciplinární projekty a posiluje vazby mezi akademickou sférou, průmyslem a zdravotními institucemi v rámci EU a jejích partnerů.

Česká republika se v roce 2017 aktivně zapojila do iniciativy Společného programování „Neurodegenerativní onemocnění“ (JPND). Dne 7. ledna 2025 byla vyhlášena výzva k předkládání předběžných návrhů projektů s názvem „Health and social care research with a focus on the moderate and late stages of neurodegenerative diseases“.

Podrobnější informace k výzvě i JPND naleznete na stránkách:

<https://msmt.gov.cz/vyzkum-a-vyvoj-2/spolecne-programovani-1-1>

<https://msmt.gov.cz/vyzkum-a-vyvoj-2/iniciativa-spolecneho-programovani-neurodegenerativni-7>

6. 5. 4 Společný podnik pro čipy (Chips JU)

Chips Joint Undertaking (Chips JU) je společný podnik EU vzniklý v roce 2022 v rámci legislativy Evropského zákona o čipech (European Chips Act), s cílem posílit evropský ekosystém polovodičů. Chips JU navazuje na předchozí iniciativu Key Digital Technologies Joint Undertaking (KDT JU), ale rozšířil její záběr díky nové metodě financování skrze kombinovanou podporu z programů Horizon Europe a Digital Europe.

Chips JU je trojstranným partnerstvím tvořeným zástupci:

- Evropské komise
- státy účastnicími se programu (mezi nimi i Česko)
- průmyslovým sektorem, reprezentovaným sdruženími AENEAS, EPoSS a INSIDE

Podnik má své sídlo v Bruselu, zaměstnává cca 49 pracovníků a realizuje své činnosti podle pracovního plánu pro období 2023–2027.

Mezi hlavní aktivity Chips JU patří:

- vytváření pilotních linií a prototypových ekosystémů pro pokročilé nanoelektronické technologie
- vývoj design platformy pro pokročilé čipy sdílenou v cloudu
- zřízení národní sítě kompetenčních center, která usnadní přístup k infrastruktuře malým a středním podnikům, univerzitám i výzkumným institucím
- podpora inovací v oblastech jako mobilita, zdravotnictví, energetika, robotika a kvantové technologie

Finanční rámec Chips JU představuje významnou investici do evropské technologické suverenity:

- EU poskytne až 3,3 mld. € z programů Horizon Europe a Digital Europe (2023–2027)
- spolu s národními příspěvky a investicemi soukromého sektoru dosáhne celkový objem financí kolem 11 mld. €, což má umožnit rozšíření výzkumu a výroby čipů v Evropě a podpořit evropské mikroelektronické řetězce

Jednotlivé výzvy a specifikace programu naleznete na stránkách:

www.msmt.gov.cz/vyzkum-a-vyvoj-2/spolecne-technologicke-iniciativy-5-1
www.msmt.gov.cz/vyzkum-a-vyvoj-2/vyzvy-k-predkladani-navrhu-projektu-spolecneho-podniku-pro

6. 5. 5 Česko-švýcarská spolupráce v oblasti výzkumných infrastruktur

Česko-švýcarská spolupráce v oblasti výzkumných infrastruktur je nový program, který má trvat pět let, od roku 2025 do roku 2029.

Hlavním cílem programu je přispět k ekonomickému růstu a konkurenceschopnosti ČR posílením jejího postavení mezi evropskými výzkumnými infrastrukturami a rozšířením její mezinárodní vědecko-výzkumné sítě, a to především ve spolupráci se švýcarskými partnery.

Podpořit výzkum v ČR prostřednictvím česko-švýcarské bilaterální spolupráce v rámci výzkumných infrastruktur má:

- a) integrace ELI Beamlines do mezinárodních sítí, její propagace a přilákání výzkumných pracovníků k provádění jejich výzkumu v tomto výzkumném zařízení.
- b) otevřená výzva k financování partnerských iniciativ mezi národními uzly distribuovaných infrastruktur, kterých se Švýcarsko a Česká republika účastní buď jako členové, nebo pozorovatelé. (Nejméně 70 % rozpočtu tohoto programu bude využito pro b).

Celková alokace je 15,29 mil. CHF, z toho je švýcarský příspěvek 13,0 mil. CHF. Výzvy zatím nebyly vyhlášeny.

Jednotlivé výzvy a specifikace programu naleznete na stránkách:

<https://www.swiss-contribution.cz/cs/programy-ii/cesko-svycarska-spoluprace-v-oblasti-vyzv/zakladni-informace>

6. 5. 6 Komise J. Williama Fulbrighta

Komise J. Williama Fulbrighta spravuje stipendijní program J. Williama Fulbrighta, který byl založen ve Spojených státech amerických v roce 1946 na základě zákona iniciovaného senátorem J. Williamem Fulbrightem. Program podporuje vzdělávací, vědecké a kulturní výměny mezi Spojenými státy americkými a partnerskými státy. V Československu byla činnost programu zahájena na konci 70. let, ale plnohodnotné zapojení československých občanů bylo možné až od roku 1989. Komise byla zřízena v roce 1991, po rozdělení Československa začala od roku 1993 působit samostatná Komise v České republice. Na základě nové mezivládní dohody byla činnost Komise upravena do současné podoby, přičemž dohoda byla podepsána dne 28. února 2002 a vstoupila v platnost dne 8. listopadu 2002.

Hlavním cílem Komise J. Williama Fulbrighta je podpora vzdělávacích, vědeckých a kulturních výměn mezi Českou republikou a Spojenými státy americkými. Komise administruje aktivity zahrnující stipendia, granty a další programy pro studium, výuku a výzkum v České republice a Spojených státech amerických. Správa těchto programů zahrnuje přijímání návrhů, organizaci výběrových řízení, zajišťování pobytů českých stipendistů ve Spojených státech amerických a výběr a péči o americké stipendisty pobývající v České republice.

Komise je státní příspěvkovou organizací zřízenou Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy. Financování zajišťují společně vlády České republiky a Spojených států amerických. Komise každoročně administrovala stipendia pro přibližně 50 českých stipendistů do USA a 40 amerických stipendistů do ČR. Kromě správy stipendií a grantů provozuje Komise poradenské centrum, které poskytuje informace o možnostech studia a výzkumu v USA a je součástí sítě EducationUSA. Součástí aktivit Komise je i organizace seminářů a Týdne mezinárodního vzdělávání ve spolupráci s Velvyslanectvím USA v Praze.

Více informací lze nalézt na adrese:

www.fulbright.gov.cz/
www.msmt.gov.cz/vyzkum-a-vyvoj-2/komise-j-williamsa-fulbrighta-2

7. DALŠÍ AKTIVITY A INSTITUCE MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE

Česká republika je také členem celé řady mezinárodních organizací podporujících výzkum a vývoj a také navazuje spolupráci formou bilaterálních programů.

7.1 Program Věda pro mír a bezpečnost (SPS)

Science for Peace and Security (SPS) Programme (Program Věda pro mír a bezpečnost (SPS)) je program NATO, jehož cílem je prostřednictvím vědy, výzkumu a inovací přispívat k posilování bezpečnosti, stability a vzájemné spolupráce mezi členskými a partnerskými státy. SPS byl vytvořen sloučením dvou předchozích struktur NATO – Science Committee a Committee on the Challenges of Modern Society. Program poskytuje platformu pro mezinárodní vědeckou spolupráci, která podporuje obranu proti terorismu, zvyšování odolnosti společnosti proti jiným bezpečnostním hrozbám a zohledňuje priority partnerských zemí.

Projekty v rámci SPS Programme operují prostřednictvím několika grantových mechanismů:

- MultiYear Projects (MYP) – dlouhodobé výzkumné projekty, které mají typickou dobu trvání 24 až 36 měsíců.
- Advanced Research Workshops (ARW) a další jednorázové akce podobného typu. ARW trvá 2–5 pracovních dnů.
- Advanced Training Courses (ATC) a Advanced Study Institutes (ASI) – zaměřené na odborná školení a vzdělávání. ATC trvá 5–7 pracovních dnů, ASI 7–10 pracovních dnů

Granty mohou být podávány vědci ze zemí NATO, partnerských států a Států Středozemního dialogu. Žádost musí být předložena společně výzkumníkem z NATO a partnera z nečlenské země. Žádosti o financování lze podat kdykoliv, přičemž oficiální výzvy mají obvykle trimestrální uzávěrky, přibližně 1. března, 1. července a 1. listopadu. Hodnocení probíhá prostřednictvím nezávislého, vícestupňového peer review procesu řízeného mezinárodními odborníky a politickými zástupci. Program je součástí širšího rámce spolupráce NATO s cílem podpořit bezpečnostní a inovační agendu Aliance a její partnerů.

V roce 2024 se spojenci NATO dohodli na revidovaném seznamu tematických priorit pro program SPS, aby si zachovali jeho zaměření na současné a nově vznikající bezpečnostní výzvy, které definují strategické prostředí NATO. Tyto nové klíčové priority SPS jsou uvedeny níže.

1. Životní prostředí, změna klimatu a bezpečnost

- a) Pochopení, zmírňování a přizpůsobování se dopadu změny klimatu na bezpečnost, včetně vojenských operací a misí;
- b) Zvýšené povědomí o bezpečnostních otázkách vyplývajících z klíčových environmentál-

- ních a klimatických výzev, včetně zdravotních rizik, nedostatku zdrojů, rostoucí energetické potřeby a událostí vesmírného počasí;
- c) Přístupy ke snižování dopadu vojenských činností na životní prostředí;
- d) Předpovídání katastrof a prevence přírodních katastrof souvisejících s klimatem.

2. Energetická bezpečnost

- a) Inovativní energetická řešení s dvojitým využitím; energetická řešení na bojištích; řešení z obnovitelných zdrojů energie s dvojitým využitím;
- b) Bezpečnost energetické infrastruktury, včetně technologických aspektů energetické bezpečnosti;
- c) Energetická transformace, tj. přechod z fosilních paliv na inovativní a udržitelnější zdroje energie;
- d) Energetický dodavatelský řetězec.

3. Inovace a vznikající průlomové technologie (EDT)

- a) Nově vznikající technologie s potenciálem mít zásadní dopad na bezpečnost, včetně umělé inteligence (AI); autonomie; kvantové; biotechnologie a vylepšení lidské osobnosti plochy; nový materiálů a výroby; energie a pohonu; komunikačních sítí nové generace
- b) Obrana proti nepříznivému použití endotracheálních tablet
- c) Pokročilé a nové technologie v oblasti bezpečnosti

4. Protiterorismus

- a) Technologie detekce proti teroristické hrozbě výbušných zařízení a dalších nezákonných aktivit
- b) Řešení pro boj s improvizovanými výbušnými zařízeními (C-IED)
- c) Ochrana proti zneužívání technologií terorismem, například boj proti bezpilotním leteckým systémům (C-UAS)
- d) Lidské faktory v obraně proti terorismu, včetně prevence/boje proti násilnému extremismu (P/CVE);
- e) Řízení rizik, osvědčené postupy a technologie v reakci na terorismus, včetně chemické, biologické, radiologické a jaderné (CBRN) obrany.

5. Řízení chemických, biologických, radiologických a jaderných (CBRN) a výbušných rizik

- a) Detekce min a nevybuchlé munice (UXO);
- b) Metody a technologie týkající se ochrany proti látkám CBRN, diagnostiky jejich účinků, detekce, dekontaminace, ničení, likvidace a izolace;
- c) Strategie a technologie řízení rizik a obnovy;
- d) Lékařská protipatření proti látkám CBRN.

6. Obrana proti hybridním hrozbám

- a) Technologická řešení a přístupy k přípravě, odrazování a obraně proti donucovacímu použití politických, energetických, informačních a dalších hybridních taktik ze strany států i nestátních aktérů
- b) Řešení a přístupy k přípravě, odrazování a obraně proti hybridním taktikám, a to jak přímo, tak prostřednictvím zástupců, neboť autoritářští aktéři zpochybňují naše zájmy, hodnoty a demokratický způsob života

- c) Praktické nástroje pro monitorování, analýzu, zvyšování povědomí o dezinformacích a boj proti nim, mimo jiné prostřednictvím spolupráce s technologickými odvětvími a platformami sociálních médií, jako je generativní umělá inteligence a deep fakes
- d) Nástroje umělé inteligence, včetně technologie reverzního obrazu, k detekci škodlivých informačních aktivit
- e) Nástroje včasného varování k odhalování potenciálních hybridních aktivit, a to i v informačním prostoru

7. Odolnost

- a) Řešení pro posílení národní připravenosti;
- b) Krizové řízení a civilní připravenost, včetně mechanismů koordinace mezi agenturami;
- c) Digitální odolnost, včetně metod, postupů a technologií k zajištění kontinuity digitálních služeb během krizí
- d) Ochrana kritické infrastruktury, zásob a personálu;
- e) Technologie pro bezpečnost hranic a přístavů.

8. Kritická podvodní infrastruktura

- a) Monitorování a ochrana kritické podvodní infrastruktury;
- b) Technologie pro detekci hrozeb na hladině i pod vodou;
- c) Ochrana přístavů a infrastruktury v mělkých vodách.

9. Kybernetická obrana

- a) Technologie pro zajištění důvěrnosti, integrity a dostupnosti komunikačních sítí
- b) Podpora rozvoje technologií a infrastruktury kybernetické obrany
- c) Osvědčené postupy a sdílení informací
- d) Situační povědomí o kybernetické obraně
- e) Kybernetická podpora operací a misí

10. Hodnocení a řešení hrozeb, které představuje Ruská federace

- a) Přístupy a nástroje k boji proti nepřátelským informačním aktivitám (včetně dezinformací) namířeným proti spojencům a partnerům
- b) Identifikace trendů a poučení z hybridních hrozeb vycházejících z Ruské federace

11. Strategický výhled

- a) Hlavní trendy v mezinárodní bezpečnosti a související důsledky
- b) Regionální strategie v oblasti obrany a bezpečnosti
- c) Pochopení budoucího bezpečnostního prostředí
- d) Systémy a indikátory včasného varování.

12. Lidské a sociální aspekty bezpečnosti

- a) Ženy, mír a bezpečnost (WPS)
- b) Lidská bezpečnost
- c) Kulturní a sociální aspekty operací a misí.

13. Provozní podpora

- a) Identifikace a sdílení osvědčených postupů v operacích a misích
- b) Civilní podpora operací a misí.

14. Ostatní

- a) Jakýkoli jiný návrh jasně související s plněním klíčových úkolů NATO může být rovněž zvažován k financování v rámci programu SPS.

Více informací lze nalézt na adrese:

www.nato.int/cps/en/natohq/78209.htm

7.2 Evropská kosmická agentura (ESA)

Evropská kosmická agentura (ESA) byla založena v roce 1975 sloučením Evropské organizace pro výzkum vesmíru (ESRO) a Evropské organizace pro vývoj nosných raket (ELDO). ESA je mezivládní organizace zaměřená na koordinaci kosmických aktivit svých členských států, vývoj kosmických technologií, realizaci vědeckých misí a podporu komerčního využití kosmického prostoru. K roku 2024 má ESA 22 členských států, včetně České republiky, která se stala členským státem ESA dne 12. listopadu 2008.

Hlavním cílem ESA je rozvoj evropských kapacit v oblasti kosmického výzkumu, technologií a aplikací. ESA provozuje řadu programů v oblastech vědeckého výzkumu, pozorování Země, telekomunikací, navigace (např. systém Galileo), kosmické dopravy a bezpečnosti. Realizuje jak povinné programy (například vědecké mise financované podle příspěvků členských států), tak nepovinné programy, do nichž se členské státy zapojují podle vlastních priorit a rozpočtových možností.

Cíle agentury zahrnují výzkum vesmíru, vývoj nosných raket, satelitních systémů a navigace (např. Galileo). ESA koordinuje vědecké mise pro studium Sluneční soustavy, kosmu či Země a podporuje komerční využívání vesmíru.

Mezi aktuální misemi ESA patří BepiColombo (průzkum Merkuru), Euclid (kosmologie), Solar Orbiter, Mars Express, série družic Copernicus Sentinel pro pozorování Země a mise zaměřené na vesmírnou bezpečnost. V přípravě je pak řada dalších misí, například ExoMars rover, PLATO (hledání exoplanet), Vigil (sledování sluneční aktivity) a pozemní družice typu Harmony určené pro sledování tektonických změn a volného zemského povrchu.

Česká republika je zapojena do řady programů ESA prostřednictvím Ministerstva dopravy (průmyslové programy) a Ministerstva školství (vědecký výzkum, např. PRODEX). Zapojení ČR umožňuje českým výzkumným institucím a firmám účastnit se zakázek ESA a přispívat k rozvoji evropského kosmického průmyslu. Český příspěvek do rozpočtu ESA činil v roce 2023 přibližně 50 milionů EUR, přičemž podíl na nepovinných programech se řídí rozhodnutími vlády ČR. České firmy a výzkumné instituce přispívají do misí jako ExoMars, PROBA3 nebo Copernicus, a ESA rovněž podporuje začínající vesmírné startupy skrze ESA BIC Czech Republic.

Více informací lze nalézt na adresách:

www.czechspaceportal.cz/esa-gsa/evropska-kosmicka-agentura-esa/
www.esa.int/Space_in_Member_States/Czechia

7.2.1 Program vývoje vědeckých experimentů (PRODEX)

Program vývoje vědeckých experimentů (PRODEX) (PROgramme de Développement d'EXpériences scientifiques) je nepovinný program Evropské kosmické agentury (ESA), který poskytuje členským státům možnost financovat návrh, vývoj a integraci vědeckých experimentů a vybavení na kosmické mise ESA i na mise jiných mezinárodních partnerů. PRODEX byl založen v roce 1986 a umožňuje národním vědeckým týmům účast na mezinárodních kosmických misích tím, že poskytuje přímou podporu na realizaci výzkumných projektů prostřednictvím ESA.

Cíl programu PRODEX spočívá v tom, že poskytuje členským státům ESA, které se programu účastní, přímý mechanismus pro financování návrhu, vývoje, výroby, testování a integrace vědeckých experimentů a souvisejícího vybavení určeného pro kosmické mise ESA, případně mise jiných mezinárodních organizací (např. NASA, JAXA - The Japan Aerospace Exploration Agency). Program umožňuje, aby národní vědecké instituce měly přímý přístup k realizaci hardwarových a softwarových komponent pro kosmické vědecké mise a přispívaly tak k rozvoji evropského i mezinárodního kosmického výzkumu.

Posláním PRODEX je zajistit efektivní propojení vědecké komunity s průmyslem a ESA při realizaci experimentů a zařízení, která jsou nedílnou součástí vědeckých misí. Program podporuje rozvoj technologií a inženýrských kapacit vědeckých týmů, umožňuje přístup k mezinárodní spolupráci a vytváří podmínky pro přímou účast národních týmů na špičkovém kosmickém výzkumu. PRODEX tímto přispívá k vědeckému pokroku, inovacím v kosmických technologiích a zvyšování odborných kapacit členských států včetně České republiky.

Česká republika se do programu PRODEX zapojila v roce 2010, tedy dva roky po vstupu do ESA. Koordinaci účasti ČR v PRODEX zajišťuje Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT), které zajišťuje financování ze své rozpočtové kapitoly na výzkum, vývoj a inovace. Účast v programu umožňuje českým vědeckým institucím (například Akademii věd ČR, univerzitám) podílet se na vývoji vědeckých přístrojů a subsystémů kosmických sond, družic či jiných zařízení.

Projekty realizované prostřednictvím PRODEX přinášejí přímé zakázky českým výzkumným týmům a institucím, které navrhují a vyvíjejí například detektory, optiku, elektroniku, software nebo podpůrné pozemní segmenty vědeckých misí ESA. Typickými příklady účasti českých pracovišť jsou projekty v rámci misí Solar Orbiter, ExoMars, JUICE nebo Euclid. Financování

projektů probíhá formou kontraktů uzavíraných ESA na základě rozhodnutí MŠMT o využití finančních prostředků.

Program PRODEX je financován z příspěvků členských států, které se do něj zapojují podle vlastního rozhodnutí. Příspěvek ČR do PRODEX činí v posledních letech jednotky milionů eur ročně, přičemž jeho konkrétní výše se stanovuje v návaznosti na rozpočtové rozhodnutí vlády ČR a prioritizaci vědeckých projektů. Program přispívá ke zvýšení technických kapacit a mezinárodní spolupráce českých vědeckých institucí a podporuje rozvoj technologických kompetencí v oblasti kosmického výzkumu.

Více informací lze nalézt na adrese:

www.msmt.gov.cz/vyzkum-a-vyvoj-2/evropska-kosmicka-agentura-program-vyvoje-vedeckych
www.czechspaceportal.cz/prilezitosti-v-esa/volitelne-programy-esa-s-ucasti-cr/program-vyvoje-vedeckych-experimentu-prodex/

7.3 EMBC, EMBL, EMBO a projekt ELIXIR

EMBL (European Molecular Biology Laboratory) - Evropská molekulární biologická laboratoř

EMBL je mezinárodní výzkumná organizace sídlící v Heidelbergu (Německo). Během své existence vybudovala nejvýznamnější a technologicky nejvyspělejší evropskou výzkumnou infrastrukturu zabývající se molekulární biologii a genetikou. Výzkumnou činnost provádí v 5 výzkumných ústavech: v Heidelbergu, v Cambridge, v Hamburku, v Grenoblu a v Monterotondo. Česká republika se stala členským státem EMBL skrze tzv. „prospect member scheme“, později řádným členem. EMBL úzce spolupracuje s českými výzkumnými institucemi (např. CEITEC, BIOCEV) formou twinningových projektů a výměnných programů. Tato partnerství posilují kapacity českých laboratoří v molekulární biologii a bioinformatice.

EMBC (European Molecular Biology Conference)

Evropská konference pro molekulární biologii

EMBC je mezivládní organizace založená v roce 1969 zaměřená na podporu molekulárně-biologického výzkumu v Evropě. Členskými státy jsou mimo jiné i Česká republika, která je členem od roku 1994. EMBC je odpovědná za financování EMBO – Evropské organizace pro molekulární biologii. EMBC zajišťuje politickou a finanční podporu EMBO a rozhoduje o základních otázkách fungování EMBO programů, včetně schvalování rozpočtu a strategických priorit. Orgánem EMBC je Rada EMBC, v níž jsou zastoupeni delegáti členských států, zpravidla jmenovaní příslušnými ministerstvy nebo výzkumnými institucemi.

EMBO (European Molecular Biology Organization)

Evropská organizace pro molekulární biologii

EMBO (European Molecular Biology Organization) je nezávislá organizace založená v roce 1964, jejímž cílem je podporovat excelenci v molekulární biologii v Evropě i ve světě. EMBO sdružuje

přední vědce, kteří se věnují výzkumu na nejvyšší úrovni, a podporuje výzkum, vzdělávání a mezinárodní spolupráci v oblasti molekulární biologie.

Organizace má více než 2 000 členů (EMBO Members) a mladších vědců (EMBO Young Investigators), kteří jsou voleni na základě svých vědeckých výsledků a přínosu k rozvoji molekulárně biologického výzkumu. Členství v EMBO je považováno za prestižní uznání vědecké práce v oboru. Česká republika má v EMBO 20 českých vědců a vědkyň (stav k roku 2024).

EMBO poskytuje široké spektrum podpory pro výzkumné pracovníky:

- **EMBO Long-Term Fellowships**

podpora pro postdoktorské výzkumné pobyty v zahraničí

- **EMBO Short-Term Fellowships**

podpora krátkodobých výzkumných návštěv

- **EMBO Courses & Workshops**

financování odborných kurzů, školení a konferencí pro vědeckou komunitu

- **EMBO Installation Grants**

podpora mladým vědcům zakládajícím výzkumné skupiny v členských státech EMBC (včetně ČR)

- **EMBO Young Investigator Programme**

podpora mladých talentovaných vědců ve fázi zakládání nezávislých výzkumných skupin

EMBO se také podílí na vydávání několika prestižních vědeckých časopisů, například The EMBO Journal, EMBO Reports, Molecular Systems Biology a EMBO Molecular Medicine.

Díky členství ČR v EMBC (European Molecular Biology Conference) od roku 1994 mohou čeští vědci plně využívat všechny programy a podpory poskytované EMBO. České výzkumné instituce aktivně čerpají granty EMBO, například v rámci EMBO Short-Term Fellowships, Long-Term Fellowships i Installation Grants, které podporují zakládání nových výzkumných skupin v ČR.

ELIXIR

ELIXIR je evropská výzkumná infrastruktura pro biologická data založená v roce 2013 s hlavním sídlem v Cambridge (EMBL-EBI). Jedním ze zakládajících členů byla i Česká republika. Cílem je propojit laboratoře, datová centra a nástroje pro správu, analýzu a sdílení biologických dat podle FAIR principů. Je řízena formou distribuovaného konsorcia – centrální Hub sídlí v EMBL-EBI ve Velké Británii, s národními uzly ve 23 evropských zemích, včetně České republiky

Hlavní cíle ELIXIR:

- Budování udržitelné evropské výzkumné infrastruktury pro biologická data
- Podporu FAIR principů (Findable, Accessible, Interoperable, Reusable)
- Zajištění přístupu ke sdíleným databázím, nástrojům, výpočetní kapacitě a odbornému školení

ELIXIR CZ – český uzel

Český uzel ELIXIR CZ, koordinovaný Ústavem organické chemie a biochemie AV ČR, sdružuje 14 institucí a provozuje národní i mezinárodní služby (např. AAI, Data Stewardship Wizard), jež jsou volně dostupné výzkumné komunitě.

Nabízí:

- otevřené databáze a nástroje pro bioinformatiku a 3Dbioinformatiku
- nástroje pro zpracování genomických a chemickobiologických dat
- infrastrukturu pro AAI (Authentication & Authorization Infrastructure), používanou v rámci ELIXIRu v ČR i mezinárodně

Mezi významné aktivity ELIXIR CZ patří:

- roční menší projekty podporující rozvoj infrastruktury, např. rozšíření výpočetních kapacit až na 2 PB úložiště
- spolupráce mezi uzly v rámci ELIXIR Staff/Knowledge Exchange – výměna expertů a sdílení osvědčených postupů
- tvorba a rozvoj nástrojů, jako jsou Data Stewardship Wizard, AAI, RepExplorer, MolArt a další – volně dostupných pro české i zahraniční výzkumníky

V současné době probíhá v gesci MŠMT od 1. 1. 2023 do 31. 12. 2026 projekt s názvem „Czech National Infrastructure for Biological Data (ELIXIR CZ)“. Cílem je vybudování a provoz národní infrastruktury, která splňuje evropské standardy pro správu biologických dat, včetně jejich dlouhodobého udržitelného uložení, analýzy a zpřístupnění. Projekt podporuje plnění FAIR principů (Findable, Accessible, Interoperable, Reusable), což umožňuje transparentní sdílení dat v národní i mezinárodní komunitě. Přináší českým vědcům přístup k výkonnému výpočetnímu a datovému prostředí, analytickým nástrojům a odborné podpoře. Projekt podporuje inovace v biomedicinském výzkumu, personalizované medicíně, farmacii i biotechnologickém a zemědělském sektoru.

Více informací lze nalézt na adresách:

<https://msmt.gov.cz/vyzkum-a-vyvoj-2/embl-evropska-laborator-pro-molekularni-biologii>
<https://www.embl.org/>
<https://msmt.gov.cz/vyzkum-a-vyvoj-2/embc-the-european-molecular-biology-conference>
<https://embc.embo.org>
<https://www.embo.org/>
<https://elixir-europe.org/about-us/how-funded/eu-projects>
<https://www.elixir-czech.cz/>

7.4 Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD)

Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD) je mezivládní organizace založená v roce 1961, jejímž cílem je podpora hospodářského růstu, zaměstnanosti, životní úrovně a udržitelného rozvoje. Česká republika je jejím členem od roku 1995. V oblasti výzkumu a vývoje (VaV) OECD slouží jako významná platforma pro mezinárodní spolupráci, sdílení dat a osvědčených politik v oblasti vědy, technologií a inovací.

Činnost OECD v této oblasti je koordinována prostřednictvím Ředitelství pro vědu, technologie a inovace (STI) a Výboru pro vědeckou a technologickou politiku (CSTP). Česká republika je v CSTP a jeho pracovních skupinách (TIP, BNCT, GSF, NESTI) zastoupena především prostřednictvím MŠMT a ČSÚ. Tyto orgány připravují doporučení, analýzy a přehledy k tématům jako financování výzkumu, otevřená věda, výzkumné infrastruktury, transfer technologií či odpovědný výzkum a inovace.

Jedním z klíčových nástrojů OECD je Frascati manuál, který slouží nejen jako mezinárodní standard pro sběr a zpracování údajů o VaV. Data a ukazatele OECD jsou využívána i v rámci publikací Science, Technology and Industry Outlook a Science, Technology and Industry Scoreboard, které poskytují přehled politik, trendů a výkonu členských států na základě stovek indikátorů. Veškerá data jsou dostupná i v elektronické podobě (např. STI e-Outlook).

Významnou online platformou je Innovation Policy Platform (IPP), spuštěná v roce 2013 ve spolupráci OECD a Světové banky, která slouží jako interaktivní úložiště údajů, odborných studií, profilů zemí a nástroj pro sdílení zkušeností v oblasti inovačních politik. OECD se dále zaměřuje na projekty související se znalostním trojúhelníkem (vzdělávání–výzkum–inovace), systémovými inovacemi, biotechnologiemi, nanotechnologiemi, zdravím, energetickou bezpečností, klimatickou změnou a hospodářskou transformací. Multidisciplinární charakter těchto projektů umožňuje tvorbu doporučení pro národní politiky a strategie.

Více informací lze nalézt na adrese:

www.oecd.org

7.5 Evropská jižní observatoř (ESO)

Evropská jižní observatoř (ESO) je mezivládní vědecká organizace, která byla založena v roce 1962 s cílem podporovat a realizovat špičkový astronomický výzkum prostřednictvím výstavby a provozu moderních pozemních observatoří na jižní polokouli. ESO má v současnosti 16 členských států, mezi nimiž je od roku 2007 také Česká republika. Sídli v Garchingu u Mnichova (Německo), kde se nachází její administrativní, technické a vědecké centrum. Hlavními činnostmi ESO jsou provoz a rozvoj světově nejvýkonnějších optických a infračervených teleskopů a poskytování přístupu k těmto zařízením vědcům z členských států.

ESO provozuje několik významných astronomických zařízení na území Chile. Nejznámější je Very Large Telescope (VLT) umístěný na hoře Paranal v poušti Atacama, který je nepokročilejším optickým přístrojem svého druhu na světě. Dalším projektem ESO je účast na mezinárodním konsorciu ALMA (Atacama Large Millimeter/submillimeter Array), které představuje největší soustavu radioteleskopů pro sledování vesmíru v milimetrových a submilimetrových vlnových délkách. ALMA vznikla ve spolupráci s partnery z USA, Kanady, Brazílie, Jižní Koreje a Japonska. Mezi aktuální strategické projekty ESO patří výstavba Extremely Large Telescope (ELT), který bude po dokončení největším optickým teleskopem na světě s primárním zrcadlem o průměru 39 metrů.

Členství v ESO umožňuje českým vědcům podávat žádosti o pozorovací čas na špičkových přístrojích ESO a účastnit se mezinárodních vědeckých týmů. Studenti a doktorandi mají možnost absolvovat odborné stáže na pracovištích ESO, což zvyšuje kvalifikaci nové generace astronomů. České firmy se mohou ucházet o zakázky ESO, zejména v oblasti přesného strojírenství, optiky, elektroniky a software. ESO pravidelně vypisuje výběrová řízení na dodávky pro své observatoře a technologická centra, čímž členství přináší příležitosti i pro český průmysl.

Více informací lze nalézt na adrese:

www.eso.org/public

<https://www.eso.org/public/czechrepublic/about-eso/esoglance/>

7.6 Evropská organizace pro jaderný výzkum (CERN) a Spojený ústav jaderných výzkumů (SÚJV) Dubna

Evropská organizace pro jaderný výzkum (CERN) byla založena v roce 1954 jako mezivládní organizace zaměřená na výzkum v oblasti fyziky částic. Sídli v Ženevě na hranici Švýcarska a Francie. Česká republika (resp. Československo) je členem od roku 1957, s plynulým přechodem členství na ČR po roce 1993. CERN provozuje největší laboratoře na světě pro studium základních složek hmoty a jejich interakcí, včetně největšího urychlovače částic na světě LHC (Large Hadron Collider). Česká republika je zapojena do hlavních experimentů CERN, jako jsou ATLAS, ALICE, TOTEM, COMPASS a dalších. Účast vědeckých týmů a institucí z ČR v těchto projektech je financována z příspěvků ČR do CERN a z účelových prostředků MŠMT na podporu mezinárodní spolupráce ve výzkumu a vývoji (např. program INGO).

Spojený ústav jaderných výzkumů (SÚJV) Dubna byl založen v roce 1956 jako mezivládní výzkumná organizace pro základní a aplikovaný výzkum v oblasti jaderné a sub-jaderné fyziky. Sídlo SÚJV je ve městě Dubna v Ruské federaci. ČR je řádným členem SÚJV a její účast je zajišťována po organizační i finanční stránce prostřednictvím MŠMT. České instituce se podílejí na výzkumných programech SÚJV, zejména v oblastech fyziky vysokých energií, fyziky pevných látek, teoretické fyziky a aplikovaného výzkumu. Financování účasti ČR ve společných projektech je realizováno z příspěvku ČR do rozpočtu SÚJV.

Spolupráci ČR s CERN i SÚJV koordinují příslušné výbory pro spolupráci, které jsou poradními orgány MŠMT a podílejí se na strategickém řízení zapojení ČR do těchto organizací. Členství v obou organizacích umožňuje českým vědcům účast na špičkovém základním i aplikovaném

výzkumu, zapojení do mezinárodních experimentů a přístup k jedinečné výzkumné infrastruktuře. Zároveň nabízí českým firmám možnost podílet se na dodávkách technologií a služeb prostřednictvím veřejných zakázek vyhlašovaných CERN a SÚJV.

Více informací lze nalézt na adresách:

<https://home.cern/>

7.7 Visegrádská skupina (Visegrad Group)

Visegrádská skupina (V4) je regionální uskupení, které tvoří Česká republika, Maďarsko, Polsko a Slovensko. Byla založena dne 15. února 1991 podpisem společné deklarace v maďarském městě Visegrád. Cílem V4 je podporovat spolupráci těchto středoevropských zemí v oblastech společného zájmu, zejména v otázkách evropské integrace, bezpečnosti, hospodářství, kultury, vědy a výzkumu. Spolupráce probíhá na základě pravidelných setkání na různých úrovních – od summitu předsedů vlád až po expertní a pracovní skupiny.

V oblasti vědy, výzkumu a inovací se členské státy V4 zpravidla setkávají na úrovni ministrů nebo náměstků ministrů, zpravidla jednou ročně. Tato setkání slouží k výměně zkušeností, diskusi o možnostech společného postupu v programech Evropské unie a projednávání návrhů na společné projekty. Často se těchto jednání účastní také zástupci Slovenské republiky jako přizvané země. Spolupráce v této oblasti se soustředí na podporu společných výzkumných iniciativ, využití evropských nástrojů financování a podporu mobility vědeckých pracovníků.

Součástí mechanismu V4 je Mezinárodní visegrádský fond (International Visegrad Fund), založený v roce 2000. Fond podporuje projekty, které přispívají k rozvoji spolupráce mezi státy V4 v různých oblastech včetně vědy, výzkumu a vzdělávání. O podporu se mohou ucházet právnické a fyzické osoby s konkrétním projektem, přičemž fond upřednostňuje projekty s účastí subjektů z více členských zemí V4. Většina grantových projektů je financována do výše maximálně 70 % celkových nákladů. Činnost fondu je hrazena z příspěvků členských států a jeho rozpočet mírně roste každým rokem.

Více informací lze nalézt na adrese:

<https://www.visegradfund.org/>

<http://www.msmt.cz/vyzkum-a-vyvoj-2/visegradska-skupina>

7.8 Von Karman Institute for Fluid dynamics (VKI)

Von Karman Institute for Fluid Dynamics (VKI) je mezinárodní nezisková výzkumná a vzdělávací instituce se sídlem ve městě Rhode-Saint-Genèse poblíž Bruselu v Belgii. Byla založena v roce 1956 na základě dohody mezi několika evropskými státy. Jejím cílem je podporovat špičkový výzkum a vzdělávání v oblasti mechaniky tekutin se zaměřením na aplikace v letectví, kosmonautice, energetice, životním prostředí a průmyslu. Hlavními oblastmi činnosti VKI jsou teoretický a experimentální výzkum dynamiky tekutin, vývoj numerických metod v oblasti vnitřní a vnější aerodynamiky a přenos nejnovějších vědeckých poznatků odborné komunitě.

Česká republika je členským státem VKI prostřednictvím zastoupení Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, které zajišťuje úhradu členských příspěvků a podporu účasti českých odborníků a studentů na vzdělávacích programech a výzkumných projektech institutu. VKI pořádá každoročně postgraduální kurzy, specializované workshopy a školení v oblasti pokročilých technik numerického modelování, aerodynamiky, termodynamiky a souvisejících oborů. Tyto kurzy jsou využívány jak mladými výzkumníky, tak pracovníky z průmyslových podniků a výzkumných organizací.

VKI poskytuje unikátní infrastrukturu, která zahrnuje aerodynamické tunely, zařízení pro testování proudění kapalin a plynů, laboratoře pro výzkum spalování a zařízení pro pokročilou vizualizaci proudění. Spolupracuje s Evropskou kosmickou agenturou (ESA), Evropskou organizací pro jaderný výzkum (CERN), agenturami obranného výzkumu a průmyslovými partnery na projektech základního i aplikovaného výzkumu. Členství v této instituci umožňuje ČR účastnit se společných výzkumných projektů a zapojit své odborníky do mezinárodní výzkumné komunity v oblasti dynamiky tekutin.

Více informací lze nalézt na adrese:

www.vki.ac.be

7.9 Spolupráce s Ruskou federací a Ukrajinou v rámci EU - STCU, ISTC

International Science and Technology Center (ISTC) a Science and Technology Center in Ukraine (STCU) jsou mezivládní organizace založené v roce 1992 s cílem podpořit transformaci vědeckého výzkumu původně určeného pro vojenské účely v bývalém Sovětském svazu na civilní využití. Tyto organizace vznikly na základě dohod mezi EU, USA, Japonskem, Kanadou (v případě ISTC) a Ruskou federací a Ukrajinou (STCU), a byly financovány zejména ze zdrojů těchto partnerů. Jejich hlavním posláním bylo zamezit šíření odborných znalostí využitelných pro vývoj zbraní hromadného ničení tím, že nabídly vědcům alternativní zaměstnání v civilním výzkumu a mezinárodní spolupráci.

Prostřednictvím ISTC a STCU byly organizovány a financovány projekty, které zapojovaly vě-

decké pracovníky z Ruské federace, Ukrajiny a dalších zemí SNS do společného výzkumu s institucemi z členských států EU a partnerských zemí. Projekty byly zaměřeny na oblasti jako je biotechnologie, životní prostředí, jaderná bezpečnost, nové materiály nebo informatika. Činnost těchto center byla dlouhodobě podporována i Českou republikou v rámci jejích aktivit v EU a na bilaterální úrovni.

Po zahájení války na Ukrajině v roce 2022 došlo k zásadnímu narušení spolupráce v rámci ISTC a STCU, zejména ve vztahu k Ruské federaci. Další budoucnost těchto aktivit v oblasti spolupráce s Ruskem zůstává nejistá. Naopak v případě Ukrajiny byla zahájena řada podpůrných iniciativ na národní i evropské úrovni zaměřených na podporu ukrajinských výzkumníků prchajících před válkou. Česká republika spustila webovou stránku, která poskytuje nabídky práce a možnosti zapojení v oblasti vědy a výzkumu v ČR, a to v ukrajinštině a angličtině.

Více informací lze nalézt na adresách:

www.istc.int

www.stcu.int

SEZNAM ZKRATEK

Zkratka	Význam
8. RP	8. rámcový program Evropské unie Horizont 2020
9. RP	9. rámcový program Evropské unie Horizont Evropa
AAI	Authentication & Authorization Infrastructure
ABER	Nařízení Komise (EU) č. 702/2014 ze dne 25. června 2014, kterým se v souladu s články 107 a 108 Smlouvy o fungování Evropské unie prohlašují určité kategorie podpory v odvětvích zemědělství a lesnictví a ve venkovských oblastech za slučitelné s vnitřním trhem, Úřední věstník EU L 193 ze dne 1. 7. 2014
AIP ČR	Asociace inovačního podnikání České republiky
Aktualizace NP VaVal 2013	Aktualizace Národní politiky výzkumu, vývoje a inovací České republiky na léta 2009 až 2015 s výhledem do roku 2020
ALMA	Atacama Large Millimeter/submillimeter Array
Analýza VaVal	Analýza stavu výzkumu, vývoje a inovací v ČR a jejich srovnání se zahraničím
ARW	Advanced Research Workshops
ASI	Advanced Study Institutes
ATC	Advanced Training Courses
AV ČR	Akademie věd České republiky
AČR	Armáda České republiky
BBMRI	Biobanking and BioMolecular resources Research Infrastructure
BNL	Brookhaven National Laboratory
CEA	Centrální evidence aktivit
CEI	Středoevropská iniciativa
CEP	Centrální evidence projektů výzkumu, experimentálního vývoje a inovací
CERIC	Central European Research Infrastructure Consortium
CESSDA	Consortium of European Social Science Data Archives
CET	Clean Energy Transition
CEUS	Central European Science Partnership
CEZ	Centrální evidence výzkumných záměrů
CIP	Rámcový program Konkurenceschopnost a inovace 2007 – 2013
CLARIN	Common Language Resources and Technology Infrastructure
COSME	Program pro konkurenceschopnost malých a středních podniků
COST	Evropská spolupráce ve vědě a technologiích

CSTP	Výbor pro vědeckou a technologickou politiku
CTA	Cherenkov Telescope Array
ČSÚ	Český statistický úřad
DARIAH	Digital Research Infrastructure for the Arts and Humanities
DEFIS	Defence Industry and Space
DEP	Digitální Evropa (Digital Europe Programme)
DFG	Deutsche Forschungsgemeinschaft (grantová agentura Německa)
DFPO	Další fyzické a právní osoby
DKRVO	Dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumných organizací
DPH	Daň z přidané hodnoty
DRP	Data Retention Policy
DUT	Driving Urban Transitions
DZSV	Dlouhodobé základní směry výzkumu
EATRIS	European Infrastructure for Translational Medicine
ECCC	Pracovní program Evropského kompetenčního centra a sítě pro kybernetickou bezpečnost
ECRIN	European Clinical Research Infrastructure Network
EDA	Evropská obranná agentura
EDF	Evropský obranný fond
EDIH	Evropská digitální inovační centra
EDT	Emerging and Disruptive Technologies
EEN	Enterprise Europe Network
EFRR	Evropský fond pro regionální rozvoj
EHP	Evropský hospodářský prostor
EIC	Evropská rada pro inovace
EIE	Evropské inovační ekosystémy
EIP	Podprogram Podnikání a inovace Rámcového programu EU pro konkurenceschopnost a inovace (CIP)
EIT	Evropský institut inovací a technologií
EK	Evropské komise / European Commission
ELDO	Evropská organizace pro vývoj nosných raket
ELIXIR	Evropská výzkumná infrastruktura pro biologická data
ELT	Extremely Large Telescope
EMBC	Evropská konference pro molekulární biologii
EMBL	European Molecular Biology Laboratory

EMBO	Evropská organizace pro molekulární biologii
ENO	Evropská severní observatoř
EOSC	European Open Science Cloud
ERA	Evropský výzkumný prostor / European Research Area
ERC	Evropská výzkumná rada / European Research Council
ERCEA	Evropská výzkumná rada a příslušná výkonná agentura
ERIC	European Research Infrastructure Consortium
ES	Evropské Společenství
ESA	Evropská vesmírná agentura
ESF	Evropská vědecká nadace (European Science Foundation) nebo Evropský sociální fond
ESFRI	Evropské strategické fórum pro výzkumné infrastruktury
ESIF	Evropské strukturální a investiční fondy
ESO	Evropská jižní observatoř
ESRO	Evropská organizace pro výzkum vesmíru
ESS	European Social Survey
FST	Fond pro spravedlivou transformaci – nástroj MST
EU	Evropská unie
EU27	Všech 27 členských států EU
EUROSTAT	Evropský statistický úřad
GA ČR	Grantová agentura České republiky
GBER	General Block Exemption Regulation, v textu také jako Nařízení Komise (EU) č. 651/2014
GRC	Global Research Council
H2020	Horizont 2020
HDP	hrubý domácí produkt
HEU	9. rámcový program Horizont Evropa
ICOS	Integrated Carbon Observation Systém
ICT	Informační a komunikační technologie
IČ	Identifikační číslo
Inovační strategie	Inovační strategie České republiky 2019–2030
IOI	Innovation Output Indicator
IPP	Innovation Policy Platform
IS VaVal	Informační systém výzkumu, experimentálního vývoje a inovací
ISOP	Informační systém operačního programu MPO

ISTC	Mezinárodní vědecké a technologické centrum v Rusku
ITER	Mezinárodní termonukleární experimentální reaktor / International Thermonuclear Experimental Reactor
JPND	Joint Programming Initiative on Neurodegenerative Disease Research Iniciativa Společného programování „Neurodegenerativní“
JRC	Společné výzkumné středisko (Joint Research Centre)
JTI	Společné technologické iniciativy
JTM	Just Transition Mechanism (česky MST)
KDT	Key Digital Technologies
LHC	Large Hadron Collider
M17+	Metodika hodnocení výzkumných organizací a hodnocení programů účelové podpory výzkumu, vývoje a inovací
MD	Ministerstvo dopravy
MF	Ministerstvo financí
MK	Ministerstvo kultury
MO	Ministerstvo obrany
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MSCA	Akce Marie Skłodowska-Curie
MSP	Malý a střední podnik
MST	Mechanismus pro spravedlivou transformaci (anglicky JTM)
MSVV	Mezinárodní spolupráce ve výzkumu a vývoji
MV	Ministerstvo vnitra
MVV	Ministerstvo pro výzkum a vývoj (plánované a nerealizované)
MYP	Multi Year Projects
MZ	Ministerstvo zdravotnictví
MZe	Ministerstvo zemědělství
MZV	Ministerstvo zahraničních věcí
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
Nařízení Komise	nařízení Komise (ES) č. 651/2014 (v textu také jako GBER - General Block Exemption Regulation)
NATO	Severoatlantická aliance
NCIP	Národní centrum pro informační podporu výzkumu, vývoje a inovací
NICER	Národní informační centrum pro evropský výzkum
NINET	Národní informační síť

NINET	Národní informační síť
NSTC	National Science and Technology Council
NUTS-2	Nomenclatur of Territorial Units for Statistics. Úroveň „2“
OECD	Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj
OP	Operační program
OP JAK	Operační program Jan Amos Komenský
OP PI	Operační program Podnikání a inovace
OP PIK	Operační program Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost 2014-2020
OP TAK	Operační program Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost
OP VaVpl	Operační program Výzkum a vývoj pro inovace
OP VK	Operační program Vzdělání pro konkurenceschopnost
OP VVV	Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání období 2014-2020
OSN	Organizace spojených národů
OSS4R	One-Stop-Shop for Researchers
PADR	Preparatory Action on Defence Research
PIF	POSTDOC INDIVIDUAL FELLOWSHIP
Priority VaVal	Priority VaVal Národní priority orientovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací
Rámec	Rámec pro státní podporu výzkumu, vývoje a inovací (2014/C 198/01)
RFCS	Výzkumný fond pro uhlí a ocel
RFO	Research funding organisations
RIS3	Výzkumná a inovační strategie pro inteligentní specializaci
RIV	Rejstřík informací o výsledcích
RP	Rámcový program
RRF	Recovery and Resilience Facility
RVVI	Rada pro výzkum, vývoj a inovace
SII	Summary Innovation Index
SNS	Swiss National Science
SPIRAL	Système de Production d'Ions Radioactifs Accélérés en Ligne
SPS	Komise vědy pro mír a ochranu
SR	Státní rozpočet České republiky
SSČ	Projekty sdílených činností
STCU	Vědecké a technologické centrum na Ukrajině
SÚJV	Spojený ústav jaderných výzkumů

TAČR	Technologická agentura České republiky
TC	Technologické centrum
UK	Spojené království (Velká Británie a Severní Irsko) nebo Univerzita
USA	Spojené státy americké
ÚV ČR	Úřad vlády České republiky
V4	Visegrádská skupina
VaV	výzkum a vývoj
VAVAI	výzkum, experimentální vývoj a inovace
VES	Evidence veřejných soutěží ve výzkumu, experimentálním vývoji a inovacích nebo Veřejná soutěž ve VaV
VFR	Víceletý finanční rámec
VKI	Von Karman Institute for Fluid Dynamics
VLT	Very Large Telescope
VO	Výzkumná organizace
VŠ	Vysoká škola
ÚSTR	Ústav pro studium totalitních režimů
ÚV ČR	Úřad vlády České republiky
ČR	Česká republika
ČSNMT	Českou společnost pro nové materiály a technologie
ČSÚ	Český statistický úřad
ČÚZK	Český úřad zeměměřičství a katastrální
Zákon č. 130/2002 Sb.	Zákon č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů ve znění pozdějších předpisů o podpoře výzkumu, vývoje a inovací
Způsobitelné výdaje	Výdaje, které je možné uplatnit k proplacení. Další používané termíny: uznatelné výdaje, uznané výdaje
USA	Spojené státy americké
ÚV ČR	Úřad vlády České republiky
V4	Visegrádská skupina
VaV	výzkum a vývoj
VAVAI	výzkum, experimentální vývoj a inovace
VES	Evidence veřejných soutěží ve výzkumu, experimentálním vývoji a inovacích nebo Veřejná soutěž ve VaV
VFR	Víceletý finanční rámec
VKI	Von Karman Institute for Fluid Dynamics
VLT	Very Large Telescope

VO	Výzkumná organizace
VŠ	Vysoká škola
ÚSTR	Ústav pro studium totalitních režimů
ÚV ČR	Úřad vlády České republiky
ČR	Česká republika
ČSNMT	Českou společnost pro nové materiály a technologie
ČSÚ	Český statistický úřad
ČÚZK	Český úřad zeměměřičství a katastrální
Zákon č. 130/2002 Sb.	Zákon č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů ve znění pozdějších předpisů o podpoře výzkumu, vývoje a inovací
Způsobilé výdaje	Výdaje, které je možné uplatnit k proplacení. Další používané termíny: uznatelné výdaje, uznané výdaje

Vydání: 26. aktualizované a doplněné, 2025
Počet stran:
Úprava textu a sazba: VAVPRO CZ s.r.o. Praha
Nakladatel: COMTES FHT a.s.
Tisk:
ISBN 978-80-908558-3-0

Vydal: © 2025 COMTES FHT a.s. a ČSNMT - Česká společnost pro nové materiály a technologie, v rámci edice Ing. Tasilo Prnky, DrSc.